

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน

ปลาย

โดย

นายเชียวชาญ ดวงใจดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

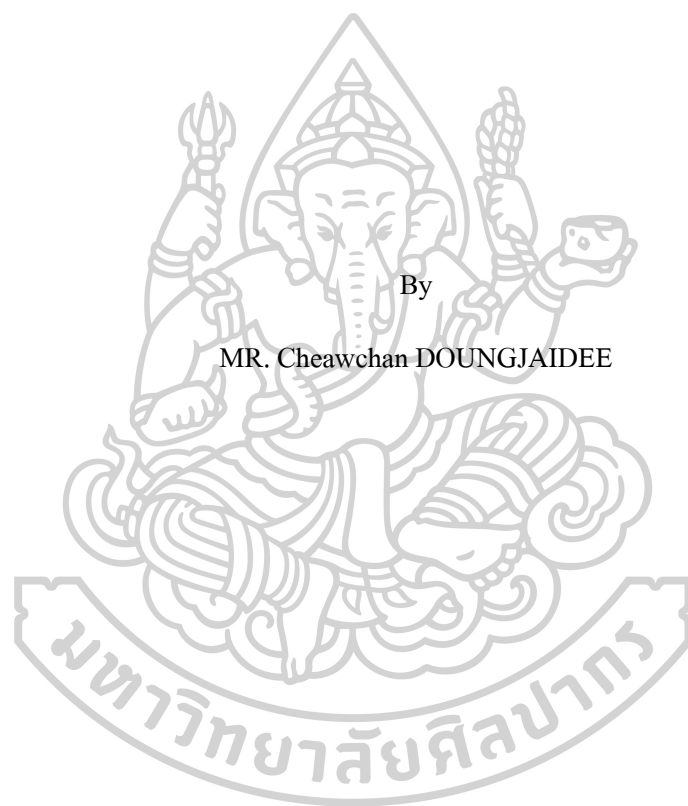
แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย
นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE GUIDELINE OF THE DUAL CURRICULUM OF VOCATIONAL
EDUCATION AND HIGH SCHOOL EDUCATION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
โดย	เชี่ยวชาญ ดวงใจดี
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์)
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว)
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (อาจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ บุญญา)

57252904 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุณปฏิบัติ

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ, หลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
 นาย เชื้อชาชาญ ดวงใจดี: แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา
 และมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล 4) การยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบยืนยันองค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย (1) ระบบการจัดการหลักสูตร (2) ระบบการวัดและประเมินผล (3) ระบบการวางแผนหลักสูตร (4) ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร 2) การดำเนินการหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการความร่วมมือ 5) การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และ 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 7 องค์ประกอบ พบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

57252904 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : ADMINISTRATIVE GUIDELINES FOR MANAGING, DUAL-CURRICULUM OF VOCATIONAL EDUCATION AND HIGH SCHOOL EDUCATION

MR. CHEAWCHAN DOUNGJAIDEE : THE GUIDELINE OF THE DUAL CURRICULUM OF VOCATIONAL EDUCATION AND HIGH SCHOOL EDUCATION
THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DR. VORARKARN SUKSOODKEAY

The purposes of this research were 1) to find the factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education and 2) to confirm the factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education. The research was conducted into 4 stages: 1. studying the relevant variables related to the administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education, 2. developing and validating the research instruments, 3. collecting and analyzing the data, and 4. confirming the factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education. The research instruments were semi-structured interview, questionnaire, and confirmation factor checklist. The samples were 226 School Directors managing the dual curriculum of vocational education and high school education. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, exploratory and factor analysis.

The results of this research were as follow:

1. The factor of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education was affected by 7 factors: 1) the curriculum management with 4 minor factors, 1.1) the management curriculum system, 1.2) the measurement and evaluation system, 1.3) the curriculum planning system, and 1.4) the qualitative curriculum assurance system, 2) the curriculum application, 3) instructional management, 4) the co-operative management, 5) the dual curriculum design, 6) the quality development of the graduates, and 7) the resource and the budget management.

2. The results of confirmation of factors of administrative guideline for managing the dual curriculum of vocational education and high school education were correct, suitable, feasible and useful.

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรีนพดล เจนอักษร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์และคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายชนะ อปราชิตา นายสุรินทร์ สำลี ดร.สมพิศ สำเนียงแจ่ม ดร.สมพงษ์ เตชรัตนวรกุล ดร.วรรณิ ภิรมย์ขำ นายสนิท รีนับถื่อ นายสุชาติ ศรีแดงบุตร นายวิรพล มณีพงษ์ นายนพดล คำเรียง นายวิโรจน์ ไชยภักดี นายพิทยา แก้วทิพย์ และดร.ศุภโชค ปิยะสันต์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการให้สัมภาษณ์อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณดร.ขนิษฐา พลายเพ็ชร ดร.อ่อนจันทร์ นุชบูรณ์ ดร.ณรงค์ ชูศรีชัย ดร.ศศิธร ศรีพรหม ดร.ณัฐธนัน ระวิพงษ์ ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือและให้เก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง ดร.นิพนธ์ ก้องเวหา ดร.ณรินทร์ ชำนาญคู ดร.สามารถ รอดสำราญ ดร.ศิริชัย ศรีพรหม ผศ.ดร.พินดา วราสุนนท์และดร.สุกฤษณ์ สีใส ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตอบแบบยืนยันองค์ประกอบทำให้คุษฎีนิพนธ์มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร รุ่นที่ 12/1 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการดำเนินการวิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ และมอบคุณค่าความสำเร็จในครั้งนี้ ให้แก่ คุณพ่อสง่า และคุณแม่ทองชุบ ดวงใจดี ครอบครัวและพี่สาวพี่ชายน้องสาวทุกคนที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนและจัดทำคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้จนสมบูรณ์

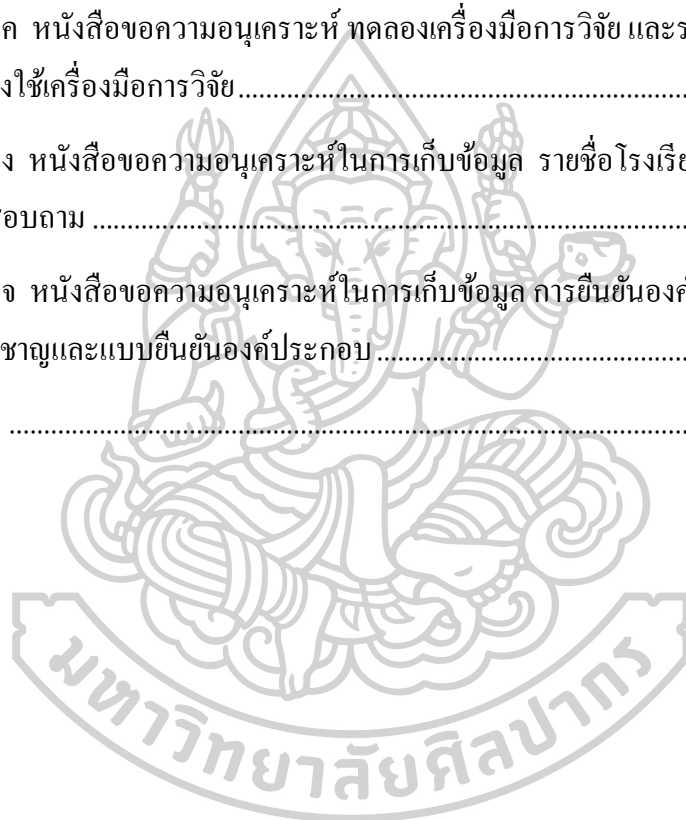
เชี่ยวชาญ ดวงใจดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	4
ปัญหาการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	20
ข้อคำถามการวิจัย.....	20
สมมติฐานของการวิจัย	20
กรอบแนวคิดการวิจัย	20
นิยามศัพท์เฉพาะ	26
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	28
แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	28
หลักสูตรทวิศึกษา.....	47
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556.....	53
การจัดการศึกษาเรียนร่วม โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	56
การอาชีวศึกษา.....	75
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	123
งานวิจัยในประเทศ.....	123

งานวิจัยต่างประเทศ	136
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	149
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	149
ระเบียบวิธีวิจัย	154
แผนแบบการวิจัย.....	154
ประชากร	155
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	155
ตัวแปรที่ศึกษา.....	158
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	159
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	159
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	160
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิจัย.....	161
สรุป.....	163
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	164
ตอนที่ 1 องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย	165
ตอนที่ 2 ยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย	299
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	303
สรุปผลการวิจัย	303
การอภิปรายผล	304
ข้อเสนอแนะการวิจัย	335
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	335
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	336

รายการอ้างอิง	337
ภาคผนวก	345
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์การให้สัมภาษณ์ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์และ แบบสัมภาษณ์.....	346
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	351
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ ทดลองเครื่องมือการวิจัย และรายชื่อ โรงเรียนที่ ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย.....	372
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล รายชื่อ โรงเรียนที่เก็บข้อมูล แบบสอบถาม	376
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล การยืนยันองค์ประกอบ รายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญและแบบยืนยันองค์ประกอบ.....	402
ประวัติผู้เขียน	407

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556.....	51
2	โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	57
3	ตารางเทียบรายวิชาพื้นฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะ ชีวิตและหมวดวิชาเสรีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556....	64
4	ผลการวิเคราะห์ความตรงและความสอดคล้องรายวิชาหรือกลุ่มวิชาของ รายวิชาพื้นฐานเพื่อเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตรายวิชาหมวดวิชา ทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี.....	65
5	สรุปการอาชีวศึกษาและฝึกรวมอาชีพของประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ.....	109
6	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	156
7	ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	167
8	ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติใน การบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	205
9	ผลการสัมภาษณ์(Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ หลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน ปลาย.....	232
10	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	243
11	คำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	245
12	การทดสอบความเหมาะสมของข้อมูล.....	265

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	ค่าความแปรปรวนของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา.....	266
14	ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์.....	268
15	องค์ประกอบที่ 1.....	273
	15.1 การทดสอบความเหมาะสมของข้อมูล องค์ประกอบที่ 1.....	277
	15.2 ค่าความแปรปรวน องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร.....	278
	15.3 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ องค์ประกอบที่ 1.....	279
	15.4 องค์ประกอบที่ 1.1.....	281
	15.5 องค์ประกอบที่ 1.2.....	282
	15.6 องค์ประกอบที่ 1.3.....	283
	15.7 องค์ประกอบที่ 1.4.....	285
16	องค์ประกอบที่ 2.....	286
17	องค์ประกอบที่ 3.....	288
18	องค์ประกอบที่ 4.....	289
19	องค์ประกอบที่ 5.....	290
20	องค์ประกอบที่ 6.....	291
21	องค์ประกอบที่ 7.....	292
22	องค์ประกอบและตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา..	293
23	ผลการยืนยันองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	301

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	21
2	แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร.....	39
3	ขั้นตอนการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา).....	59
4	แสดงการเทียบโอนผลการเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	62
5	ระบบการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย.....	90
6	ระบบการศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	94
7	ระบบการศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร.....	98
8	ระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	101
9	ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น.....	103
10	ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี.....	105
11	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	153
12	แผนแบบการวิจัย.....	154
13	แสดงองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	294

บทที่ 1

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้นสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้นช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลางการแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิคุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้ขาดแคลนแรงงานจำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงตั้งแต่ปี 2558 และโครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ภายในสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นทั้งต้นทุนในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ในขณะที่การบริหารจัดการภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัปชันเป็นวงกว้าง จึงส่งผลให้การผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่ บางภาคส่วนของสังคมจึงยังถูกทิ้งอยู่ข้างหลัง

เพื่อให้การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการได้กำหนดเป็นประเด็นสำคัญ วัตถุประสงค์ และแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไว้ เช่น การผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการพัฒนาประเทศ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การปรับปรุงระบบงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา การยกระดับระบบสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบการผลิต การสรรหา และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษา การสร้างการเข้าถึงโอกาสทาง

การศึกษา การพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ฉบับนี้¹ จึงเป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ได้ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เพื่อมุ่งบรรลุผลสำเร็จต่อเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนคนไทยทั่วทั้งประเทศ

สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้านอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคน จำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้นักเรียนหันมาสนใจในเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาดรองรับให้มากขึ้น แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบัน ค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะเรียนทางด้านสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานทางด้านสามัญและอาชีพ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพถือเป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องจัดการอาชีวศึกษาอย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตาม

¹ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564, 2559.

ความถนัด ความสนใจ และเข้าเรียนอาชีวศึกษาได้ง่ายขึ้น ด้วยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาได้อย่างทั่วถึง อันเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไป ทั้งการศึกษาทางสามัญและทางวิชาชีพ

เมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะได้รับวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งนี้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับสถานศึกษาสังกัด สอศ. ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)²

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลกจึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558 – 2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ (พ.ศ.2557) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืนและจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท³

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2559), 1-15.

³ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, “พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.” [Online], accessed 30 June 2016 from <https://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf>

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นอกจากนี้ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ และได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านทักษะฝีมือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านลักษณะนิสัยในการทำงาน (ขยัน อดทน กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ) ให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการทำงาน หรือศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ⁴

เพื่อการจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้การศึกษามีคุณภาพ เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับทุกคน มีการกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติการ พร้อมกับเน้นการตรวจสอบและมีส่วนร่วมจากทุกองค์กรของสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ จำเป็นจะต้องมีการกำหนดนโยบายและการวางแผนทางการศึกษาที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีบทบาท อำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านสุขภาพกายใจ สังคมสติปัญญา ทักษะชีวิต อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ร่วมจัดการศึกษา และร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงาน กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จากการวิเคราะห์บทบาท อำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเป็นภาระงาน และตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ภายในปี 2561 จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็นหลักคือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน

⁴ *ibid.*; สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., "แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ," [Online], Accessed 25 June 2016 from Www.Secondary11.Go.Th/2016/Th/Download/Files/Guidance10.Pdf.

การศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่ม โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ และการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัด ความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขึ้นพื้นฐาน เป็น 3 ระดับ คือ 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา 3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ 3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งระดับเป็น 2 ประเภท คือ 3.2.1 ประเภทสามัญศึกษา 3.2.2 ประเภทอาชีวศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ถูกแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ประเภทสามัญศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ประเภทอาชีวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนในสังคมต้องพยายามปรับตัวให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ประกอบกับรัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถทำงานได้ทันที ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คือ รูปแบบที่ 1 บุคลากรจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปสอนที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน รูปแบบที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งนักเรียนมาเรียนที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ลักษณะที่ 2 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เน้นวิชาชีพตามหลักสูตรจบแล้วได้วุฒิ มัธยมศึกษา ตอนปลายมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 นักเรียนเรียนรายวิชาเพิ่มเติมจากรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 และต้องลงทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อีกอย่างน้อย 1 ภาคเรียน จึงจะได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 รูปแบบที่ 2 นักเรียนเรียนรายวิชาเพิ่มเติมจากรายวิชาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ลักษณะที่ 3 ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่นำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 มาจัดการเรียนการสอนจบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาที่เลี้ยง ทั้งนี้ในการเปิดสอนนั้นให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอเปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รูปแบบการจัดการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยแก้ปัญหาแก่นักเรียนใน 3 กลุ่ม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาและพัฒนาได้รูปแบบการจัดการศึกษาเป็น 3 รูปแบบ ภายใต้พื้นฐานการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อมีงานทำดังนี้ รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษา 1 คน อย่างน้อย 1 สมรรถนะทางสาขาอาชีพ สำหรับนักเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ที่ไม่ศึกษาต่อ รูปแบบที่ 2 การจัดการศึกษา 1 คน 2 วุฒิบัตร ตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย รูปแบบที่ 3 การจัดการศึกษา 1 คน 1 สมรรถนะตามสาขาการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา⁵

จากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เห็นถึงความสำคัญของการเรียน สนองความต้องการแรงงาน และเพื่อให้นักเรียนได้มีทางเลือกเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เปิดสอน

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, “แนวทางการจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย(ทวิศึกษา)”, [Online] , accessed 29 June 2016 from <http://www.lertchaimaster.com/doc/tawi-nfe-ar.pdf>

นักเรียนในหลักสูตรรูปแบบการจัดการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษา รูปแบบที่ 2 นักเรียน 1 คน 2 วุฒิบัตร เป็นไปตามความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับ สถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาวิชาชีพและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปัญหาการวิจัย

ประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อาจก่อให้เกิดโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเปิดประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่จะมีการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายแรงงาน จึงจำเป็นต้องเร่งการเตรียมความพร้อมให้แก่กำลังคนของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งประเทศไทยยังเผชิญความท้าทายในการเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาและเพิ่มทักษะ และมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้พร้อมเป็นแรงงานของภูมิภาคอาเซียน เพื่อสร้างโอกาส ที่ดีว่าการลดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการนำเข้าแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทน

ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ และสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 รวมทั้งนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของประเทศ การวางแผนด้านการพัฒนากำลังคนให้สามารถรองรับการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมหลัก คือ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจ ต้องมีการทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนในภาพรวมของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนานโยบายต่างๆ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นส่วนสำคัญสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จ โดยการศึกษาทบทวนนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1. เพื่อจัดทำรายงานและประมวลข้อมูลทุติยภูมิทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ด้านการผลิต และพัฒนากำลังคนและทิศทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในช่วงตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษารอบที่สองที่ผ่านมา (พ.ศ.2552-2561) 2. เพื่อศึกษาความต้องการกำลังคนและศักยภาพการผลิตของสถาบันการศึกษาของประเทศไทย และสาขาที่เป็นความต้องการ/ความจำเป็นของประเทศทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 3. เพื่อศึกษาหาแนวทางวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ตอบสนองความต้องการของภาคการผลิตและ

บริการในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และสาขาที่เป็นความต้องการ/ความจำเป็น ของประเทศในอนาคต (5-10 ปีข้างหน้า) เพื่อรองรับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 4. เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการทำแผนยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการผลิตและ พัฒนากำลังคนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

การศึกษาเริ่มจากการทบทวนนโยบายและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสถานการณ์แรงงานและการผลิตกำลังคนของประเทศไทย เพื่อทบทวนสภาพแวดล้อมด้านกำลังคนของ ประเทศไทยให้ครอบคลุมทุกมิติขั้นต่อไปได้ทำการทบทวนวิธีการวางแผนด้านกำลังคนของต่างประเทศ และนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของประเทศไทย สำหรับการประมาณการความต้องการกำลังคนในอนาคตของประเทศก่อนที่จะนำผลการประมาณการความต้องการที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ด้าน การวางแผนกำลังคนของประเทศไทยให้เกิดเป็นรูปธรรม สำหรับบทสรุปที่สำคัญของการศึกษามีดังนี้ สถานการณ์ด้านการผลิตและพัฒนา กำลังคน ในช่วงตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษารอบที่สอง ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552-2561) สำหรับ สถานการณ์การผลิตกำลังคนในปีการศึกษา 2556 ที่ผ่านมา มีจำนวนนักเรียนนักศึกษา ทั้งหมด 14,582,110 คน ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาของรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.8 ซึ่งในแต่ละระดับ การศึกษาจะมีสัดส่วนของประเภทสถานศึกษาของรัฐและของเอกชนอยู่ที่ประมาณ 80 : 20 ยกเว้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษามีสัดส่วนของประเภทสถานศึกษาของรัฐและของ เอกชนอยู่ที่ 66 : 34 ซึ่งจำนวนนักเรียน นักศึกษา ประเภทอาชีวศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 978,317 คน กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. จำนวน 685,016 คน ระดับ ปวส. จำนวน 293,301 คน โดยหลักสูตร/ประเภทวิชาที่มีผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม และ พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ มีจำนวนผู้เรียนทั้งในระดับ ปวช. และปวส. ของแต่ละสาขาจำนวน มากกว่า 400,000 คน รองลงมา คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีจำนวนผู้เรียน ทั้งหมด 25,387 คน

ส่วนระดับอุดมศึกษานั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่ ระดับปริญญาตรี (ปริญญาบัณฑิต) และระดับสูงกว่าปริญญาตรี(บัณฑิตศึกษา) เมื่อพิจารณาเฉพาะในระดับปริญญา ตรีพบว่า ปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนิสิต นักศึกษา ทั้งหมด 1,802,787 คน ส่วนใหญ่จะเรียนใน หลักสูตร/ประเภทวิชาในสาย สังคมศาสตร์ ได้แก่ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย มนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ โดยจำนวน ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปีการศึกษา 2558 นั้น ในระดับปริญญาตรีจำนวน 262,089 คน ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสายสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย รองลงมา ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการศึกษา ส่วนใน ระดับการศึกษาอื่นๆ เช่น ในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกนั้น มีผู้สำเร็จการศึกษาในสาย สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมายมากที่สุดเช่นเดียวกันกับระดับปริญญาตรี ในระดับปริญญา

โทสาขาที่สำเร็จการศึกษารองลงมา คือ สาขาการศึกษา ส่วนในระดับปริญญาเอกนั้น สาขาที่มีผู้สำเร็จการศึกษาในลำดับรองลงมา ได้แก่สาขาวิทยาศาสตร์และสาขาการศึกษา

การคาดประมาณการผลิตและความต้องการกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการในอนาคต (5-10 ปีข้างหน้า) เพื่อรองรับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้วิธีทางเศรษฐมิติเพื่อคาดประมาณอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน ซึ่งการพยากรณ์ จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของ ประชากร (Labor Force Survey : LFS) รายปีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 – 2558 โดยช่วงแรกใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยแบบจำลอง (Autoregressive Integrated Moving Average Model (ARIMA)) ส่วนช่วงที่สองเป็น การพยากรณ์ จำนวนแรงงานในอีก 10 ปีข้างหน้า คือ พ.ศ. 2559 – 2568 ใช้ข้อมูลกำลังแรงงานจาก LFS ร่วมกับ ข้อมูลประมาณการจำนวนประชากรด้วยโปรแกรม spectrum ที่พัฒนาโดยสถาบัน Avenir Health วิธีการประมาณการใช้แบบจำลอง Quadratic regression และตรวจสอบค่าที่ได้จากการพยากรณ์ให้ สอดคล้องกับค่าคาดการณ์จำนวนประชากรและผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศของสำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยสรุปผลการเปรียบเทียบผลประมาณ การอุปสงค์และอุปทานของ แรงงานได้ดังนี้

1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พบว่าในปี พ.ศ. 2563 สาขา สังคมศาสตร์ธุรกิจ และกฎหมาย จะเป็นสาขาที่มีความต้องการแรงงานมากกว่ากำลังแรงงานที่มีอยู่จริง หรือเกิดอุปสงค์ ส่วนเกินมากที่สุด และเป็นสาขาที่มีแนวโน้มที่จะเกิดอุปสงค์ส่วนเกินสูงสุดถึง 0.22 ล้านคน ใน ปีพ.ศ. 2568 รองลงมาคือ สาขาการบริการ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากผู้เข้าศึกษาในระดับปวช. มีแนวโน้มที่ลดลงส่งผลให้อัตราการขยายตัวของกำลังแรงงานในสาขาวิชาดังกล่าวมีน้อยกว่าอัตราการขยายตัวของ ความต้องการแรงงาน จึงทำให้กำลังแรงงานไม่เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้สาขาที่มีความต้องการ แรงงานในระดับ ปวช. มากกว่ากำลังแรงงานที่มีอยู่ในตลาดได้แก่ สาขาการศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์ และสาขาสุขาภพและสวัสดิการ ในขณะที่สาขาวิทยาศาสตร์และ คอมพิวเตอร์มีกำลังแรงงานมากกว่า ความต้องการแรงงาน

2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 และ ปีพ.ศ. 2568 สาขาวิศวกรรมศาสตร์การผลิต ก่อสร้าง และสังคมศาสตร์ธุรกิจ และ กฎหมายเป็นสาขาที่มีสัดส่วน จำนวนมากเมื่อเทียบกับสาขาวิชาอื่น แต่ความต้องการแรงงานมีสูงมากกว่ากำลัง แรงงานที่สำเร็จ การศึกษาในระดับปวส. หรืออนุปริญญา จึงส่งผลให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินในตลาดแรงงานระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา และเกิดอุปสงค์ส่วนเกินจำนวนที่มากกว่าสาขาวิชาอื่น

3) ระดับปริญญาตรี พบว่า ในปีพ.ศ. 2563 สาขาวิชาเกษตรศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ ความต้องการแรงงานมีมากกว่ากำลังแรงงาน เนื่องจากอัตราการขยายตัว ของความต้องการแรงงาน

ในสาขาเกษตรศาสตร์เพิ่มขึ้นแต่อัตราการขยายตัวของกำลังแรงงานลดลงจึงส่งผลให้ความต้องการแรงงานส่วนเกินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปีพ.ศ. 2568 สาขาวิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์มีความต้องการแรงงานที่สูงกว่ากำลังแรงงานในปีพ.ศ. 2563 และมีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้น ทั้ง ความต้องการแรงงานและกำลังแรงงานแต่อัตราการขยายตัวของความต้องการแรงงานมีสูงกว่ากำลังแรงงาน จึงส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2568 นอกจากนี้ สาขาวิชาที่กำลังแรงงานยังไม่เพียงพอ ต่อ ความต้องการแรงงาน ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ สาขาสุขภาพและสวัสดิการ และสาขาการบริการ ส่วนสาขาวิชาการศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ธุรกิจ และกฎหมาย และสาขาวิศวกรรมศาสตร์ การผลิต และก่อสร้าง เป็นสาขาวิชาที่มีกำลังแรงงานส่วนเกินในตลาดแรงงานเป็นจำนวนมากเพราะอัตรา การขยายตัวของกำลังแรงงานเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าความต้องการแรงงานที่แท้จริง ส่งผลให้ภาพรวมของตลาด แรงงานในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะเกิดอุปทานส่วนเกินเท่ากับ 0.74 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2563 และเพิ่มขึ้นเป็น 2.25 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2568 โดยสาขาวิชาที่มีกำลังแรงงานส่วนเกินมากที่สุดคือ สาขาสังคมศาสตร์ธุรกิจ และกฎหมาย

4) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ภาพรวม ความต้องการแรงงานในปี พ.ศ. 2563 และปีพ.ศ. 2568 มีมากกว่ากำลังแรงงานในตลาดแรงงาน โดยในปีพ.ศ. 2563 สาขาวิชาการศึกษามีความต้องการแรงงานส่วนเกินมากที่สุดเท่ากับ 0.15 ล้านคน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 0.43 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2568 สาขาวิชาการศึกษาเป็นสาขาวิชาที่มีความต้องการ แรงงานส่วนเกินสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่น ๆ ส่วนสาขาวิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์มีความต้องการแรงงานส่วนเกินเท่ากับ 0.03 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2563 และปีพ.ศ. 2568 กำลังแรงงานในสาขาสุขภาพและสวัสดิการมีแนวโน้มที่จะมากกว่าความต้องการแรงงาน โดยมีกำลังแรงงานส่วนเกินเท่ากับ 0.006 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2563 และเพิ่มขึ้นเป็น 0.032 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2568 ส่วนสาขาสังคมศาสตร์ธุรกิจ และกฎหมาย เป็นสาขาที่มีอัตราการขยายตัวของกำลังแรงงานมากกว่าความต้องการแรงงานส่งผล ให้เกิดกำลังแรงงานส่วนเกินในปีพ.ศ. 2563 เท่ากับ 0.02 ล้านคน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 0.05 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2568 เนื่องจากเป็นสาขาวิชาที่มีสัดส่วนผู้เลือกศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี สูงที่สุดส่งผลให้สาขาสังคมศาสตร์ ธุรกิจ และกฎหมาย เป็นสาขาที่มีกำลังแรงงานส่วนเกินมากที่สุดในการศึกษาความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ ยังมีข้อจำกัดของ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์การศึกษานี้จึงใช้การประมาณการแนวโน้มเพื่อใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาด้าน กำลังคนของประเทศ โดยใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และแบ่งประเภทอุตสาหกรรมของประเทศตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจของ TSIC 2009 การประมาณใช้วิธีการทำให้เรียบแบบเอกโพเนนเชียล (Exponential Smoothing) ผลการศึกษาแนวโน้มของ

จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ (S-curve) และ อุตสาหกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (New S-curve) พบว่า ในภาพรวมยังคงมี แนวโน้มจำนวน แรงงานที่เพิ่มขึ้นตามการเติบโตของเศรษฐกิจในสถานการณ์ปกติที่ไม่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการขยายตัวของจำนวนแรงงานมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิง ชีวภาพและ โครงการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ จ เคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมการบินและ โลจิสติกส์และอุตสาหกรรม ดิจิตอล โดยมีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 11.62 ร้อยละ 9.74 และร้อยละ 9.55 ต่อปีตามลำดับในปี พ.ศ. 2568 แนวโน้มของสัดส่วนจำนวนแรงงาน ส่วนใหญ่อยู่ที่อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร จำนวน 2,425,661 คน

จากผลการศึกษาทั้งข้อมูลเชิงสถิติการศึกษา ผลการสำรวจความต้องการกำลังคนในกลุ่ม ภาคการผลิตและบริการและสาขาที่เป็นความต้องการ/ความจำเป็นของประเทศ การศึกษานโยบาย ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคน รวมทั้งการศึกษาด้านความไม่สอดคล้องระหว่างอุปสงค์ และอุปทานแรงงาน การคาด ประมาณความต้องการแรงงาน พบว่า ประเทศไทยมีปัญหาคือความไม่ สอดคล้องระหว่างความต้องการแรงงาน และอุปทานแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากภาคการศึกษา ทำให้ต้องมีการหาแนวทางในการวางแผน หรือกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนา กำลังคนเพื่อลดช่องว่างของ ความไม่สมดุล ลดต้นทุน การผลิต และการสูญเสียทรัพยากรในการวางแผนการศึกษาให้กับสถานศึกษาใน สังกัด เพื่อให้ สถานศึกษาผลิตนักเรียนนักศึกษาในสาขาวิชาที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการด้าน เศรษฐกิจของประเทศและภูมิภาค โดยเน้นการลดผู้เรียนในบางสาขาและระดับการศึกษา โดยเฉพาะในสาขา ทางด้านสังคมศาสตร์และเพิ่มผู้เรียนในสาขาที่เป็นที่ต้องการและขาดแคลน ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดหลักสูตรร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเน้นหลักสูตร ที่ตอบสนองทั้งเศรษฐกิจหลักของประเทศและ เศรษฐกิจของท้องถิ่น หรืออาจจะมีการเปิดสาขาใหม่ที่สะท้อน ถึงความต้องการในอนาคต การตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการหรือภาคเศรษฐกิจ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับด้านปริมาณ เท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงด้านคุณภาพด้วย สถาบันการศึกษาจึงควรเร่งดำเนินการเพิ่มคุณภาพของ ผู้เรียนเพื่อเพิ่มผลิต ภาพแรงงาน โดยพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาอาชีพศึกษาทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. มีสมรรถนะสอดคล้อง กับการทำงาน และมีความสามารถในสาขาอาชีพสูงทั้งด้าน ความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนมีทัศนคติ ที่พึงประสงค์ในตลาดแรงงาน การเรียนการสอนต้อง เน้นการปฏิบัติเป็นสัดส่วนที่สูงเนื่องจากต้องไปประกอบ วิชาชีพ ไม่ใช่ศึกษามาเพื่อเรียนต่อ ซึ่งปกติก็มีสัดส่วนที่น้อยอยู่แล้ว ดังนั้นควรมีมาตรการหลักให้ผู้สำเร็จ ปวช. และ ปวส. เข้าสู่

ตลาดแรงงานให้ได้มากที่สุด เช่น การส่งเสริมมาตรฐาน การเรียนอาชีวศึกษาพร้อมมีงานทำ ผ่านระบบ ทวิภาคีหรือการเรียนพร้อมกับการทำงานในสถานประกอบการ ซึ่งจำเป็นที่สถาบันการศึกษา กับ สถานประกอบการต้องมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้การปฏิรูปการศึกษาของไทยในช่วงที่ ผ่านมา จะปฏิรูปแต่เฉพาะด้านอุปทาน คือ การจัด การศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างรับผิดชอบ จนผู้ ที่ผ่านระบบการศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้มีร่างกาย สติปัญญาปกติหรือผู้ที่มีร่างกายและสติปัญญา ไม่ปกติก็ตาม ทุกคนได้รับ “สิทธิ” เท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2559 อย่างน้อย 12+2 ปีแต่ที่สำคัญนอกเหนือจากที่ประเทศชาติจะต้องรับผิดชอบต่อ ผลิตคนดีคนเก่ง แล้วผู้ที่จบจาก ระบบการศึกษาที่ต้องการทำงานจะต้องได้ทำงานตามความต้องการของโครงการศึกษา เพื่อ ทบทุนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ประเทศ ตามความต้องการของสถานประกอบการ คือ ผลิตบุคลากรได้ตรงกับอุปสงค์ของ ตลาดแรงงาน สำหรับประเทศไทยตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะยาว 20 ปี มีจุดมุ่งหมายชัดเจน ที่จะทำให้ประเทศไทยเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยนำพาประเทศไทย ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการด้านอุปสงค์ที่มีต่อแรงงานขึ้นกับความสามารถใน การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนปฏิรูปประเทศในช่วง 20 ปีข้างหน้า และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จิตความสามารถในเรื่อง นวัตกรรมของไทยยังไม่สูงจากการสำรวจขององค์การทรัพย์สิน ทางปัญญาแห่งโลก (wipo) ได้ ประกาศผลในปี พ.ศ.2559 ให้ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 52 ต่ำกว่ามาเลเซีย ซึ่งอยู่ ที่ 35 และเวียดนาม อยู่ที่ 59 ดังนั้นการวางแผนการผลิตกำลังคนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรสอดคล้องกับทิศทาง ในการ พัฒนาประเทศระยะ 20 ปีและตามกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ 12 ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่าน ประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยกำหนดตำแหน่งทาง ยุทธศาสตร์ของประเทศ ให้ประเทศไทยเป็น ประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็น ธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและ โลจิสติกส์ของภูมิภาค คู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรม First S-curve และ new S-curve (10 ประเภท) และนโยบายประเทศไทย 4.0 (อุตสาหกรรม 4.0) รวมไปถึง โครงสร้างพื้นฐานของ อุตสาหกรรม digital การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในส่วนในพื้นที่ติดชายแดนและ พื้นที่ที่ไม่ติด ชายแดน เช่น การก่อสร้างเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Thailand’s Eastern Economic Corridor : EEC) โดยต้องมีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อนำไปขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนา กำลังคนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ

เป้าประสงค์: เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนทุกระดับให้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล

ผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงศึกษาธิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของสาขาการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

เป้าประสงค์: เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษามีคุณภาพหรือ ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตและบริการต่างๆ เพิ่มขึ้นทุกปี

ผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาเอกชน ในสังกัดที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาและ อาชีวศึกษา) ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การเพิ่มจำนวนและคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะด้าน S&T เป้าประสงค์: เพื่อเพิ่มจำนวนและสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการเพิ่ม จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้าน S&T เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ ผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาเอกชน ในสังกัดและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา), สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.), สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (สวทน.)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การนำระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

เป้าประสงค์: เพื่อใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Vocation Qualification System) เป็นเครื่องมือในการ พัฒนาศักยภาพ (competencies) ของกำลังคน ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ร่วมกับกระทรวงแรงงานและ สศช.)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การบริหารจัดการความไม่สอดคล้องระหว่างอุปสงค์และอุปทาน

เป้าประสงค์: 1. ในระยะสั้น มุ่งแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาความไม่สอดคล้องของอุปสงค์และอุปทาน เนื่องมาจากการขาดข้อมูลและ/หรือคุณภาพของแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ 2. ในระยะยาวมุ่งพัฒนาการแนะแนวการศึกษาและแนะแนวอาชีพที่เป็นที่ ต้องการของ ตลาดมาเป็นเครื่องมือในการลดความไม่สอดคล้องของผู้สำเร็จการศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงศึกษาธิการ (หน่วยงาน กรอ- ศร ในระดับประเทศและ กรอ-ศร ในระดับ จังหวัด หรือกลุ่มจังหวัด ซึ่งควรจะมีการจัดตั้งโดยเร็ว)

จากการกำหนดยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์จำเป็นต้องมีกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต้องเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เหล่านี้ และบูรณาการ การทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงศึกษาธิการเอง รวมทั้งภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษา คณะกรรมการ การศึกษาและการกีฬาสถานศึกษาแห่งชาติ ได้รายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่องคุณภาพและ การขยายโอกาสทางการศึกษาของการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน ปลาย รายงานต่อสถานศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2559 มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นการสร้างนวัตกรรมในการ จัดการศึกษารูปแบบใหม่ แต่คาบเวลาในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาหรือ การเพิ่มทักษะวิชาชีพจะมีเวลาก่อนข้างจำกัด นักเรียนใน โครงการทวิศึกษาจะเรียนวิชาสามัญที่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเรียนวิชาชีพที่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา นอกจากนี้ ผู้เรียนยังต้องฝึกปฏิบัติงานในสถาน ประกอบการในช่วงภาคฤดูร้อน 1 เดือน และเรียนภาคฤดูฝนอีก 1 เดือน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เพิ่มจาก การเรียนปกติในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาแนวทางใน การบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนภาคปฏิบัติหรือได้ฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถานศึกษาต้องหาแนวทาง ในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนภาคปฏิบัติหรือได้ฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถาน ประกอบการต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม. 6) จบภายใน 5 ภาคเรียน ในภาคเรียนที่ 6 นำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ฯลฯ เป็นต้น

2. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ผู้เรียนมีคาบเวลาในการศึกษาภาคปฏิบัติและ การปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการค่อนข้างน้อยและมีพื้นฐานทักษะไม่เพียงพอในสาขาอาชีพ นั้น ๆ การเข้าสู่ตลาดแรงงาน การเข้าทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรมก็เป็น เพียงพนักงานฝ่ายผลิตที่เป็นเพียงผู้ใช้แรงงานในสายการผลิตเท่านั้น จะไม่สามารถนำเอาองค์ ความรู้ที่มีและที่ได้ศึกษาขณะที่เรียนมาต่อยอดและพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถได้

3. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีโอกาสในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและ

ความรู้ความสามารถต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับไปสู่การประกอบอาชีพได้ ดังนั้น การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่เพิ่มโอกาสในการมีงานทำให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวมากกว่า การมีวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพียงอย่างเดียว รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพ ให้เพิ่มมากขึ้นด้วย

4. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนของผู้ปกครอง และสามารถสร้างอาชีพให้กับผู้เรียนได้ในภูมิลำเนาของตนเมื่อจบการศึกษา โดยจากข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติพบว่า ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ผู้เรียนในโครงการร้อยเอ็ดโมเดลนั้น จะต้องไปฝึกงานในสถานประกอบการที่อยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาค่อนข้างมาก การแก้ปัญหาในเรื่องนี้ต้องเริ่มจากการสำรวจสาขาอาชีพในยุทธศาสตร์ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่าสามารถจะสร้างงานสาขาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใด หลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว และสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาของสภานักเรียนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

5. เมื่อเปรียบเทียบรายละเอียดของแผนการเรียนของหลักสูตรของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2551 กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 จะพบว่ารายชื่่ววิชาสามัญจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื่องจากสาระของวิชาดังกล่าวทางด้านอาชีวศึกษา ต้องการวางรากฐานความรู้ความเข้าใจและทักษะต่างๆ ในเชิงเทคนิคในสาขาวิชาชีพต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของศาสตร์ต่างๆ และมีทักษะในสาขาวิชาชีพที่จะศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ข้อเสนอแนะที่จะให้ปรับระบบการเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาสามัญทางด้านอาชีวศึกษาให้เพิ่มขึ้นจาก 22 หน่วยกิตเป็น 41 หน่วยกิต จึงไม่สมเหตุผลและไม่เหมาะสมเท่าที่ควร อีกประการที่สำคัญ คือ ในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษากำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาสู่อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษาสู่สากล (ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา,

2557) ดังนั้น การปรับปรุงระบบการเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาสามัญดังกล่าวเพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาชีพได้

6. ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ขึ้นอยู่กับสถานะการปฏิบัติงานทำของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา และผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพ ตามที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นภาคราชการและสถานประกอบการซึ่งเป็นภาคเอกชนต้องการ แต่ปัญหาสำคัญประการแรก คือ ระบบราชการต่างๆ เข้ามามีส่วนกำหนดคุณลักษณะ ระเบียบและมาตรฐานต่างๆ เช่น การใช้คุณวุฒิการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนต่างๆ โดยมีได้จ่ายค่าตอบแทนตามสมรรถนะแรงงาน ส่งผลให้ทุกคนมุ่งเรียนเพื่อให้ได้คุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อโอกาสในการได้รับคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการ ปัญหาประการที่สอง คือ มีสถานประกอบการจำนวนมากที่สามารถกำหนดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะแรงงานที่ต้องการ ได้อย่างชัดเจนและมีมาตรฐาน ในขณะที่สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีรายละเอียดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ต้องการในตำแหน่งต่างๆ แต่มีโอกาสดูแลความคิดเห็นผู้สาคณะว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตบุคลากรได้ตรงความต้องการของภาคแรงงานและสถานประกอบการ การแก้ปัญหาทั้งสองประการข้างต้นจึงต้องดำเนินการทั้งสองด้าน กล่าวคือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบด้านการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ควรมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงาน ก.พ. พิจารณาแก้ไขปัญหาระบบ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับสมรรถนะของแรงงาน และให้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย สถาบันอุดมศึกษา กระทรวงและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันพัฒนาสถานประกอบการส่วนใหญ่ให้สามารถกำหนดแผนภูมิการจัด โครงสร้างองค์กร (Organization Chart) ของสถานประกอบการ มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะและสมรรถนะทางวิชาชีพในตำแหน่งสาขาอาชีพต่างๆ ในแผนภูมิการจัด โครงสร้างองค์กรของสถานประกอบการที่มีมาตรฐานและเป็นสากล

7. หลักการสำคัญในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา คือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้เข้าสู่การประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่างๆเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่อีกแนวทางหนึ่ง แต่หากจัดการศึกษาไปแล้วผู้เรียนมีสมรรถนะและมีคุณสมบัติที่จำเป็นไม่ตรงตามความต้องการของภาคแรงงานหรือมีรูปแบบการดำเนินการต่างๆที่ไม่มีความชัดเจน จะทำให้สถานประกอบการภาคแรงงาน และหน่วยงานต่างๆเกิดความสับสนในการจัดการศึกษา อาจส่งผลกระทบต่อตามมามากมาย เช่น อาจมีการร้องเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนในกรณีที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อ

ในระดับอุดมศึกษาได้เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับเดียวกันและอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันแต่ไม่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการทวิศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นหลักที่ต้องการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและมีพื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ภาคแรงงานและสถานประกอบการต้องการ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีความเข้าใจในผลที่ได้จากการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาอย่างชัดเจน

8. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา มีความเหมาะสมในช่วงที่มีการเปลี่ยนผ่านประเทศและการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตอาจมีการดำเนินการจัดการศึกษาอยู่เฉพาะในพื้นที่เดิมต่อไปหรือหากมีผลการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาดำเนินการอย่างรอบคอบ โดยอาจจัดให้มีโครงการนำร่องในแต่ละพื้นที่ เพื่อประเมินผลโครงการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ แล้วจึงขยายผลไปในพื้นที่คาดว่า จะประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังต้องกำหนดกฎเกณฑ์และตัวชี้วัดในเรื่องความพร้อมและความเหมาะสมของการดำเนินการทั้งในส่วนของสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยคำนึงถึงทรัพยากรด้านองค์บุคคล องค์วัตถุ และด้านงบประมาณ รวมทั้งความร่วมมือจากประชาชนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ได้รับข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ที่มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานว่า ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพให้กับนักเรียนอีกมาก ครูต้องปรับกลยุทธ์และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระบบในการเข้าเรียนต้องปรับปรุงให้มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเพิ่มขึ้น ส่วนการจัดการศึกษาก็ยังคงมีการจัดการเรียนการสอนภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ และการขาดแคลนทรัพยากร (บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปอาชีวศึกษา ครั้งที่ 13/2559 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2559) โดยที่คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษามีความเห็นที่ตัวชี้วัดอันสำคัญที่สุดคือสภาวะการมีงานทำของผู้ที่สำเร็จการศึกษา

9. การอนุมัติคุณวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และคุณวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.9) ให้กับนักเรียนตามโครงการดังกล่าวจึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนสมัครเข้าร่วมโครงการทวิศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การประเมินมาตรฐานวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานที่ถูกต้องตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแนวทางจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ดังนั้น คณะกรรมการภาครัฐร่วมกับเอกชนเพื่อนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และกระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดนโยบายให้ สถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ ระบุคำว่า “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา)” หรือ ปวช. (ทวิศึกษา) ไว้ใน

ใบประกาศนียบัตรที่มอบให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อให้สามารถติดตามผลและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การประเมินมาตรฐานวิชาชีพและการประกันคุณภาพหลักสูตร ควรมีผู้แทนจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าร่วมด้วย นอกเหนือจากการประเมินจากหน่วยงาน/สถานประกอบการและองค์กรภายนอก

10. หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาก็เพื่อต้องการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญและสมรรถนะต่างๆ ในสาขาวิชาชีพที่เรียนอย่างถ่องแท้ มีทักษะและกระบวนการในการแก้ไขปัญหา เพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่มีความเป็นสากลมากขึ้น ดังนั้น ผู้เรียนสายอาชีวศึกษาจำเป็นต้องได้รับศึกษาทั้งภาคทฤษฎี การฝึกและการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการต่างๆ อย่างเข้มข้นและสามารถเข้าสู่ระบบการจ้างงานได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ก็ควรต้องมีแนวทางที่มุ่งไปสู่หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน

11. เพื่อสร้างควมมีมาตรฐานและมีองค์ความรู้ในวิชาชีพต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับจึงควรมีการนำผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในรูปแบบทวิศึกษาเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เพื่อวัดระดับความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในสาขาอาชีพ หรือเข้ารับการฝึกอบรมรูปแบบต่างๆ ให้เป็นไปตามระดับทักษะความรู้ความสามารถแนะของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

12. รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เนื่องจากปัจจุบันภาระค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดหายานพาหนะรับ-ส่งนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถาบันอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาอาชีวศึกษายังเป็นภาระของผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นในการสอนนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ

13. กระทรวงศึกษาธิการควรนำบทเรียนที่ได้รับจากการจัดโครงการศึกษามัธยมผสมอาชีวศึกษาในอดีตเมื่อประมาณ 20 ปีที่แล้ว มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกัน

14. ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองและการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐ

14.1 ในการดำเนิน โครงการร้อนเอ็ด โมเดล พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ทวิศึกษา ได้ร่วมกันระดมทุนมาจัดซื้อรถบรรทุกขนาดกลางสำหรับใช้ในการรับ-ส่งผู้เรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดว่าผู้ปกครองนักเรียนเห็นวาระบบการศึกษารูปแบบทวิศึกษามีความเหมาะสมและคุ้มค่าที่จะลงทุนและส่งบุตรหลานเข้า

เรียน ต่อมาเมื่อมีจำนวนผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้น รถบรรทุกขนาดกลางที่ใช้สำหรับรับ-ส่งผู้เรียนก็ไม่เพียงพอกับการใช้งาน และเมื่อผู้เรียนต้องเสียเวลาในการเดินทางไปเรียน ส่งผลให้เวลาที่ต้องใช้ในการเรียนเสียไปด้วย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในส่วนดังกล่าว รัฐบาลจึงควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหายานพาหนะในการรับส่ง พร้อมพนักงานขับรถในสถานศึกษาหรือจัดงบอุดหนุนเพิ่มเติมให้สถานศึกษาใช้เป็นค่าขนส่งสำหรับโครงการในลักษณะนี้เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองนักเรียน

14.2 ตามปกติงบประมาณค่าใช้จ่ายจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว) ที่รัฐบาลจัดสรรให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะสูงกว่าค่าอุดหนุนรายหัวที่รัฐจัดสรรให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อมีการจัดการเรียนการสอนผสมกันของสถาบันการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ รัฐบาลควรเร่งรัดให้ผู้กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการทวิศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

15. ความรู้ด้านวิชาสามัญของผู้เรียนตามโครงการทวิศึกษา อาจต่ำกว่าผู้เรียนที่เรียนในสายสามัญทั่วไป ดังนั้น ผู้เรียนในโครงการทวิศึกษาควรต้องมีการเตรียมเสริมเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้พร้อมก่อนเข้ารับการสอบ⁶

จากสภาพปัญหาข้างต้น ยังไม่มีความชัดเจนในการบริหารจัดการเรียนร่วมให้กับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการของการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงสนใจที่จะศึกษา แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

⁶ สำนักกรรมการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) (กรุงเทพฯ : สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2559), 1-3.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อทราบผลการยื่นข้อประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อคำถามการวิจัย

องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคำถามการวิจัยดังนี้

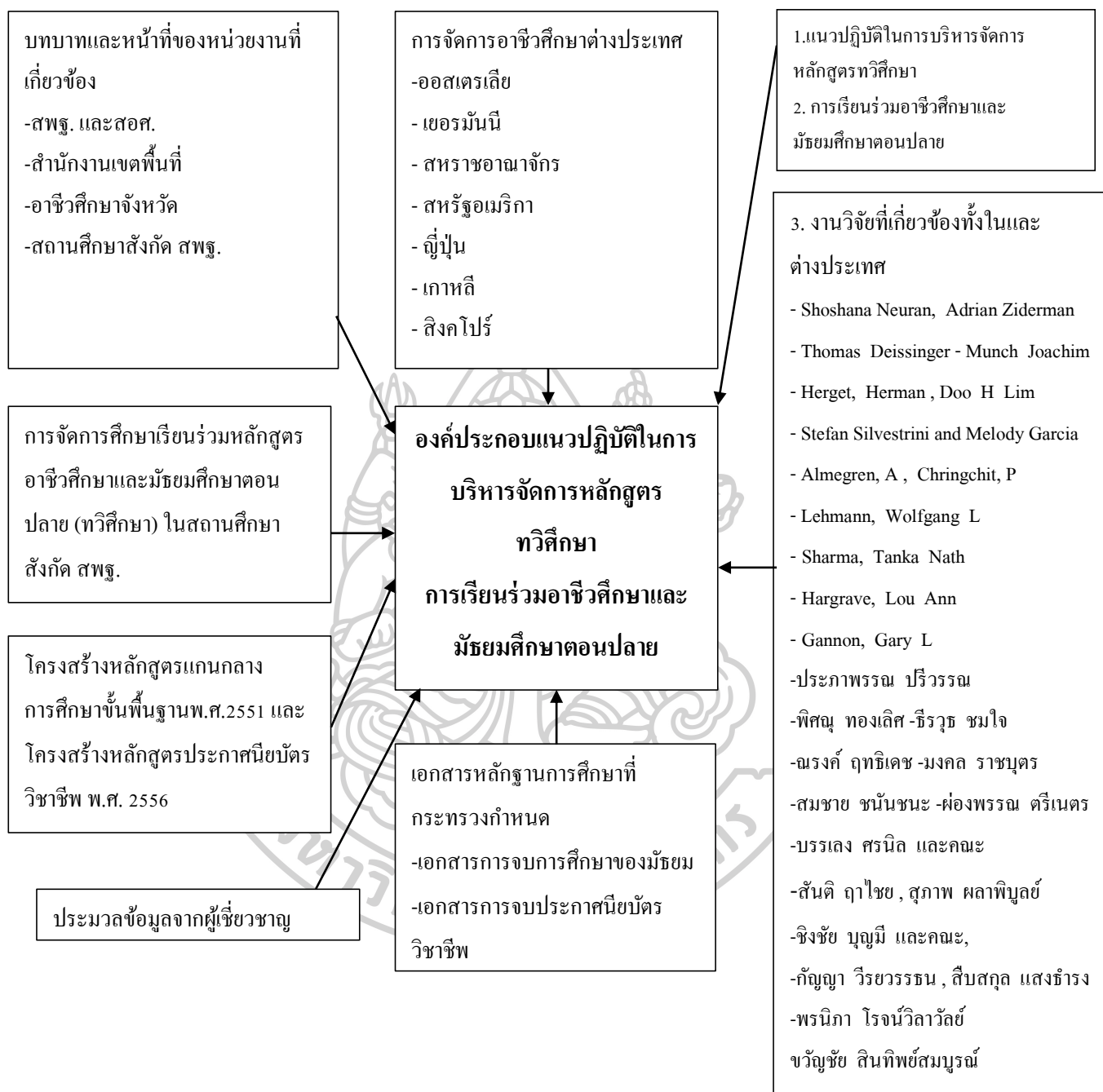
1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นอย่างไร
2. ผลการยื่นข้อประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นพหุองค์ประกอบ
2. ผลการยื่นข้อประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย ความคิดเห็นของนักวิชาการ อันมีสาระที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการความรู้ การบริหารและการจัดการ แนวทางการจัดการ ความร่วมมือ การจัดการอาชีวศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาต่างประเทศ บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และ โครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงกำหนด งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) มีรายละเอียด ดังแผนภูมิที่ 1 ซึ่งมีที่มาจากนักวิชาการ งานวิจัยที่หลากหลาย ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย** (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2559), 1-15.

: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, **แนวปฏิบัติที่ดี**. [Online] , accessed 10 April 2017
Available <http://qa.bu.ac.th/buqa/index.php/kmqa/53-best-practice>

: วิจารณ์ พานิช, **แนวปฏิบัติที่ดี**. [Online] , accessed 10 April 2017 Available
register.utcc.ac.th/KM2552/DATA/Document/Best%20Practice.pdf

: จำลอง นักพ่อน. **แนวโน้มการวิจัยการบริหารการศึกษา, ประมวลสาระฉบับเพิ่มเติมชุดวิชาการวิจัย** (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548), 3.

: วิจิตร ศรีสะอาด, **แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยการบริหารการศึกษา**. เอกสารการ
สอน. (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548), 2.

: นิพนธ์ กินาวงศ์, **หลักบริหารการศึกษา** (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
2542), 39-40.

: วิรัช นิภาวรรณ, **การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ** [Online] , accessed 19
January 2010 from <http://www.wiruch.com>

: ชนะ กสิภาร์, **การปฏิรูปอาชีวศึกษา**, เอกสารประกอบการบรรยาย.
(ตรัง : วิทยาลัยเทคนิคตรัง, 2548), 18-19.

: พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร, **ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาในความร่วมมือภาคเอกชน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2546), 28.

: ชีรวุฒิ บุญยโสภณ, **การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม**
(กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2536), 5.

: ศิริพรรณ ชุมนุม, **“สถานประกอบการ..หัวใจของการอาชีวศึกษา ความร่วมมือภาคเอกชน กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2546), 18.

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร**,
(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 1.

: พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร, **ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาในความร่วมมือภาคเอกชน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2546), 28.

: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, **สรุปลงานสำคัญพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551** [Online], accessed 15 March 2011 from <http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=3&art=91157>

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)** [Online], accessed 5 March 2011 from <http://www.onec.go.th/publication/48049/>

: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, **รายงานการสังเคราะห์การศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546), 17.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **สถานภาพและวิธีการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (ม.ป.ป.), 22.

: วิจิตร ศรีสะอาด, **การพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา** [คำบรรยาย ณ โรงแรมวอร์ริโอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา], 31 มกราคม 2551.

: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, **โครงการเทียบเท่าผลผลิต ประจำปีงบประมาณ 2551** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551), 4-5.

: ศิริพรรณ ชุมนุม, **สถานประกอบการ...หัวใจของการอาชีวศึกษา ความร่วมมือภาคเอกชน กระบวนการใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546), 19.

: ประภาพรรณ ปวีวรรณ, **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558, บทคัดย่อ.

: พิศณุ ทองเลิศ, **นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558, บทคัดย่อ.

: ชีรวิทย์ ชมใจ, **การพัฒนา รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาค**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554, บทคัดย่อ.

: ณรงค์ ฤทธิเดช, **การพัฒนา รูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัด (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2552), 156-158.**

: มงคล ราชบุตร, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6., วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550, 99-101.

: สมชาย ชนนันชนะ, การบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2550, บทคัดย่อ.

: ผ่องพรรณ ศรีเนตร, การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) , มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), 2550, บทคัดย่อ.

: บรรเลง ศรีนิล และคณะ, รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548), ค-ง.

: สันติ ฤาไชย, การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2547.

: สุภาพ ผลาพิบูลย์, การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546), 71-72.

: ชิงชัย บุญมี และคณะ, ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรประเภท ช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ (เชียงใหม่ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 2543), บทคัดย่อ.

: กัญญา วีระวรรณ, การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ. (เชียงใหม่ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 2542), บทคัดย่อ.

: สืบสกุล แสงซำรง, การศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2542), บทคัดย่อ.

: พรนิกา โรจน์วิลาวัลย์, การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการ
อาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา”,
(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542), บทคัดย่อ.

: ขวัญชัย สันทิพย์สมบูรณ์, รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการใน
การส่งนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาช่างยนต์ออกฝึกงาน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2533, บทคัดย่อ

: Shoshana Neuran, Adrian Ziderman. **Can vocational education improve the
wages of minorities and disadvantaged? : The case of Israel.** (Economics of Education Review,
Volume 22, Issue 4. August 2003), 421 – 432.

: Thomas Deissinger. **Germany’s Vocational Training Act : its function as an
instrument of quality control within a tradition-based vocational training system.** (Oxford
Review of Education, Vol.22 No.3, 1996), 317 - 318

: Munch Joachim, **Vocational education and training in Germany.** Third
Edition (Publisher : UNIPUB, 4661 – F Assembly Drive, Landham, 1991), 234.

: Herget, Herman, The Transition of Young People into Employment after
Completion of Apprenticeship in the “Dual System” (In-Plant Training and Part-Time School).
European Community Information Service. 2100 M Street. NW, Suite 707, (Washington, DC,
1987), 29.

: Doo H Lim, Training design factors influencing transfer of training to the
workplace within and international context, **Journal of Vocational Education and Training**, 52.

: Stefan Silvestrini and Melody Garcia, **Dual Vocational Training Philippines.
Joint Ex-post evaluation.** Centrum for Evaluation Saarland University Germany, 2010, 37.

: Almegren, A. **Private Sector Perception of the Vocational Education System
in the City of Riyadh.** Saudi Arabia: King Saud University, 1996

: Chringchit, P. **Co-operative School of Engineering Activities in Supports of
Business and Industry in Thailand.** Ph.D. dissertation, School of Education Pittsburgh, 2002,
128-129.

: Lehmann, Wolfgang L., **The dual system of vocational training in Germany Its organization, structure, context and current debate.** University of Toronto (Canada), 1999.

: Sharma, Tanka Nath, **The role of technical education and vocation training in the broader perspective of Nepal’s employment and training system.”** Southern Illinois University at Carbondale, 1999.

: Hargrave, Lou Ann, **The impact of vocational training on employment rates and wages for recipients of Temporary Assistance for Needy Families.** Oklahoma State University, 2002.

: Gannon, Gary L, **Advocacy and reform in support of technical education and vocational training in Canada, 1880 – 1920.** University of Toronto (Canada), 2005.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามขอบเขต หรือความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัยไว้ดังนี้

มัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปีเริ่มตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

อาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะ มีฝีมือในด้านการศึกษาวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆ ตามความต้องการที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ตลอดจน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการของสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัด สพฐ. และอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การฝึกประสบการณ์/ฝึกงานในสถานประกอบการและการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ควบคู่กัน โดยใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา

หลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนในสายวิชาชีพ โดยผู้เรียนจะเรียนรายวิชาสามัญที่สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเรียนวิชาชีพสาขาต่างๆ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษา รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถานประกอบการต่างๆ ในช่วงภาคฤดูร้อนและ ภาคฤดูฝน เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษารอบตามหลักสูตรจะได้รับวุฒิ การศึกษา 2 วุฒิ ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
2. หลักสูตรทวิศึกษา
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556
4. จัดการศึกษาเรียนร่วมโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
5. การอาชีวศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

ความหมายของแนวปฏิบัติ

บุรชัย ศิริมหาสาคร ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ คือ ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจาก การนำความรู้ไปปฏิบัติจริง แล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้นเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง⁷

วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติ คือ เป็นวิธีการทำงานที่ดีที่สุดในแต่ละเรื่องซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกหน่วยงาน จากหลายช่องทาง ทั้งตัวผู้นำ ผู้ร่วมงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือภาวะปัญหาและการริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาที่มีขั้นตอน เมื่อมีวิธีการทำงานที่ดีต้องผ่านการเล่าเรื่องที่เป็นการทำงานของตนเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้ามสายงาน ข้ามหน่วยงานโดยเกิดขึ้นในระดับบุคคลระดับกลุ่มคนและระดับหน่วยงานย่อย

⁷ บุรชัย ศิริมหาสาคร, แนวปฏิบัติที่ดี. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. จดหมายข่าว KM. 24 (พฤศจิกายน 2548): 1-2.

Best Practice ที่ได้ควรมีการบันทึกเขียนรายงานเพื่อการศึกษาพัฒนาและเผยแพร่ได้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง⁸

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติ คือ วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้⁹

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติ คือ วิธีปฏิบัตินำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้¹⁰

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติ คือ ขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน¹¹

สรุป แนวปฏิบัติ หมายถึง ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจาก การนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ทำให้องค์การประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

⁸ วิจารณ์ พานิช, **แนวปฏิบัติที่ดี**. [Online] , accessed 10 April 2017 Available register.utcc.ac.th/KM2552/DATA/Document/Best%20Practice.pdf

⁹ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, **แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) กระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ (Quality Work Porcedure)** (ภูเก็ต : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต), 2557, 1.

¹⁰ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, **แนวปฏิบัติที่ดี**. [Online] , accessed 10 April 2017 Available <http://qa.bu.ac.th/buqa/index.php/kmqa/53-best-practice>

¹¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, **แนวปฏิบัติที่ดี**. [Online] , accessed 10 April 2017 Available regis.skru.ac.th/RegisWeb/webpage/DownloadForm/Manual_teacher.pdf

การพัฒนาของแนวปฏิบัติ

ฉวีวรรณ ชงชัย ในการพัฒนาแนวปฏิบัติอาจมีขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะเรื่องที่ทำ แต่การพัฒนาแนวปฏิบัติจะต้องประกอบด้วยหลักสำคัญต่อไปนี้¹² (NHMRC)¹³

1. กระบวนการพัฒนา CPGs ต้องมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ผลลัพธ์การบริหาร (outcomes)
 2. CPGs ต้องมาจาก best available evidence และต้องระบุ strength of recommendation (level, quality, relevance and strength)
 3. การแปลง evidence เหล่านั้น ต้องผ่านการตัดสินใจของผู้มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้มาซึ่ง good clinical recommendations
 4. กระบวนการพัฒนาควรเป็น multidisciplinary team โดยรวมทั้ง consumers และ stakeholders ด้วย
 5. CPGs ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายหน่วยงาน
 6. CPGs ควรพัฒนาบนฐานของค่าใช้จ่ายที่ลดลง
 7. CPGs ที่พัฒนาแล้วต้องมีการเผยแพร่และนำไปใช้ในกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความตระหนักในผู้ให้บริการ เพื่อให้เกิดการใช้ CPGs อย่างต่อเนื่อง
 8. ควรมีการติดตามประเมินผลการนำ CPGs ไปใช้และผลลัพธ์ที่ได้อย่างต่อเนื่อง
 9. CPGs ควรมีการ revised อย่างสม่ำเสมอ
- บุรชัย สิริมหาสาคร กำหนดแนวปฏิบัติที่ดี แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ
1. ด้านวิชาการ (การเรียนการสอน)
 2. ด้านการวิจัย
 3. ด้านการพัฒนางาน
 4. ด้านอื่น ๆ (การบริการวิชาการ/การทำนุบำรุงศิลปะ๑ /การพัฒนาบุคลากร)¹⁴

¹² ฉวีวรรณ ชงชัย, แบบประเมินคุณภาพแนวปฏิบัติทางคลินิก. (เชียงใหม่ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2550, 66-67.

¹³ NHMRC, A guide to the development implementation and evaluation of clinical practice guidelines, [Online] , accessed 10 April 2017 Available <https://www.tci-thaijo.org/index.php/TJONC/article/download/2245/1883>

¹⁴ บุรชัย สิริมหาสาคร, แนวปฏิบัติที่ดี. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. จดหมายข่าว KM. 24 (พฤศจิกายน 2548): 1-2.

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กำหนดส่วนประกอบในการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีของหน่วยงานมี ดังนี้

1. หลักการ/ความเป็นมา
2. เป้าหมายของการดำเนินงาน
3. กระบวนการ/ขั้นตอน
4. ผลประโยชน์ที่ได้รับ
5. ความโดดเด่นของการนำไปขยายผลกับหน่วยงานอื่น¹⁵

สรุป การพัฒนาของแนวปฏิบัติ ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมายของการดำเนินงาน กระบวนการ ผลประโยชน์ที่ได้รับ และความโดดเด่นของการนำไปขยายผลกับหน่วยงานอื่น

แนวปฏิบัติกับการจัดการความรู้

วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า วิธีการจัดการความรู้ที่ง่าย คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการทำงานแบบ Best Practice องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการจัดการความรู้ คือ การมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของหน่วยงานต่างๆ ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับในด้านต่างๆ (เช่น ด้านแนวคิดกระบวนการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลและการมีส่วนร่วมของชุมชน) โดยมีการเผยแพร่วิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ เพื่อให้หน่วยงานอื่นได้นำไปปรับใช้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในมาตรา 11 ระบุว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ”¹⁶

แนวปฏิบัติกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาที่แตกต่างจากศาสดาของศาสนาอื่น กล่าวคือ มิได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าด้วยเทวโองการ ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากสวรรค์ที่ดลบันดาลประทานให้ แต่ทางตรัสรู้ด้วยวิธีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) แล้วสรุปผลการปฏิบัติเป็น Best Practice

¹⁵ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, แนวปฏิบัติที่ดี. [Online], accessed 10 April 2017 Available <http://qa.bu.ac.th/buqa/index.php/kmqa/53-best-practice>

¹⁶ วิจารณ์ พานิช, แนวปฏิบัติที่ดี. [Online], accessed 10 April 2017 Available register.utcc.ac.th/KM2552/DATA/Document/Best%20Practice.pdf

(วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ) อันได้แก่ มัชฌิมาปฏิปทา ในพระพุทธศาสนาทรงใช้เวลา 6 ปี ในการจัดการความรู้ ก่อนที่จะสรุปเป็น Best Practice โดยมีวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (Share & Learn) โดยสมัครเข้าศึกษาธรรมในสำนักของ อารยดาบสและอุทกดาบส จนสำเร็จสมาบัติ 7-8 ซึ่งเป็นสมาธิขั้นสูงสุด ทรงมีวิจาร์ณญาณว่า วิธีการดังกล่าว ยังมีใช้หนทางคับทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง (ไม่ใช่ Best Practice)

2. การปฏิบัติแบบลองผิดลองถูกด้วยตนเองตามความเชื่อของคนในยุคนั้น คือ การบำเพ็ญทุกกิริยา ด้วยการทรมานตนเอง ให้ได้รับความลำบากมากที่สุด เพื่อเป็นการชดใช้กรรมให้หมดและขอให้เทพดาประทานพรให้ ทรงทรมานตนเองถึงขั้นอุกฤษฏ์ ด้วยการอดอาหารจนเกือบสิ้นพระชนม์ แต่ก็ไม่พบหนทางแห่งการดับทุกข์

3. การสรุปบทเรียน (Lesson Learned) ทบทวนสิ่งที่ได้ปฏิบัติไปแล้วเป็น Best Practice โดยเปรียบเทียบกับพิน 3 สาย คือ สายหย่อน สายตึง และสายกลาง ดังนี้

3.1 สายหย่อน (กามสุขัลลิกานุโยค) คือ การแสวงหาความสุขด้วยการบริโภคกาม ลุ่มหลงในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ตามแบบคนทั่วไป ทรงพบว่า ไม่ใช่หนทางแห่งการดับทุกข์ เพราะทรงใช้ชีวิตตามแนวทางนี้มาแล้ว เมื่อครั้งเป็นเจ้าชาย

3.2 สายตึง (อศตกิลมถานุโยค) คือ การทรมานตนให้ได้รับความลำบาก ก็ทรงทำมาแล้วแต่ก็ไม่พ้นทุกข์

3.3 สายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) คือ การปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 ไม่ตึงหรือหย่อน จนเกินไป ภายหลังจากที่พระองค์ได้จัดการความรู้แล้วทรงยินดีในทางสายกลาง และทรงเลือกปฏิบัติตามวิธีการนี้ ทำให้ตรัสรู้ (อริยสัจ 4) เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และทรงประกาศพระศาสนาให้ มัชฌิมาปฏิปทาหรือ ทางสายกลางเป็น Best Practice ที่พุทธศาสนิกชนควรนำไปปฏิบัติ ดังปรากฏในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรปฐมเทศนาที่ทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์¹⁷

ด้วยพระปัญญาธิคุณ อันเป็นผลมาจากการจัดการจัดการความรู้ในครั้งนั้น ทำให้คนรุ่นหลัง ในกาลต่อมาได้ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เป็น เอกายโน มค. โค (ทางสายเอก) โดยไม่ต้องเสียดลาลองผิดลองถูกเหมือนกับพระองค์

¹⁷ เรื่องเดียวกัน

แนวปฏิบัติกับในหน่วยงาน

การทำให้เกิด Best Practice สามารถทำให้เกิดขึ้นได้หลายช่องทาง ดังนี้

1. เกิดจากบุคคลอันมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ เป้าหมายของหน่วยงานที่คาดหวังความสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานเรียนรู้จากการปฏิบัติ ริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาการทำงาน เสนอแนะวิธีการทำงาน อาจเกิดแนวคิด การรับรู้จากข้อเสนอแนะของผู้บริหาร วิทยากร เพื่อนร่วมงาน หน่วยงานอื่น และผู้รับบริการ ก่อให้เกิดการสร้างสรรควิธีการใหม่หรือวิธีการที่ดีกว่า

2. เกิดจากปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ความกดดันของผู้รับบริการ การแข่งขัน การขับเคลื่อนนโยบายขององค์กร ภาวะข้อจำกัดของทรัพยากร ภาวะวิกฤติ ทำให้มีการแสวงหาแนวทาง กระบวนการ วิธีการที่ดีกว่า เพื่อให้ได้ผลสำเร็จสูงสุด

3. เกิดจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนา ค้นหาวิธีการใหม่ สร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการ เสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร

คุณลักษณะงานของแนวปฏิบัติ

การวินิจฉัย Best Practice เป็นพลังที่ช่วยกันยกระดับความคิด สามารถมีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย ยอมรับมุมมองที่แตกต่างจากมุมมองของตนได้ดีขึ้น มีประเด็นในการพิจารณาเป็นสังเขป ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกิจโดยตรงของหน่วยงาน
2. สนองต่อนโยบายการแก้ปัญหา การพัฒนา ประสิทธิภาพของหน่วยงาน
3. ลดขั้นตอน ลดรอบระยะเวลาการทำงาน
4. ลดทรัพยากร ลดค่าใช้จ่าย
5. การนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการทำงาน
6. วิธีการริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ หรือประยุกต์ขึ้นใหม่
7. สามารถทำแผนผังเชิงเปรียบเทียบวิธีการเก่าและใหม่ และสิ่งที่เป็นวิธีใหม่จะให้ประโยชน์อะไรที่ดีกว่าวิธีเก่า
8. อำนวยความสะดวกในการใช้
9. วางระบบในการให้บริการ และมีช่องทางที่หลากหลายในการให้บริการดังกล่าว
10. สามารถเทียบเคียงวิธีการทำงานลักษณะเดียวกันกับหน่วยงานอื่นได้
11. ผลผลิต/ความสำเร็จเพิ่มขึ้น
12. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

13. สามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานการทำงานต่อไปได้ยั่งยืนพอสมควร

14. การพัฒนาปรับปรุงต่อไป

การบริหารจัดการหลักสูตร

ความหมายของการบริหารและการจัดการ

วิจิตร ศรีสะอ้าน ได้ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ได้มาร่วมกันกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม¹⁸

จำลอง นักพื่อน ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การที่กลุ่มคน องค์กร หน่วยงาน ฯลฯ ได้เข้ามาดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาของ องค์กรหรือประเทศชาติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อันได้แก่ การถ่ายทอดวัฒนธรรมทาง สังคม การเรียนรู้การฝึกอบรม การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ และการเสริมสร้างคุณลักษณะหรือ คุณภาพของคนในชาติ ที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรและปัจจัยอื่นๆ ใน ลักษณะที่เหมาะสม¹⁹

จึงสรุปได้ว่า การบริหารและการจัดการ เป็นกระบวนการในการดำเนินการใช้ทรัพยากร ขององค์กรเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดย อาศัยการวางแผน การจัดองค์การ การชักนำและการควบคุม และปัจจัยทางการบริหารอื่นๆ อย่าง เหมาะสม

กระบวนการของการบริหารและการจัดการ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การบริหารและการจัดการเป็นกระบวนการในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ซึ่งในเรื่องนี้มีนักวิชาการได้ ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการบริหารและการจัดการไว้ ตามวิวัฒนาการของสังคมและ การบริหาร ตั้งแต่ยุควิทยาศาสตร์ ดังนี้ ยุคมนุษยสัมพันธ์ ยุคพฤติกรรมศาสตร์ และยุคปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดที่ยังคงอิทธิพลและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีดังนี้

¹⁸ วิจิตร ศรีสะอ้าน, แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยการบริหารการศึกษา. เอกสารการสอน.

(นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548), 2.

¹⁹ จำลอง นักพื่อน, แนวโน้มการวิจัยการบริหารการศึกษา, ประมวลสาระฉบับเพิ่มเติมชุด วิชาการวิจัย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548), 3.

เฮนรี (Henri) เสนอว่า การบริหารและการจัดการควรประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (lanning) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึง เหตุการณ์ต่างๆ แล้วกำหนดแผนการปฏิบัติงานไว้เป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดโครงสร้างของ งานและกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคคล

3. การบังคับบัญชา(Commanding) หมายถึง การสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานตาม หน้าที่ที่มีอยู่

4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการเชื่อมโยงงาน ของทุกฝ่าย ให้เข้ากันได้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

5. การควบคุมงาน (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการกำกับงานให้ กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปตามแผนที่วางไว้²⁰

ลูเธอร์ กุลลิค และลินดอล เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ได้เสนอ แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการบริหารไว้ 7 ประการ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางใน นาม POSDCORB คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่ จะต้องปฏิบัติตามลำดับ พร้อมด้วยวางแผนปฏิบัติโดยระบุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้นๆ ก่อนลง มือปฏิบัติการ

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้ง กำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่ลดหลั่นกันไป บุคคลของหน่วยงานตั้งแต่การแสวงหา การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรมและพัฒนา การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งการบำรุงรักษาสภาพของการ ทำงานที่ดีให้มีอยู่ตลอดไป

²⁰ นิพนธ์ กินาวงศ์, *หลักบริหารการศึกษา*. (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2542),

3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงาน
 4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณางาน โดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามให้มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา ของหน่วยงาน
 5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การติดต่อประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์กรให้เข้ากันได้เพื่อให้งานดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานซ้ำซ้อน ทำให้ทุกหน่วยงานประสานกลมกลืนกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กรร่วมกัน
 6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานให้ผู้บริหารที่รับผิดชอบในแต่ละระดับทราบความเคลื่อนไหวของงานเป็นระยะๆ ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบความก้าวหน้าในงานของตนอยู่เสมอ การเสนอรายงานจำเป็นต้องมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน มีการวิจัย การประเมินผล และมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ เพื่อการปรับปรุงได้ทันทีหรือเพื่อการปรับปรุงในอนาคต
 7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบและรัดกุม²¹
- วิรัช นิภาวรรณ ได้นำแนวคิดของลูเธอร์ กุลlick และลินคอล์น เออร์วิก มาวิเคราะห์พบว่า กระบวนการบริหารแบบ POSDCORB มีข้อบกพร่องบางประการ จึงนำมาพัฒนาต่อโดยเพิ่มให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็น PAMS – POSDCORB โดยเพิ่มส่วนสำคัญเข้าไป 4 ประการ คือ 1) การกำหนดนโยบาย (Policy) 2) การกำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อการปฏิบัติ (Authority) 3) การกำหนดจริยธรรมในการปฏิบัติในองค์กร (Morality) และ 4) การส่งเสริมจิตวิญญาณในการปฏิบัติงานของบุคลากร (Spirit นอกจากนี้ วิรัช นิภาวรรณ ยังได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงาน 6 ขั้นตอน ที่เรียกว่า ITERMS คือ ข้อมูลสารสนเทศ (Information) เทคโนโลยี (Technology) สถานะทางเศรษฐกิจ (Economic Status) ทรัพยากร (Resources) จริยธรรม (Morality) และการติดต่อสัมพันธ์หรือระบบสังคม (Sociality)²²

²¹ Gulick, Luther H. and Lyndall Urwick F, **Papers on the Science of Administration.** (New York : Institute of Public Administration, Columbia University, 1937), 11.

²² วิรัช นิภาวรรณ, **การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ**, [Online] , accessed 19 January 2010 from <http://www.wiruch.com>

สรุป การบริหารและการจัดการ เป็นกระบวนการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้ 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง คือ การเตรียมการ ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดองค์การ ส่วนที่สอง คือ การปฏิบัติการ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงานและการกระตุ้นจิตใจ และส่วนที่สาม คือ การควบคุมและประเมินผล ประกอบด้วย การควบคุมงานและการประเมิน ผลงาน

ความหมายของหลักสูตร

จอห์นสัน (Johnson) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเกี่ยวข้องกับสิ่งทีนักเรียนจะต้องกระทำในสถานการณ์ การเรียนรู้เท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับสิ่งทีเขาจะต้องเรียนรู้ (หรือสามารถทำได้) อันเป็นผลมาจากสิ่งทีเขากระทำด้วยหลักสูตร ได้แก่ สิ่งทีเป็นผลตามมาไม่ใช่สิ่งทีเกิดขึ้น หลักสูตรเป็นเรื่องทีเกี่ยวกับความคาดหวังหรือความตั้งใจ และถ้าจะกล่าวให้เฉพาะลงไปอีกก็คือ มันเกี่ยวกับผล การเรียนรู้ทีตั้งใจเอาไว้ และมุ่งหวังจะให้บรรลุโดยผ่านทาง การสอน คือ ผ่านทางประสบการณ์ทีจัดให้ผ่านทางสิ่งทีเกิดขึ้นและสิ่งทีผู้เรียนจะกระทำ²³

วิลเลอร์ (Wheeler) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นประสบการณ์การเรียนรู้หรือสถานการศึกษา จัดให้แก่ผู้เรียน²⁴

โคว (Crow) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะนี้ แต่กว้างกว่าของวิลเลอร์ เขากล่าวว่า หลักสูตร เป็นประสบการณ์ทีนักเรียน ได้รับทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม ปัญญา และจิตใจ²⁵

กู๊ด (Good) หลักสูตรคือ กลุ่มรายวิชาทีจัดไว้อย่างเป็นระบบ หรือลำดับวิชาทีบังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาต่างๆ²⁶

²³ Johnson, M. **Appropriate research directions in curriculum and Instruction.** (New York, Winter, 1971), 25.

²⁴ D.K. Wheeler, *Curriculum Process.* (London University of London Press Ltd. , 1974). Wheeler, D.K. **Curriculum Process.** (London : University of London Press Ltd. 1974), 11.

²⁵ Crow and A. W. Crow. **Introduction to Education.** (New Delhi: Euraga Publishing House, 1980), 250.

²⁶ Good, C.V. **Dictionary of Education.** (New York: McGraw Hill, 2003), 157.

ควินเนียน (Quinion) ได้กล่าวถึง หลักสูตร (Curriculum) หมายถึง รายวิชา(course) การวิ่ง (to run) การแข่ง (racing)²⁷

สุนีย์ ภูพันธ์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่องแนวคิดพื้นฐาน การสร้างและ การพัฒนาหลักสูตร ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้ว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Curriculum” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคือ “Currere” หมายถึง “Running Course” หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง การที่เปรียบเทียบหลักสูตรกับสนามหรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งเนื่องจากการที่ ผู้เรียนจะสำเร็จ การศึกษาในระดับใดหรือหลักสูตรใดก็ตามผู้เรียนจะต้องฝ่าความยากของวิชา หรือ ประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่นเดียวกับ นักวิ่งที่ต้องวิ่งแข่ง และฝ่าไปสู่อชัยชนะและความสำเร็จให้ได้²⁸

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดด้วยจุดหมาย แนวทางวิธีการและเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะคิดและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา²⁹

ปฎิธรรม สำเนียง หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ทั้งความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข³⁰

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวถึง ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีรากศัพท์มาจากภาษา ละติน หมายถึง เส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง เนื่องจากเป้าหมายของหลักสูตร มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เจริญเติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ดังนั้น ความหมายของหลักสูตรที่

²⁷ Michael Quinion, **Wold Eide Worda** (Online), accessed 15 July 2009. Available from : <http://www.quinion.com/words/topicalwords/tw-curl.htm>

²⁸ สุนีย์ ภูพันธ์, แนวคิดพื้นฐาน การสร้างและพัฒนาหลักสูตร. (เชียงใหม่ : เดอะ โนว์ เลจ เซ็นเตอร์. 2546), 11.

²⁹ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรใหม่ : (เอกสารแนะนำหลักสูตรฉบับปรับปรุง) (กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2551), 1.

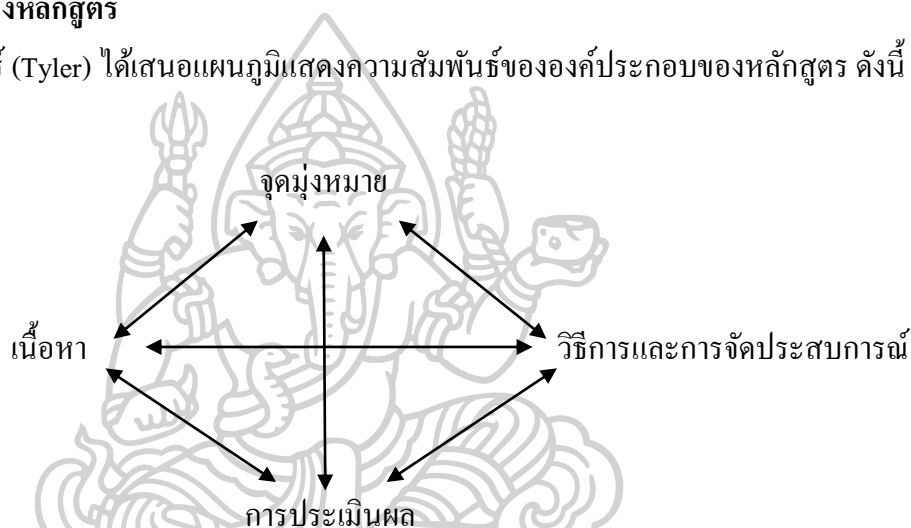
³⁰ ปฎิธรรม สำเนียง, การประเมินหลักสูตร ศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี). (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551), 51.

เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในปัจจุบันคือ คือ มวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชากลุ่ม เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ³¹

สรุป หลักสูตรเป็นทั้งเอกสาร กิจกรรม แผนการเรียนมวลประสบการณ์ต่างๆ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมหรือ ประสบการณ์ที่จะให้แก่ผู้เรียน รวมถึงกระบวนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ที่กำหนดโดยผู้พัฒนาหลักสูตร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรนั้นๆ

องค์ประกอบของหลักสูตร

ไทเลอร์ (Tyler) ได้เสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

ที่มา : Tyler, Ralph W, **Basic Principle of Curriculum and Instruction.** (Chicago: The University of Chicago Press, 1949), 41

ไทเลอร์ กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรคือ

1. จุดมุ่งหมาย ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุผล
3. วิธีการจัดประสบการณ์เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประเมินผล เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้³²

³¹ วิชัย วงษ์ใหญ่, วารสารวิจัยทางการศึกษา ปีที่ : 6 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 25-35 ปี พ.ศ.

³² Tyler, Ralph W, **Basic Principle of Curriculum and Instruction.** (Chicago: The University of Chicago Press, 1949), 41.

ทาบ (Hilda Taba กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่าประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์วิชา
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร³³

ซาร์ง บัวศรี ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่า มีดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (education goals and policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (curriculum aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลัง จากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบของ โครงสร้างหลักสูตร (types and structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่ แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (subject objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจาก ที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (instructional objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (instructional strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียน การสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (curriculum materials and instructional media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์ โสตทัศนศึกษาเทคโนโลยี การศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญๆ หลายองค์ประกอบ ได้มีนักพัฒนาหลักสูตร และนักการศึกษาจำนวนมาก ทั้งที่เป็นคนไทยและชาวต่างชาติ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ

³³ Taba Hilda, **Curriculum Development: Theory and Practice**. (New York: Harcourt, Brace&World, Inc, 1962), 10.

หลักสูตร ซึ่งจะมีเนื้อหาสาระเป็นไปในทางเดียวกัน และจะมีองค์ประกอบโดยรวม คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกและประสบการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์จำเป็นต้องรับรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมนั้น รวมทั้งการจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนได้นำไปใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และมีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร โดยมีเป้าหมายให้แก่ผู้เรียนพัฒนาตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม³⁴

คุณลักษณะของหลักสูตรที่ดี

เซลเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) ได้พัฒนาแบบประเมินหลักสูตรเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีคุณภาพดีมากน้อยแค่ไหน อย่างไร แต่ไม่มีการแนะนำถึงการใช้เครื่องมือประมาณค่า

1. เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียน สังคมกระบวนการเรียนการสอน และความรู้ที่ควรจะได้รับในระหว่างการศึกษาหรือไม่อย่างไร

2. จุดมุ่งหมายของโรงเรียนวางไว้ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ จุดมุ่งหมายมีความกว้างขวาง มีความสมดุล และจะเป็นจริงได้หรือไม่ มีช่องว่างพอที่จะขยาย ตัดต่อ เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการหรือไม่

3. กระบวนการเรียน ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้าและมีอิสระที่จะพัฒนาตามความสามารถ ความสนใจ ตามแนวทางของตนเองได้หรือไม่

4. นักเรียน และครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตรหรือไม่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนนั้นๆ ตามวุฒิภาวะของเขาหรือไม่ ผู้เรียนมีความเข้าใจในเหตุผล และยอมรับสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจากเขาหรือไม่

5. กลุ่มจุดมุ่งหมายที่สำคัญต่างๆ มีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้นๆ หรือไม่ มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายกับโอกาสที่จะเรียนว่ามีช่องว่างหรือมีการเหลื่อมล้ำกันหรือไม่ โอกาสในการเลือกทางเรียนเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่อย่างไร

³⁴ ธำรง บัวศรี, **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพฯ :
คุรุสภา, 2542), 42-43.

6. ในแต่ละขอบเขตหรือแต่ละกลุ่มของจุดมุ่งหมาย โอกาสในการเลือกทางเรียนที่เกี่ยวข้อง มีรูปแบบที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะให้เกิดขึ้นมากหรือน้อยอย่างไร รูปแบบนั้นๆ มีความเหมาะสมและคล่องตัวที่จะนำไปใช้ ได้อย่างจริงจังหรือไม่อย่างไร

7. ต้องตามความมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติ เป็นเครื่องมือช่วยให้เป้าหมายทางการศึกษาของชาติบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

8. เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับพื้นฐานที่สำคัญ ๆ คือ ปรัชญาจิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจ และการปกครอง ตลอดจนวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์ของชาติ

9. แผนงานของหลักสูตร โดยส่วนรวมมีความกว้างขวางหรือไม่ และแผนนั้นสอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การวัดผล ตลอดจนจุดมุ่งหมายและโอกาสทางการเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่

10. กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนการนั้น เป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน โดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพต่างๆ หรือไม่

11. แผนการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้มีการแสดงปฏิกิริยาย้อนกลับ จากนักเรียนหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแผนนั้นๆ หรือไม่อย่างไร

12. แผนการและส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่

13. เป็นหลักสูตรที่ได้มาจากแนวคิดของบุคคลหลายฝ่าย ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งรวมทั้งผู้ปกครอง ประชาชนและแม้แต่ นักเรียน

14. แผนงานนั้น ๆ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนอย่างกว้างขวางทั่วถึง และเป็นประโยชน์หรือไม่

15. แผนงานของหลักสูตร มีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียน วิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียน เพื่อการพัฒนาให้ดีที่สุดหรือไม่³⁵

³⁵ Saylor, J.G. and Alexande, W.M. **Planning Curriculum for Schools.** (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974), 44-45.

การบริหารจัดการหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ มากมายเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดใน โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด³⁶

วัชราวลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธา ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแลส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันการศึกษาตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด ในสถาบันศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด³⁷

สรุป การบริหารหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน เป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง ให้กับเด็กและเยาวชนไทยที่ตั้งอยู่บนหลักของการเรียนรู้ที่คำนึงถึงชีวิตและความเป็นจริงที่ผู้เรียนจะเผชิญอยู่ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนสภาพแวดล้อมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวว่า การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้องถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยมีหลักและแนวคิดที่สำคัญ 9 ประการ ดังนี้

1. การวางแผนงานหลักสูตร ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านของการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียนจะมีทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า หลักสำคัญในการบริหารหลักสูตรคือจะต้องทำให้ผู้เรียนสูญเสียประโยชน์น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนหลักสูตรให้น้อยและสั้นที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีต้องจัดระบบให้ตีมีข้อมูลที่ชัดเจน และเตรียมทุกอย่างให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2. การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตร ระบบข้อมูล โรงเรียนประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ดังนี้

³⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. (กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 1.

³⁷ วัชราวลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธา, การบริหารจัดการหลักสูตร [Online] , accessed 10 May 2017 Available <http://203.144.133.41/km/index.php?option=com>

- 2.1 หลักสูตร ระบบการสร้างหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการประเมินผล
- 2.3 ระบบข้อมูล ครูอาจารย์ นักเรียน บุคลากร ผู้รู้ในชุมชน อาชีพในพื้นที่
- 2.4 การวางแผนกลยุทธ์ แสดงถึงวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 2.5 ระบบงบประมาณ การบริหารงบประมาณจะต้องมีความชัดเจนตรวจสอบได้มุ่งผลงานและเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญ
- 2.6 การพัฒนาการเรียนรู้ สื่อและข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การศึกษาอบรมของครู
- 2.7 ระบบช่วยเหลือ มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเด็กเก่ง เด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างสอดคล้องกับความจำเป็นต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม
- 2.8 บริหารบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับครูอาจารย์ ทั้งในด้านการศึกษา การอบรม การจัดหาบรรจุ และเลิกจ้าง เพื่อช่วยในการพัฒนาครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่
- 2.9 การประเมินภายใน จัดเตรียมข้อมูลการพัฒนาหลักสูตร บุคลากร และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กและโรงเรียน
3. เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แจงการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย เอกสารประกอบหลักสูตรและรายวิชาที่ละเอียดประณีต จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถติดตามการทำงานได้อย่างใกล้ชิดและเป็นขั้นเป็นตอน
4. คณาจารย์มีคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรอย่างดี เมื่อครูเป็นผู้เขียนหลักสูตรเองแล้ว ย่อมจะทำให้การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนได้
5. ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สถานศึกษา จะต้องจัดเตรียมระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน โดยครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้าน
6. มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ การบริหารการศึกษาในอนาคตอันใกล้เป็นการกระจายอำนาจในหลายๆ ด้าน ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรในการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การระดมทรัพยากรจะต้องกระทำอย่างหลากหลายและกว้างขวางขึ้น
7. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจุดเน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะมีสอดแทรกอยู่เป็นระยะๆ ตลอดเวลาบทบาทในเรื่องนี้ ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง แต่ครูทุกคนจะมีบทบาทเป็นครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวได้ โดยเฉพาะครูที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก

8. มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ ทุกจุดทุกมุมของโรงเรียนและชุมชน เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ไม่ใช่จะต้องเรียนจากตำราอย่างเดียว หากครูเข้าใจก็จะสามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ได้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างสูงจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น การจัดแสดงนิทรรศการหรือข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในโรงเรียน หากทำให้เป็นปัจจุบันและให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำ ก็จะเป็นกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็กได้อีกแหล่งหนึ่ง เช่น นำผลงานของเด็กที่ดีเด่นมาแสดงทั้งด้านศิลปะหรือในโรงอาหาร ติดป้ายให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการ เป็นต้น

9. มีระบบการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรายวิชาจะต้องมาพูดคุยกันในแต่ละภาคการศึกษา และทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาก็จะต้องจัดการประเมินผล คูภาพรวม และเขียนรายงานออกมา เป็นการประเมินภายในไปในตัว เป็นการทำงานที่ผลการปฏิรูปการเรียนการสอนจะไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง และควรเน้นการประเมินตามสภาพจริงระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่มีคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจมีความรับผิดชอบ ต่อการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติจริงถือได้ว่ามีจริยธรรม มีการควบคุมกาย วาจา อันเป็นศีลธรรมของผู้สอน ทำให้เกิดความชอบธรรมในการจัดการเรียนการสอน และทุกคนทุกฝ่ายจะต้องมีความสามัคคีกัน ช่วยกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน เติมเต็มผู้เรียนในทุกๆ ด้านเมื่อประกอบกับโรงเรียนมีโครงสร้างและทำงานอย่างมีคุณภาพ ก็จะทำให้โรงเรียนเป็นระบบที่มีปัญหาเป็นพื้นฐานสามารถเรียนรู้ และปรับตัวได้ต่อเนื่องการพัฒนาหลักสูตร³⁸

จิตรากุล ธิวงษ์ษา ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงนับได้ว่าเป็นการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาระบบการเมืองของสังคมไทยตลอดจนพัฒนาคุณภาพทางการเมืองของประชาชนอีกด้วยจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดเป็นปัญหาสำคัญ คือ เปลี่ยนแปลงทางการศึกษาทันกับความต้องการของสังคมหรือไม่คุณภาพของการศึกษาจึงเป็นปัญหาที่ควรจะได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้นให้อยู่ในระดับสูงต่อไป ดังนั้นจึงทำให้มีการจัดคุณภาพของการศึกษาขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจึงมีการพัฒนาหลักสูตรของการเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและ การนำไปใช้ได้ในชีวิตของผู้เรียนและสามารถนำความรู้

³⁸ วิชัย วงษ์ใหญ่, การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา [Online] , accessed 10 May 2017

ที่ได้รับนั้น ไปทำประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี จึงมีการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาการทางด้านการศึกษาเพราะการพัฒนาหลักสูตรคือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมายการดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทางการศึกษาของประเทศพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันการพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหัวใจหลักที่จะเป็นแนวทางในการนำเยาวชนของชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองของเรา ให้ทัดเทียมกับประเทศที่มีการพัฒนาในเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีความก้าวหน้าในหลายๆ ด้านสามารถสรุปหลักการพัฒนาหลักสูตรได้เป็น 2 นัยคือ

1. การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรบางส่วนที่กำลังใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร และวัสดุอื่น ๆ ที่ผู้เรียนต้องใช้ การพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้ไม่ทำให้แนวคิดพื้นฐานและรูปแบบของหลักสูตรเปลี่ยนไป

2. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเปลี่ยนจากรูปแบบเก่า ทั้งระบบ ทุกองค์ประกอบของหลักสูตร บางครั้งอาจเรียกว่า การยกร่างหลักสูตร การจัดทำหลักสูตร หรือการสร้างหลักสูตร ความคิดต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร แนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป

ซึ่งเริ่มจากการวางจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนี้จะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาหลักสูตรว่าจะเริ่มต้นที่ใดก่อนและดำเนินการอย่างไรจึงจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงผลงานต่างๆ ทางด้านหลักสูตรต่างๆ ที่ได้สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพมากกว่าหลักสูตรเดิมต้องคำนึงถึง การดำเนินงาน วิธีการต่างๆ รวมทั้งหลักการและแนวปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะต้องมีการฝึกอบรมครูประจำการให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่ รวมทั้งทักษะในด้านต่างๆ และต้องคำนึงถึงประโยชน์ในการพัฒนาจิตใจและทัศนคติของนักเรียนด้วยต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในทางด้านหลักสูตรทุกๆ ด้าน และต้องมีผู้นำที่ชำนาญมีความสามารถในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี การพัฒนาและใช้หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตรรวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการหลักสูตรในยุคปัจจุบันซึ่งมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองนั้น ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบ และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิม สู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ วิธีการบริหารจัดการ

และแนวปฏิบัติใหม่ๆ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา³⁹

หลักสูตรทวิศึกษา

เพื่อเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจ ขยายกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเข้าสู่การศึกษาอาชีวศึกษาและเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่ไปกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย

สถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัด สอศ. ในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

เงื่อนไขการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

1. เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพควบคู่กัน
2. ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ และทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ
3. เข้ารับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
4. เข้ารับการทดสอบ O-NET และ V-NET

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีทักษะวิชาชีพตามหลักสูตรอาชีวศึกษา
2. ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ
3. ผู้เรียนมีทางเลือกในการศึกษาต่อที่หลากหลายมากขึ้น

³⁹ จิตรากุล ชิวส์ยา, การพัฒนาหลักสูตร. [Online] , accessed 10 May 2017 Available

การจัดการศึกษาวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัด สพฐ.

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 เป็น 3 ระดับคือ

1. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. การศึกษาระดับประถมศึกษา
3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับคือ
 - 3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 3.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 - 3.2.1 ประเภทสามัญศึกษา
 - 3.2.2 ประเภทอาชีวศึกษา

สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) รับผิดชอบการจัดการศึกษาประเภทสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา (สอศ.) รับผิดชอบการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา

จากสถานการณ์ที่ผ่านมา สถานศึกษาสังกัด สพฐ. ได้จัดทำความร่วมมือกับสถานศึกษา
สังกัด สอศ. ในการเปิดโอกาสให้เด็กที่อยู่พื้นที่ห่างไกล ยากจน และด้อยโอกาสทางการศึกษาเข้า
ศึกษาต่อในด้านอาชีพ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ.
ตามความต้องการอย่างทั่วถึง เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพเพื่อ
ดำรงชีวิต และพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ โดยการเปิดสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สพฐ. ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1

วิธีการ : ลงทะเบียนเป็นผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัด สอศ. เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) ผู้เรียนจบการศึกษาแล้วได้รับวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จากสถานศึกษา
สังกัด สอศ. โดยมีจัดการเรียนการสอน 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 บุคลากรจากสถานศึกษาสังกัด สอศ. ไปสอนที่โรงเรียนในสังกัด สพฐ.

รูปแบบที่ 2 โรงเรียนสังกัด สพฐ. ส่งผู้เรียนไปเรียนที่สถานศึกษาสังกัด สอศ.

ลักษณะที่ 2

วิธีการ : ลงทะเบียนเป็นผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนปลายที่เน้นวิชาชีพ ผู้เรียนจบการศึกษาแล้ว ได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย จากสถานศึกษา
สังกัด สพฐ. และเรียนต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กับสถานศึกษาสังกัด สอศ. ดำเนินการได้ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ผู้เรียนได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายที่เน้นวิชาชีพ และเทียบโอนผลการเรียนเพื่อเรียนต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัด สอศ. อีก 1 ภาคเรียน จึงได้รับวุฒิ ปวช.

แนวทางที่ 2 ผู้เรียนได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายที่เน้นวิชาชีพ สมัครเรียนต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยขอเทียบโอนผลการเรียนในรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพ ใช้เวลาเรียนหลักสูตร ปวส. ไม่น้อยกว่า 2 ปี จึงได้รับวุฒิ ปวส.

ลักษณะที่ 3

วิธีการ : การลงทะเบียนเป็นผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัด สพฐ. เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยมีสถานศึกษาสังกัด สอศ. เป็นพี่เลี้ยง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การขอเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สพฐ. ผู้เรียนจบการศึกษาแล้ว ได้รับวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถานศึกษาสังกัด สพฐ.

นอกจากการเรียนใน 3 ลักษณะดังกล่าวแล้ว สอศ. ได้ดำเนินโครงการการเรียนรายวิชาสะสมหน่วยกิตเตรียมอาชีพศึกษา (Pre-Vocational Education : Pre-VEd.) ประกอบด้วย รายวิชาชีพระยะสั้น รายวิชาเตรียม ปวช. และรายวิชาเตรียม ปวส. ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทางการเรียนด้านอาชีพศึกษาให้กับผู้สนใจที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มีโอกาสศึกษาต่อหลักสูตรอาชีพศึกษาตามความถนัดและความสนใจ โดยสามารถนำผลการเรียนจากรายวิชาดังกล่าวมาเทียบโอนเพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสม ภายหลังจากที่ได้สมัครเข้าเรียนและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กับสถานศึกษาในสังกัด สอศ.

ปัจจุบัน การจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าวยังพัฒนากำลังคนด้านอาชีพได้ไม่เพียงพอับความต้องการของตลาดแรงงาน ประกอบกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กับการสร้างเจตคติที่ดีต่ออาชีพและการเสริมทักษะทางอาชีพให้กับผู้เรียน เพื่อให้เข้าสู่โลกอาชีพโดยเป็นแรงงานระดับฝีมือ หรือสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ รวมถึงการเพิ่มจำนวนผู้ศึกษาต่อด้านอาชีพศึกษา สพฐ. จึงได้มีความร่วมมือกับ สอศ. ดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ.

การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ความหมายของทฤษฎีการจัดการเรียนร่วม

ลินด์เซย์ (Lindsay) กล่าวว่า ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมคือชัยชนะในการจัดอุปสรรค ผลักดันผลลัพธ์ และจัดการเลือกปฏิบัติ⁴⁰

Julka (Julka) กล่าวถึง ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในด้านทัศนคติและการตระหนักถึงความหลากหลายที่ส่งผลของตนเอง ซึ่งโรงเรียนต้องเพิ่มขีดความสามารถเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และยังรวมถึงการสร้างครูให้คุ้นเคยกับกลยุทธ์ในการสอนที่หลากหลาย ตลอดจนการเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดีด้วย⁴¹

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จได้ ครูต้องเป็นนักแก้ปัญหาที่ดีที่สุดและแน่นอนว่าปัญหานั้นไม่เพียงแต่นักเรียนแต่ละคนเท่านั้น แต่จะรวมถึงโรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนงานการพัฒนาศักยภาพและแนวคิดเชิงบวกของผู้นำคือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียน การแก้ปัญหาที่มีจำนวนมากขึ้นจะช่วยทำให้หนทางของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมมีความชัดเจนมากขึ้นด้วย

ความหมายของการจัดการเรียนร่วม

Booth (Booth) กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม หมายถึง การที่ครูปฏิบัติร่วมกับนักเรียนในบริบทที่เหมาะสม ในฐานะที่นักเรียนมีความหลากหลาย นอกจากนี้ครูอาจจะต้องเป็นผู้สร้างทางเลือกและเป้าหมายให้กับนักเรียน⁴²

คริส กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างยั่งยืนกับการเรียนการสอนของครู ซึ่งควรคำนึงถึงการพัฒนาตามศักยภาพของนักเรียน ครูจะเป็นผู้ขับเคลื่อนโครงสร้างของโรงเรียนให้อยู่ในฐานะชุมชน ซึ่งเป็นสถานที่เรียนหนังสือของนักเรียน

⁴⁰ Lindsay, G, "Inclusive education : a critical perspective.", **Journal of Special Education**, 30(1). 2003.

⁴¹ Julka, A, **National and international perspectives on inclusive education**. (India : Anita Printing, 2007), 55.

⁴² Booth, T, **Creating Inclusive Schools**. (Ainscow : Malta Printing, 1999), 7.

และไม่มีสูตรสำเร็จใดๆ ที่จะ **Creating Inclusive Schools** สามารถทำให้ครูและโรงเรียนมีความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม⁴³

สรุป การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม หมายถึง การให้บริหารทางการศึกษากับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษควบคู่กันไป เพื่อความสามารถในการดำเนินชีวิตในสังคมได้โดยการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดและการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมในสังคมอย่างเป็นปกติ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปดำเนินการจัดการเรียนการสอนตาม โครงสร้างหลักสูตร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556	
รายวิชา	หน่วยกิต	รายวิชา	หน่วยกิต
1. รายวิชาพื้นฐาน	41 นก.	1. หมวดวิชาทักษะชีวิต	ไม่น้อยกว่า 22 นก.
1.1 ภาษาไทย	6 นก.	1.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย	ไม่น้อยกว่า 3 นก.
1.2 ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	6 นก.	1.2 กลุ่มวิชา ภาษาต่างประเทศ	ไม่น้อยกว่า 6 นก.
1.3 วิทยาศาสตร์	6 นก.	1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 นก.
1.4 คณิตศาสตร์	6 นก.	1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 นก.
1.4 คณิตศาสตร์	6 นก.	1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 4 นก.
1.5 สังคมศึกษา	8 นก.	1.5 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	ไม่น้อยกว่า 3 นก.

⁴³ Chris. K, "The philosophy of inclusive education." [Online] , accessed 10 April 2017 Available from : http://www.uni.edu/coe/_profiles/sped/chris_k.shtml

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 (ต่อ)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556	
รายวิชา	หน่วยกิต	รายวิชา	หน่วยกิต
1. รายวิชาพื้นฐาน	41 นก.	1. หมวดวิชาทักษะชีวิต	ไม่น้อยกว่า 22 นก.
1.6 สุขศึกษาและพลศึกษา	3 นก.	1.6 กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า 2 นก.
1.7 ศิลปะ	3 นก.		
1.8 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3 นก.		
2. รายวิชาเพิ่มเติม	ไม่น้อยกว่า 40 นก.	2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า 71 นก.
2.1 รายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับนโยบายของ ศร. - หน้าที่พลเมือง	2 นก.	2.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	ไม่น้อยกว่า 18 นก.
		2.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	24 นก.
		2.3 กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า 21 นก.
2.2 รายวิชาตามจุดเน้นของสถานศึกษา	ไม่น้อยกว่า 38 นก.	2.4 ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ	4 นก.
		2.5 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	4 นก.
		3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 10 นก.
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	360 ชั่วโมง	4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
รวม	ไม่น้อยกว่า 81 นก.	รวม	ไม่น้อยกว่า 103 นก.

การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อการเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การฝึกประสบการณ์/ฝึกงานในสถานประกอบการ และการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ควบคู่กันโดยใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา ให้สถานศึกษาดำเนินการดังนี้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มุ่งให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตกำลังคนระดับฝีมือ ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะวิชาชีพ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ พร้อมกันนี้ยังเป็นหลักสูตรที่สำนักงาน ก.พ. ได้พิจารณาแล้วมีมติรับรองคุณวุฒิตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าอาจบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าคุณวุฒิดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ในอัตราเงินเดือนต่าง ๆ โดยโครงสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบด้วย 9 ประเภทวิชา ดังนี้

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
3. ประเภทวิชาศิลปกรรม
4. ประเภทวิชาคหกรรม
5. ประเภทวิชาเกษตรกรรม
6. ประเภทวิชาประมง
7. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

8. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

9. ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1.หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัว และดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนและการพัฒนาตนมีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิตประกอบด้วย 6 กลุ่มวิชา ดังนี้

1.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

1.2 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

1.5 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

1.6 กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต

2.หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ แก้ปัญหา บูรณาการความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน 18 หน่วยกิต

2.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ 24 หน่วยกิต

2.3 กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

2.4 ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ 4 หน่วยกิต

2.5 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ 4 หน่วยกิต

3.หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ รวมไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

4.กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน โดยไม่นับหน่วยกิต

การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคการผลิต และหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎี และการฝึกหัดหรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาแล้วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสการปฏิบัติงานอาชีพ เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงาน ตลอดจนการประกอบอาชีพอิสระ

การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เป็นการยืนยันว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน

การประกันคุณภาพหลักสูตร การประกันคุณภาพหลักสูตรให้ทุกหลักสูตรการอาชีวศึกษา กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยให้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ

1. **คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา** โดยดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ตามประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

2. **การบริหารหลักสูตร** เป็นการบริหารจัดการเรียนการสอนของประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานที่เปิดสอน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา ต้องจัดให้มีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

3. **ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา** ให้สถานศึกษาจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลายงบประมาณ อาคารสถานที่ ห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของสาขาวิชา สาขางาน

4. **ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน** ให้สถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษา ดำเนินการสำรวจความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน รวมทั้งสำรวจความพึงพอใจของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชน อย่างต่อเนื่อง ทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน และมาตรฐานอาชีพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดโครงสร้างหลักสูตร
สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

2.1 รายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
สถานศึกษาจัดรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมจำนวน 41 หน่วยกิต

2.2 รายวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
สถานศึกษาต้องจัดรายวิชาเพิ่มเติม รวมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต

2.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างเวลาเรียน ใน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ 360 ชั่วโมง/3 ปี โดยจัดให้เรียนทุกภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ
3 ชั่วโมง/สัปดาห์

**การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556**

การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เป็น
อีกรูปแบบหนึ่ง ของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงาน
คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาที่
จัดการเรียนการสอนดังกล่าววางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันตามโครงสร้างหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 ทั้งในเรื่องของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดเวลาเรียน การฝึก
ประสบการณ์ทักษะวิชาชีพหรือฝึกงานในสถานประกอบการ การวัดและประเมินผลการเรียน
การโอนผลการเรียนของผู้เรียน ตลอดทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยใช้เวลาเรียนควบคู่กันไม่น้อย
กว่า 3 ปีการศึกษา ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556		หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
	นค.		นค.
2.หมวดวิชาทักษะชีวิต (>22 นค.)		1.รายวิชาพื้นฐาน (41 นค.)	
1.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย	3	1.1 ภาษาไทย	6
1.2 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	6	1.2 ภาษาอังกฤษ	6
1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	4	1.3 วิทยาศาสตร์	6
1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	4	1.4 คณิตศาสตร์	6
1.5 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	3	1.5 สังคมศึกษา	8
1.6 กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	2	1.6 สุขศึกษาและพลศึกษา	3
		1.7 ศิลปะ	3
		1.8 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3
2. หมวดวิชาเลือกเสรี ≥ 10 นค.		2. รายวิชาเพิ่มเติม ≥ 40 นค.	
3.หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ≥ 71 นค.			
3.1 กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน	18		
3.2 กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ	24		
3.3 กลุ่มทักษะวิชาเลือก	≥ 21		
3.4 ฝึกประสบการณ์ทักษะ วิชาชีพ	4		
3.5 โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ	4		
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง/สัปดาห์		4 3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง/สัปดาห์	
รวม	103	รวม	81
วุฒิ ปวช.		วุฒิ ม.6	

จากนโยบาย แนวคิด หลักสูตรในการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 สถานศึกษาให้ผู้เข้าศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นนักเรียน ในสองสถานศึกษา โดยสถานศึกษา ต้องระบุชื่อสถานศึกษาที่ร่วมจัดการศึกษาอย่างชัดเจน เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กันทั้งสองหลักสูตร จบแล้วได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบที่ 2 ผู้เข้าศึกษาขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้เรียนรายวิชาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ จบแล้วได้วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำผลการเรียนรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายมาขอเทียบโอนผลการเรียนสู่รายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน จึงจะได้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สำหรับการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ตามรูปแบบที่ 1 ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ตามรูปแบบที่ 1

สถานศึกษา สพฐ.		←		การจัดทำความร่วมมือ		←		สถานศึกษา สอศ.	
วิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน - โรงเรียนสังกัด สพฐ./กสน. - สถานศึกษาสังกัด สอศ.				การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)					
				หลักสูตรสถานศึกษา		วิธีการจัดการเรียนการสอน แผนการเรียน บูรณาการ		หลักสูตรการอาชีวศึกษา	
หลักสูตร ม.ปลาย		หลักสูตร ปวช.		แผนการเรียน (ม.ปลาย)		ม. 4 – ม. 6		แผนการเรียน (ปวช.)	
รหัสวิชา สพฐ.	รายวิชา พื้นฐาน 41 หน่วยกิต			รหัสวิชา พื้นฐาน สพฐ. 41 นก.	รายวิชาพื้นฐาน 41 นก. สอน โดย สพฐ.	หมวดวิชาทักษะชีวิต 22 นก. มาจากการโอนผล การเรียน รายวิชาพื้นฐาน ของ สพฐ.			
		รหัสวิชา สอศ. หมวดวิชา ทักษะวิชาชีพ หลักสูตร ปวช. 71 นก.		รหัสวิชา เพิ่มเติม 40 นก. มาจาก การโอนผล การเรียน หมวดทักษะ วิชาชีพ	หมวดทักษะ วิชาชีพ หลักสูตร ปวช. 71 หน่วย กิต -กลุ่มวิชาชีพ พื้นฐาน -กลุ่มวิชาชีพ เฉพาะ -กลุ่มวิชาชีพ เลือก -ฝึก ประสบการณ์ ทักษะวิชาชีพ -โครงการพัฒนา ทักษะวิชาชีพ	หมวดวิชา ทักษะวิชาชีพ 71 นก. สอน โดย สอศ.		หมวดวิชาเลือกเสรี 10 นก. มาจากการโอนผลการ เรียน	
กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 3 ชั่วโมง/ สัปดาห์		กิจกรรมเสริม หลักสูตร 2 ชั่วโมง/ สัปดาห์		81 นก.	112 นก.	103 นก.			
				ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับวุฒิการศึกษา					
				ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ		

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ขั้นตอนการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

1. การจัดทำความร่วมมือ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำข้อตกลงความร่วมมือเพื่อจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็น และความต้องการของชุมชน จังหวัดและภูมิภาค เพื่อกำหนดประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

3. การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

จากการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานได้เหมาะสมแล้ว จึงดำเนินการให้มีคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ซึ่งเป็นบุคลากรของสองสถานศึกษา โดยนำโครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสมรรถนะหลักตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เพื่อจัดทำแผนการเรียนหลักสูตรสถานศึกษา แผนการเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา และบูรณาการเป็นแผนการเรียนสำหรับจัดการเรียนการสอนร่วมกันทั้ง 2 สถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาพื้นฐาน จำนวน 41 หน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิต จำนวน 22 หน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3.1.1 รายวิชาพื้นฐาน ให้วิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง จำแนกตามรายวิชา

3.1.2 รายวิชาหมวดทักษะชีวิต ให้วิเคราะห์สมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อยและตัวบ่งชี้ จำแนกตามรายวิชา

3.1.3 วิเคราะห์ความสอดคล้องของสมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อย ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเทียบโอนรายวิชาพื้นฐานเข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิต ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

3.2 วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ตามโครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 71 หน่วยกิต เพื่อจัดทำแผนการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมตาม โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต สามารถนำรายวิชาพื้นฐานของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเนื้อหาสาระความตรง และความสอดคล้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ของรายวิชา มาเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัด การศึกษาและ การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันให้มีความตรงและความสอดคล้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 เพื่อให้สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้⁴⁴

การเทียบโอนผลการเรียน

การ โอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐานจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ได้ระบุแนวทางการเทียบโอนผล การเรียน ไว้ดังนี้

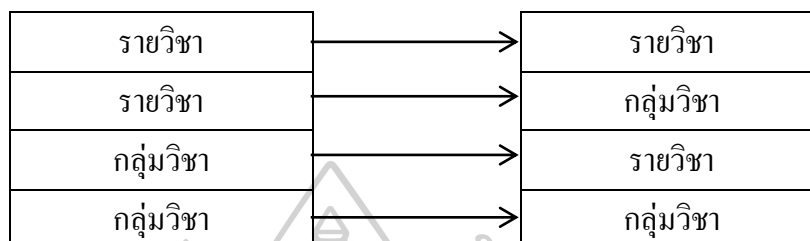
1. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เปรียบเทียบกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและ คำอธิบายรายวิชา หมวดวิชาทักษะชีวิตชีวิต ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556
2. พิจารณาแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 คือ ต้องเป็นรายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมี

⁴⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เอกสารประกอบการปฏิบัติงานการจัด การศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2559), 4-11.

จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิต ของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร โดยมีแนวทางในการพิจารณาได้หลายกรณี ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

แผนภูมิที่ 4 แสดงการเทียบโอนผลการเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3. รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนหรือทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนผลการเรียนนั้นก็ได้ โดยระดับผลการเรียนให้เป็นไปตามที่ได้จากการประเมินใหม่ แต่ต้องไม่สูงไปกว่าเดิม

4. กรณีการรับโอนผลการเรียนเป็นกลุ่มวิชาของรายวิชาพื้นฐานเข้าสู่หน่วยกิตหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน และนำส่งผลการเรียนของรายวิชานั้นพร้อมคะแนนดิบให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเก็บข้อมูลนั้นไว้ เมื่อได้รับผลการเรียนซึ่งเป็นคะแนนดิบของกลุ่มวิชานั้นครบถ้วนพร้อมที่จะทำการประเมินผลได้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

5. การบันทึกผลการเรียนลงในระเบียบแสดงผลการเรียน ให้ใช้รหัสวิชา และชื่อรายวิชาของแต่ละหลักสูตร โดยระบุารับโอนผลการเรียน

การให้ระดับผลการเรียนรายวิชา

ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ดังนี้

4.0	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม
3.5	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
3.0	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
2.5	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้
2.0	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้
1.5	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อน
1.0	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก
0	หมายถึง	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ (ตก)

แนวทางการเทียบรายวิชาพื้นฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประสานสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ซึ่งเป็นบุคลากรของสองสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติให้เห็นได้ชัดเจน โดยจัดเป็นตารางเทียบโอนรายวิชาพื้นฐานกับรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี พร้อมทั้งจัดเป็นแผนการเรียน 3 แผนการเรียน คือ

- 1) แผนการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) แผนการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 255 เพื่อให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 3) แผนการเรียนแบบบูรณาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อให้สถานศึกษาทั้งสองแห่งนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงกำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางเทียบรายวิชาพื้นฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556

บุคลากรสังกัดสถานศึกษา สพฐ.	บุคลากรสังกัดสถานศึกษา สอศ.
1. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เพื่อกำหนดกรอบของแผนการเรียนให้มีจำนวนหน่วยกิตที่สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร	
2. วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกเป็นรายวิชาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	2. วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตตามหน่วยสมรรถนะ สมรรถนะย่อย และตัวบ่งชี้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 จำแนกเป็นรายวิชาตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องรายวิชาหรือกลุ่มวิชาของรายวิชาพื้นฐานที่มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ใกล้เคียงกับจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาของหมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร	
4. จัดทำตารางเทียบโอนผลการเรียนตามผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องที่ได้จากข้อ 3	
5. จัดทำแผนการเรียน 3 แผนการเรียน	

การวิเคราะห์ จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา หมวดวิชาทักษะชีวิต หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เทียบกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง รายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความตรงและความสอดคล้องรายวิชาหรือกลุ่มวิชาของรายวิชาพื้นฐาน เพื่อเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี

ที่	การเทียบโอนผลการเรียนของการเรียนร่วม (ทวิศึกษา)				จำนวนสมรรถนะย่อย/ตัวบ่งชี้		
	รายวิชาหมวดทักษะชีวิต (ปวช.)		เทียบได้กับรายวิชาพื้นฐาน (สพฐ.)		ทั้งหมด	สอดคล้อง	ร้อยละ
1. กลุ่มวิชาภาษาไทย 3 นก.							
1	ภาษาไทยพื้นฐาน	จำนวน 2 นก.	ภาษาไทย 1	จำนวน 1 นก.	13	13	100
			ภาษาไทย 3	จำนวน 1 นก.			
2	ภาษาไทยเพื่ออาชีพ	จำนวน 1 นก.	ภาษาไทย 2	จำนวน 1 นก.	8	8	100
3	ภาษาไทยธุรกิจ (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 1 นก.	ภาษาไทย 4	จำนวน 1 นก.	3	3	100
4	การพูดในงานอาชีพ (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 1 นก.	ภาษาไทย 6	จำนวน 1 นก.	2	2	100
5	ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 1 นก.	ภาษาไทย 5	จำนวน 3 นก.	3	3	100
2. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 6 นก.							
6	ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 1	จำนวน 2 นก.	ภาษาอังกฤษ 1	จำนวน 1 นก.	8	8	100
			ภาษาอังกฤษ 2	จำนวน 1 นก.			
7	ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2	จำนวน 2 นก.	ภาษาอังกฤษ 3	จำนวน 1 นก.	10	10	100
			ภาษาอังกฤษ 4	จำนวน 1 นก.			
8	ภาษาอังกฤษฟังพูด 1	จำนวน 1 นก.	ภาษาอังกฤษ 5	จำนวน 1 นก.	9	9	100
9	อังกฤษฟังพูด 2	จำนวน 1 นก.	ภาษาอังกฤษ 6	จำนวน 1 นก.	9	9	100
3. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ 4 นก.							
10	วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	จำนวน 2 นก.	พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม	จำนวน 1 นก.	10	6	60
			การเคลื่อนที่และแรงในธรรมชาติ	จำนวน 1 นก.			
11	วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการ	จำนวน 2 นก.	คุณภาพของสิ่งมีชีวิต	จำนวน 1 นก.	10	8	80
			สารและสมบัติของสาร	จำนวน 1 นก.			
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 4 นก.							
12	คณิตศาสตร์พื้นฐาน	จำนวน 2 นก.	คณิตศาสตร์ 4	จำนวน 1 นก.	15	9	60
			คณิตศาสตร์ 5	จำนวน 1 นก.			
13	คณิตศาสตร์พื้นฐานอาชีพ	จำนวน 2 นก.	คณิตศาสตร์ 1	จำนวน 1 นก.	11	7	63.64
			คณิตศาสตร์ 2	จำนวน 1 นก.			
14	คณิตศาสตร์อุตสาหกรรม 1 (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 2 นก.	คณิตศาสตร์ 3	จำนวน 1 นก.	9	6	66.67
			คณิตศาสตร์ 4	จำนวน 1 นก.			

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความตรงและความสอดคล้องรายวิชาหรือกลุ่มวิชาของรายวิชาพื้นฐาน
เพื่อเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตรายวิชาหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือก
เสรี (ต่อ)

ที่	การเทียบโอนผลการเรียนของการเรียนร่วม (ทวิศึกษา)			จำนวนสมรรถนะย่อย/ตัวบ่งชี้			
	รายวิชาหมวดทักษะชีวิต (ปวช.)	เทียบได้กับรายวิชาพื้นฐาน (สพฐ.)		ทั้งหมด	สอดคล้อง	ร้อยละ	
		คณิตศาสตร์ 4	จำนวน 1 นก.				
	5. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3 นก.						
15	หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม	จำนวน 2 นก.	หน้าที่พลเมือง	จำนวน 2 นก.	14	10	71.42
16	ทักษะชีวิตและสังคม (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 2 นก.	สังคมศึกษา 1	จำนวน 1.5 นก.	12	12	100
			สังคมศึกษา 2	จำนวน 1.5 นก.			
17	ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ไทย (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 2 นก.	สังคมศึกษา 3	จำนวน 1.5 นก.	8	7	87.50
			สังคมศึกษา 4	จำนวน 1.5 นก.			
18	ประวัติศาสตร์ชาติไทย	จำนวน 1 นก.	ประวัติศาสตร์ 1	จำนวน 1 นก.	4	4	100
	6. กลุ่มวิชาสุขภาพและพลศึกษา 2 นก.						
19	พลศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพ	จำนวน 1 นก.	สุขศึกษาพลศึกษา 3	จำนวน 1 นก.	7	7	100
20	ทักษะชีวิตในการพัฒนาสุขภาพ	จำนวน 1 นก.	สุขศึกษาพลศึกษา 1	จำนวน 0.5 นก.	3	3	100
			สุขศึกษาพลศึกษา 2	จำนวน 0.5 นก.			
21	การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาพในการทำงาน (หมวดวิชาเลือกเสรี)	จำนวน 1 นก.	สุขศึกษาพลศึกษา 5	จำนวน 0.5 นก.	7	7	100
			สุขศึกษาพลศึกษา 6	จำนวน 0.5 นก.			

เกณฑ์การจบการศึกษา

ผู้เรียนที่เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จะต้องได้รับการประเมินตามเกณฑ์การจบการศึกษา ดังนี้

1. เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต

1.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

2. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาต่างๆ ครบ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษาแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

2.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละ ประเภทวิชาและสาขาวิชา

2.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านการประเมินมาตรฐาน วิชาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.4 เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครบทุกภาคเรียน โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

เมื่อผู้เรียนเรียนรายวิชาตาม โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดเพื่อการเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สถานศึกษาสังกัด สพฐ. และ สถานศึกษาสังกัดสอศ. จัดทำใบแสดงผลการเรียนรายวิชาของผู้เรียน และรายงานจำนวนหน่วยกิต และผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลระหว่างสองสถานศึกษา เพื่อให้ได้รับทราบผลการเรียน ตามที่สถานศึกษากำหนดร่วมกัน

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.1 เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย

1) ระเบียบแสดงผลการเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ปพ.1 : พ)

2) ประกาศนียบัตร (ปพ.2 : พ)

3) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ปพ.3 : พ)

4) เอกสารหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้รายวิชาจากสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียน

ทั้งนี้ ต้องระบุว่าเป็นการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในช่องหมายเหตุ ขอบแบบ ปพ.1 : พ ปพ.3 : พ และในทะเบียนนักเรียน

2.2 เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

- 1) ระเบียนแสดงผลการเรียนรู้ประจำตัวนักเรียน (ปพ.1 ปวช.)
- 2) ประกาศนียบัตร และวุฒิบัตร
- 3) แบบรายงานผลการเรียนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 (ปพ.3 ปวช.)
- 4) เอกสารหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ ผลการฝึกประสบการณ์ ๔๗ เป็นรายภาคจากสถานศึกษา สังกัด สอศ. ที่ใช้ประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียน

บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
2. ประสานความร่วมมือระหว่าง สพฐ. สอศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ติดตามกำกับ ดูแลผลการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายของ สพฐ. ในการเปิดสอนวิชาชีพ
2. รายงาน สพฐ. เพื่อทราบการเข้าร่วมและออกจากโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสถานศึกษาสังกัด สพฐ.

3. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินการของสถานศึกษา
4. ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบการดำเนินการ โครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ

อาชีวศึกษาจังหวัด

1. ประสานกับสถานศึกษา สพฐ. ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการเพื่อจัดทำข้อตกลง
 - ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ที่เปิดสอน
 - หลักสูตรสถานศึกษา
 - จำนวนผู้เรียนในแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน
 - ตารางสอนและการจัดการเรียนการสอน
 - ฯลฯ
 2. ประชุมกำหนดความรับผิดชอบของสถานศึกษาสังกัด สอศ. ในจังหวัดเพื่อจัดการเรียนการสอนคู่ขนานกับสถานศึกษาสังกัด สพฐ.
 3. จัดสรร บริหารทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัด สอศ. ในจังหวัดเพื่อจัดการเรียนการสอนคู่ขนานให้เกิดประสิทธิภาพ
 4. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล
- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
1. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษา
 2. วางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ. กับสถานศึกษาสังกัด สอศ.
 3. ขออนุมัติหลักสูตรสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา
 4. แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทราบการเข้าร่วมโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
 5. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ. กับสถานศึกษาสังกัด สอศ.

6. วางแผนและเตรียมความพร้อมในปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการเปิดสอนวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

7. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษา และรายงานแผนจัดชั้นเรียนรายปี และแผนการรับนักเรียน ประจำปีการศึกษา ให้ สพฐ. โดยสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายทราบ

8. แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเทียบโอนผลการเรียน

9. รายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกสิ้นปีการศึกษา

10. สถานศึกษามอบข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ Data Management Center (DMC) ตามกำหนดเวลาที่ สพฐ. กำหนดเพื่อรับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายรายหัวจาก สพฐ.

11. สถานศึกษาในโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษายืนยันข้อมูลนักเรียนในระบบ DMC ตามแนวปฏิบัติที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ทั้งนี้ หากสถานศึกษาไม่มีความประสงค์จะออกจากโครงการ ต้องแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัด สอศ. ที่ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา และต้องจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในโครงการฯ ต่อไปจนจบหลักสูตร จึงออกจากโครงการได้⁴⁵

การจัดการความร่วมมือ

ความร่วมมือเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ทั้งภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจด้วยกัน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานบริการสาธารณะ การที่จะเข้าใจใน

⁴⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เอกสารประกอบการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2559), 12-15.

กระบวนการจัดการความร่วมมือจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของความร่วมมือว่าเป็นความร่วมมือลักษณะใด ซึ่งในเรื่องนี้ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ ศึกษาความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 กำหนดความร่วมมือไว้ 5 ด้าน คือ 1) การเตรียมการก่อนการดำเนินงาน 2) การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน 3) การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 4) การสัมมนาการดำเนินงานการฝึกอาชีพ 5) การประเมินผลการเรียนและการฝึกอาชีพ⁴⁶

อมรรัตน์ ภิญ โญอนันตพงษ์ ได้กล่าวถึงความหมายของความร่วมมือไว้ว่า เป็นกระบวนการที่องค์กรหนึ่งได้ร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยมีการกระทำร่วมกัน ซึ่งการกระทำร่วมกันระดับต่ำสุด คือ การดึงหน่วยงานต่างๆ มาร่วมงานด้วยหรือเข้ามาเป็นพวกและการรวมกำลัง ซึ่งเป็นระดับของการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน จัดเครือข่ายการทำงาน และจัดบทบาทหน้าที่รวมทั้งเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน⁴⁷

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ ได้ให้ความหมายของความร่วมมือว่า เป็นการร่วมกันปฏิบัติงานของทั้งบุคคล กลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้บรรลุทั้งวัตถุประสงค์ของงานหรือหน่วยงาน โดยอาศัยลักษณะการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ หรือร่วมกันกำหนดวิธีการหรือเอื้ออำนวยความสะดวกในทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ⁴⁸ และทัศนีย์ ลักษณะภิชนชัย ได้ศึกษารูปแบบและกระบวนการของความร่วมมือระหว่างองค์กรที่ก่อให้เกิดการพัฒนาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Approach) ว่ามีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ 1) การสร้างองค์กรแห่งความร่วมมือ

⁴⁶ สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ, ศึกษาความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), บทคัดย่อ.

⁴⁷ อมรรัตน์ ภิญ โญอนันตพงษ์, การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ปริญญาโทการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), 17.

⁴⁸ ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์, การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ NGOs และองค์กรประชาชนในการนำนโยบายการสาธารณสุขมูลฐานไปสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด. (ขอนแก่น : ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนากาสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2548), 17.

2) การสร้างเครือข่ายในการติดต่อสื่อสารและประสานงานความร่วมมือระหว่างบุคคล หรือกลุ่มคน ที่เป็นเครือข่าย 3) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการทำงาน 4) การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมคัดเลือกจากทุกฝ่าย และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ 5) การกำหนดกรอบกิจกรรมหรือลักษณะงานที่ทำ 6) การติดตามประเมินผล เพื่อขจัดปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงาน⁴⁹ ด้านธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐ NGO และองค์กรประชาชนในการนำนโยบายการสาธารณสุขมูลฐานไปสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด ได้กำหนดปัจจัยเพื่อนำไปใช้ศึกษาสภาพปัจจุบันของความร่วมมือเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายใน กล่าวคือ องค์ประกอบภายนอก เป็นองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยของหน่วยงานที่มาร่วมมือแต่ละหน่วยงาน อันประกอบด้วย การยอมรับและสนับสนุนเนื่องจากมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การมีนโยบายสนับสนุนโดยกำหนดแนวปฏิบัติหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในความร่วมมือและการจัดระบบการบริหารจัดการองค์กร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือ คือมีการจัดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบและมีการกำหนดทรัพยากร ส่วนองค์ประกอบภายใน เป็นองค์ประกอบภายในได้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ NGO และองค์กรประชาชน ซึ่งได้แก่ ลักษณะการเข้าร่วมมือ การจัดการองค์การประสานงานและการดำเนินกิจกรรมร่วมกันภายใต้ความร่วมมือ⁵⁰

อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์ ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันการอุดมศึกษาของรัฐ กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือไว้ 4 ด้าน คือ 1) หลักการของความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน 2) โครงสร้างและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน 3) ประเภทของกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน และ 4) การจัดและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอแนะรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยอ้างอิงจากผลการวิจัยเรื่อง อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ : บทเรียนจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีว่ารัฐบาลควรดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนและสนับสนุนงบประมาณให้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้า

⁴⁹ ทศนีย์ ลักษณะวิชนชัย, การสังคมสงเคราะห์ชุมชน (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540), 120.

⁵⁰ ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์, การพัฒนาารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), 11.

แห่งประเทศไทย จัดทำมาตรฐานอาชีพเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ และพัฒนาหลักสูตรอาชีพใหม่ตามการเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน 2) ปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ทั้งในด้านการบริหารงานและด้านการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา และ 3) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพโดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา⁵¹

ผลิน ภูเจริญ ได้กล่าวถึงการจัดการความร่วมมือว่า เป็นการร่วมมือกันเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ขององค์กร และระหว่างองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความหมายคล้ายกับคำจำกัดความเรื่องการจัดการองค์กร (Organizing) ที่เป็นหนึ่งในหน้าที่หลักของการจัดการ แตกต่างกันเพียงว่าความร่วมมือระหว่างกันเป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่แทรกอยู่ในทุก ๆ ส่วนของการดำเนินงาน หากกล่าวในทางธุรกิจ การใช้ทรัพยากรเฉพาะที่มีอยู่ภายในองค์กรอาจสร้างให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจได้ มีทรัพยากรที่อยู่ภายนอกขององค์กรอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาประกอบใช้ร่วมกันในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้เช่นกัน ดังนั้นการพัฒนาการจัดการเรื่องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน จึงเป็นทางออกที่จะทำให้้องค์กรธุรกิจสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่และสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศได้⁵²

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์การปรับทิศทางและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาแนวใหม่ เรื่องการพัฒนาระบบความร่วมมือว่า สถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมมือกันในเรื่อง การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ความต้องการ การพัฒนาหลักสูตร การฝึกงาน และการประเมินผล⁵³

ในขณะเดียวกันสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอผลการศึกษาดูงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย พบว่ามีหลักการสำคัญ คือ

⁵¹ อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์, การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), 11.

⁵² ผลิน ภูเจริญ, “การจัดการธุรกิจร่วมสมัย”, [Online] , accessed 22 November 2010 from <http://thainews.prd.go.th/management/15.htm>

⁵³ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม. รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547), 31-35.

1. มีองค์กรกลางระดับชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำกับติดตาม ประสานงานและ
ดำเนินการ

2. มีสัญญาการผูกอาชีพระหว่างสถานประกอบการกับผู้ผูกอาชีพที่ระบุเงื่อนไขข้อตกลง
ร่วมกัน

3. มีการกำหนดหน้าที่ปฏิบัติของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

4. มีการให้ประกาศนียบัตรและหนังสือรับรองมาตรฐานวิชาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา

ชาติชาย ฅ เชียงใหม่ ให้ความเห็นว่าการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดำเนินการที่
ต้องมีการแสวงหาจุดมุ่งหมายร่วมกัน การกำหนดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน การกำหนด
ความสามารถที่ต้องมีร่วมกัน การกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน
ความรับผิดชอบต่อกัน การกำหนดกฎระเบียบที่ยึดโยงความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และการกำหนด
โครงการ กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน⁵⁴

นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยังได้เสนอแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาให้
หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติดังนี้

1. มีการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกับผู้ใช้กำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพ

2. จัดให้มีกลไกการประสานความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนจากหลายที่เกี่ยวข้อง
ทุกระดับ

3. จัดตั้งองค์กรกลางหรือคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบการสำรวจความต้องการกำลังคนของ
ประเทศ การวางแผนการผลิต การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเส้นทางอาชีพ
และการทำงาน

4. สร้างค่านิยมและแรงจูงใจให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อสายอาชีพมากขึ้น

5. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกำลังคนให้เป็นระบบ

6. ให้มีการแลกเปลี่ยนและมีการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้กำลังคน

7. เร่งรัดให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ

8. ปรับปรุงระเบียบกฎหมาย หรือวางมาตรการจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัด
การศึกษาและฝึกอบรมให้มากขึ้น

⁵⁴ ชาติชาย ฅ เชียงใหม่, “การจัดการเครือข่ายความร่วมมือการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดี”, [Online] , accessed 19 January 2010 from

สรุป บริหารการจัดการความร่วมมือเป็นกิจกรรมที่บุคคล กลุ่ม หรือหน่วยงานดำเนินการร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล กลุ่ม หรือหน่วยงานทั้งสองฝ่าย โดยจะต้องร่วมมือกันทุกกระบวนการตั้งแต่การเตรียมการ การปฏิบัติการ การควบคุม และประเมินผล ซึ่งในส่วนของความร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษานั้นควรประกอบไปด้วย การวางแผนกำลังคน การจัดองค์การความร่วมมือ การระดมทรัพยากร การกระตุ้นจิตใจ การประสานงานและการติดตามประเมินผล

การอาชีวศึกษา

ความหมายของการอาชีวศึกษา

พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุนทร⁵⁵ ได้กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ สร้างแรงงานและอาชีพของชาติ โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี นักเรียน นักศึกษาต้องรู้จริง (Solid Knowledge) มีการปฏิบัติได้จริง (Solid Practical) รวมทั้งเข้าใจชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Life Skill) เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาชีพโดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้และสามารถประกอบอาชีพได้⁵⁵

ชนะ กสิภาร⁵⁶ ได้กล่าวว่า การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมเป็นการเพิ่มสมรรถนะให้กับบุคคล ทั้งก่อนทำงานและทำงานแล้ว โดยมีคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอรรถศาสตร์เป็นการศึกษาดลอดชีวิต⁵⁶

ศิริพรรณ ชุมนุม ได้กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอมบุคคลให้มีความสามารถ มีทักษะในงานอาชีพสามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ถือว่าการอาชีวศึกษาเป็นงานสร้างชีวิต ทำให้บุคคลพึ่งตนเองได้ มีรายได้ มีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด⁵⁷

⁵⁵ พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุนทร, **ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาในความร่วมมือภาคเอกชน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2546), 28.

⁵⁶ ชนะ กสิภาร, **การปฏิรูปอาชีวศึกษา**. เอกสารประกอบการบรรยาย (ตรัง : วิทยาลัยเทคนิคตรัง, 2548), 18-19.

⁵⁷ ศิริพรรณ ชุมนุม, **สถานประกอบการ...หัวใจของการอาชีวศึกษา ความร่วมมือภาคเอกชน กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546), 18.

ธีรวุฒิ บุรยโสภณ ได้กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพหนึ่งโดยจัดกระบวนการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านทักษะหรือความชำนาญ ด้านความรู้ความ เข้าใจ ด้านเจตคติ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเองเลือกเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁸

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กล่าวว่า การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาและฝึกอบรม เพื่อเตรียมคนเข้าสู่อาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพอย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ชัดเจนเป็น การศึกษาและฝึกอบรมทั้งในระบบ นอกกระบวน และตามอัธยาศัย คือ ทั้งฝึกเริ่มต้นเพื่อเตรียมความ พร้อมในการทำงาน และการศึกษาอบรมต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรักษางานและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง⁵⁹

สรุป การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อ พัฒนากำลังคนทั้งก่อนทำงานและที่ทำงานแล้ว โดยเน้นการเพิ่มสมรรถนะให้เพียงพอที่จะเข้าสู่ อาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสามารถจัดได้ทั้งในระบบ นอกกระบวน และตามอัธยาศัย

หลักการและความมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลิตและพัฒนาากำลังคนตอบสนอง ความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ดังนั้น จะต้องมีการกำหนดหลักการและความมุ่งหมายในการจัดการอาชีวศึกษา ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งในเรื่องนี้มีความเห็นหลากหลายทั้งในส่วนที่เป็นกฎหมาย และแนวคิดของ นักวิชาการ นักบริหาร ดังนี้

พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการอาชีวศึกษา คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะอาชีพเป็นหลัก ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติงานจริง สร้าง ความเข้มแข็งด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เตรียม ความพร้อมให้แก่เยาวชน โดยสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการวิชาภาคบังคับพื้นฐาน ผู้ประกอบการมีสถานะเป็นผู้ฝึกอาชีพ การฝึกอาชีพในสถานประกอบการเป็นการศึกษาที่ก่อให้เกิด

⁵⁸ ธีรวุฒิ บุรยโสภณ, การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2536), 5.

⁵⁹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 1.

สิ่งท้าทายอย่างมาก คือทั้งสองฝ่ายที่เข้าร่วมกันจัดการศึกษาจะต้องมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานมาตรฐานการตรวจสอบ และการประเมินผลจะต้องมีการวางแผนร่วมกัน เตรียมการ และควบคุมขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์⁶⁰ และมาตรา 6 ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษามุ่งความมุ่งหมายตามมาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาจะต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญต่อไปนี้

1. การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
2. การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัด และความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบาย การผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
4. การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียน และระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคล เพื่อเข้ารับการศึกษาศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
5. การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
6. การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

⁶⁰ พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร, **ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาในความร่วมมือภาคเอกชน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2546), 28.

7. การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี⁶¹

จากการประชุมสัมมนาในระดับนานาชาติ ทั้งขององค์การยูเนสโก องค์การแรงงานสากล ธนาคารโลก กระทรวงการศึกษาของประเทศ ได้กำหนดหลักการของการจัดการอาชีวศึกษาไว้ 17 ประการ แบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

1. หลักการทั่วไปจะต้องจัดทำหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศและคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน (Demand - Driven) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสายสามัญและสายอาชีพ และความสมดุลระหว่างภาครัฐและเอกชนควรให้เป็นไปตามกลไกของตลาดเช่นกัน จะต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะในการทำงาน (Competency) ที่เน้นการทำงานได้ ทำงานเป็นมากกว่าการได้ประกาศนียบัตร การฝึกทักษะเฉพาะจะต้องเกี่ยวข้องกับการจ้างงานหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานทันที อีกทั้งระบบการศึกษาควรมีความยืดหยุ่นและเป็นระบบเปิด (Open Entry) เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. การบริหารให้มีความเป็นเอกภาพในเชิงนโยบายและหลากหลายในการปฏิบัติ เน้นเรื่องความเป็นอิสระในการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษาแต่ต้องตรวจสอบได้ และให้ความสำคัญกับผลผลิตมากกว่าตัวป้อน เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา โดยต้องอยู่ในฐานะที่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน รวมถึงสถานประกอบการจะต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการให้เกิดระบบทวิภาคี ระบบสหกิจศึกษา และการฝึกอบรมในงานและสถานประกอบการมากขึ้น ควรยกเลิกกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติที่เป็นอุปสรรค เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษา

3. การส่งเสริมคุณภาพ ควรกำหนดสมรรถนะหลักของผู้เรียนมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เช่น ทักษะในการแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีการพัฒนาครูก่อนประจำการและหลังประจำการให้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพสามารถประเมินได้

4. การส่งเสริมประสิทธิภาพ มุ่งเน้นความร่วมมือที่เป็นเครือข่าย หรือการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดการสูญเสียและการซ้ำซ้อน ควรมีระบบบัญชีเงินเดือนหลากหลาย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครู

⁶¹ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, **สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการ**

อาชีวศึกษาพ.ศ. 2551, [Online] , accessed 15 March 2011 from

<http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=3&art=91157>

5. การส่งเสริมความเสมอภาค รัฐพึงจัดบริการการศึกษาให้ทั่วถึง โดยเฉพาะไปยังกลุ่มผู้เสียเปรียบ โดยกำหนดรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยังได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การปรับทิศทางและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาแนวใหม่ (Re-orientating) มีมาตรการดังนี้

1.1 เร่งรัดการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนากำลังคนของชาติเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกำลังคนของชาติได้ใช้เป็นทิศทางและกำหนดเป้าหมายให้รองรับเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้ชัดเจน โดย

1.1.1 เร่งประสานและบูรณาการแผนผลิตและพัฒนากำลังคนในสถานศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพทุกระดับในทุกกลุ่มอาชีพ โดยในเบื้องต้นเร่งจัดทำใน 5 กลุ่มอาชีพเป้าหมายเฉพาะหน้าเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ (อาหาร การท่องเที่ยว ยานยนต์ สิ่งทอ/อัญมณี และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะซอฟต์แวร์)

1.1.2 ศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดสัดส่วนการจัดการศึกษายาสามัญ : สายอาชีพ และสัดส่วนรัฐ : เอกชน

1.2 ส่งเสริมการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อปรับค่านิยมและเจตคติของสังคมให้เห็นคุณค่าของการทำงาน โดย

1.2.1 เร่งรัดพัฒนามาตรฐานอาชีพใน 5 กลุ่มอาชีพเป้าหมาย

1.2.2 พัฒนาหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ 5 กลุ่มอาชีพ

1.2.3 พัฒนาโมดูล/ชุดฝึกอบรมที่เน้นฐานสมรรถนะ 5 กลุ่มอาชีพ

1.2.4 พัฒนาระบบการประเมินที่เน้นฐานสมรรถนะ 5 กลุ่มอาชีพ

1.2.5 สร้างความเข้มแข็งให้ 5 กลุ่มอาชีพดังกล่าว เพื่อให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตามข้อ 1.2.1 – 1.2.4

1.3 เร่งรัดการปฏิรูประบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมโดย

1.3.1 จัดระบบการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นเปิด โอกาสให้คนเรียนรู้การศึกษาและอาชีพได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.3.2 จัดระบบรับรองประสบการณ์ของบุคคล และระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับระบบบริหารและการจัดการ (Re-organizing) มีมาตรการดังนี้

2.1 เร่งรัดการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ โดย

2.1.1 จัดระบบบริหารการอาชีวศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการร่วมทั้งระดับกระทรวง สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษาทั้งรัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และกลุ่มอาชีพเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับทิศทางการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาและทำงานในเชิงนโยบายในเชิงรุก

2.1.2 กำหนดศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถาบันการอาชีวศึกษา (Area of Excellence และ Center of Vocational Excellence) เพื่อให้เป็นกลไกกำกับทิศทางให้บริการในสาขาวิชา ที่สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนเป็นเลิศเท่านั้น ไม่ใช่การให้บริการการศึกษาแบบเต็มรูปแบบทุกสาขา

2.1.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐ เอกชน ผู้ประกอบการและกลุ่มอาชีพ ฯลฯ เพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการเรียนการสอน และการติดตามประเมินผล

2.1.4 สร้างความเป็นอิสระแก่สถานศึกษาในการพัฒนาระบบบริหารการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับภารกิจและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

2.2 พัฒนาระบบความร่วมมือ หลักการคือเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทฤษฎีและเชี่ยวชาญภาคปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการในการฝึกงานให้นักศึกษา ระบบความร่วมมือดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญที่จะเอื้อให้จัดการศึกษาแนวใหม่ได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน (Demand Driven) ภาคเอกชนจึงต้องเข้ามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นขึ้นการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ความต้องการ การพัฒนา หลักสูตร การฝึกงาน และการประเมินสมรรถนะของผู้ฝึกอบรมครบกระบวนการความร่วมมือ ซึ่งมีมาตรการสำคัญคือ

2.2.1 ส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดสหกิจศึกษา เช่น ระบบทวิภาคี หรือ โรงเรียนอุปถัมภ์ ในสถานประกอบการ (Adopted School) ให้เพิ่มขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพด้วยมาตรการด้านประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้เรียน ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ของสหกิจศึกษา

2.2.2 เร่งรัดทำหลักเกณฑ์การจัดระบบทวิภาคีที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือ เพื่อให้การจัดระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษามีคุณภาพมาตรฐานที่ใกล้เคียง

2.3 พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐาน เพื่อให้การอาชีวศึกษาสามารถผลิตกำลังคนในสายเทคนิคและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ

มาตรฐาน เพื่อประกันว่าผู้จบจะมีความรู้ และสรรณะที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญกับระบบการเรียนการสอนและภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งมีมาตรการสำคัญคือ

2.3.1 เร่งกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ และตัวบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา การเรียนการสอนและมาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษาสายวิชาชีพ

2.3.2 สนับสนุนทรัพยากรให้แก่สถาบันการอาชีวศึกษาส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในเพื่อประกันให้ผลผลิตเป็นไปตามเป้าหมาย

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การปรับระบบการเงินและทรัพยากร (Re-Financing and Re-Mobilizing of Resources) มีมาตรการดังนี้

3.1 ศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการเงินเพื่อการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณแบบ Supply-Side เป็น Demand-Side เพื่อให้เกิดการระดมการจัดสรร และการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ

3.2 เร่งรัดการปฏิรูประบบบุคลากรการอาชีวศึกษา หลักการของระบบบริหารงานบุคคล ต้องเป็นระบบที่สามารถคัดสรร ดำรงรักษาครูและผู้บริหารที่มีความสามารถให้อยู่ในระบบ การบริหารงานบุคลากรการอาชีวศึกษา ในการดำเนินการต้องมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู และผู้บริหาร รวมทั้งมีการวางระบบการบริหารงานบุคลากรการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะอาชีพในสถานประกอบการ รวมถึงให้มีการสร้างมาตรการจูงใจให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีประสบการณ์ในอาชีพมาเป็นครู อาชีวศึกษาด้วย โดยให้ค่าตอบแทนตามความสามารถ (Pay Per Performance) ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการดังนี้

3.2.1 จัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารอาชีวศึกษา

3.2.2 พัฒนาคู่มือหลักของสถานประกอบการใน 5 กลุ่มอาชีพ ให้ได้ครบตาม มาตรฐานที่กำหนดอย่างน้อยร้อยละ 50 ภายใน 2 ปี

3.2.3 จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3.2.4 ส่งเสริมให้ครูวิชาชีพทุกคนเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างน้อยปีละ 2 สัปดาห์

3.2.5 พัฒนาครูให้มีขีดความสามารถในการใช้ ICT และภาษาอังกฤษ เพื่อช่วย สร้างคุณภาพการอาชีวศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ (E-Learning/E-English)

3.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาสถานศึกษา และครู รวมทั้งบุคลากรการอาชีวศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในการประสานความร่วมมือกลุ่มอาชีพ สมาคมวิชาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.2.7 จัดทำโครงการนำร่องเพื่อพัฒนาบุคลากรสำหรับ SMEs

3.3 วิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทางด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากระบบสื่อและเทคโนโลยีให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอความเห็นจากการประชุม ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2546 ซึ่งที่ประชุมต่างมีความเห็นตรงกันว่า การพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศ จำเป็นต้องมีการปฏิรูป ทั้งระบบ ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ ความเชื่อมโยงของระบบการผลิตและการพัฒนากำลังคน การพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอน โดยเน้นการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ ภาคธุรกิจเอกชน และการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันในพื้นที่ใกล้เคียง

ส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อ การผลิตและพัฒนากำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามฝ่ายนำไปปฏิบัติดังนี้

1. สถานศึกษา ควรทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และ ความต้องการในการใช้กำลังคน เน้นการพัฒนาความรู้และทักษะภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษให้ สามารถสื่อสารได้ รวมทั้งความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศให้สามารถใช้งานได้ขยายการจัดการ การศึกษาระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา เพื่อเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยความร่วมมือ กับสถานประกอบการ ซึ่งควรมีระยะเวลาการฝึกไม่น้อยกว่า 3 เดือน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และ พร้อมที่จะทำงานได้จริง ส่งเสริมให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพให้มากขึ้นด้วยการแนะแนวตั้งแต่ ระดับประถมศึกษา ผลักดันให้มีการวัดผลโดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติ และ คุณธรรม จริยธรรมให้มากขึ้น อีกทั้งพัฒนาสถาบันการศึกษาให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทาง วิชาการเฉพาะทาง และร่วมกับสถานประกอบการในการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา การวิจัยเพื่อ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของสถานประกอบการ

2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนในอนาคต ร่วมกับผู้ใช้กำลังคนภาคเอกชนและภาครัฐ ให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ จัดให้ มีกลไกประสานความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และร่วมมือ กันทุกระดับคือการสำรวจความต้องการกำลังคนของประเทศ การวางแผนการผลิต การพัฒนา หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การกำหนดเส้นทางอาชีพและการทำงาน โดยจัดตั้งองค์กรกลางหรือ

คณะกรรมการระดับชาติเพื่อดูแลรับผิดชอบ สร้างค่านิยมและจูงใจให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อในสายอาชีพมากขึ้น โดยให้สามารถศึกษาต่อควบคู่กับการทำงานได้ จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกำลังคนให้เป็นระบบ ให้มีการแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันทั้งด้านผู้ผลิตและผู้กำลังคน เร่งรัดให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดทำมาตรฐานอาชีพที่สามารถเชื่อมโยงโลกของการทำงาน และการศึกษาได้ โดยการเทียบโอนประสบการณ์และความรู้ เร่งรัดปฏิรูปหลักสูตรสายอาชีวศึกษาให้เป็นลักษณะที่ผู้ใช้เป็นผู้กำหนดและให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ปรับปรุงระเบียบกฎหมายหรือวางมาตรการที่หลากหลายเพื่อจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดการศึกษา และฝึกอบรมให้กับพนักงานหรือลูกจ้างให้มากขึ้น

3. สถานประกอบการ ควรให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษาการพัฒนาหลักสูตร การเป็นวิทยากร และเป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ร่วมเป็นเครือข่ายทางวิชาการหรือศูนย์ฝึกร่วมในนิคมอุตสาหกรรมเพื่อเป็นแหล่งพัฒนากำลังคนร่วมกับสถาบันการศึกษาร่วมสร้างงานและอาชีพใหม่ ๆ เพื่อรองรับผู้สำเร็จการศึกษาโดยพิจารณาให้ค่าตอบแทนตามความสามารถในการปฏิบัติงานมากกว่าวุฒิการศึกษาหรือปริญญาบัตร ร่วมวางแผนในการผลิตและพัฒนาากำลังคนและมีส่วนร่วมในการแนะแนวอาชีพกับสถานศึกษา⁶²

จากที่กล่าวมา จึงพอสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ การพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศจำเป็นต้องมีการปฏิรูปทั้งระบบ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอน และฝึกอบรมทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะวิชาชีพให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง อีกทั้งเชื่อมโยงระบบการผลิตและการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเน้นการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการภาคธุรกิจเอกชน และการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันในพื้นที่ใกล้เคียง

⁶² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม”, รายงานบทสรุป สำหรับผู้บริหาร (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549), 31-35.

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาการดำเนินการโดยหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตามความใน มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษา ของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) แต่ละหน่วยงานมีรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม แตกต่างกันไป ซึ่งหากพิจารณาตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาสามารถทำได้ 3 รูปแบบ ดังนี้คือ

1. การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ของบุคคลแต่ละกลุ่ม
3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และ โอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือ แหล่งความรู้อื่นๆ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ ก็ได้⁶³

ดังนั้นในการจัดการอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) พ.ศ. 2546 ของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาที่ ผ่านมา จึงมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนตามปกติที่เน้นการจัดการเรียน การสอน ในสถานศึกษาและมีการฝึกงานในสถานประกอบการอีกหนึ่งภาคเรียน การเรียนแบบ สะสมหน่วยกิต การเทียบโอนประสบการณ์ และการเรียนระบบทวิภาคีซึ่งเป็นการจัดการเรียน การสอนร่วมกับสถานประกอบการ โดยเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษาครึ่ง หลักสูตรและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการอีกครั้งหลักสูตร

⁶³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)

จากรายงานการสังเคราะห์การศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนารูปแบบ และวิธีการจัดการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบและวิธีการที่ดำเนินการ โดยสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งจะเรียกว่า รูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษาแบบดั้งเดิม (ปัจจุบันคือการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น)

2. รูปแบบและวิธีการที่ดำเนินการ โดยสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่มีการจัดส่งนักศึกษาออกไปฝึกงานในสถานประกอบการเป็นบางส่วน ซึ่งจะเรียกว่า รูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษาระบบปกติ ซึ่งเป็นรูปแบบที่จัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่และจัดส่งนักศึกษาไปฝึกงาน 1 ภาคเรียน

3. รูปแบบและวิธีการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการซึ่งจะเรียกว่า รูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ

รูปแบบที่ 1 นักศึกษาสมัครเข้าเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับวุฒิปริญญาชีพในหลักสูตรร่วมกันผลิตนักศึกษาเรียนภาคทฤษฎีที่สถานศึกษา ฝึกประสบการณ์การทำงานที่สถานประกอบการซึ่งอาจเป็นแห่งเดียวหรือหลายแห่ง ตามประเภทของหลักสูตรและความต้องการของทั้ง 2 ฝ่าย

รูปแบบที่ 2 รูปแบบนี้นักศึกษามีฐานอยู่ที่อุตสาหกรรมเป็นรูปแบบที่สถานประกอบการรับสมัครและคัดเลือกนักศึกษาเข้าทำงานในสถานประกอบการของตน นักศึกษาเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยร่วมกันผลิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์การทำงานภายในบริษัทของตน และภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของสถานประกอบการ

รูปแบบที่ 3 ในรูปแบบนี้นักศึกษาเรียนเต็มเวลา ก็คือรูปแบบการผลิตช่างโดยสถานศึกษาและจัดส่งไปฝึกงานในช่วงใดช่วงหนึ่งของหลักสูตรในสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการกับสถานศึกษาวางแผนร่วมกันในการจัดฝึกนักศึกษาแต่ละรายให้ได้ความรู้ ทักษะครบถ้วนตามหลักสูตร⁶⁴

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปไว้ว่า ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาสามารถร่วมมือกันได้ 3 รูปแบบคือ

⁶⁴ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, รายงานการสังเคราะห์การศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546), 17.

ต่อมาเมื่อมีการประกาศให้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาในปี พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบ ดังนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญการเรียนกับการทำงานเข้าด้วยกัน (Work Integrated) และจะต้องไปดำเนินการในสถานประกอบการซึ่งถือเป็นภาคีร่วมที่สำคัญ ให้มากกว่าในสถานศึกษา และศิริพรรณ ชุมนุม กล่าวไว้ว่า สถานประกอบการถือเป็นหัวใจ เป็นกลไก เป็นพลังให้การอาชีวศึกษาขับเคลื่อนไปได้อย่างสมบูรณ์ ความสัมพันธ์กับสถานประกอบการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องต่อยอด ต้องสร้างความต่อเนื่อง ต้องพัฒนาให้กว้างขวางและประสานประโยชน์ให้มากที่สุด ซึ่งขณะนี้ในประเทศไทย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการดำเนินการครบทั้งสามรูปแบบ⁶⁵

จึงเห็นได้ว่า แนวโน้มของการจัดการอาชีวศึกษาในอนาคตจะเน้นรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาที่ร่วมมือกับสถานประกอบการมากขึ้น ดังที่วิจิตร ศรีสะอ้าน กล่าวไว้ว่า การอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องจัดการศึกษาเป็นความร่วมมือในลักษณะที่เป็นทวิภาคี หรือพหุภาคี ที่บูรณาการ

⁶⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สถานภาพและวิธีการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (ม.ป.ป.),

ส่วนในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งมีพัฒนาการในการจัดการอาชีวศึกษามาอย่างยาวนานและมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ได้จัดรูปแบบการฝึกอาชีพไว้ 4 รูปแบบ คือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

1. จัดฝึกในสถานประกอบการ (Company Model)
2. จัดฝึกร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับโรงเรียนอาชีวศึกษา (Training Company and Vocational School Model)
3. จัดฝึกร่วมกันระหว่างศูนย์ฝึกกับโรงเรียนอาชีวศึกษา (Training Center and Vocational School Model)
4. จัดฝึกในสถานศึกษา (School Model)

โดยรูปแบบการฝึกอาชีพที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันดำเนินการในสถานที่สองแห่งคือ ในสถานประกอบการและในโรงเรียนอาชีวศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ซึ่งรูปแบบการฝึกแบบนี้รู้จักกันในนาม “การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี (Dual System)”⁶⁶

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาสามารถจัดได้หลายรูปแบบทั้งการศึกษาในระบบซึ่งเป็นชั้นเรียนตามปกติ การศึกษานอกระบบซึ่งเป็นการฝึกอบรบอาชีพระยะสั้น หรือการเรียนแบบเทียบโอนผลการเรียน หรือเทียบโอนประสบการณ์ และระบบทวิภาคีที่จัดการศึกษาโดยร่วมมือกับสถานประกอบการซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดการศึกษาและฝึกอบรบในสถานประกอบการตลอด

หลักสูตร การจัดการศึกษาและฝึกอบรบร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา การจัดการศึกษาและฝึกร่วมกันระหว่างศูนย์ฝึกอาชีพกับสถานศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องเน้นการจัดการศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เน้นการดำเนินการในสถานประกอบการให้มากกว่าในสถานศึกษา

⁶⁶ วิจิตร ศรีสะอ้าน, การพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา [คำบรรยาย ณ โรงแรมวรบุรีหรือโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา], 31 มกราคม 2551.

การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

การเรียนอาชีวศึกษาและการศึกษาต่อเนื่องในออสเตรเลีย ส่วนใหญ่ดำเนินการในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่องที่เรียกว่า “Technical and Further Education : TAFE” ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐจำนวนกว่า 200 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นหน่วยงานการศึกษาและวิชาชีพที่ใหญ่ที่สุด การอาชีวศึกษาทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์และความรู้ทั่วไป จะเปิดสอนในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) หลักสูตรที่เปิดสอนมีดังนี้

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (Certificate) เป็นหลักสูตรระยะสั้น โดยทั่วไปประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี เป็นหลักสูตรวิชาชีพพื้นฐาน เน้นความรู้ ทักษะในระดับปฏิบัติงาน
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (Advanced Certificate) ระยะเวลาหลักสูตรประมาณ 1 ปี แล้วแต่สาขาวิชาและคุณสมบัติของผู้เรียน เน้นความรู้วิชาเทคนิค
3. อนุปริญญา (Diploma) ระยะเวลาหลักสูตรประมาณ 2 ปี เป็นหลักสูตรครอบคลุม ทั้งระดับปฏิบัติการและวางแผน เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งหัวหน้างาน
4. อนุปริญญาชั้นสูง (Advanced Diploma) ระยะเวลาหลักสูตรประมาณ 2 – 3 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรชั้นสูงสุดที่เปิดสอนใน TAFE

เนื่องจาก วิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) เป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรระดับปฏิบัติการและระดับฝีมือให้กับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนในสาขาต่าง ๆ จึงนับว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญมากที่สุดในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพสนองความต้องการตลาดแรงงาน ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ผู้ที่จบหลักสูตรอนุปริญญา และอนุปริญญาชั้นสูงที่ต้องการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย สามารถโอนหน่วยกิตไปศึกษาต่อได้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของ TAFE และมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งที่ได้ทำความตกลงกันไว้ นอกเหนือจากนี้วิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) ยังสามารถจัดหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของหน่วยงาน รวมทั้งจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ในหลักสูตรสามัญแบบเร่งรัดที่เรียกว่า Matriculation ซึ่งเป็นหลักสูตร 1 ปี จัดสำหรับผู้ใหญ่ที่มีอายุเกิน 18 ปีขึ้นไปที่ยังไม่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และต้องการสอบให้ได้วุฒิดังกล่าว เพื่อเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

เนื่องจากการจัดการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง การมีงานทำ การศึกษา การฝึกอบรม และกิจการเยาวชน (DEETYA)⁶⁷

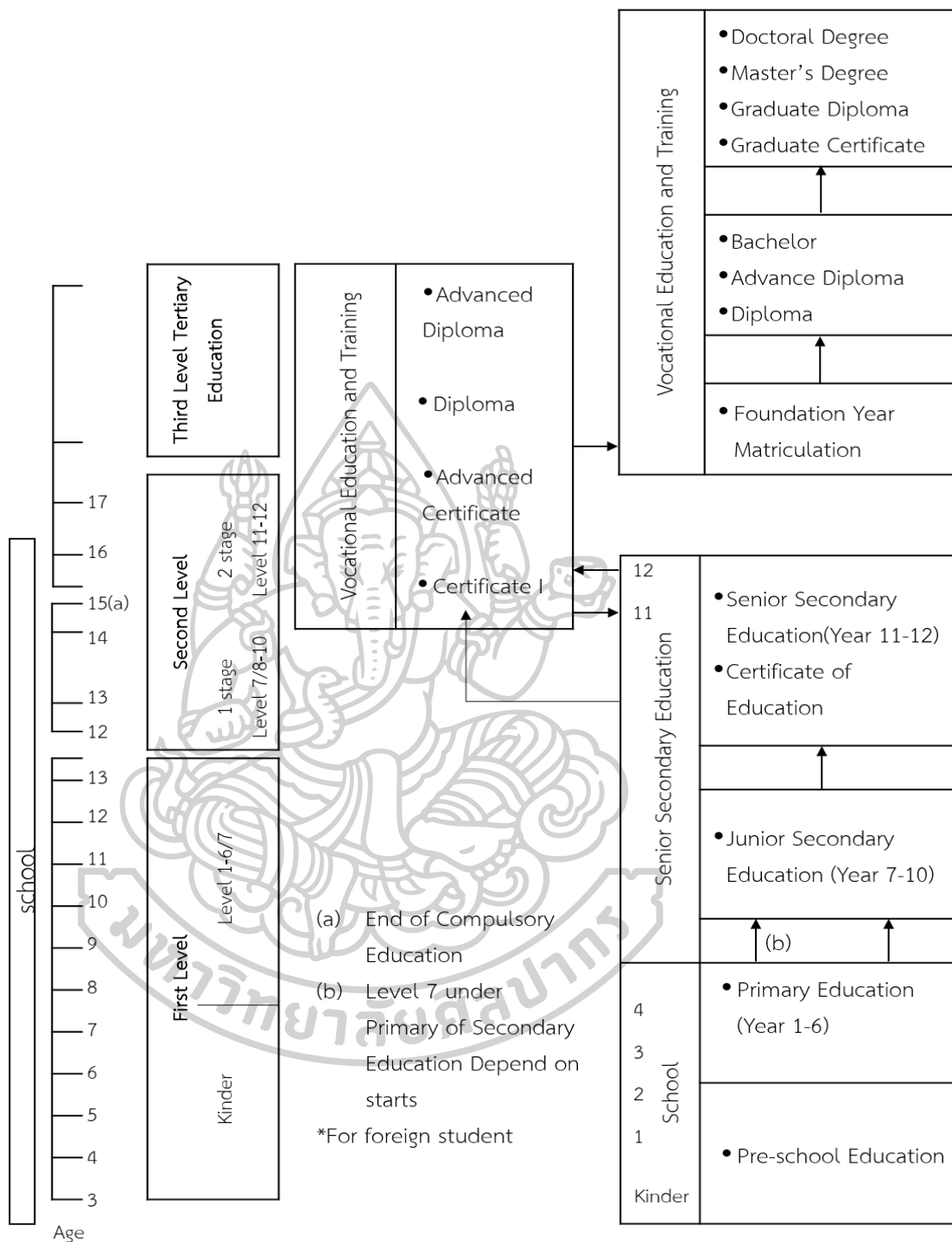
การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมมีกองอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีภารกิจสำคัญ 2 ด้าน คือการพัฒนากำลังแรงงานให้มีทักษะและความชำนาญงานสูง ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม อีกด้านหนึ่ง คือ การพัฒนาระบบการศึกษาและการฝึกอบรมในระดับชาติ ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรอิสระที่มีชื่อว่า “สำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย” หรือ “ANTA” (Australian National Training Authority) ซึ่งเป็นองค์กรประสานงานนโยบาย ด้านการศึกษาและการฝึกอบรมระหว่างรัฐให้มีเอกภาพ สำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (ANTA) ทำหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำและพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ
2. พัฒนา บริการ ส่งเสริมโครงสร้างการฝึกอบรมแห่งชาติ
3. ให้ข้อเสนอแนะงบประมาณ การเงิน และการวางแผน
4. นำเสนอข้อมูลสถิติที่ทันสมัย และทำรายงานประจำปี
5. ทบทวนนโยบาย ประสานงานแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ วิจัยและประเมินผล
6. บริหารโครงการระดับชาติ

ระบบการศึกษาและการฝึกอบรมในระดับชาติของประเทศออสเตรเลีย ประชาชนเริ่มเข้ารับการเรียนรู้วิชาชีพ ตั้งแต่เยาวชน จะกระทั่งจบการศึกษาปริญญาเอก ดังแผนภูมิที่ 4

⁶⁷ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบ

ฝึกหัด : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

แผนภูมิที่ 5 ระบบการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด :

กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

ระบบการฝึกหัด (Apprenticeship) ของออสเตรเลีย เอาแบบมาจากสหราชอาณาจักรในช่วงต้นของทศวรรษ 1800 แต่ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาของแต่ละมลรัฐ ซึ่งมีระบบเป็นของตนเองที่ไม่เหมือนกัน แต่จะมีตัวร่วมของระบบฝึกหัดให้เหมือนกันเช่น สัญญาการฝึกงานระหว่างช่างฝึกหัดและนายจ้าง การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของทั้งสองฝ่าย การกำหนดอัตราค่าแรงในช่วงต่างๆ ของการฝึก ในช่วงเริ่มต้นของทศวรรษ 1980 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจปรับตัวในออสเตรเลีย ทำให้รัฐบาลและ ผู้กำหนดนโยบายให้ความสำคัญกับการพัฒนาฝีมือ ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงดังกล่าว การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมไม่ค่อยเป็นที่นิยมนัก การฝึกอบรมที่นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีน้อย รวมทั้งมีการย้ายงานและเปลี่ยนงานสูง มีการพึ่งแรงงานจากผู้อพยพมากขึ้น จึงทำให้เกิดความคิดใหม่ในการลงทุนเพื่อการฝึกอบรมมากขึ้น

โดยในปี ค.ศ. 1985 ได้จัดตั้งระบบ Traineeship ซึ่งเป็นการจัดฝึกทั้งในงานและเรียนรู้ขณะไม่ได้ปฏิบัติงาน โดยใช้เวลาฝึกเพียงปีเดียวจุดมุ่งหมายเพื่อการช่วยเหลืออุตสาหกรรมใหม่ที่ระบบฝึกหัดครอบคลุมยังไม่ถึง อีกทั้งเป็นการจัดให้กับผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถเข้าฝึกในระบบฝึกหัดหรือเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนได้ แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมนัก เนื่องจากถูกมองว่าเป็นการจัดให้ผู้ที่ยังเรียนไม่เก่งซึ่งไม่สนใจนายจ้าง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2550 : 76 - 78)

ในช่วงทศวรรษที่ 1990 รัฐบาลสหภาพและกลุ่มนายจ้างได้ร่วมมือกันผลักดันให้มีการปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม โดยกำหนดเป็นวาระแห่งชาติให้มีการฝึกแบบฐานสมรรถนะ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากยุโรป โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ให้อุตสาหกรรมกำหนดสมรรถนะที่ต้องการในรูปของมาตรฐาน แล้วภาคการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมจะสอนและประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานนั้น ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการฝึกอบรมแห่งชาติ (National Training Board) เพื่อดูแลการพัฒนามาตรฐานอาชีพซึ่งออสเตรเลียเรียกว่า มาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standard) สำหรับอุตสาหกรรมและอาชีพต่าง ๆ และพัฒนาเป็นคุณวุฒิแห่งชาติ (Australian Qualifications Framework หรือ AQF) ซึ่งมีทั้งหมด 8 ระดับในปี ค.ศ. 1995 นโยบายหลักที่สำคัญหนึ่งนโยบายหนึ่งคือเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของตลาดการฝึกอบรม ซึ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1997 เรียกว่า “User Choice” เป็นการอุดหนุนการฝึกอบรมในขณะที่ไม่ได้ปฏิบัติงานสำหรับ โปรแกรม Apprenticeship และ Traineeship อีกทั้งมีการใช้ชุดการฝึกอบรม (Training Package) แทนหลักสูตรในระบบ ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวทำให้มีผู้เรียนอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพมากขึ้น ทั้งในโรงเรียนมัธยมที่จัดสอน โปรแกรมอาชีวศึกษา และ โรงเรียนเทคนิคที่อยู่ในความควบคุมของ Technical and Further Education (TAFE) ต่อมาจึงได้เกิดระบบฝึกหัดใหม่ในโรงเรียน (School-based New Apprenticeships) ที่เชื่อมโยงนักศึกษาอย่างใกล้ชิดกับสถานประกอบการมากกว่า โปรแกรมในโรงเรียน เนื่องจากนักศึกษาได้ทำงานบางเวลาอย่างถาวร โดยมีสัญญากับ

สถานประกอบการการทำงานในสถานประกอบการเทียบได้กับสัปดาห์ละ 1 วัน นอกเวลาเรียน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเรียนรู้ในงาน และในปี ค.ศ. 1998 ได้มีการจัดระบบฝึกหัดใหม่ โดยการรวม Apprenticeship และ Traineeship เข้าด้วยกันเพื่อให้ระบบยืดหยุ่นมากขึ้น อีกทั้งขยายการฝึกอบรมไปจนถึงคุณวุฒิวชิพระดับที่ 6 คือ Advanced Diploma ซึ่งเป็นระดับกึ่งมืออาชีพที่เน้นด้านวิชาการมากขึ้น ขยายสัญญาการฝึกอบรมให้ครอบคลุมผู้ฝึกที่ทำงานบางเวลาและทำงานเต็มเวลา อีกทั้งมีการประชาสัมพันธ์ระบบฝึกหัดใหม่ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจนได้รับความนิยมนมากขึ้น

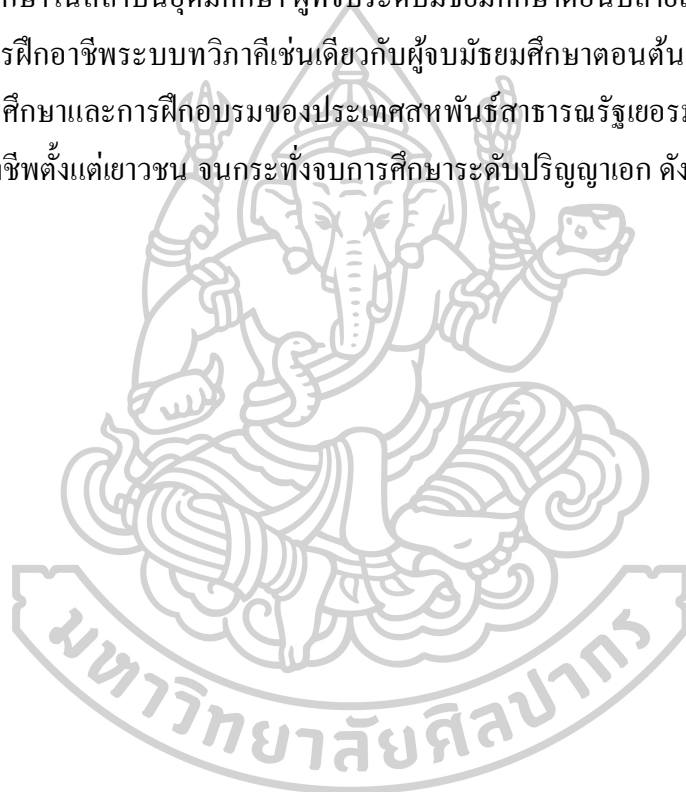
จากที่กล่าวมา สรุปว่าการจัดระบบฝึกหัดในประเทศออสเตรเลียเป็นการขับเคลื่อนและรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐบาล และกลุ่มอุตสาหกรรมจัดระบบการฝึกที่ยืดหยุ่นให้สำหรับบุคคลทั้งที่ทำงานบางเวลา และทำงานเต็มเวลาสามารถเข้าฝึกอบรมได้ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงานและการฝึกอบรมในขณะที่ไม่ได้ปฏิบัติงาน โดยใช้โครงการ User Choice และชุดการฝึก ทั้งนี้มีการควบคุมมาตรฐานโดยระบบคุณวุฒิวชิพที่กำหนดมาตรฐานสมรรถนะไว้ 8 ระดับ และได้ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้ระบบการฝึกหัดใหม่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

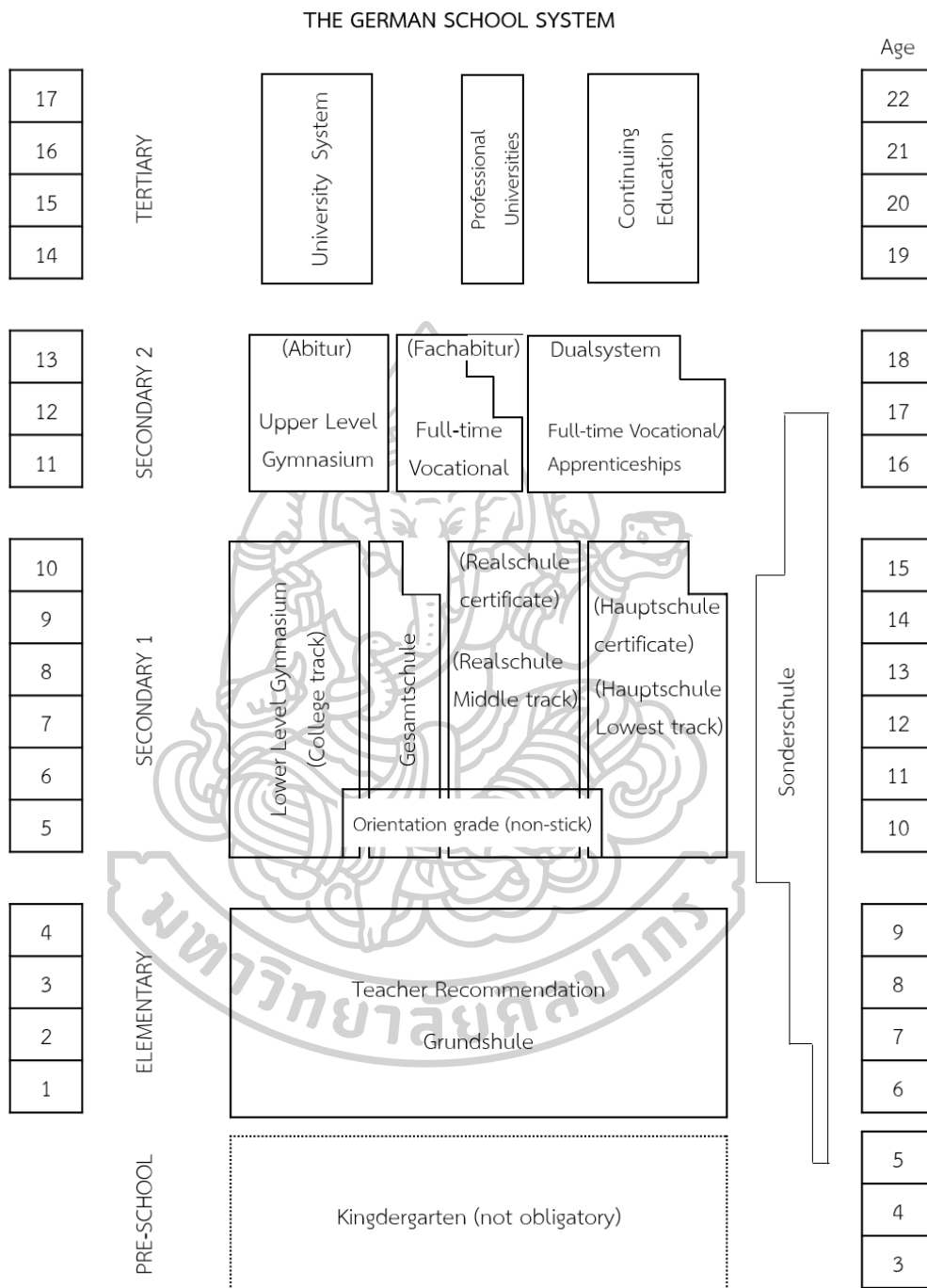
การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ถ้าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไป นักเรียนประมาณสามในสี่จะเข้ารับการฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี (Dual System) ซึ่งเป็นการฝึกอาชีพที่นิยมกันมากในหมู่เยาวชน การฝึกอาชีพในระบบนี้เยาวชนต้องไปสมัครเป็นช่างฝึกหัด (Trainee) ในสถานประกอบการ ซึ่งอาจเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กที่เปิดรับสมัครช่างฝึกหัด เมื่อมีการทำสัญญากันระหว่างผู้ประกอบการและสถานประกอบการแล้ว การฝึกหัดจึงจะเริ่มขึ้น โดยฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการนั้นๆ เป็นหลัก ประมาณ 3 – 4 วันต่อสัปดาห์ส่วนเวลาที่เหลืออีก 1 – 2 วัน สถานประกอบการจะส่งช่างฝึกหัดนั้นไปเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่อยู่ใกล้ การฝึกอาชีพลักษณะนี้กระทำโดยมีกฎหมายรองรับ เฉพาะการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการจะเป็นไปตามกฎหมายของรัฐบาลสหพันธ์ (รัฐบาลกลาง) ซึ่งทุกรัฐต้องปฏิบัติตาม ส่วนการเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเป็นไปตามกฎหมายการศึกษาของแต่ละรัฐ ซึ่งอาจแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีใช้เวลาประมาณ 3 – 3.5 ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละสาขา ดังนั้นผู้จบการศึกษาจึงมีอายุมากกว่า 18 ปี ซึ่งพ้นการศึกษาภาคบังคับ และสามารถทำงานประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ ตามปกติผู้ที่จบจากมัธยมศึกษาสายกลาง ส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งอาจเป็นแบบเรียนเต็มเวลาในโรงเรียน (Full Time Vocational Schools) หรือ

เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง (Upper Secondary Vocational Schools) หรือที่ภาษาเยอรมันเรียกว่า “Fachoberschule” (FO) เพื่อออกไปประกอบอาชีพ หรือส่วนหนึ่งอาจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป อย่างไรก็ตามเขาวชนส่วนหนึ่งที่จบจากมัธยมศึกษาสายกลาง อาจกลับเข้ารับการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีก็ได้ ผู้ที่จบจากมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญจะเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary Schools) อีก 3 ปี (เกรด 11 - 13) นับเป็นการเรียนที่ใช้เวลารวม 13 ปี ก่อนที่จะจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญซึ่งแตกต่างจากประเทศอื่นๆ ทั่วไปที่ใช้เวลา 12 ปี ผู้ที่จบระดับนี้ส่วนใหญ่จะเข้าสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรที่เรียกว่า “Abitur” เพื่อเตรียมตัวเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญส่วนหนึ่ง อาจกลับเข้ารับการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีเช่นเดียวกับผู้จบมัธยมศึกษาตอนต้นสายทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้จากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประชาชนเริ่มเข้ารับการเรียนรู้อาชีพตั้งแต่เขาวชน จนกระทั่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 6 ระบบการศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด :

กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี (Dual System) เป็นระบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ประมาณร้อยละ 70 ของผู้จบการศึกษาทั้งหมด ล้วนผ่านการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีมาแล้วทั้งสิ้น เพราะการฝึกระบบนี้เปิดโอกาสให้กับเยาวชนทุกคนโดยไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติอื่นใดมาก่อน

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของเยอรมัน เป็นการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสาย ที่เรียกว่า Hauptschule โดยผู้ที่เข้าฝึกอาชีพจะต้องไปสมัครเป็นช่างฝึกหัดในสถานประกอบการแห่งใดแห่งหนึ่งที่ยินดีต้อนรับนักเรียนผู้นั้นเป็นพนักงานฝึกหัด เมื่อผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สถานประกอบการจะติดต่อกับโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อร่วมกันวางแผนในการส่งช่างฝึกหัดไปเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีของสาขาอาชีพที่นักเรียนเลือกไว้ในช่วงเวลาที่ได้ตกลงกัน ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นการเรียนแบบไม่เต็มเวลา (Part-time Studying) กล่าวคือ ช่างฝึกหัดต้องเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีพื้นฐานในโรงเรียนอาชีวศึกษา ประมาณ 1 – 2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นข้อบังคับทางกฎหมายและฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการประมาณ 3 – 4 วันต่อสัปดาห์ และอาจเข้าฝึกปฏิบัติในศูนย์ฝึกกร่วม (Inter – Firm Training Center) ที่สถานประกอบการร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกทักษะบางด้านที่สถานประกอบการไม่อาจจัดฝึกให้ได้ ในการรับช่างฝึกหัดของสถานประกอบการนั้น สถานประกอบการต้องจัดทำสัญญาการฝึกอาชีพตามหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกลางกำหนดไว้ และส่งสัญญาไปให้หอการค้าประจำเมืองนั้นเพื่อลงทะเบียนไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2548, 9 - 11) เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้หอการค้า เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการฝึกอาชีพสาขาต่างๆ รวมถึงการนิเทศในสถานประกอบการ การตรวจสอบ และการบริหารการฝึกของศูนย์ฝึกกร่วม หอการค้าเป็นหน่วยงานอิสระอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานระดับสูงของรัฐบาล เช่น กระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งหอการค้าจะมีหลายประเภทครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพและมีสถานประกอบการต่างๆ ภายใต้กลุ่มอาชีพเดียวกันเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยต้องจ่ายเงินสมทบรายปีตามที่ระบุไว้

สถานประกอบการที่จะได้รับอนุญาตให้จัดการฝึกอาชีพได้นั้นต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีครูฝึกเป็นของตนเอง มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สามารถใช้ในการฝึกอย่างครบถ้วน หรือสามารถส่งช่างฝึกหัดไปรับการฝึกเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดอยู่ในสถานประกอบการอื่น หรือในศูนย์ฝึกกร่วม โดยหอการค้าจะเป็นผู้พิจารณาอนุญาตและอีกทั้งหอการค้ายังมีหน้าที่ตรวจเยี่ยม กำกับติดตามและนิเทศการฝึกอาชีพ โดยมีผู้ที่ทำหน้าที่นี้ คือ ที่ปรึกษาการฝึกอาชีพของหอการค้า ตลอดช่วงของการฝึกเพื่อควบคุมคุณภาพของการฝึกให้ช่างฝึกหัดได้ทักษะ และความรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนกการฝึกของสถานประกอบการ ส่วนการตรวจสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการฝึกอาชีพนั้นช่างฝึกหัดต้องผ่านการทดสอบทั้งความรู้สามัญและความรู้ภาคทฤษฎีซึ่งจัดสอบโดยสถานศึกษา

ผู้ที่ผ่านการทดสอบในส่วนนี้จะได้รับประกาศนียบัตรวุฒิสามัญจากสถานศึกษา ส่วนการทดสอบภาคปฏิบัติจะมีการทดสอบสองครั้ง คือการทดสอบครึ่งหลักสูตร (Interim Examination) และการทดสอบขั้นสุดท้ายปลายหลักสูตร (Final Examination) ซึ่งการสอบทั้งสองครั้งอยู่ในความรับผิดชอบของหอการค้าแต่ละอาชีพ ผู้ที่ผ่านการทดสอบในส่วนนี้จะได้รับประกาศนียบัตรวุฒิอาชีพเป็นช่างฝีมือ (Journeyman) จากหอการค้าตามสาขาที่ผ่านการทดสอบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

นอกจากนั้น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันยังมีมาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมมุ่งให้สถานประกอบการร่วมจัดการฝึกอาชีวะ ได้แก่ กฎหมายการฝึกอาชีวะ ค.ศ.1969 กฎหมายบริหารสถานประกอบการขนาดย่อย ค.ศ. 1965 กฎหมายส่งเสริมการฝึกอาชีวะ ค.ศ. 1981 กฎหมายประกันสังคม ค.ศ. 1997 กฎหมายส่งเสริมการจ้างงาน ค.ศ. 1969 ข้อบังคับปีแห่งการฝึกพื้นฐานเพื่ออาชีวะ ค.ศ. 1978 ระเบียบการประสานการฝึก/โครงสร้างหลักสูตร ค.ศ. 1972, 19981 กฎหมายการปฏิรูปการฝึกอาชีวะ ค.ศ. 2005 เป็นต้น

ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีวะนั้น กฎหมายการฝึกอบรมอาชีวะได้กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ดังนี้

รัฐบาลของแต่ละรัฐ รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และสมทบค่าใช้จ่ายบางส่วนให้แก่สถานประกอบการที่รับช่างฝึกหัด

สถานประกอบการ รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะปฏิบัติ ซึ่งอาจได้กลับคืนมาในรูปของผลงานหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการผลิตของช่างฝึกหัด

หอการค้า รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดทดสอบวัดสมรรถนะ ซึ่งรายได้ของหอการค้ามาจากค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บจากสถานประกอบการที่เป็นสมาชิกของหอการค้านั้นๆ หรือจากกิจกรรมต่างๆ ที่หอการค้าจัดขึ้น และบางส่วนเป็นเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

จากที่กล่าวมา สรุปว่าการจัดการฝึกอาชีวะระบบทวิภาคีของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นระบบการฝึกอาชีวะที่สำคัญ โดยมีหอการค้าเป็นองค์กรกลางในการบริหาร ร่วมกับสถานประกอบการที่เป็นสมาชิก และสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่รับช่างฝึกหัดเข้าเรียน ซึ่งช่างฝึกหัดจะเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎี ในสถานศึกษาและฝึกอาชีวะในสถานประกอบการ ส่วนหอการค้าจะมีบทบาทในการจัดการตั้งแต่การพิจารณาคุณสมบัติของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการ การตรวจสอบสัญญาการฝึกอาชีวะที่สถานประกอบการและช่างฝึกหัดจัดทำร่วมกัน การกำกับติดตาม และนิเทศการฝึกอาชีวะในสถานประกอบการ การทดสอบสมรรถนะครึ่งหลักสูตรและปลายหลักสูตร และการออกใบประกาศนียบัตรวุฒิอาชีพช่างฝีมือ ทั้งนี้โดยมีรัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและการใช้มาตรการทางกฎหมายในการจูงใจให้เกิดความร่วมมือ

การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร

นักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาอายุ 14 ปีขึ้นไป จะได้รับการปูพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีและโลกของงาน โดยโรงเรียนจัดหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและภาษาที่สอดคล้องกับโลกแรงงาน เช่น จัดโครงการอาชีวะและเทคนิคศึกษา (Technical and Vocational Education Initiative) การสร้างประสบการณ์ในการทำงาน (Work Experiences) หรือจัดแบบวิทยาลัยเทคโนโลยีในเมือง (City Technology College) การอาชีวศึกษาเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นระบบภายหลังจบการศึกษาภาคบังคับ สำหรับผู้ที่มีอายุเกิน 16 ปีขึ้นไป และไม่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย แต่ต้องการจะมีวุฒิทางวิชาชีพ เช่น บริหารธุรกิจ ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ศิลปะ การท่องเที่ยว การโรงแรม ฯลฯ สามารถเข้าเรียนต่อได้ โดยวิทยาลัยเหล่านี้จะใช้ชื่อต่างๆ กัน เช่น วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยศิลปะและการออกแบบ และวิทยาลัยเทคโนโลยี เป็นต้น สถานศึกษาเหล่านี้มีหลักสูตรที่เปิดสอนต่างๆ กัน เช่น

First Certificate / Diploma (FC/FD) ซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับผู้ที่จะจบการศึกษาจากโรงเรียน โดยผ่าน GCSE เพียงไม่กี่วิชา หลักสูตรนี้ใช้ระยะเวลา 1 ปี เมื่อจบแล้วสามารถเรียนต่อในระดับสูงได้

National Certificate/ Diploma (NC/ND) เป็นการศึกษาในสายวิชาชีพที่สูงขึ้นจาก FC/FD ระยะเวลา 2 ปี (โดยหลักสูตรในปีแรก คือการเรียนระดับ FC/FD) ผู้ที่จบระดับนี้จะเทียบเท่ากับ GCE "A" Level ซึ่งหากได้คะแนนดีมากสามารถเรียนระดับปริญญาตรีได้

Higher National Certificate / Diploma (HNC/HND) เป็นระดับสูงสุด การศึกษาระดับนี้ใช้เวลาเรียน 2 ปี ผู้ที่จบการศึกษาระดับนี้หากต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สามารถทำได้โดยใช้เวลาอีก 2 ปี แต่ผลการเรียนต้องอยู่ในระดับดี วุฒิการศึกษาของหลักสูตรเหล่านี้จะได้รับจาก BTEC (Business and Technician Education Council) ส่วนในสกอตแลนด์ได้คุณวุฒิจาก SCOTVEC (Scottish Vocational Education Council) ระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศสหราชอาณาจักร ประชาชนเริ่มเข้ารับการเรียนรู้อาชีพ ตั้งแต่เยาวชน จนกระทั่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ดังแผนภูมิที่ 6

AGE (years)	STATE SECTOR		PRIVATE SECTOR	
2.5	Nursery / Kindergarten		Nursery / Kindergarte	
3				
4				
5	Infant / First School	National Curriculum	Preparatory School	
	Year 1	Key stage 1		
6	Year 2			
7	year 3	Key stage 2	Lower 1 st	
	Year 4		1 st Form	
9	Middle School	Key stage 2	Upper 1 st	
	Year 5		2 nd Form	
10	Year 6	Key stage 3	Senior School	
11	Secondary / Upper School		1 st Form	
	Year 7		Lower 3 rd *	
12	Year 8	2 nd Form		
	13	Year 9	Upper 3 rd *	
Secondary / Upper School				
14	Year 10	3 rd Form		
		Lower 4 th *		
15	Year 11	4 th Form		
16	Year 12	5 th Form		
		Lower VI th		
17	Year 13	Upper VI th		

แผนภูมิที่ 7 ระบบการศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด :
กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

การจัดการศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร หรืออังกฤษ อยู่ในความควบคุมของ กระทรวงศึกษาธิการและทักษะ โดยมีการจัดการศึกษาภาคบังคับให้เด็กอายุระหว่าง 5 – 16 ปี เมื่อพ้นการศึกษาภาคบังคับแล้วเยาวชนส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาต่อ ซึ่งอาจเลือกศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคนิกหรือเลือกเข้าฝึกอบรมใน โครงการฝึกวิชาชีพผู้เยาว์ (Young Apprenticeships) ซึ่งเป็นเส้นทางสำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถ และมีแรงจูงใจสูงที่จะเรียนสายอาชีพศึกษาเพื่อเข้าสู่งานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ ส่วนผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อในโรงเรียน สามารถเข้ารับการฝึกอบรมทักษะ และความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในงานหรืออาชีพเฉพาะ ซึ่งจะเป็นลักษณะการฝึกอบรมในงาน (On the job-Training) ที่เรียกว่า Apprenticeships, Advanced Apprenticeships, และ Apprenticeships for Adults (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) การฝึกหัดเป็น โปรแกรมการฝึกอบรมในงานที่มีคุณภาพสูง สำหรับเยาวชน ซึ่งเยาวชนจะได้ค่าแรง ได้คุณวุฒิใหม่ รวมทั้งได้ความรู้และทักษะหลักในการเข้าสู่ระบบการฝึกหัดนั้น เยาวชนจะต้องไปสมัครงานและจัดทำสัญญากับนายจ้าง โดยตกลงเรื่องแผนการเรียนทั้งกับนายจ้างและสถานศึกษา สถานประกอบการจะต้องจัดโปรแกรมการฝึกที่มีคุณภาพด้วยการช่วยเหลือของสภาการเรียนรู้และทักษะ ในขณะที่ผู้เรียนก็จะต้องเอาจริงเอาจังกับการฝึกอาชีพเพื่อให้เป็นมืออาชีพ ต้องทำงานตามที่นายจ้างกำหนดเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ (National Vocational Qualification หรือ NVQ) ซึ่งมีทั้งหมด 9 ระดับ และต้องเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ทักษะหลักและประกาศนียบัตรเทคนิค เมื่อจบระบบฝึกหัดแล้วนอกจากจะมีโอกาสได้ค่าแรงสูงขึ้น และยังมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากนายจ้างให้ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) ซึ่งรูปแบบของการเรียนในสถานศึกษามีทั้งการเรียนแบบเต็มเวลา สัปดาห์ละ 1-2 วัน หรือการเรียนแบบเป็นช่วงที่เรียกว่า Block Release Course

การจัดระบบช่างฝึกหัดของอังกฤษมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและทักษะ สำนักคุณวุฒิและหลักสูตร องค์กรให้ประกาศนียบัตร สภาการเรียนรู้และทักษะ คณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่อนุมัติจัดตั้งและให้การสนับสนุนกลุ่มอาชีพ และมีสำนักผู้ตรวจการเรียนรู้ผู้ใหญ่เป็นผู้ดูแลคุณภาพการเรียนรู้ในงาน

สรุป การจัดระบบฝึกหัดในประเทศสหราชอาณาจักรเป็นการดำเนินการร่วมกันจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการรับเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับเข้าเป็นช่างฝึกหัดในสถานประกอบการ ซึ่งมีรูปแบบคล้ายกับประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

การจัดการอาชีวศึกษาของสหรัฐอเมริกา

การอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพสหรัฐอเมริกา มีหลายๆ รูปแบบในช่วงชั้นแตกต่างกันได้แก่

1. การจัดการศึกษาด้านอาชีพในสหรัฐอเมริกา ดำเนินการอย่างเป็นระบบผนวกไว้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นอุดมศึกษา ในส่วนที่เรียกว่า “อาชีพศึกษา” (Career Education) ซึ่งแบ่งเนื้อหาไว้เป็น 4 ขั้นตอนได้แก่

1.1 ชั้นตระหนักในอาชีพ (Career Awareness) เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา

1.2 ชั้นแนะนำอาชีพและการแบ่งหน้าที่ของแรงงานในสังคม (Career Orientation Systematization) เป็นการจัดการในระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 ชั้นการสำรวจบทบาทอาชีพที่สัมพันธ์กับแนวคิดของตน (Career Experimentation) เป็นการจัดการในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

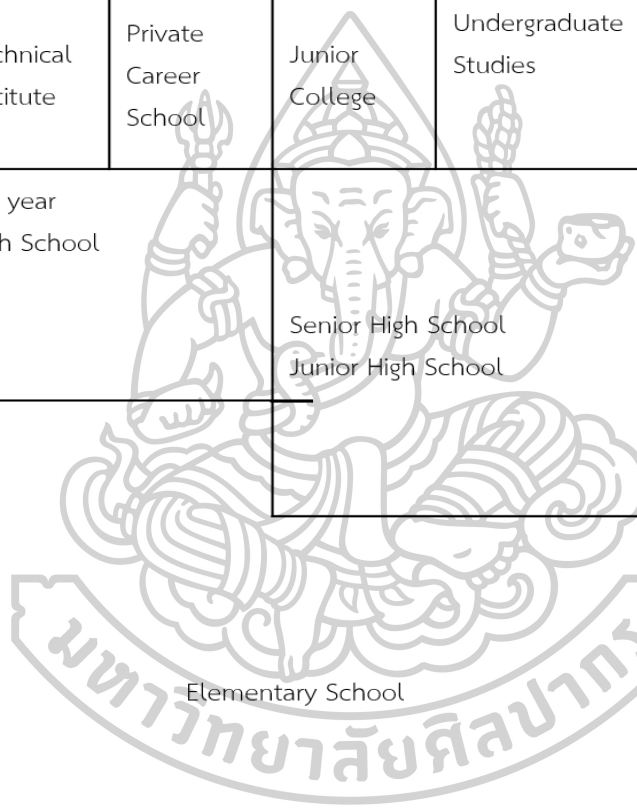
1.4 ชั้นเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ (Employability) เป็นการจัดการศึกษาในระดับช่วงท้ายของมัธยมศึกษาตอนปลายต่อเนื่องไปถึงระดับอุดมศึกษา

2. จัดไว้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแผนการเรียนที่เรียกว่า “เตรียมเทคนิค” (Technical Preparation) ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้

3. แผนการศึกษาอาชีพที่ผสมผสานในลักษณะแนวทางการเรียนรู้สู่การทำงาน (School-to-work Transitions)

4. แผนการจัดอาชีวศึกษาในลักษณะสหกิจอาชีวศึกษา (Vocational Cooperative Education) สำหรับผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ผ่านการเตรียมความรู้ทางวิชาชีพมาระดับหนึ่งแล้วเข้าเรียนในโปรแกรมนี้ในลักษณะเรียนทฤษฎีและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการสลับกัน

5. การจัดอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหรือในวิทยาลัยชุมชนชั้นสูงเฉพาะทางอื่นๆ ถ้าเป็นการศึกษาระดับอนุปริญญาจะใช้เวลา 2 ปี ถ้าเป็นในระดับปริญญาจะใช้เวลา 4 ปี ซึ่งผู้เรียนมีอายุระหว่าง 18 – 21 ปี ผู้ที่จบปริญญาตรีแล้ว อาจเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกตามลำดับ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 7

26				Postgraduate Studies	←	Doctor's Degree (e.g. Ph.D.)			
25									
24									
23				Graduate Studies	←	Master's Degree (e.g. M.A., M.S.)			
22									
21				Undergraduate Studies	←	Bachelor's Degree (e.g. B.A., B.S.)			
20	Technical Institute	Private Career School	Junior College						
19									
18									
17	4 - year High School			12	←	High School Diploma			
16				11					
15				10					
14				9					
13	 Senior High School Junior High School Elementary School			8					
12				7					
11				6					
10				5					
9				4					
8				3					
7				2					
6				1					
5				Kindergarten					
4				Nursery School					Grade (=School Year)
3									

แผนภูมิที่ 8 ระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด :

กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

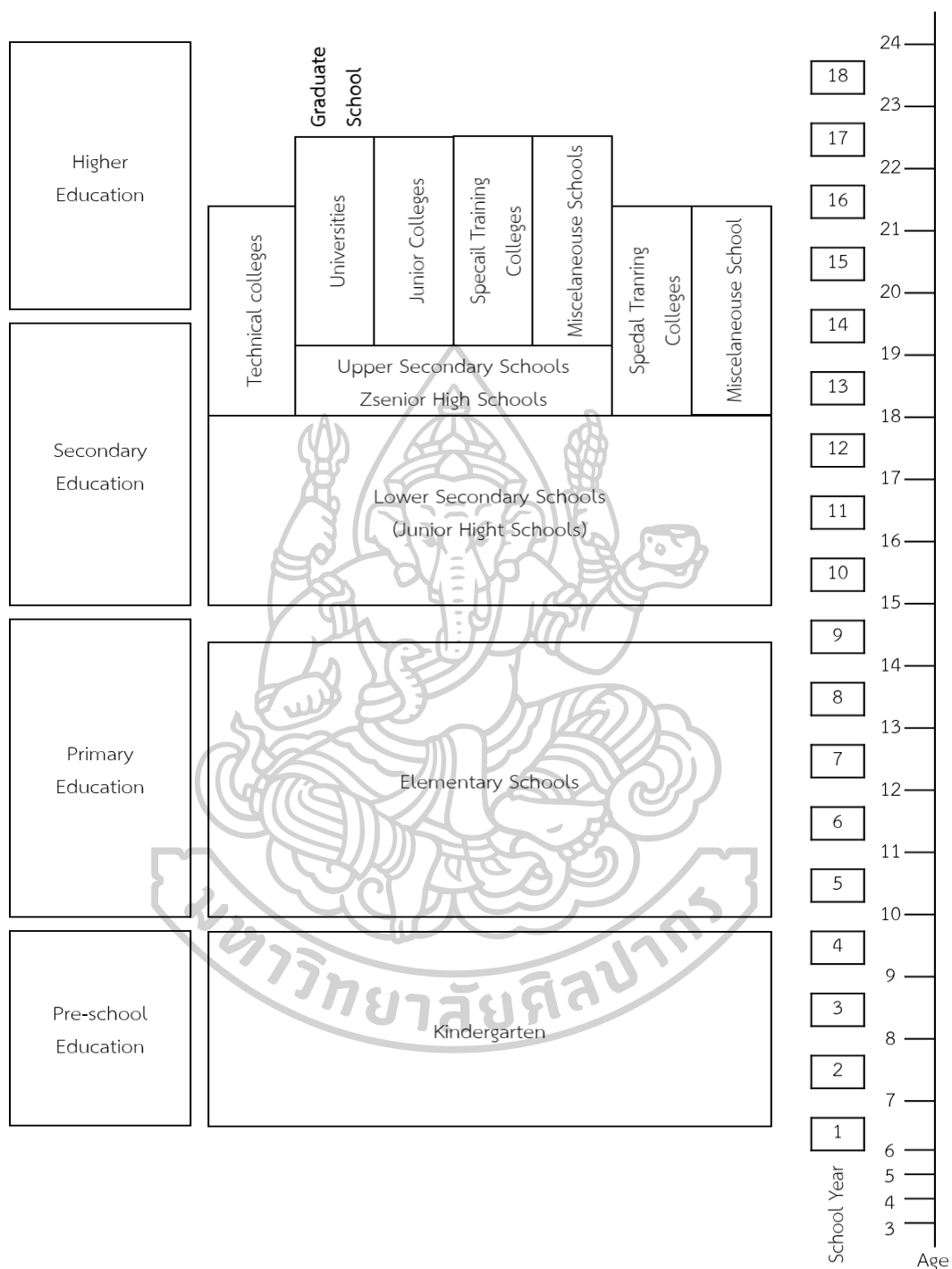
การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

การอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรสายอาชีพ หรือเรียนในหลักสูตรมัธยมแบบประสม ซึ่งมีการจัดสอนสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประมง คหกรรม การพยาบาล เป็นต้น โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในเวลา นอกเวลา และการศึกษาทางไกล ส่วนในระดับหลังมัธยมศึกษามีการจัดการศึกษาวิชาชีพในวิทยาลัยชั้นต้น รับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 2-3 ปี และวิทยาลัยเทคนิครับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 5 ปี สำหรับการศึกษาวินิจฉัยเฉพาะทาง มีการจัดในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะทาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า นอกจากนั้น ยังมีการจัดฝึกอบรมวิชาชีพทั้งระยะสั้น และระยะยาวตามความสนใจของผู้เรียน

ในโรงเรียนฝึกอบรมวิชาชีพประเทศญี่ปุ่น ยังมีกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักอีกแห่งหนึ่งที่ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับแรงงาน โดยมี

1. การฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน เป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน
2. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานสำหรับการทำงานของช่างฝีมือที่มีความสามารถสูงขึ้น
3. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้สูงขึ้น เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน
4. การฝึกอบรมสำหรับผู้ว่างงานหรือผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ การฝึกอบรมเหล่านี้จัดในศูนย์การฝึกอบรมอาชีพ ศูนย์พัฒนาทักษะ และสถานฝึกอบรมวิชาชีพ

ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการในประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และฝึกอบรมสำหรับพนักงานตั้งแต่แรกเข้าจนตลอดการประกอบอาชีพ สถานประกอบการขนาดใหญ่จะมีศูนย์ฝึกอบรมของตนเอง ส่วนสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กจะอาศัยศูนย์ฝึกทักษะและวิทยาลัยเทคนิคเป็นแหล่งในการฝึกอบรมพนักงาน ซึ่งแต่ละแห่งจะมีการจัดหลักสูตรความร่วมมือกับสถานประกอบการ การจัดการฝึกอบรมในสถานประกอบการมีทั้งที่เป็นการสร้างและเพิ่มพูนทักษะเฉพาะเพื่อการปฏิบัติงาน และการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนหรือเลื่อนระดับตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรมสำหรับพนักงานใหม่ ผู้บริหารระดับต้น ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูง เป็นต้นดังแสดงในแผนภูมิที่ 9

แผนภูมิที่ 9 ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด :

กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่เริ่มมีการจัดสอนวิชาชีพเบื้องต้นเป็นวิชาเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจัดสอนเป็นการเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับหลังมัธยมศึกษา โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนที่เลือกเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ จะมีการจัดการเรียนการสอนในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการร่วมกันจัดทำระบบทวิภาคี (Dual System) หรือ โปรแกรม 2+1 (Two-Plus-One Program) เป็นการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ 2 ปี และฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการอีก 1 ปี ส่วนในระดับหลังมัศึกษามีการจัดการอาชีวศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนที่มีความรู้ทางทฤษฎี และมีทักษะการปฏิบัติ มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้นและสถานประกอบการ เพื่อผลิตแรงงานฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม หลายรูปแบบ เช่น โปรแกรมการฝึกงานของนักศึกษา การฝึกอบรมอุตสาหกรรมวิทยาลัยขั้นต้นและการศึกษาของลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรมในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น เป็นต้น

การพัฒนาการอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี เน้นให้เป็นระบบการอาชีวศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนพัฒนาตามความสามารถและศักยภาพและสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในตนเองอย่างมีคุณภาพ โดยให้ผู้เรียนสายอาชีพสามารถเรียนต่อได้จนถึงระดับปริญญาเอก และให้มีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ และอนุญาตให้ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนวิชาต่างๆ แบบไม่เต็มเวลาในวิทยาลัย และใช้การทดสอบเพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้

ส่วนการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ มีทั้งที่จัดโดยรัฐและเอกชน ดังนี้

1. การจัดอบรมวิชาชีพในสถาบันของรัฐ ดำเนินการโดยสำนักงานแรงงานที่มีชื่อว่า Korea Manpower Agency (KOMA) เป็นการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาแรงงานกึ่งฝีมือและแรงงานฝีมือใช้เวลาฝึก 3 เดือน ถึง 2 ปี ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าที่มุ่งการส่งออกและเทคโนโลยีสมัยใหม่รวมทั้งการฝึกอบรมให้นักโทษและคนด้อยโอกาสในสาขาช่างไม้ ช่างปูน ช่างเชื่อม เป็นต้น

2. การฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการเอกชน เป็นการฝึกตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการจัดโปรแกรมอิสระของตนเอง โดยอาจร่วมกับสถานประกอบการอื่นในการจัดการฝึกร่วมกันหรือให้หน่วยงานอื่นจัดในนามของสถานประกอบการ

3. การฝึกอบรมวิชาชีพของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายเป็นการจัดการฝึกอบรมของหน่วยงานมืออาชีพในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการของภาครัฐหรือภาคเอกชนตามที่ได้รับมอบหมายมาดำเนินการ โครงการฝึกอบรม หลักสูตรที่จัดฝึก เช่น การประกอบอาหาร การตกแต่งทรงผม การประมวลผลข้อมูล เป็นต้น

สาธารณรัฐเกาหลีมีระบบการทดสอบวุฒิบัตรทางเทคนิคแห่งชาติ (National Technical Qualification System) เพื่อควบคุมดูแลมาตรฐานการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศรับผิดชอบ โดยสำนักงานแรงงานเกาหลี หรือ KOMA มีหน้าที่ในการทดสอบความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพแก่ กลุ่มวิศวกร และช่างฝีมือและสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเกาหลีรับผิดชอบการทดสอบความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพของกลุ่มอาชีพบริการโดยจัดระดับชั้นของทักษะความสามารถเป็น 5 ชั้นคือ 1) วิศวกรระดับมืออาชีพ แรงงานฝีมือ 2) ระดับหัวหน้า 3) วิศวกร 4) วิศวกรอุตสาหกรรม 5) แรงงานฝีมือ

ซึ่งจะเห็นได้จากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประชาชนเริ่มเข้ารับการเรียนรู้วิชาชีพตั้งแต่เยาวชนจนกระทั่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอกดังแสดงในแผนภูมิ 10

อายุ	ประวัติการศึกษา	ระดับชั้น	ชื่อหลักสูตร		ชั้นปีการศึกษา
			หลักสูตรปกติ	หลักสูตรพิเศษ	
1		การศึกษาก่อน เข้าโรงเรียน	โรงเรียนอนุบาล	โรงเรียนพิเศษ	
2					
3					
4					
5					
6					
7	1	การศึกษาระดับ มัธยมศึกษา	โรงเรียนประถม	โรงเรียนพิเศษ	1
8	2				2
9	3				3
10	4				4
11	5				5
12	6				6

อายุ	ประวัติการศึกษา	ระดับชั้น	ชื่อหลักสูตร		ชั้นปีการศึกษา	
			หลักสูตรปกติ	หลักสูตรพิเศษ		
13	7	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนพิเศษ	1	
14	8			โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	2	
15	9			โรงเรียนมัธยมต้นต่างๆ	3	
16	10		โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนพิเศษ	1	
17	11			โรงเรียนการศึกษาทางไกล	2	
18	12			โรงเรียนทางเทคโนโลยี โรงเรียนมัธยมปลายต่างๆ	3	
19			การศึกษาระดับอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัย (ปริญญาตรี)	วิทยาลัย (2 – 3 ปี)	1
20					มหาวิทยาลัย	2
21					อุตสาหกรรม	3
22					มหาวิทยาลัย	4
23				บัณฑิตวิทยาลัย (ปริญญาโท)	การศึกษา	1
24					มหาวิทยาลัยทางเทคโนโลยี	2
25		มหาวิทยาลัยที่อยู่ห่างไกล			1	
26		ปริญญาเอก		มหาวิทยาลัยผ่านดาวเทียม	2	
27					3	

แผนภูมิที่ 10 ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, “การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550), 54-86.

การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

ผู้ที่เข้าเรียนด้านอาชีวศึกษาจะเริ่มเรียนได้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา โดยเรียนหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ หรือเลือกเรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาแต่เปลี่ยนมาเรียนสายอาชีพในระดับหลังมัธยมศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิค หรือสถาบันเทคนิค สำหรับการจัดการอาชีวศึกษามีการจัดในสถานศึกษา 2 ประเภท คือ วิทยาลัยโพลีเทคนิค และสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE)

1. วิทยาลัยโพลีเทคนิค เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรทักษะอาชีพ (National Technical Certificate) ระดับ 2 (NTC - 2) หรือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรช่างฝึกหัดของสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติให้สนองความต้องการของอุตสาหกรรม วิทยาลัยโพลีเทคนิค เปิดสอนหลักสูตรต่างๆ เช่น บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีการเดินเรือ สื่อสารมวลชน การตลาด และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังจัดหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ เพื่อพัฒนาอาชีพอีกด้วย

2. สถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education : ITE) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อจัดการศึกษาและฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมตัว

สำหรับการทำงาน นอกจากนี้ ยังจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่ทำงานแล้ว เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานปัจจุบัน ITE มีเครือข่าย 11 สถาบัน เชื่อมโยงด้วยระบบคอมพิวเตอร์ผู้ที่เข้าศึกษาใน ITE อย่างน้อยที่สุดจะต้องสอบผ่าน GCE "N" Level ในระดับมัธยมศึกษา สามารถเลือกเรียนได้ 2 ลักษณะ คือ เรียนเต็มเวลา ณ ศูนย์ของ ITE และการฝึกแบบช่างฝึกหัดสำหรับการจัดฝึกอบรมให้ผู้ที่ยอยู่นอกระบบโรงเรียน หรือผู้ที่ทำงานแล้ว มี 2 โปรแกรมหลักดังนี้

ก) โปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ด้านวิชาสามัญ (Academic Education) มีการจัดโปรแกรม Basic Education for Skill Training (BEST) เพื่อเสริมสร้างกำลังแรงงานให้มีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ในระดับประกาศนียบัตรประถมศึกษา (PSLE) และโปรแกรม Worker Improvement Through Secondary Education (WISE) เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานระดับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา GCE "N" Level ให้สามารถศึกษาต่อด้านทักษะอาชีพได้รวมทั้งโปรแกรม Continuing Education (CE) สำหรับผู้ที่กำลังทำงานและอยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับประกาศนียบัตรมัศึกษาระดับ GCE "N" Level หรือ "O" Level

ข) โปรแกรมการฝึกอบรมทักษะอาชีพ (Skill Training) ซึ่งจัดในหลายลักษณะ เช่น Modular Skill Training (MOST) เป็นการฝึกอบรมเพื่อยกระดับความรู้ทางด้านเทคนิคและทักษะต่างๆ เพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตรทักษะอาชีพ ระดับ 2 (NTC - 2) หรือประกาศนียบัตรผ่านการ

ฝึกอบรมอาชีพ (Certificate of Competency : COC) Training Initiative for Mature Employees (TIME) เป็นการฝึกอบรมสำหรับแรงงานที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ให้มีทักษะเทคนิคใหม่ๆ หรือปรับปรุงทักษะให้มีระดับสูงขึ้น เพื่อให้ได้ NTC ระดับ 3 หรือระดับ 2 Adult Cooperative Training Scheme (ACTS) เป็นการฝึกอบรมช่างฝึกหัดเพื่อยกระดับฝีมือหรือทักษะ โดยการฝึกแบบ On the Job Training ให้เป็นผู้ช่วยช่าง หรือ NTC ระดับ 3 Industrial Technician Certificate Course (ITC) เป็นการเปิดโอกาสให้คนงานที่มีวุฒิ GCE “O” Level หรือช่างชำนาญงานที่ได้ NTC ระดับ 2 ให้ศึกษาแบบไม่เต็มเวลาเพื่อยกระดับเป็นช่างเทคนิคหรือหัวหน้างานในอุตสาหกรรม Continuing Training (CT) เป็นการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ฝึกอบรมแบบไม่เต็มเวลา เพื่อฝึกอบรมอาชีพ/ทักษะใดทักษะหนึ่ง เพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ Business Studies and Office Skill Course (BS) เป็นหลักสูตรเพื่อสร้างขีดความสามารถของพนักงานระดับปฏิบัติการในสำนักงานด้านทักษะสำนักงานบัญชีและเลขานุการ และ National Apprenticeship Scheme (NAS) เป็นการจัดการฝึกอบรมในระบบช่างฝึกหัด

ระบบคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพ สังกัดกรมการฝึกหัดครูระดับทักษะอาชีพเป็น 3 ระดับ โดยให้ประกาศนียบัตรทักษะอาชีพ เรียกว่า National Technical Certificate หรือ NTC ซึ่งออกให้โดยสถาบันเทคนิคศึกษา ดังนี้

1. NTC-1 เป็นระดับสูงสุด ผู้ที่สอบผ่านจะมีความรู้เทคนิคและทักษะเต็มรูปในสาขาวิชาชีพนั้นๆ เทียบได้กับหัวหน้าช่าง (Master Mechanics)

2. NTC-2 เป็นระดับช่างชำนาญงาน โดยปกติจะได้รับเมื่อผ่านการฝึกอบรมอาชีพเต็มเวลามาแล้ว 2 ปี หรือเป็นผู้ที่สำเร็จจากระบบช่างฝึกหัด

3. NTC-3 เป็นระดับผู้ช่วยช่าง ที่ผ่านการฝึกอบรมทักษะเบื้องต้นเต็มเวลามาแล้ว 1 ปี หรือผ่านการฝึกอบรมระบบช่างฝึกหัดหลักสูตรทักษะเบื้องต้น นอกจากนี้ ยังมีชุดประกาศนียบัตรเสริม

3.1 Modular Certificate of the NTC System เป็นประกาศนียบัตรที่ให้เมื่อผ่านการฝึกอบรมโมดูลต่างๆ ของหลักสูตร NTC สำหรับสะสมเพื่อผ่าน NTC ระดับพื้นฐาน

3.2 Industrial Technician Certificate (ITC) สำหรับสาขาอาชีพที่ไม่สามารถจัดเข้าระบบ NTC ได้ ซึ่งอาจเป็นทักษะอาชีพที่จำเพาะเจาะจงในวงแคบ หรือเป็นทักษะที่จับได้ในตัวเอง

3.3 Industrial Technician Certificate (ITC) เป็นประกาศนียบัตรสำหรับช่างเทคนิคที่ได้รับการฝึกอบรม หรือเป็นหัวหน้าช่างระดับต้น เข้ารับการฝึกอบรมแบบเต็มเวลา 2 ปี หรือนอกเวลา 3 ปี ซึ่งจะเห็นได้จากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประชาชนเริ่มเข้ารับการเรียนรู้วิชาชีพ ตั้งแต่เยาวชน จนกระทั่งจบระดับปริญญาเอก

จากการศึกษารูปแบบการจัดอาชีวศึกษาโดยความร่วมมือของต่างประเทศดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สรุปเปรียบเทียบการจัดอาชีวศึกษาของ 7 ประเทศ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพของประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
นโยบาย ระดับชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้โอกาสทางการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน - จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต - กระจายอำนาจจัดการศึกษาไปสู่ภูมิภาค 	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกกลุ่มเน้นการศึกษาตลอดชีวิต จัด โปรแกรมพิเศษ (Special Program) สำหรับผู้ด้อยโอกาส - จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง - กระจายอำนาจจัดการศึกษาไปสู่ภูมิภาค 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการศึกษาให้แก่บุคคลวัยเรียน และวัยทำงาน - จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การศึกษาผู้ใหญ่เน้นการศึกษาต่อเนื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต - สร้างกำลังแรงงานที่สามารถทำงานได้ตลอดชีวิต โดยการจัดโปรแกรมยกระดับขีดความสามารถของกำลังคนอย่างต่อเนื่อง
แนวคิดการ จัดการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการเรียนนอกเวลาและการศึกษาทางไกลทางไปรษณีย์ - หลักสูตรมีความหลากหลายและยืดหยุ่นสนองตอบความต้องการ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้สถานศึกษาของรัฐหรือสถาบันเอกชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย มีการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ - หลักสูตรกำหนดตามความต้องการของรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ และศูนย์ฝึกอาชีพ - หลักสูตรกำหนดตามความต้องการของรัฐหรือเอกชน และสถานประกอบการ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
	<p>ของตลาดแรงงานและ ความต้องการของผู้เรียน สามารถเทียบโอนหน่วย กิจได้</p>	<p>หรือเอกชน สถาน ประกอบการ - มีการจัดวิชาด้าน อาชีวศึกษาเป็นวิชาเลือก ในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น - มีระบบทดสอบวุฒิบัตร ทางเทคนิคแห่งชาติ (The National Technical Qualification Test : NTQT) ซึ่งรับผิดชอบ โดยสำนักงานแรงงาน เกาหลี (KOMA) ทดสอบ ความรู้ความสามารถด้าน วิชาชีพกลุ่มวิศวกร และ ช่างฝีมือ และสภา หอการค้าอุตสาหกรรม เกาหลีรับผิดชอบทดสอบ ความสามารถ วิชาชีพกลุ่มอาชีพบริการ การทดสอบเน้น ภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เอกชนได้รับอนุญาตให้ จัดทำระบบวุฒิบัตร แห่งชาติ (The National Certificate System)</p>	<p>- มีประกาศนียบัตร ทักษะอาชีพใช้ชื่อว่า National Technical Certificate และชุด ประกาศนียบัตรเสริม ได้แก่ Modular Certificate of The NTC System, Certificate of Competency (CoC), และ Industrial Technical Certificate (ITC)</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์กีฬาและ วัฒนธรรมทำหน้าที่ กำหนดนโยบาย ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนและให้ คำแนะนำช่วยเหลือ การ จัดการศึกษา - หน่วยงานระดับ ภูมิภาค/จังหวัด และ ระดับท้องถิ่นรับผิดชอบ ดำเนินการจัดการศึกษา - กระทรวงแรงงานดูแล การฝึกอบรมวิชาชีพ - มีหน่วยประสานงาน ระดับชาติดูแลศูนย์ ฝึกอบรมวิชาชีพ ศูนย์ การพัฒนาทักษะและ สถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ ในส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัด ดูแลศูนย์ฝึกอบรม สำหรับบุคคลทั่วไปและ ศูนย์ฝึกวิชาสำหรับคน พิการในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบดูแล การ จัดการศึกษาทุกระดับ ทำ หน้าที่กำหนดนโยบาย สนับสนุนการดำเนินงาน ตามนโยบาย สนับสนุน งบประมาณการพัฒนาครู รวมทั้งกำกับดูแล การศึกษาตลอดชีวิต - หน่วยงานระดับท้องถิ่น ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย การศึกษาในท้องถิ่น - กระทรวงแรงงาน โดย สำนักแรงงานเกาหลี รับผิดชอบศูนย์ฝึกอบรม แรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการศึกษา เทคนิค (Institute of Technical Education : ITE) รับผิดชอบจัด เทคนิคศึกษาและ ควบคุมดูแลระบบช่าง ฝึกหัดแก่ผู้จบ มัธยมศึกษาและผู้ ทำงานแล้วยกระดับ มาตรฐานแรงงานด้วย การศึกษาต่อเนื่องและ การฝึกอบรมอาชีพ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
<p>การจัดการ อาชีวศึกษา และ ฝึกอบรม วิชาชีพ</p>	<p>- จัดการอาชีวศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายให้หลักสูตร สายอาชีพและโรงเรียนมัธยมแบบ ประสม</p> <p>- ระดับหลังมัธยมศึกษาจัดการ อาชีวศึกษาในวิทยาลัยชั้นต้น รับผู้ จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และวิทยาลัยรับผู้จบการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ผู้จบการศึกษา จากวิทยาลัยชั้นต้น และ วิทยาลัยเทคนิค จะได้รับวุฒิ อนุปริญญา วิทยาลัยเทคนิคบาง แห่งได้รับ อนุญาติให้จัดการศึกษา ถึงระดับปริญญาตรี</p> <p>- จัดฝึกอบรมวิชาชีพในวิทยาลัยฝึก อาชีพเฉพาะทาง และ โรงเรียน ฝึกอบรมวิชาชีพ</p> <p>- สถานประกอบการบางแห่งมีศูนย์ ฝึกคนงานของตนเอง มีทั้งการ ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะเฉพาะ และการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนหรือ เลื่อนตำแหน่ง</p>	<p>- จัดการอาชีวศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอน ปลาย สายสามัญ โปรแกรม วิชาชีพและ โรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายสาย อาชีพ โดยจัดร่วมกับสถาน ประกอบการในลักษณะทวิ ภาคี หรือ โปรแกรม 2 + 1 เป็นการศึกษาในโรงเรียน 2 ปี และฝึกประสบการณ์จริง ในสถานประกอบการ 1 ปี</p> <p>- ระดับต่ำกว่าปริญญาจัดใน วิทยาลัยการอาชีพชั้นต้น เน้นพัฒนากำลังคน ระดับกลางให้มีความรู้ทาง ทฤษฎี และทักษะปฏิบัติมี ทั้งหลักสูตรในเวลา และ นอกเวลาสำหรับผู้ทำงาน แล้ว การจัดการศึกษาเป็น ความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาและสถาน ประกอบการ</p> <p>- การฝึกอบรมวิชาชีพจัด โดยสำนักงานแรงงาน เกาหลี (KOMA) เป็นการ จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนา</p>	<p>- มีการศึกษาสายอาชีพ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น สำหรับผู้ที่เลือก เรียนสายอาชีพใน หลักสูตรปกติ</p> <p>- สถาบันการศึกษาเทคนิค (ITE) จัดเทคนิคศึกษา สำหรับผู้จบมัธยมศึกษา ตอนต้นสายอาชีพ</p> <p>- วิทยาลัยโพลีเทคนิค รับผิดชอบการจัดการ อาชีวศึกษาสำหรับผู้จบ การศึกษา ระดับ มัธยมศึกษาหรือผู้รับ ประกาศนียบัตร NTC ระดับ 2 หรือ ผ่าน หลักสูตรช่างฝึกหัดของ ITE</p> <p>- ITE จัดการฝึกอบรม อาชีพ โปรแกรมการศึกษา นอกระบบ โรงเรียนมี 2 โปรแกรมหลักคือ การศึกษาผู้ใหญ่ วิชา สามัญ เช่น BEST, WISE, CE และการฝึกทักษะ อาชีพ เช่น MOST, TIME,</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
		<p>แรงงานกึ่งฝีมือ และ แรงงานฝีมือ</p> <p>- สถานประกอบการบาง แห่งจัดหลักสูตรการฝึก อบรมวิชาชีพของตนเอง หรือร่วมกับสถาน ประกอบการอื่นหรือให้ หน่วยฝึกอบรมวิชาชีพ อื่นๆ จัดให้</p>	<p>ACTS, ITC, CT, BS, NAS ลักษณะการฝึกเป็น โมดูล</p>
งบประมาณ สนับสนุน	<p>- ระบบงบประมาณ สนับสนุน ประกอบด้วย เงินอุดหนุนจากรัฐบาล กลางให้กับรัฐบาล ท้องถิ่น (National Subsidies) เงินช่วย ชดเชยภาษีท้องถิ่น (Local Allocation TaxGrant) จากรัฐบาล กลางให้กับรัฐบาล ท้องถิ่น เงินอุดหนุน โรงเรียนเอกชนจาก รัฐบาลกลางให้กับ รัฐบาลท้องถิ่น และ โรงเรียนเอกชนเงินทุน หรือมูลนิธิ</p>	<p>- รัฐบาลกลางได้ งบประมาณจากภาษี อากรทั่วประเทศและ ภาษีการศึกษาให้แก่ รัฐบาลท้องถิ่น รัฐบาล ท้องถิ่นได้งบประมาณ ในรูปเงินเหมารวม (Lump-sum) ภาคเอกชน ได้งบประมาณจากค่า หน่วยกิจและค่าบำรุง การศึกษา</p> <p>- มีกองทุนสนับสนุน การฝึกอบรมวิชาชีพ คือ กองทุนส่งเสริมการ ฝึกอบรมวิชาชีพ (Vocational Training Promotion Fund) ได้รับ</p>	<p>- เงินสนับสนุนจาก กองทุนพัฒนาทักษะ อาชีพ (Skills Development Fund : SDF) เพื่อสนับสนุนการ ฝึกอบรมช่างฝึกหัดแก่ สถานประกอบการตาม โปรแกรมที่ ITE รับรอง มีระบบคุ้มครอง การ ฝึกอบรมทักษะเป็น กองทุนแบบให้เปล่าใน ลักษณะ National Training Award มีการ ให้ทุนขณะลาไปรับการ ฝึกอบรม มี Enterprise Developing Fund, Local</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
		เงินสนับสนุนจากภาษี ฝึกอบรมวิชาชีพ (Vocational Training Levy) กองทุนประกัน การจ้างงาน ซึ่งสามารถ ใช้เพื่อพัฒนาทักษะ กรณีเปลี่ยนงาน	Enterprise Technical Assistance Scheme - มีกฎหมายการจัดเก็บ ภาษีกรณีพิเศษ เพื่อ สนับสนุนการฝึกอบรม อาชีพ (Skill Development Levy Act 1991) - ITE ให้เงินสนับสนุน โครงการฝึกอบรมช่าง ฝึกหัด
ความร่วมมือ กับ ภาคเอกชน	- การจัดการอาชีวศึกษา และการจัดฝึกอบรม วิชาชีพ ส่วนใหญ่เอกชน เป็นผู้จัด โดยรัฐบาลเป็น ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน - มีความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาและสถาน ประกอบการในการทำ วิจัยร่วมกัน หรือให้ทุน	- ภาคเอกชนให้ความ ร่วมมือในการจัด การศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานของ นักศึกษา - มีโครงการความ ร่วมมือในการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างสถาน ประกอบการและ สถานศึกษา การจัดการ ศึกษาให้บุคลากร	- มีเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ - ITE ประกอบด้วย ผู้แทน 3 ฝ่าย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐสิงคโปร์
	สนับสนุนในการทำวิจัย	<p>ของสถานประกอบการและการวิจัยร่วมกัน</p> <p>- มีกฎหมายสนับสนุนภาคเอกชน เช่น</p> <p>กฎหมายพื้นฐานสำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพ (The Basic Law for Vocational Training)</p> <p>กฎหมายฝึกอบรมวิชาชีพ (Vocational Training Act) กฎหมายพิเศษสำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพ (Special Act for Vocational Training)</p> <p>กฎหมายประกันการจ้างงาน (The Employment Insurance Act)</p>	<p>- รัฐบาลผู้ให้แรงงานและสถานประกอบการ</p> <p>- สถานประกอบการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับช่างฝึกหัดหรือรับนักศึกษาเข้าฝึกงานและให้พนักงานเข้ารับการอบรม</p>
เส้นทางการศึกษาต่อระดับสูง	<p>- ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาทั้งจากวิทยาลัยชั้นต้น และวิทยาลัยเทคนิคและมีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาในมหาวิทยาลัยได้</p>	<p>- ผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพชั้นต้นสามารถศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้</p> <p>- ในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมีระบบสะสมหน่วยกิต</p>	<p>- ผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยชั้นต้นและสถาบันในส่วนกลางที่สอบผ่าน GCE "A" Level จึงจะสามารถศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	สหราชอาณาจักร	สหพันธรัฐเยอรมัน
นโยบาย ระดับชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - กระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นและสถานศึกษา - ให้การศึกษาและฝึกอบรมอาชีพแก่เยาวชนอายุ 14 ปีขึ้นไป การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพสำหรับผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป - มีระบบการศึกษาต่อเนื่อง (Further Education) 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลกลางมีกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม - รัฐบาลท้องถิ่นดำเนินการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมแบบช่างฝึกหัด
แนวทางการ จัดการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนทุกคนก่อนจบการศึกษามัธยมศึกษาบังคับจะได้รับประสบการณ์การทำงานจริงในช่วงเวลาหนึ่ง - มีระบบมาตรฐานการวิชาชีพ (OS) ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (NVQ) ให้บุคคลที่ทำงานแล้วได้รับการประเมินทักษะความสามารถและระบบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติทั่วไป (GNVQ) - มีองค์กรทดสอบคุณวุฒิวิชาชีพ เช่น City & Guild, Edexcel Foundation, London Chamber of Commerce และ Royal Society Arts 	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับประถมศึกษาที่มีการแนะแนวอาชีพให้แก่ผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สร้างความคุ้นเคยมากขึ้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็นสายสามัญ มัธยมแบบประสม และมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ จัดตามความสามารถและความถนัดของผู้เรียน - การฝึกอาชีพ เริ่มจากการฝึกฝีมือพื้นฐานระบบทวิภาคี และ Cooperative Program - มีกฎหมายฝึกอบรมอาชีพและกฎหมายจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมอาชีพแห่งชาติ หออุตสาหกรรม หอการค้า และหออุตสาหกรรม ควบคุมดูแลการฝึก จัดทดสอบและให้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ - ระดับความสามารถคุณภาพแบ่งเป็นช่างชำนาญงานด้านฝีมือ ช่างชำนาญงานด้านอุตสาหกรรม และหัวหน้าช่าง (Meister)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นข้อสรุป	สหราชอาณาจักร	สหพันธรัฐเยอรมัน
หน่วยงานรับผิดชอบ	<p>- กระทรวงศึกษาธิการและการจ้างงาน (DFEE) รับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษาของค์การบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น (LEA) รับผิดชอบการศึกษาในระดับอื่นที่ไม่ใช่อาชีวศึกษา</p> <p>- วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง (FE College) ไม่ขึ้นต่อ LEA มีฐานะเป็นนิติบุคคลบริหารแบบธุรกิจจัดการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ (อายุ 16 ปี) และไม่อยู่ในภาคการอุดมศึกษา</p>	<p>- รัฐบาลกลางมีหน้าที่ออกกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพระบบทวิภาคี</p> <p>- รัฐต่างๆ ออกกฎหมายเสริมหลักการของรัฐบาลกลาง</p> <p>- สถาบันฝึกอบรมแห่งชาติกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดระบบการฝึก</p>
การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ	<p>- การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับผู้มีอายุ 16 ปี ที่จบการศึกษาภาคบังคับ (มัธยมศึกษาตอนกลาง) ที่ไม่ต้องการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย แต่ต้องการมีวุฒิทางวิชาชีพ สามารถเข้าศึกษาในวิทยาลัยต่างๆ เช่น College of Further Education, Technical College, College of Art and Design และ College of Technology ซึ่งมีหลักสูตรต่างกันหลายระดับ</p>	<p>- การอาชีวศึกษาจัดในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแบบไม่เต็มเวลาหรือในโรงเรียนอาชีวศึกษาขั้นสูง (FO) เน้นการออกไปประกอบอาชีพ</p> <p>- สถาบันเทคโนโลยี (Fachhochschule) จัดการศึกษา ด้านเทคโนโลยี</p> <p>- การฝึกอาชีพจัดสำหรับผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้นสายทั่วไป ในลักษณะของช่างฝึกหัดในสถานประกอบการและเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี โดยมีกฎหมายรองรับ ผู้จบมัธยมศึกษาตอนต้นสายกลาง หรือผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถย้อนหลังมารับการฝึกในระบบช่างฝึกหัดได้</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	สหราชอาณาจักร	สหพันธรัฐเยอรมัน
งบประมาณ สนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณจากส่วนกลาง สถานศึกษาจัดหารายได้เพิ่มเติม - มีกองทุนสนับสนุนเฉพาะเรื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานประกอบการเป็นผู้รับภาระ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมทั้งหมด ยกเว้น สาขาที่ขาดแคลน รัฐให้การอุดหนุน
ความร่วมมือ กับ ภาคเอกชน	<ul style="list-style-type: none"> - มีองค์กรที่สนับสนุนความร่วมมือ เช่น องค์กรฝึกอบรมแห่งชาติ สหภาพ การค้า สถานประกอบการและ การฝึกอบรม - มีมาตรการสนับสนุนความร่วมมือ เช่น Partnership, Investors in People, Compacts, New Deal, Individual Learning Account, University for Industry 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบงานในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กำหนดให้บุคคลที่จะเข้าสู่อาชีพจะต้อง ผ่านการฝึกอบรมอาชีพ ณ สถาน ประกอบการ โดยสถานประกอบการเป็น ผู้จัดการฝึกอบรมให้ขึ้นไปตามมาตรฐาน ที่กฎหมายกำหนด เอกชน รับรอง มาตรฐาน โดยรับเข้าทำงาน
เส้นทาง การศึกษาต่อ ระดับสูง	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา จากวิทยาลัยต่างๆ ที่มีผลการเรียนดี สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้จบวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือโรงเรียน อาชีวศึกษาชั้นสูง สามารถศึกษาต่อใน ระดับมหาวิทยาลัยได้โดยมีข้อจำกัด - ผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายเปลี่ยนมา ฝึกอบรมระบบทวิภาคีได้ - ผู้จบการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีที่มี ประสบการณ์การทำงานเข้าศึกษาต่อใน Mastercraftsman School เพื่อเป็นหัวหน้า ช่างชำนาญงาน - ผู้จบการฝึกระบบทวิภาคีสามารถศึกษา ต่อในโรงเรียนเทคนิคชั้นสูงหรือใน โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงเพื่อเตรียมเข้า ศึกษาในสถาบันเทคโนโลยี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
นโยบาย ระดับชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเป็นภาระผูกพันของรัฐบาลกลางเป็นความรับผิดชอบของมลรัฐและเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น - เด็กทุกคนต้องเข้าโรงเรียนตามเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ - แต่ละรัฐกำหนดหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการแรงงานในรัฐนั้น - มีการจัดการอาชีวศึกษาที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ทุกคนเข้าถึงบริการการศึกษา ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา - ส่งเสริมเยาวชนให้ได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง การมีงานทำ การจัดการศึกษาและฝึกอบรมตลอดชีวิต
แนวทางการจัดการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดในสถาบันการศึกษาอาชีพ สถานศึกษาและสถานประกอบการ - เตรียมความพร้อมตั้งแต่ระดับอนุบาล ซึ่งเป็นส่วนที่เรียกว่า อาชีพศึกษา (Career Education) - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแผนการเรียนเตรียมเทคนิค - มีคณะกรรมการมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ (National Skill Standards Board : NSSB) ทำหน้าที่ประเมินและรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดในสถานศึกษาและสถานประกอบการ - มีโปรแกรมการแนะแนวอาชีพเยาวชนอายุ 15 – 19 ปี ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน - มีการกำหนดมาตรฐานสมรรถภาพแห่งชาติ (NCS) เพื่อการจ้างงานและการรับรองการเรียนรู้ และกรอบคุณวุฒิทางการศึกษาและการฝึกอบรมของออสเตรเลีย (AQF)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - มีกระทรวงศึกษาในแต่ละมลรัฐ และแต่ละมลรัฐจะมีเขตการศึกษา บริหารจัดการการศึกษาโดยคณะกรรมการการศึกษาและศึกษาธิการเขต - ระดับสถานศึกษามีอิสระ คล่องตัวในการบริหาร - จัดอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - หน้าที่การจัดการศึกษาเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของรัฐบาล เครือจักรภพ และรัฐบาลมลรัฐ - สำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติ (ANTA) ทำหน้าที่ประสานนโยบายการศึกษาและฝึกอบรมระหว่างรัฐให้มีเอกภาพ โดยกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์แห่งชาติ เสนอแผน ประเมินผล/ทำรายงานประจำปี - วิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) รับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งระดับประกาศนียบัตร อนุปริญญา และอนุปริญญาชั้นสูง และจัดหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของสถานประกอบการ และจัดการศึกษาผู้ใหญ่
การจัดการ อาชีวศึกษา และการ ฝึกอบรม วิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - การอาชีวศึกษาดำเนินการ โดยผนวกไว้ในการศึกษาทุกระดับที่เรียกว่า อาชีพศึกษา - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแผนการเรียนเตรียมเทคนิค - มีการจัดการอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยชุมชน - การจัดการศึกษาเป็นลักษณะการเรียนรู้อุ้กับการทำงาน หรือการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - การอาชีวศึกษาดำเนินการในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) ทั้งหลักสูตรระยะสั้นเพื่อรับประกาศนียบัตรและหลักสูตรเพื่อรับอนุปริญญา - มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดการฝึกอบรมออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
	แบบสหกิจอาชีวศึกษา โปรแกรม ฝึกอบรมอาชีพ (Pro-Tech) โปรแกรม ฝึกอบรมระหว่างประเทศ (On-the-Job Training : OJT) และ โปรแกรม Expert OJT	
งบประมาณ	- กฎหมาย Smith Hughes รัฐบาลกลาง ให้งบประมาณสนับสนุนการจัดการ อาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และสถาบันการศึกษาอาชีพแก่รัฐบาล มลรัฐและกฎหมาย Carl D. Perkins ไม่ใช้กองทุนโดยตรง แต่มีกฎหมาย รองรับ	- รัฐบาลเครื่องจักรภพจัดสรรเงินอุดหนุน ด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบ อาชีวศึกษาและฝึกอบรม รัฐและเขต การปกครอง จัดทำเค้าโครงการ ฝึกอบรมเสนอ ANTA พิจารณาให้เงิน อุดหนุนตามที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล เครื่องจักรภพ
ความร่วมมือ กับ ภาคเอกชน	- มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและ โรงงาน เช่น โครงการศึกษาใน โรงงานหลังเลิกเรียน, ระบบ Internship, ระบบ Job Shadowing, Mentoring, On-the-Job Apprenticeship Experience, Co-ops - มีการจัดสหกิจศึกษาที่มีการฝึก ปฏิบัติในสถานประกอบการสลับกับ การเรียนทฤษฎี - มีกฎหมายมาตรฐานทักษะแห่งชาติ (National Skill Standards Act of 1994) มีมาตรการคืนภาษีในการ ฝึกอบรมอาชีพ	- รัฐเซ็นสัญญาร่วมกับหอการค้าและ อุตสาหกรรมและสหพันธ์เกษตรกร - มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับภาคอุตสาหกรรม เช่น จัดตั้งมูลนิธิ เพื่อการฝึกอบรม (ASTF) โรงเรียน และภาคอุตสาหกรรม ร่วมมือกัน พัฒนาหลักสูตรชั้นปีที่ 11 และ 12 ตามความต้องการของอุตสาหกรรม - คณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียน ชุมชน และภาคอุตสาหกรรมกำหนด แนวการประเมินผล สถาบันฝึกอบรม เอกชนที่ลงทะเบียนมีสิทธิ์ได้รับการ อุดหนุน/เงินทุนสาธารณะ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็น ข้อสรุป	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
	<p>- แต่ละมลรัฐร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและสถานศึกษากำหนดมาตรฐานทักษะแต่ละอาชีพเพื่อให้เป็นมาตรฐานของรัฐ</p>	
<p>เส้นทางการศึกษาต่อระดับสูง</p>	<p>- ผู้จบสายอาชีพสามารถเทียบโอนหน่วยกิตเพื่อนำไปศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยได้ แต่ต้องมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยที่จะเข้าร่วมโครงการ</p>	<p>- ผู้จบอนุปริญญาและอนุปริญญาชั้นสูงจาก TAFE สามารถโอนหน่วยกิตไปศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยที่มีข้อตกลงร่วมกับ TAFE ได้</p>

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิมลรัตน์ จตุรานนท์ เกรียงศักดิ์ บุญญา และคณะ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาชีวศึกษาวิทยาลัยกำปงเฌอติเยล โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาชีวศึกษา วิทยาลัยกำปงเฌอติเยล ราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งเป็นการวิจัยในระยะที่ 1 ที่มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการสร้างหลักสูตร การดำเนินการทั้งสองขั้นตอนใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยทีมผู้วิจัย จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน ได้ดำเนินการร่วมกัน มีการประชุมเชิงปฏิบัติการรวมทั้งหมด 7 ครั้ง โดยในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ได้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2-3 ได้หลักสูตรฉบับร่างครั้งที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 4 เป็นการวิพากษ์หลักสูตรฉบับร่างครั้งที่ 2 ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเทศไทย การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 5 เป็นการนำผลการวิพากษ์มาปรับปรุงหลักสูตรได้หลักสูตรฉบับร่างครั้งที่ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 6 เป็นการวิพากษ์หลักสูตรฉบับร่างครั้งที่ 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศไทยและประเทศกัมพูชา ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 7 เป็นการนำผลการวิพากษ์มาปรับปรุงเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แนวทางการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวทางการวิพากษ์หลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยได้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาชีวศึกษา วิทยาลัยกำปงเฌอติเยล (ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 2012) ที่มีองค์ประกอบคือ ความเป็นมาของการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สมรรถนะที่พึงประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตรและแนวทางการใช้หลักสูตร หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพดีตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้⁶⁸

ประภาพรรณ ปวีวรรณ ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนับว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน หัวใจสำคัญ

⁶⁸ วิมลรัตน์ จตุรานนท์ เกรียงศักดิ์ บุญญา และคณะ, การพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาชีวศึกษาวิทยาลัยกำปงเฌอติเยล โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556), บทคัดย่อ.

ของการจัดการระบบทวิภาคี คือ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการบริหารจัดการอย่างเป็นกระบวนการร่วมกันในทุกๆ ด้าน บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งพบว่า รูปแบบประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา การเรียนการสอน ครูผู้สอน ความร่วมมือ การสนับสนุนของรัฐบาล มาตรฐานการอาชีวศึกษา และการบริหารจัดการ ทุกองค์ประกอบส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการอาชีวศึกษาของระบบทวิภาคี และการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจำแนกเป็น 4 แนวทางหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการระบบทวิภาคี ความร่วมมือ การจัดการเรียนการสอน และคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา⁶⁹

พิศณุ ทองเลิศ ได้ศึกษาเรื่องนวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบสภาพการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา 2) ทราบองค์ประกอบนวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เปิดสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 159 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และเจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 524 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความคิดเห็นสามเส้า (Triangulation) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
2. นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) ระบบการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) นโยบายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 5) การวัดและประเมินผล 6) หลักสูตรและ 7) คุณลักษณะผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นสอดคล้อง

⁶⁹ ประภาพรณ ปริวรรณ, รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558, บทคัดย่อ.

กันว่า นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความถูกต้อง ครบคลุม เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์⁷⁰

ธีรวิทย์ ชมใจ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คนที่เลือกมาจากองค์กร ภาคทั้งสามองค์กร ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสถานประกอบการ ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี และใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) 3 รอบ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน เพื่อกำหนดรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี และตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี เป็นขั้นตอนรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรขององค์กรภาคี ทั้งสามจำนวน 259 คน ประเมินความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีไปปฏิบัติจริง

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการระดมทรัพยากร ซึ่งแต่ละด้านมีโอกาสความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีไปปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก เช่น ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ ได้แก่ มีการวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของสถานประกอบการและท้องถิ่น สถานศึกษาควรเชิญผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการจัดการอาชีวศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สอศ. มีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและสถานประกอบการ มีคณะกรรมการระดับกระทรวงที่มาจากทั้งสามฝ่ายเข้าร่วมกำหนดนโยบายการจัดการอาชีวศึกษาของท้องถิ่น และกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ โดยองค์กรบริหาร

ส่วนจังหวัดร่วมจัด ปวช. – ปวส. เทศบาลร่วมจัดหลักสูตรระยะสั้น ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ ได้แก่ จัดทำแผนผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการ

⁷⁰ พิณู ทองเลิศ, นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558, บทคัดย่อ

แรงงานของสถานประกอบการในท้องถิ่น จัดให้มีการทดสอบนักศึกษาเพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพโดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ คณะกรรมการไตรภาคีระดับจังหวัด มีหน้าที่กำหนดสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน จัดลำดับความสำคัญก่อน – หลัง ของสาขาวิชาที่จะเปิด คณะกรรมการไตรภาคีระดับกระทรวงมีหน้าที่ดำเนินการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา จัดโครงสร้างองค์กรของแต่ละภาคีเพื่อรองรับ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาไตรภาคี ตามความจำเป็นและเหมาะสม จัดตั้งหน่วยงานประสานงานและแต่งตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่ประสานงานความร่วมมือไตรภาคีด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหา มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวิจัยความรับผิดชอบ รวมทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดให้นักศึกษาได้เข้าเยี่ยมชมศึกษาดูกิจกรรมในสถานประกอบการของท้องถิ่น เพื่อสร้างความคุ้นเคย และจงใจให้เข้าทำงาน จัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่หลากหลายหรือเฉพาะทาง ที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของท้องถิ่น จัดระบบการเรียนเพื่อสะสมและเทียบโอนหน่วยการเรียนจากความรู้และประสบการณ์ให้กับพนักงานในสถานประกอบการเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา จัดหน่วยบริการชุมชนเพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถในการให้บริการชุมชนตามสาขาวิชาชีพที่ตนเรียน เพื่อเป็นการสร้างความผูกพันกับท้องถิ่นของตนและด้านการระดมทรัพยากร ได้แก่ สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการควรได้รับจากการร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีได้เงินอุดหนุนจากรัฐเพื่อจัดการอาชีวศึกษา มีวิธีการจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการควรได้รับจากการร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี โดยนำรายจ่ายจากการร่วมจัดการอาชีวศึกษามาลดหย่อนภาษี ลดหย่อนภาษีที่ดิน ภาษีโรงเรือน กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายทางการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในการจัดอาชีวศึกษา สถานประกอบการมีแผน/ข้อตกลงในการรับพนักงานและแจ้งให้สถานศึกษาทราบ เพื่อการผลิตนักศึกษาได้ตรงตามความต้องการ⁷¹

ณรงค์ ฤทธิเดช ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวะจังหวัด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด

⁷¹ ชีรวิฑูรย์ ชมใจ, การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี.

โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวะจังหวัด สร้างเครื่องมือและคู่มือดำเนินการ และประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น

ได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นอยู่เดิม จากนั้นจึงได้พัฒนารูปแบบโดยประสานการทำงานของผู้เกี่ยวข้องจากสถานศึกษา สถานประกอบการและเครือข่ายกำลังคนอาชีวะศึกษาจังหวัด ให้มีการประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานในสถานประกอบการ มีการซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและต้องการ สร้างเครื่องมือและคู่มือดำเนินการ ได้ประเมินความคิดเห็นและความเป็นไปได้ในการใช้งานรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอในที่ประชุมวิชาการจนเป็นที่มั่นใจแล้ว จึงได้นำไปใช้ที่อาชีวศึกษาจังหวัดตรัง กับผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็น 1) บุคลากรในฝ่ายบริหาร 9 ท่าน หัวหน้างานทวิภาคี 3 ท่าน หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ 3 ท่าน และครูสาขาวิชาช่างยนต์ 12 ท่าน 2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูฝึก 15 ท่าน และ 3) บุคลากรของชมรมวิศวกรรมยานยนต์จังหวัดตรัง 6 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 7 ชุด แปลผลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้การทดสอบค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องไปในการทำงานเดียวกัน ก่อนใช้งานผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องของอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง เห็นด้วยกับการดำเนินงานตามรูปแบบในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนในการดำเนินการนั้นผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายเห็นด้วยกับกระบวนการสร้างแบบประเมินและการประเมินสมรรถนะพื้นฐานและหลักสูตรอบรมซ่อมเสริมก่อนออกฝึกงาน ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$ และ 3.68 ตามลำดับ) เห็นด้วยกับกระบวนการสร้างแบบประเมินและการประเมินสมรรถนะหลังการฝึกงานและหลักสูตรฝึกอบรมเติมเต็ม ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$ และ 3.92 ตามลำดับ) ทั้งยังเห็นด้วยกับการดำเนินงานตามรูปแบบและคู่มือดำเนินการที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$ และ 4.53)⁷²

มงคล ราชบุตร ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้จัดการสถานประกอบการ ช่างผู้ควบคุมการฝึกและ

⁷² ณรงค์ ฤทธิเดช, การพัฒนารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวะจังหวัด (วิทยานิพนธ์คุณวุฒิปริญญาโท สาขาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2552), 156-158.

นักศึกษา รวมจำนวน 560 คน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมที่มีระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการนิเทศและติดตามผลด้านการวัดและประเมินผลและด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการดำเนิน โครงการ และด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นในแต่ละด้าน พบว่า 3 อันดับแรกของแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านบุคลากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ครูในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งความรู้และเจตคติต่อการดำเนินงานทวิภาคี ด้านการนิเทศและติดตามผล ได้แก่ หลังจากการพัฒนาทั้งความรู้และเจตคติต่อการดำเนินงานทวิภาคี ด้านการนิเทศและติดตามผล ได้แก่ หลังจากจบหลักสูตรแล้วนักศึกษามีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ มีการติดตามผลหลังจากสำเร็จการศึกษา นักศึกษามีโอกาสตอบข้อซักถามในการนิเทศของครู ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ มีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ไม่ผ่าน วัตถุประสงค์การเรียน เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด มีการแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบทุกภาคเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการประชาสัมพันธ์โครงการร่วมกัน ด้านสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณตามแผนการเรียนการจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ในการเรียนการสอนเพียงพอเหมาะสม สถานประกอบการมีพื้นที่ฝึกการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับแผนการเรียนมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับการเรียนวิชาชีพ ด้านการดำเนิน โครงการ ได้แก่ การดำเนินโครงการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การดำเนินโครงการ ที่มีความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน แนวปฏิบัติที่สถานประกอบการใช้ในการสอนเพื่อประกอบอาชีพ มีความเหมาะสมดี ด้านหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จำนวนชั่วโมงสอนแต่ละรายวิชามีความเหมาะสม และสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตร⁷³

⁷³ มงคล ราชบุตร, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550, 99-101.

สมชาย ชนนชนะ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน 3) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ปีการศึกษา 2550 จำนวน 23 โรงเรียน โดยใช้ประชากรทั้งสิ้น 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูนทั้ง 4 ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านกิจกรรม ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและด้านเครื่องมือ

ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่า ด้านนักเรียน พบว่าไม่มีครูที่จบด้านการศึกษาพิเศษโดยตรงมาสอนนักเรียนในช่วงหลังจากเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป ซึ่งควรประสานองค์กรชุมชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า มีข้อจำกัดในการปรับสภาพแวดล้อมเนื่องจากขาดงบประมาณ ควรหางบประมาณเพิ่ม ด้านกิจกรรม พบว่าครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ควรอบรมครูอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทักษะในการคัดกรอง จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอน การวัดผล ประเมินผล ด้านเครื่องมือ พบว่า งบประมาณในการจัดหาสื่อยังไม่เพียงพอควรผลิตสื่อขึ้นเองเพื่อให้เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภท

เปรียบเทียบการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในทุกๆ ด้าน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัดที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถนำไปเป็นต้นแบบเพื่อที่จะขยายผลต่อไปในอนาคตได้⁷⁴

⁷⁴ สมชาย ชนนชนะ, การบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน., (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2550, บทคัดย่อ.

ผ่องพรรณ ตรีเนตร ได้ศึกษาเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน (2) เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูนตามความคิดเห็นของกลุ่มบุคลากรในสถานศึกษาและกลุ่มบุคลากรในสถานประกอบการ และ (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 102 คน บุคลากรในสถานประกอบการ จำนวน 105 คนรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 207 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือและสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันยกเว้นการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกันที่สำคัญ ได้แก่ ขาดการทดสอบมาตรฐานฝีมืออย่างต่อเนื่อง ขาดบุคลากรในการดำเนินงานร่วมกัน และขาดการติดตามผล โครงการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรมีการทดสอบมาตรฐานฝีมืออย่างสม่ำเสมอ เพิ่มเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สำหรับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน คือ นักศึกษาฝึกงานด้วยเรียนด้วยทำให้เรียนไม่เต็มที่ สถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาด้านหลักสูตร คือ การเรียนไม่ตรงกับการปฏิบัติจริง หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล คือ ไม่มี

มาตรฐานเดียวกัน ขาดการวางแผนวัตถุประสงค์ไม่ตรงตามหลักสูตร ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา คือ การนิเทศไม่ทั่วถึง บุคลากรมีน้อย ไม่มียานพาหนะ⁷⁵

บรรเลง ศรีนิล และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พบว่า สภาพปัญหาการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศไทย โดย สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนและ สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง รวมทั้งข้อมูลที่ได้รับจากสถานประกอบการอุตสาหกรรม สามารถสรุปในภาพรวมได้ดังนี้

1. ทิศทางและเป้าหมายการพัฒนากำลังคน โดยรวมยังไม่ชัดเจน ยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย สนับสนุนและงบประมาณไม่เพียงพอ
2. ครู – อาจารย์บางสาขามีจำนวนไม่เพียงพอกับการกิจ แต่ในบางสาขามีจำนวนมากเกิน ความต้องการและขาดแคลนอัตรากำลังบุคลากรสายสนับสนุนการสอน
3. ผู้เรียนอาชีวศึกษาส่วนหนึ่งมีพื้นฐานความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและจำนวนผู้สมัคร เข้าเรียนมีแนวโน้มลดลง
4. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานยังไม่ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่ยังเน้นวุฒิบัตรมากกว่าเน้นสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานจริง อีกทั้งจำนวนผู้สำเร็จด้านอาชีวศึกษายังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการผลิตและ การมีงานทำเท่าที่ควร
5. เครื่องมือเครื่องจักรเก่า ล้าสมัย เสื่อมคุณภาพ สื่อการเรียนการสอนขาดแคลน งบประมาณจัดซื้อวัสดุฝึกไม่เพียงพอ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการอาชีวศึกษายังมีจำกัดและไม่มีประสิทธิภาพ
6. ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนยังมีจำกัด การระดม ทรัพยากรทางการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ ไม่จริงจังและต่อเนื่อง

⁷⁵ ผ่องพรรณ ตรีเนตร, การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยี หมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน., (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหบัณฑิต (บริหารการศึกษา) , มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), 2550, บทคัดย่อ

7. ผลการวิจัยด้านการสนับสนุนการพัฒนาาระบบอาชีวศึกษายังมีน้อย และการวิจัยพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ทางการอาชีวศึกษายังมีข้อจำกัด

8. ระบบรองรับการกำหนดมาตรฐานของชาติเกี่ยวกับอาชีพและวิชาชีพยังไม่ชัดเจน⁷⁶

สุภาพ ผลาพิบูลย์ ได้ศึกษาเรื่องกรณีมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการในจังหวัดปทุมธานีกับวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือ ได้แก่ การขาดการวางแผนร่วมกัน ผู้บริการขาดการเอาใจใส่และสนับสนุน และหลักสูตรการฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ⁷⁷

กัญญา วีรยวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือในเชิงระบบ ผลการศึกษา สรุปว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) สถานศึกษาส่วนมากได้ดำเนินการไปตามระเบียบแนวปฏิบัติ ซึ่งมีอยู่หลากหลายวิธี แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารจัดการในสถานศึกษาบางแห่ง ซึ่ง ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องชี้แจง ทำความเข้าใจและการศึกษาปฏิบัติเพิ่มเติมสำหรับด้านผลผลิตนั้น การติดตามผลเกี่ยวกับปริมาณการปฏิบัติงาน การศึกษาต่อ การว่างงาน ยังไม่ชัดเจนแต่ผลที่ได้ส่วนใหญ่ พบว่า ผู้เรียนสำเร็จในระบบทวิภาคีระดับ ปวช. ยังมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาที่เปิดสอนระบบทวิภาคีควรศึกษานโยบายและปฏิบัติและระเบียบการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาปรับปรุงงานในการผลิตนักเรียน นักศึกษาให้สนองและทันต่อความต้องการของสถานประกอบการต่อไป⁷⁸

ชิงชัย บุญมีและคณะ ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตร ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ จากผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในระดับมาก กล่าวคือ เครื่องมือ

⁷⁶ บรรเลง ศรีนิต และคณะ, รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548), ค-ง.

⁷⁷ สุภาพ ผลาพิบูลย์, การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546), 71-72.

⁷⁸ กัญญา วีรยวรรณ, การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ. (เชียงใหม่ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 2542), บทคัดย่อ.

และอุปกรณ์การฝึกยังไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอจำนวนห้องเรียนสำหรับนักเรียนระบบทวิภาคีไม่เพียงพอ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถานประกอบการและสถานศึกษาควรมีสวัสดิการเกี่ยวกับสวัสดิการการมีรายได้และอุบัติเหตุกับนักเรียนที่ไปฝึกงานในสถานประกอบการ⁷⁹

สืบสกุล แสงธำรง ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการในด้านต่างๆ จากกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการในประเด็นปัญหา 3 ด้านปัจจัยที่เกิดขึ้นกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและด้านผลผลิตและการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานประกอบการให้ความคิดเห็นว่า สิ่งที่เป็นปัญหาในแต่ละด้านมากที่สุด คือ ด้านสภาพปัญหาการดำเนินการ คือ ปัญหาในประเด็นการขอความร่วมมือในการคัดเลือกจากสถานศึกษา ด้านสภาพปัญหาในการดำเนินการจัดฝึกปฏิบัติได้แก่ ประเด็นการจัดฝึกเพิ่มเติมในสถานประกอบการ และด้านการดำเนินการวัดผลประเมินผล คือ ปัญหาการรับเข้าเป็นพนักงานเมื่อจบหลักสูตรตามลำดับ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความคิดเห็นว่า สิ่งที่เป็นปัญหาในแต่ละด้าน คือ สภาพปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การให้ความรู้แก่บุคลากร ด้านกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ประเด็นปัญหา จำนวนของครูผู้สอนในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และด้านการจัดการผลผลิตและการประเมินผลในประเด็นปัญหาการให้ครูเข้าใจถึงลักษณะของช่างชำนาญงาน⁸⁰

พรนิภา โรจน์วิลาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานประกอบการ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยร่วมวางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียนนักศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพ

⁷⁹ ชิงชัย บุญมี และคณะ, ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ (เชียงใหม่ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 2543), บทคัดย่อ.

⁸⁰ สืบสกุล แสงธำรง, การศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมใน สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา, วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2542), บทคัดย่อ.

เพิ่มเติม การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงาน การฝึกงาน การวิจัย และการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ส่วนในด้านการดำเนินงาน พบว่า สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพของหลักสูตรและประเมินหลักสูตร อีกทั้งควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวิทยากร สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนและการทดสอบทักษะฝีมือของผู้สำเร็จการศึกษา อีกทั้งพบว่ามีปัญหาในการดำเนินการร่วมกันคือ สถานประกอบการไม่ให้ความสำคัญเพราะถือเป็นการเพิ่มภาระและขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการและได้เสนอแนะว่า ควรมีการเสริมสร้างความเข้าใจและประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการให้มากขึ้น อีกทั้งรัฐควรมีกฎหมายให้สถานประกอบการเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์⁸¹

ขวัญชัย สันทิพย์สมบูรณ์ ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาช่างยนต์ออกฝึกงาน กล่าวว่าสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่ มิได้ระบุรูปแบบความร่วมมืออย่างชัดเจน เพียงแต่ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการควรจัดทำเป็นโครงการและมีคณะทำงานหรือคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทั้ง 2 ฝ่ายทำหน้าที่ร่วมหลักสูตร คัดเลือกสถานประกอบการ กำหนดงบประมาณและความรับผิดชอบของทั้ง 2 ฝ่ายอย่างชัดเจน จัดหาเครื่องมือให้พอเพียงสำหรับการฝึกปฏิบัติ และให้อาจารย์ของสถานศึกษาเข้าไปฝึกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในสถานประกอบการ ให้อาจารย์เป็นผู้ประเมินผลทางวิชาการและสถานประกอบการประเมินทักษะในการปฏิบัติงานและเนื่องจากมิได้มีการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุน และขัดขวางการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทำให้ไม่มีการพัฒนา

⁸¹ พรนิภา โรจนวิลาวัลย์, การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542), บทคัดย่อ.

ความร่วมมือทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการการอาชีวศึกษาและการเตรียมคนระดับต่ำกว่าปริญญา สำหรับสถานประกอบการ⁸²

เนียง โสพนา ได้ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2012) วิทยาลัยกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2012) วิทยาลัยกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยประยุกต์ใช้ชิปปี้โมเดลในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างรวม 158 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอนจำนวน 35 คน นักเรียนจำนวน 107 คน ผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 5 คน และผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 4 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงส่วนสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2012) วิทยาลัยกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านบริบท (Context) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 1) ด้านบริบท (Context) โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคุณสมบัติของผู้บริหาร คุณสมบัติของครูผู้สอน คุณสมบัติของนักเรียนและเวลาเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการและตำราและเอกสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านกระบวนการ (Process) โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการบริหารหลักสูตร การจัดการกรรมการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

⁸² จวัณชัย สันทิพย์สมบุรณ์, รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาช่างยนต์ออกฝึกงาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2533, บทคัดย่อ.

4) ด้านผลผลิต (Product) โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการเรียนรู้ของนักเรียนและการฝึกงานและผลจากการเรียนรู้ของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก⁸³

งานวิจัยต่างประเทศ

โทมัส ไตซิงเกอร์ (Thomas Deissinger) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการฝึกงานของอาชีวศึกษาในเยอรมัน : หน้าที่ เครื่องมือที่ควบคุมคุณภาพ ภายใต้ระบบพื้นฐานการฝึกงานอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ระบบการฝึกอบรมอาชีวศึกษาของชาติและรูปแบบเฉพาะกระบวนการฝึกทักษะของรัฐ ลักษณะสำคัญที่แตกต่างกันของเยอรมันและอังกฤษ เกี่ยวกับปัญหาของคุณสมบัติที่เหมาะสม ในเยอรมันการฝึกอาชีพจะมีการควบคุมคุณภาพ ซึ่งเป็นรูปแบบและข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกันตามเงื่อนไข อันเป็นการสร้างวัฒนธรรมและการยอมรับในสถาบัน รวมทั้งแนวทางสำหรับคนหนุ่มสาวในการประกอบอาชีพให้มีทักษะที่เหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบที่จะประสบความสำเร็จในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องคำนึงถึง (1) ความสามารถของแต่ละบุคคลที่มีทักษะในการตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น สร้างแรงจูงใจ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (2) สมรรถนะของการปฏิบัติงาน ต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจและมีเทคนิควิธีในการแก้ไขปัญหาและ (3) สมรรถนะอาชีพ ต้องเชื่อมั่นในทักษะฝีมือของตนเองเข้าใจสมรรถนะของอาชีพนั้นๆ⁸⁴

โซชาน่า นูแรน, เอเดรียน ไซเดอร์แมน (Shoshana Neuran, Adrian Ziderman) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับค่าจ้างของคนกลุ่มน้อยและกลุ่มคนที่เสียเปรียบในอาชีวศึกษาสามารถทำได้หรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า โดยทั่วไปผู้จบอาชีวศึกษา อัตราค่าจ้างงานไม่สูงนัก อย่างไรก็ตามบางประเทศตลาดแรงงานมีการจ้างงานที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ขาดแรงงานที่มีทักษะและเหมาะสม ระหว่างทักษะทางฝีมือและงานที่เหมาะสม สถาบันในอิสราเอล กล่าวว่า การจัดอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จและให้มีค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น ควรจัดในคนวัยหนุ่มสาว ต้องมีการทดสอบ

⁸³ เนียง โสพนา, “การประเมินหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2012) วิทยาลัยกำแพงเพชร ราชอาณาจักรกัมพูชา” (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559), บทคัดย่อ.

⁸⁴ Thomas Deissinger, **Germany’s Vocational Training Act : its function as an instrument of quality control within a tradition-based vocational training system.** (Oxford Review of Education, Vol.22 No.3, 1996), 317 - 318

ความสามารถทางทักษะฝีมือในการที่จะเพิ่มอัตราค่าจ้างงานของคน 4 กลุ่มคือ ผู้อพยพ ชาวยิว ดั้งเดิมทางตะวันออก อาหารับอิสราเอล และกลุ่มคนงานหญิง พบว่า เป็นการผสมผสานความแตกต่างจากคนกลุ่มหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อพิสูจน์ถึงผลกระทบที่ล้มเหลวของ โรงเรียนอาชีวศึกษา และความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา⁸⁵

ไอด้า จูล, คริสเตียน เฮม โจเคนเซน (Ida Juul, Christian Helms Jorgensen) ได้ศึกษาเรื่องความท้าทายของระบบทวิภาคีและการประกอบอาชีพในประเทศเดนมาร์ก ผลการวิจัย พบว่าการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในเดนมาร์ก เป็นระบบทวิภาคี มีหลักการในการกำกับดูแลการฝึกงานต้องเผชิญกับความท้าทาย มีการบูรณาการ ระบบ VET (Vocational Education Training) ภายใต้นโยบายการศึกษา มีการตรวจสอบระบบ VET จากการฝึกงานเพื่อให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพและสมรรถนะตรงกับสาขาอาชีพสามารถประกอบอาชีพได้⁸⁶

ลอเรน ฟิลเลเต้ (Laurent Fillietaz) ได้ศึกษาเรื่อง การให้คำแนะนำในที่ทำงานเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ฝึกงาน ผลการวิจัย พบว่า การฝึกอบรมของระบบ VET ในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมการให้คำแนะนำในที่ทำงาน ให้เพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์คอยให้คำแนะนำ สนับสนุนในการผลิตและเป็นระบบฝึกเป็นคู่ เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของงาน นอกจากนี้ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการรายงานเรื่อง “The German Vocational Training System” ว่าระบบการฝึกงานอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมัน เป็นระบบทวิภาคี เป็นการฝึกอาชีพด้วยวิธีการผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้ ทักษะ ทางวิชาชีพ เกิดการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁸⁷

⁸⁵ Shoshana Neuran, Adrian Ziderman, **Can vocational education improve the wages of minorities and disadvantaged? : The case of Israel.** (Economics of Education Review, Volume 22, Issue 4. August 2003), 421 – 432.

⁸⁶ Munch Joachim, **Vocational education and training in Germany.** Third Edition (Publisher : UNIPUB, 4661 – F Assembly Drive, Landham, 1991), 234.

⁸⁷ Herget, Herman, The Transition of Young People into Employment after Completion of Apprenticeship in the “Dual System” (In-Plant Training and Part-Time School). European Community Information Service. 2100 M Street. NW, Suite 707, (Washington, DC, 1987), 29.

ดู เอช ลิม (Doo H Lim) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการออกแบบการฝึกอบรมที่มีอิทธิพลต่อประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ต้องระลึกลักษณะว่า ผู้จบการฝึกอบรมควรมีคุณสมบัติ คือ สามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตน ได้อย่างรวดเร็ว หลักสูตรจึงมีความยืดหยุ่น ไม่ควรยึดติดกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่ควรต้องมีของผู้จบหลักสูตรการฝึกอบรมในแต่ละอาชีพ⁸⁸

อัลมีเกรน (Almegren) ได้มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อความร่วมมือ แม้จะมีความร่วมมือไม่มากนักแต่มีความคิดเห็นเชิงลบต่อคุณลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษา คือ มีความรู้และทักษะน้อย ขาดความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการระบบงาน ระบบแรงงาน และขาดระเบียบวินัย หลักสูตรของสถานศึกษา ไม่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ สถานประกอบการพึงพอใจผลผลิตของสถานศึกษาและความร่วมมือมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่ร่วมวางแผนผลิต ร่วมทำการตลาดผลผลิตของสถานศึกษา ร่วมออกแบบรายวิชา ร่วมสอนและให้คำปรึกษา การเยี่ยมชมและการฝึกงานในสถานประกอบการ การวิจัยที่สถานประกอบการให้การอุดหนุน บริการวิชาการที่สถานประกอบการจัดให้กับสถานศึกษา การให้คำปรึกษาของสถานศึกษาแก่สถานประกอบการและการจัดให้มีอุทยานอุตสาหกรรมร่วมกันและโดยทั่วไปความร่วมมือจะเกิดขึ้นจากการประชุมพบปะกัน และการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ โดยอาจารย์ของสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการริเริ่มสร้างความร่วมมือ และการริเริ่มความร่วมมือกับการกำกับดูแลความร่วมมือ นั้นคือ อาจารย์ของสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาและหน่วยประสานความร่วมมือของสถานศึกษา⁸⁹

สเตฟาโล และเมโลดี้ (Stefan Silvestrini and Melody Garcia) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลก่อนหลังการฝึกอบรมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน ผลการวิจัย พบว่า ควรมีการให้สวัสดิการแก่นักเรียนระบบทวิภาคีที่ทำงานในสถานประกอบ โดยเป็นสวัสดิการอุบัติเหตุและให้ค่าตอบแทนอย่างน้อยร้อยละ 75 ของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ⁹⁰

⁸⁸ Doo H Lim, Training design factors influencing transfer of training to the workplace within and international context, (*Journal of Vocational Education and Training*), 52.

⁸⁹ A, Almegren, "Private Sector Perception of the Vocational Education System in the City of Riyadh." (Saudi Arabia: King Saud University, 1996), 42.

⁹⁰ Stefan Silvestrini and Melody Garcia, *Dual Vocational Training Philippines. Joint Ex-post evaluation.* (Centrum for Evaluation Saarland University Germany. 2010), 37.

เลมันท์ วูฟกัง แอล (Lehmann, Wolfgang L.) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบทวิภาคีของการฝึกอบรมทางวิชาชีพในประเทศเยอรมัน ต่อการจัดองค์กร โครงสร้าง บริบทและการอภิปรายในปัจจุบัน พบว่า ระบบทวิภาคีโดยการอบรมวิชาชีพในประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมัน เป็นวิธีที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดในการเตรียมแรงงานที่มีทักษะ และในอนาคตการศึกษาระบบทวิภาคีจะเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน⁹¹

ชามา ทันกา นาท (Sharma, Tanka Nath) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของการศึกษาทางเทคนิคและการฝึกอบรมทางวิชาชีพในมุมมองที่กว้างขึ้นของการจ้างงานและระบบการฝึกอบรมในประเทศเนปาล พบว่า การศึกษาทางเทคนิคและระบบการฝึกอบรมทางวิชาชีพ (Technical education and Vocational training-TEVT) ของประเทศเนปาล เป็นนโยบายที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมสำหรับประชาชนเนปาล ผลการวิจัยแนะนำว่า ประเด็นที่มีต่อการจ้างงานและการอบรมทางวิชาชีพของเนปาล ในอดีตขาดนโยบายเหล่านี้ ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณ และขาดการดูแลในระดับชาติ อนาคตนโยบายการศึกษาทางเทคนิคและระบบการฝึกอบรมทางวิชาชีพ (Technical education and Vocational training-TEVT) ต้องได้รับการแก้ไข โดยต้องก่อตั้งศูนย์ข้อมูลตลาดแรงงานแห่งชาติ เปลี่ยนแปลงโครงการการศึกษาทางเทคนิคและระบบการฝึกอบรมทางวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน⁹²

มัชโคชาน และ โอเชอร์ (McCoshan; & Otero) กล่าวว่า การได้ฝึกงานในสถานประกอบการ มีความสำคัญมากที่สุด ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การให้การศึกษาต่อเนื่องในสถานประกอบการแก่นักเรียนของสถานศึกษา ประโยชน์ของความร่วมมือ คือ โอกาสการได้งานทำของนักเรียนนักศึกษา การหารายได้ของนักศึกษา และการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ในด้านจุดอ่อนหรืออุปสรรคของความร่วมมือ การขาดงบประมาณสนับสนุนจากทั้งฝ่ายสถานศึกษาและสถานประกอบการ ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของอาจารย์ ความไม่ยืดหยุ่นของตารางสอน และบุคลากรของสถานศึกษาขาดทักษะความรู้ด้านธุรกิจอุตสาหกรรม และทักษะการขาย รวมทั้งสถานศึกษาขาดแผนกลยุทธ์ ส่วนอุปสรรคด้านสถานประกอบการ คือ นายจ้างมองไม่เห็น

⁹¹Lehmann, Wolfgang L., “The dual system of vocational training in Germany Its organization, structure, context and current debate.” (Canada : University of Toronto, 1999), 19

⁹²Sharma, Tanka Nath, “The role of technical education and vocation training in the broader perspective of Nepal’s employment and training system.” Southern Illinois University at Carbondale, 1999.

ประโยชน์และขาดความเข้าใจ ด้านการพัฒนาองค์การของตนเอง และมองไม่เห็นผลเสียของผลผลิตของสถานศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการของตน⁹³

ฮาร์ดี (Hardy) ได้ทำการศึกษาเรื่องความไม่ต่อเนื่องในการจัดการศึกษาแบบร่วมกันระหว่างรัฐบาลและสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า การทำงานร่วมกันเป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์กัน โดยสถานศึกษาจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการได้ความรู้และทักษะจากสถานประกอบการ เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ คนส่วนมากยังไม่เข้าใจการศึกษาระบบนี้ รวมถึงผู้ปกครองด้วย จึงจำเป็นต้องมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาระบบนี้ ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้องปฏิบัติคือ การทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างรัฐบาล สถานศึกษาและสถานประกอบการ ปัจจัยที่ทำให้การทำงานไม่ประสบผลสำเร็จอาจเป็นไปได้ว่า เมื่อมีการศึกษาระบบนี้เข้าไปเกี่ยวกับการทำงานของแต่ละหน่วยงาน จะต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและแสวงหาผลประโยชน์ ประสิทธิภาพที่จะได้รับจากการฝึกงานยังไม่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือ ควรจะให้บุคลากรในแต่ละหน่วยงานได้รับเทคนิคความรู้เพื่อช่วยในการศึกษาระบบนี้ประสบผลสำเร็จ⁹⁴

ฮาร์เกรฟ และ แอน (Hargrave & Ann) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการฝึกอบรมทางวิชาชีพที่มีต่ออัตราการจ้างงานและค่าจ้างสำหรับผู้รับความช่วยเหลือชั่วคราวเพื่อครอบครัวที่ขัดสน พบว่า ผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมทางวิชาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญ และอัตราการจ้างงานครั้งแรกและอัตราการจ้างงานหลังหกเดือนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าความสามารถของนักศึกษาที่สำเร็จการอบรมวิชาชีพ ทำให้มีการจ้างงานมากขึ้นและได้รับค่าจ้างมากกว่าผู้ฝึกขั้นพื้นฐาน⁹⁵

⁹³McCoshan; & Otero. **Co-operative School of Engineering Activities in Supports of Business and Industry in Thailand**. Ph.D. dissertation, School of Education Pittsburgh, 2002, 128-129.

⁹⁴Hardy. Mandela and Sophie, Grossmann. Incoherence in the Collaboration between Government, Schools and the Workplace : Cooperative Education in Quebec. Denver : Paper Presented at the Annual Meeting of the International Vocational Education and Training Association.” **ERIC**, 1995.

⁹⁵Hargrave, Lou Ann, **The impact of vocational training on employment rates and wages for recipients of Temporary Assistance for Needy Families**. (Oklahoma State University, 2002), 18.

การ์นอน แกร์รี่ แอล (Gannon, Gary L.) ได้ศึกษาเรื่อง การสนับสนุนและการปฏิรูป การศึกษาด้านอาชีวศึกษา พบว่า การศึกษาทางเทคนิคและการฝึกอบรมในประเทศแคนาดาได้จัด สอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2423 – 2463 และได้มีการปฏิรูป หลักสูตรใหม่ในศตวรรษที่ 20 โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้ประกอบอาชีพในจำนวนมากขึ้น⁹⁶

โบโน (Bono) ได้ทำการศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในการฝึกงานตาม ระยะเวลาที่กำหนด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกงานที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาไปนิเทศตลอดกับ นักศึกษาที่ไม่มีอาจารย์ไปนิเทศ แต่ให้มีการทดสอบก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติงาน โดยใช้เวลา ห่างกัน 12 สัปดาห์ ผลที่ได้รับไม่มีความแตกต่างกัน สรุปว่า การจัดการศึกษาโดยการให้ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ พร้อมกับนักศึกษามีความสัมพันธ์กันและ ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกัน สถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจในการติดต่อประสานงาน ความสัมพันธ์ เพื่อให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์สูงสุดในการเข้าร่วมโครงการ⁹⁷

เมาริชีโอฟาเรียส (Mauricio Farias) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของอาชีวศึกษาวัดจาก การเข้าถึงการศึกษาและความอดสาเหในการเรียนต่ออาชีวศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาของผู้เรียน พบว่า การอาชีวศึกษาถูกมองว่าเป็นหนทางสู่การศึกษาขั้นสูงมากขึ้นและไม่ใช่เส้นทางสู่ ตลาดแรงงานเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป การศึกษาครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์กันของเส้นทางการเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชาวชิลี (ทั้งสายอาชีพและสายสามัญ) และผลการเข้าถึงการศึกษา และความอดสาเหของนักเรียนในการเรียนต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถึงแม้เรา เคยคาดว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีโอกาสเข้าถึงการศึกษาขั้นสูงน้อยกว่านักเรียนสายสามัญเพราะ พวกเขาเรียนในหลักสูตรที่เข้มข้นน้อยกว่า ทั้งพวกเขาไม่ได้เรียนในสิ่งแวดล้อมเชิงวิชาการ และผล การเรียนของพวกเขาในระดับมัธยมตอนปลายก็ไม่ชัดเจน ความรู้เฉพาะด้านและวุฒิภาวะทาง วิชาชีพ ทำให้พวกเขามีผลการเรียนที่ดีขึ้นเมื่อจบอาชีวศึกษาระดับมัธยมตอนต้นการวิเคราะห์ของ เราใช้การจับคู่คะแนนแนวนอน เพื่อลดอคติในการเลือกตัวอย่าง แล้วกำหนดความสัมพันธ์เชิง สาคเหตุของกลุ่มคะแนน ทั้งยังใช้ประโยชน์ของการวิเคราะห์ความละเอียด เพื่อตรวจสอบว่า ผลลัพธ์ การศึกษามีความเที่ยงตรงมากน้อยแค่ไหน ผลการศึกษาเปิดเผยว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีอัตรา

⁹⁶Gannon, Gary L, “Advocacy and reform in support of technical education and vocational training in Canada, 1880 – 1920.” (Canada : University of Toronto, 2005), 51.

⁹⁷Bono. Joseph Daniel, The Effects of a first-time College Cooperative Education Work Experience Qu Maturity. Self-Esteem, and Problem-Solving Skills. **Dissertation Abstracts International**, 1996.

การเข้าถึงการศึกษาและความอดสาหะน้อยกว่านักเรียนสายสามัญและนักเรียนที่เปลี่ยนสาขา การเรียนจากมัธยมศึกษาตอนต้นมามัธยมศึกษาตอนปลายมีคะแนนการเข้าถึงการศึกษาและความอดสาหะต่ำที่สุด ยังพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีโอกาสเข้าถึงทุนการศึกษาชั้นสูง น้อยกว่าอีกด้วย และมีแนวโน้มที่จะเรียนภาคค่ำสูงกว่า เมื่อควบคุมสองตัวแปรนี้ พบว่า นักเรียนที่เรียนต่อด้านอาชีวศึกษาเหมือนเดิมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลการเรียนที่ดีกว่านักเรียนสายสามัญ ผลการค้นพบนี้อาจบอกกับเราว่า นักเรียนอาชีวศึกษาต้องการการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการศึกษาในขั้นที่สูงขึ้น⁹⁸

เฮอรี เรตนาวาตี (Heri Retnawati) ได้ศึกษาเรื่อง อุปสรรคของครูอาชีวศึกษาในการใช้วิธีการประเมินหลักสูตร ในปี 2013 ที่เมืองยาโกต้า ประเทศอินโดนีเซีย การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่ออธิบายว่า ครูอาชีวศึกษามีอุปสรรคปัญหาใดบ้างในการใช้วิธีการประเมินหลักสูตรในปี 2013 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่นำมาใช้กับหลายๆ โรงเรียนในประเทศอินโดนีเซียและหลักสูตรนี้จะนำมาใช้กับทุกโรงเรียนในปี 2014 การศึกษานี้เป็นการวิจัยค้นคว้าเชิงบรรยาย โดยการรวบรวมเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลอุปสรรคของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาในการใช้วิธีการประเมินผลการศึกษาในปี 2013 รวบรวมโดยใช้การสัมภาษณ์และอภิปรายกลุ่ม แหล่งข้อมูล คือ ครูอาชีวศึกษา 22 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนประจำจังหวัดยาโกต้า ในประเทศอินโดนีเซีย ทำการวิจัยข้อมูลด้วยการค้นหาสาระสำคัญและพบความสัมพันธ์กันของสาระสำคัญต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจสมมติฐานในงานวิจัย ผลลัพธ์เปิดเผยว่า ปัญหาของการประเมินหลักสูตรในปี 2013 คือ ครูยังไม่เข้าใจระบบการประเมินอย่างแท้จริง และครูมีปัญหาดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาเครื่องมือวัดทัศนคติ, การใช้วิธีการประเมินที่แท้จริง, การกำหนดดัชนี, การออกแบบหลักการประเมินเพื่อวัดทักษะต่างๆ และการรวบรวมคะแนนที่ได้จากเทคนิคการวัดต่างๆ นอกจากนี้ ครูยังไม่สามารถประยุกต์ใช้ การอธิบายผลสัมฤทธิ์ การเรียน ของผู้เรียนที่ยืดหยุ่นอีกด้วย⁹⁹

⁹⁸Mauricio Farias, **Effectiveness of Vocational High Schools in Students' Access to and Persistence in Postsecondary Vocational Education** (New York : Springer Science+Business Media, 2015), 22.

⁹⁹ibid.Heri Retnawati, **Vocational High School Teachers' Difficulties in Implementing the Assessment in Curriculum 2013 in Yogyakarta Province of Indonesia**, (Indonesia : Yogyakarta State University, 2016), 34.

มาร์ค แอล เจ เทอวีแลค (Mark L.J. te Wierik) ได้ศึกษาเรื่อง การแนะแนวอาชีพ และความสำเร็จของผู้เรียนในระบบอาชีวศึกษาขั้นสูง (ปวส.) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสำเร็จมากขึ้น มีโรงเรียนอาชีวะและสถาบันฝึกฝนวิชาชีพมากมายในเนเธอร์แลนด์ได้ประยุกต์ใช้การแนะแนวอาชีพแบบใหม่กับวิธีการเรียนรู้จากฐานความสามารถเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลได้จากผู้เรียนชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย Dutch University, คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (applied science) การศึกษานี้ศึกษาอิทธิพลของการแนะแนวอาชีพต่อความสำเร็จของนักศึกษาปีที่ 1 อันได้แก่ อิทธิพลต่าง ๆ เช่น สมรรถภาพเชิงวิชาการที่มีมาก่อน , คณะที่เรียนและเพศของนักศึกษาในอันดับแรก, นักศึกษาจะได้หน่วยกิตมากขึ้นในระบบการศึกษาจากฐานความสามารถที่พวกเขาได้รับการแนะแนวเมื่อปี 2006 นักศึกษาที่เรียนจบไม่เพียงจะได้หน่วยกิตเพิ่มหลังปี 2006 แต่พวกเขายังได้คะแนนสูงขึ้นในปีแรกของการเรียนเมื่อเทียบกับนักศึกษาที่ออกจากระบบการศึกษาในช่วงหกเดือนแรก¹⁰⁰

บินนูว์ เยสยาพาร์ค (Binnur Yesilyaprak) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของบุคลิกภาพ และการใช้ชีวิตกลางคืน ต่อความสมัครใจ และความกังวลในการเรียนทางไกล ของนักเรียนปวช. ในประเทศตุรกี มีการศึกษามากมายเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางไกล ความสมัครใจและความกังวลเป็นตัวแปรสำคัญต่อการเรียนรู้ทางไกล งานวิจัยเมื่อเร็วๆ นี้เปิดเผยว่า ความกังวลและความสมัครใจต่อการเรียนรู้ทางไกลบรรเทาได้ด้วยตัวแปรบุคลิกภาพ การศึกษานี้ ศึกษาว่าความสมัครใจและความกังวลในการเรียนรู้ทางไกลนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับอายุ เพศ อาชีพ ลักษณะการเป็นคนใช้ชีวิตกลางคืน และบุคลิกภาพของตัวอย่างนักเรียนปวช. ในประเทศตุรกีหรือไม่ เราทำการวัดความแตกต่างของบุคคลสองด้าน อันได้แก่ การเป็นคนใช้ชีวิตกลางคืนและพลวัต Big 5 อันได้แก่ การยอมรับ สำนึกดี ชอบ การเป็นคนชอบเข้าสังคม บุคลิกอารมณ์ไม่มั่นคง และการเป็นคนเปิดเผย ตัวอย่างนักเรียนปวช. จำนวน 769 คน จากประเทศตุรกีทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง พบว่า นักเรียนเพศหญิงที่เรียนภาคค่ำและอายุมากกว่า มีความสมัครใจที่จะเรียนทางไกลสูงกว่า นักเรียนชายภาคเช้าที่อายุน้อยกว่า ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ชอบใช้ชีวิตกลางคืนกับความกังวลต่อการเรียนรู้ทางไกล นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่านักเรียนที่ชอบเข้าสังคม มีความกังวลต่อการเรียนรู้ทางไกลน้อยกว่า การเปิดใจยอมรับประสบการณ์ต่างๆ มีส่วนสัมพันธ์กับความสมัคร

¹⁰⁰ Mark L.J. te Wierik, "Career guidance and student success in Dutch higher

ใจในการเรียนรู้ทางไกลทำให้เราสรุปได้ว่า นักเรียนภาคค่ำจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ทางไกลมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น¹⁰¹

เวโรนิการ์ มาร์ตา วอรา (Veronika Marta Wora) ศึกษาเรื่อง การปรับปรุง ผู้เรียนด้วยการใช้วิธี Numbered Heads Together (NHT) กับวิชาความสามารถทางอาชีพะพื้นฐาน ในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศอินโดนีเซีย งานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ปวช. ปี 1 จำนวน 30 คน ในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งที่เมืองซูรากาต้า ประเทศอินโดนีเซีย โดยงานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้วิธีการ Numbered Heads Together (NHT) แบ่งการทดสอบออกเป็นสองขั้นตอน ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ การวางแผน การดำเนินการกิจกรรม การสังเกตการณ์และการสะท้อนกลับผลการทำกิจกรรม แล้วเราก็ใช้วิธีการเปรียบเทียบเชิงบรรยายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการดำเนินงานวิจัย มีกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนข้างต่ำ

อย่างไรก็ตาม หลังจากทดลองใช้วิธีการ NHT แล้วพบว่า เปอร์เซนต์นักเรียนที่มีความกระตือรือร้นมากขึ้นในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ผลการทดสอบยังแนะนำว่า นักเรียนมีแนวโน้มมีผลสัมฤทธิ์คล้ายกัน ทำให้เราสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้วิธีการ NHT ช่วยปรับปรุงการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น¹⁰²

มาร์ค สตัสเลอร์ (Marc Stadler) ศึกษาเรื่องการเพิ่มพูนวิจารณญาณ ของนักเรียนอาชีวศึกษาในการเลือกแหล่งข้อมูล เพื่อตัดสินใจได้แย่งเชิงวิทยาศาสตร์ การศึกษาเชิงประจักษ์ของเราศึกษาว่าการฝึกอบรมในชั้นเรียนจะช่วยให้นักเรียนอาชีวศึกษามีวิจารณญาณในการเลือกแหล่งข้อมูลเพื่อตัดสินใจได้แย่งเชิงวิทยาศาสตร์ได้หรือไม่ โดยการฝึกอบรมนี้มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ของนักเรียนในการแบ่งความเข้าใจ และความต้องการในการใช้ศักยภาพของแหล่งข้อมูลนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาว่านักเรียนควรเชื่อถือแหล่งข้อมูลคนใดบ้าง เรายอมรับข้อมูลจากนักเรียนที่เข้าฝึกอบรมและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการทดสอบผลลัพธ์เปิดเผยว่า นักเรียนได้เรียนรู้แนวโน้มที่จะเชื่อถือผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง มากกว่า

¹⁰¹ Binnur Yesilyaprak, **The Paradigm shift of Vocational Guidance and CareerCounseling and its Implications for Turkey: An Evaluation from Past to Future.** Ankara University, 2012

¹⁰² Veronika Marta Wora, “Student Improvement by Applying the Numbered Heads Together (NHT) Approach to Basic Subjects of Vocational Competence in a Vocational high School in Indonesia”, *Discourse and Communication for Sustainable Education*, vol, 8 bo. 2, 2017.

เชื่อถือผู้เชี่ยวชาญที่ไม่เกี่ยวข้องและสามารถอ้างอิง แหล่งข้อมูลเพื่อยืนยันการตัดสินใจของตนได้เรายังพบว่าความจำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลไม่ได้รับผลกระทบ จากการฝึกฝนนี้¹⁰³

จี อึนซาร์ (Ji –Eun Cha) ศึกษาเรื่อง ผลของการอ่านที่ครอบคลุมต่อการเพิ่มพูน ความรู้ด้านคำศัพท์ และนิสัยรักการอ่าน เพื่อเรียนภาษาที่สองของนักเรียนอาชีวศึกษา วิธีการนี้ใช้สำหรับสอนการอ่านภาษาที่สองให้กับนักเรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การอ่านแบบครอบคลุมหรือ Extensive Reading นั้นเป็นวิธีการที่ได้ผล ที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพทางภาษาพื้นฐาน เพื่อเรียนภาษาที่สองให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาและทำให้พวกเขามีกำลังใจ ในการเรียนภาษา เป้าหมายการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ เพื่อค้นคว้าถึงประโยชน์ ของการอ่านแบบ ER โดยเฉพาะความรู้ด้านคำศัพท์และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนภาษาที่สอง และพิสูจน์ว่า วิธีการนี้มีประสิทธิภาพสำหรับใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งสามชั้นปีในประเทศไต้หวันหรือไม่ เดิมนักเรียนเหล่านี้มีความลังเล ที่จะเรียนภาษาที่สอง ตัวอย่างเป็นนักเรียนเทคนิคและอาชีวศึกษาจำนวน 20 คน ที่เข้าร่วมกับการศึกษานาน 12 สัปดาห์ กิ่งหนึ่งของตัวอย่าง ได้ฝึกการอ่านอย่างครอบคลุม

ส่วนอีกกิ่งหนึ่งไม่ได้รับการฝึกฝน ผลการศึกษาเปิดเผยว่า กลุ่มที่เข้าฝึก ER มีพัฒนาการดีขึ้นในการเรียนภาษาที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและไม่พบความบกพร่องในการทำความเข้าใจบทความ อย่างไรก็ตาม ขนาดของนักเรียนยังไม่มากพอที่จะยืนยันประโยชน์ทางการเพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์ รายงานผลสัมฤทธิ์ นักเรียนที่ได้ฝึก ER เปิดเผยว่า พวกเขามีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาที่สองและจัดจ่อที่จะเรียนวิชานี้ถึอีกและนักเรียนที่เรียนภาษาที่สองสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามที่ต้องการ การศึกษาของเราจึงสรุปได้ว่า ครูควรใช้เทคนิค ER เพื่อสอนภาษาที่สองและเรามีคำแนะนำสองประการสำหรับวางแผนจัดโปรแกรมการสอน ER¹⁰⁴

แฟรม ชิงแซน (Fam-Shing Chen) ศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกภาวะผู้นำให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาโดยใช้นิทานเพื่อการเรียนรู้จากหลักสูตร ของ David Hutchens การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดอบรมภาวะผู้นำให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาโดยใช้นิทาน เพื่อ

¹⁰³Marc Stadler, “Improving Vocational students’ consideration of source information when deciding about science controversies”, Springer Science+Business Media Dordrecht, 2016.

¹⁰⁴Ji –Eun Cha, The Effects of Extensive Reading on Enhancing Vocational high School Students’ L2 Vocational & Reading Rates, English Teaching, Vol. 64, No. 3 , Autumn 2009.

การเรียนรู้จากหลักสูตรของ David Hutchens ตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา 114 คนจากโรงเรียนอาชีวศึกษา 5 แห่งในภาคกลางของประเทศไต้หวันซึ่งเข้าอบรมในแคมป์อบรมความสามารถและภาวะผู้นำ สื่อการสอน (teaching material) เป็นนิทานเพื่อการเรียนรู้ของ David Hutchens ได้แก่ นิทานเรื่อง The learning dilemma, shadows of the Neanderthal, out learning the wolves และ the tip of the iceberg (ฉบับภาษาจีนปี 2004) ในหลักสูตรได้ประยุกต์ใช้กิจกรรมละลายพฤติกรรม, กิจกรรมแข่งขันเป็นกลุ่ม, การฝึกตั้งคำถามและเล่าเรื่อง, การแต่งและเล่าเรื่อง, การแบ่งปันประสบการณ์ ข้อมูลการวิเคราะห์ถูกแยกออกมาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ให้คะแนนการทำกิจกรรมและคะแนนรวมของทั้งโปรแกรม, แบบสอบถามเพื่อติดตามผล ให้คะแนนเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ ของสมาชิกในกลุ่มและทักษะการแก้ปัญหา และความเป็นผู้นำของตน 4 สัปดาห์หลังจากทำกิจกรรมและส่งให้นักเรียนกลุ่มนี้ไปในสถานประกอบการเพื่อฝึกงาน ในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ เราใช้ความเห็นและการสังเกตผลของครูประกอบการการรายงานความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้เรียนในชีวิตประจำวันของพวกเขา ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการฝึกงาน สถานประกอบการมีความพึงพอใจ¹⁰⁵

ฮิชิ-ไคว แซล (Hsi-Chi Hsiao) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับการประเมิน พัฒนาการด้านอาชีพครู และประสิทธิภาพการสอนของครูอาชีวศึกษา การศึกษานี้เป้าหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันระหว่างการประเมินพัฒนาการทางอาชีพของครูอาชีวศึกษากับประสิทธิภาพการสอนเพื่อเปิดเผยผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู การศึกษานี้ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มประชากรที่กระทรวงศึกษาธิการเผยแพร่ประกอบด้วย ครู จำนวน 2,168 คน ที่สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาและเข้าร่วม โปรแกรมประเมินพัฒนาการทางอาชีพครูเมื่อปี 2009 คัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้น ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 290 ฉบับทางไปรษณีย์ และได้รับตอบกลับมา จำนวน 270 ฉบับ แบ่งออกเป็นแบบคำตอบที่ใช้ได้ จำนวน 253 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับ 93.7 % คำตอบจากแบบสอบถามถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ (statistical methods) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ T-Test, การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ ANOVA Analysis. และได้บทสรุปดังต่อไปนี้ 1. ครูในโรงเรียนอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการสอน

¹⁰⁵Fam-Shing Chen, **The Effect of Leadership Training for Vocational High School Students : courses Based on David Hutchens' s Learning Fable Series** (Taiwan : Nationnal Changhua University of education, 2009) 21.

ด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจากการประเมินพัฒนาการทางวิชาชีพหรือประสิทธิภาพการสอน 2. พบว่ามีช่องว่างในการประเมินพัฒนาการทางวิชาชีพของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันและสอนในโรงเรียนต่างกัน 3. พบประสิทธิภาพการสอนที่ต่างกันระหว่างครูที่สอนในโรงเรียนประเภทต่างๆ (โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ) และ 4. ตัวแปรจากการประเมินพัฒนาการทางวิชาชีพครูและประสิทธิภาพการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นบวก¹⁰⁶

ซางแลง เหลียง (Tsanglang Liang) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูกับความพอใจในการเรียนของนักเรียนโดยใช้ Pragmatic Skills Programs ที่โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง จุดประสงค์ของการศึกษานี้ คือ การศึกษาความสัมพันธ์กันของพฤติกรรมการสอนของครูกับความพอใจในการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรม Pragmatic Skills (โปรแกรมฝึกทักษะจนปฏิบัติหรือการใช้ภาษา) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาใช้ผลระดับความสัมพันธ์กันของพฤติกรรมการสอนกับความพอใจในการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงการสอนในโปรแกรม Pragmatic Skills ได้หรือไม่ กลุ่มประชากร ประกอบด้วยนักเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 3824 คนจากโรงเรียนอาชีวศึกษาที่เขตปกครองตนเองฮัว ประเทศไต้หวัน คัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหรือ cluster sampling ได้ตัวอย่าง จำนวน 600 คน พบอัตราค่าตอบที่ใช้ได้ วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาด้วยวิธีการกระจายความถี่ (frequency distribution), t-test, ANOVA, ค่าสหสัมพันธ์ Pearson และการวิเคราะห์การถดถอยแบบเป็นขั้นตอน (stepwise regression analysis) ผลการศึกษาเปิดเผยว่า 1. ข้อมูลสถิติเชิงบรรยายเปิดเผยว่า การสอนทางอ้อมได้คะแนนสูงสุด $M = 3.71$ สำหรับปัจจัยพฤติกรรมการสอนพบประสิทธิภาพการสอนและผลประเมินปัจจัยความพอใจในการเรียนแสดงค่า $M = 3.73$ 2. พฤติกรรมการสอนและความพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อตัวอย่างมีตัวแปรภูมิหลังต่างกัน 3. การสอนทางอ้อมอันเป็นหนึ่งในพฤติกรรมการสอน และความพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษามีส่วนสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และ 4. พฤติกรรมการสอนเป็นตัวทำนายความพอใจในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ¹⁰⁷

¹⁰⁶ Hsi-Chi Hsiao, **A Study of Vocational High School Teacher's Professional Development Evaluation and Teaching Effectiveness**, Changhua Shiu University, Kaohsiung, 2009.

¹⁰⁷ Tsanglang Liang, **A study on the Relationship between Teachers' Teaching Behaviors and students' Learning Satisfaction with Pragmatic Skills Programs at Vocational High School** (Taiwan : Nationnal Changhua University of education, 2011),22.

มิน โจว (Min Jou) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบการเรียนรู้ซ่อมเสริมโดยใช้ คอมพิวเตอร์เข้าช่วยในวิชาวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, วิศวกรรมและคณิตศาสตร์เพื่อสนับสนุน นักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า หนึ่งในคุณลักษณะสำคัญ และ โดดเด่นของการสอนแบบ STEM เมื่อ เปรียบเทียบกับวิชาอื่นๆ คือ มันช่วยพัฒนาทักษะตรงให้กับผู้เรียน การฝึกฝนทักษะโดยตรงจะช่วย เพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะมันควบคู่ไปกับพัฒนาการรับรู้ตามธรรมชาติจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมให้เกิดการกระตุ้นการทำงานของสมอง โดยใช้ kinaesthetic involvement (การเรียนรู้ทางกาย ความรู้สึกและการเคลื่อนไหว) ช่วยเพิ่มกำลังใจและการมีส่วนร่วม ของผู้เรียน เพื่อลดช่องว่างของทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นมากขึ้น งานวิจัยนี้ ได้นำเสนอและประยุกต์ใช้หลักสูตร STEM เข้ากับระบบการเรียนการสอนซ่อมเสริมโดยมี คอมพิวเตอร์เข้าช่วยในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศไทยได้หวัน เราวัดผลหลักสูตร STEM จาก สมมติฐานการเรียนรู้ นักเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 32 คนอาสาเข้าร่วมกับการวิจัยนี้ และเราใช้ การทดสอบ one-group pre-test กับ post-test pre-experimental designs จน ได้ผลการทดสอบพบว่า หลักสูตร CARL มีประสิทธิภาพและช่วยเพิ่มพูนความรู้ของผู้เรียน, เพิ่มผลสัมฤทธิ์ และทักษะที่ จำเป็นของผู้เรียน เพื่อแนะนำให้นักการศึกษาและครูปรับใช้ระบบการศึกษา STEM¹⁰⁸

¹⁰⁸Min Jou, **A Comparative Investigation on the Learning Efficacy of Mechatronic**

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) ขั้นตอนที่หนึ่งและขั้นตอนที่สองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ขั้นตอนที่สามเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยผู้วิจัยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมในการวิจัยให้เป็นไปตามระเบียบวิธี โดยศึกษาสภาพปัญหา องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติการวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมากำหนดกรอบและแนวคิดการวิจัย(Framework) เกี่ยวกับองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตามกรอบแนวคิดการวิจัย(Framework) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายและนำมาสร้างและพัฒนาเครื่องมือเบื้องต้น นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูล แปรผล แล้วยืนยันผลการวิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามการวิจัย ทั้ง 2 คือ 1) องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอะไรบ้าง และ 2) องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร

ทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สพฐ.ที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร ซึ่งสามารถกำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยได้เป็น 4 ขั้นตอนย่อยดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาค้นคว้า ตัวแปรเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ศึกษา ค้นคว้า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีวิเคราะห์เอกสาร (Content analysis) แล้วนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ จากเอกสาร วารสาร ตำรา บทความตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารมาสรุปเป็นตัวแปร

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกึ่งโครงสร้าง ที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไป สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญคือ เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 ประมวลตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ วรรณกรรม งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาสังเคราะห์สรุป ปรับปรุงตัวแปรทั้งหมด เพื่อนำไปสร้างกระทงคำถามในรูปแบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

2.1 นำตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายมาสร้างและพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในรูปแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ 1
ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ 2
ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ 3
ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ 4

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 5

2.2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาผล และ นำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence: IOC) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป นำเครื่องมือการวิจัยที่ได้ไปปรับแก้ตามที่คุณเชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

2.3 ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย 30 คน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัย ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบราค (Cronbach)¹⁰⁹

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 นำเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถามความคิดเห็น) ที่จัดทำอย่างสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 แห่ง

3.2 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) โดยสกัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA)

ขั้นที่ 4 การยืนยันองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ยืนยันองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบยืนยันองค์ประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1. ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ดร.นิพนธ์ กิ่งเวหา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
3. ดร.นรินทร์ ชำนาญคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี
4. ดร.สามารถ รอดสำราญ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

¹⁰⁹Lee J. Cronbach, **Essentials of Psychological Testing** (New York: Row,1984), 126.

5. ผศ.ดร.ศิริชัย ศรีพรหม หัวหน้าภาควิชาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

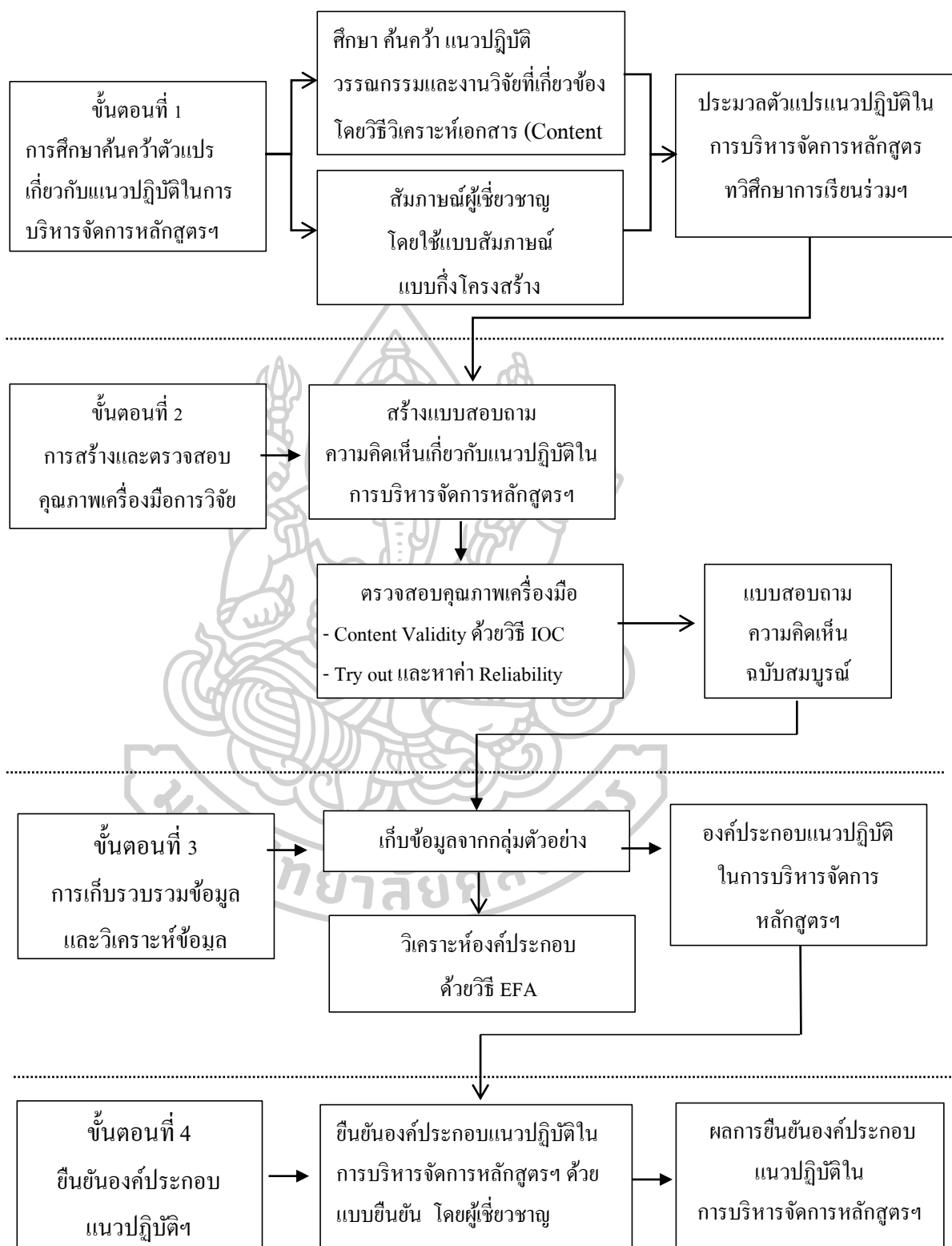
6. ผศ.ดร.พินดา วราสุนนท์ ภาควิชาครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

7. ดร.สุภลักษณ์ สีใส ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 18

โดยที่ขั้นตอนการดำเนินการ กำหนดเป็นแผนภูมิ แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

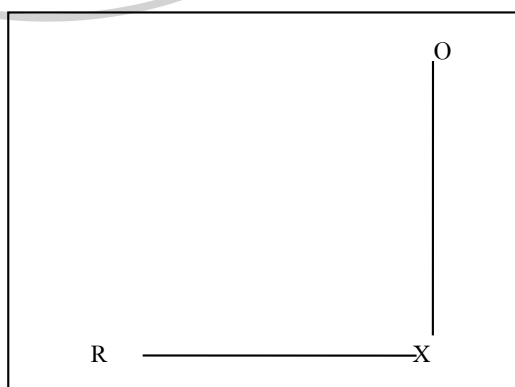
การรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้ งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา และขอจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methodology) เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (qualitative and quantitative research) มีแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง (The One Shot, non experimental case study) ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 12 แผนแบบการวิจัย

R หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งตามขั้นตอน

1. การศึกษา คั่นคว้า ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประชากรที่ใช้สำหรับขั้นนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 42 เขต จำนวน 521 แห่ง

3. การยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้พิจารณาจากข้อมูลของประชากร เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่ดี จึงมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษา คั่นคว้า ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive method) จำนวน 12 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการเลือกและสุ่มตัวอย่างดังนี้

การกำหนดขนาดตัวอย่างที่ถือเป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) และการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random, sampling) จากประชากร คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 42 เขต จำนวน 521 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน¹¹⁰

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม
1	สพม.1	6	3
2	สพม.2	5	2
3	สพม.3	-	-
4	สพม.4	12	5
5	สพม.5	17	7
6	สพม.6	6	3
7	สพม.7	10	4
8	สพม.8	19	8
9	สพม.9	11	5
10	สพม.10	10	4
11	สพม.11	12	5

¹¹⁰ มาเรียม นิลพันธ์, วิจัยวิทยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 7 (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 28.

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัด หลักสูตรทวิศึกษาการเรียน ร่วม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัด หลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม
12	สพม.12	9	4
13	สพม.13	-	-
14	สพม.14	1	1
15	สพม.15	2	1
16	สพม.16	4	2
17	สพม.17	6	3
18	สพม.18	5	2
19	สพม.19	14	6
20	สพม.20	13	6
21	สพม.21	10	4
22	สพม.22	26	11
23	สพม.23	17	7
24	สพม.24	8	4
25	สพม.25	22	10
26	สพม.26	23	10
27	สพม.27	33	14
28	สพม.28	24	10
29	สพม.29	11	5
30	สพม.30	10	4
31	สพม.31	24	11
32	สพม.32	7	3
33	สพม.33	22	10
34	สพม.34	10	4
35	สพม.35	7	3

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
		ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัด หลักสูตรทวิศึกษาการเรียน ร่วม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัด หลักสูตรทวิศึกษาการเรียน ร่วม
36	สพม.36	14	6
37	สพม.37	21	9
38	สพม.38	14	6
39	สพม.39	33	14
40	สพม.40	6	3
41	สพม.41	7	3
42	สพม.42	10	4
	รวม	521	226

3. การยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive method) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน เพื่อตอบแบบยืนยันองค์ประกอบ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพการส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็น (Personal Data) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติในการบริการจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยศึกษาสภาพปัจจุบันและความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) เพื่อใช้ในการสอบถาม ผู้อำนวยการ โรงเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านบริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามตัวแปรองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 1

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อย มีค่าคะแนนเท่ากับ 2

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเท่ากับ 3

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมาก มีค่าคะแนนเท่ากับ 4

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 5

3. แบบยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างเครื่องมือ มีการดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสังเคราะห์เนื้อหาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ฉบับร่าง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ฉบับสมบูรณ์

1.3 การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการสังเคราะห์เนื้อหา (content Synthesis) ที่ได้ประมวลจาก ขั้นที่ 1.1 และ 1.2 ทั้งหมด มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการดำเนินการดังนี้

2.1 การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความคิดเห็น โดยการตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ศึกษา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC) และพิจารณาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้อง(IOC) เท่ากับ 0.6-1.0 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วปรับแก้ตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็น ที่จะนำไปทดลองใช้ (Try out) ต่อไป

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็น ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะเหมือนกันทุกประการ จำนวน 30 ท่าน ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach's alpha coefficient) ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9855

2.3 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยาลัยนพนธ์พิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวแปรเพื่อสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อแจ้งผู้เชี่ยวชาญเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบแนวปฏิบัติใน

การบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย และผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยรับคืนทางไปรษณีย์ ลงทะเบียน

ขั้นที่ 3 การยื่นข้อองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย และผู้วิจัยได้นำส่งแบบยื่นข้อองค์ประกอบและรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย จึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอน และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษา วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาสังเคราะห์ (content Synthesis) เป็นตัวแปรที่ศึกษา

2. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของเครื่องมือ จากการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC)

3. วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือจากการทดลองใช้เครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ใช้สถิติวิจัย ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้การใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต กำหนดระดับ

ความสำคัญของตัวแปร แนวปฏิบัติ เป็นไปตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของเบสท์ (Best)¹¹¹ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4.3 วิเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) สกัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA) และหมุนแกนขององค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax rotation) และกำหนดเกณฑ์องค์ประกอบ คือ ตัวแปรมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ค่าไอแกน เท่ากับหรือมากกว่า 1 และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป

4.4 การยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

¹¹¹Best, John w, **Research in Education**, 4th .ed., (Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, 1981), 204-208.

สรุป

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methodology) เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (qualitative and quantitative research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาค้นคว้า วรรณกรรมงานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เพื่อวิเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการนำผลสรุปตัวแปรที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) แล้วนำไปสอบถามผู้อำนวยการโรงเรียนในสถานศึกษาที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 คน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) สกัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA) เพื่อให้ได้ องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สุดท้ายยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยแบบยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน และขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) ทราบผลการยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูล ประมวลข้อมูลการวิจัย และรวบรวมผลการวิจัย มานำเสนอในรูปแบบตาราง และแผนภูมิประกอบคำบรรยาย โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์วรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis)
- 1.2 การวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Research Analysis)
- 1.3 การสังเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Interview)
- 1.4 นำตัวแปรที่จะศึกษาทั้งจากวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มาสรุปเป็นตัวแปรที่จะศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลแบบยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายละเอียดของการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้ง 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ จากวรรณกรรม เอกสารที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การวิเคราะห์วรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติ ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย นำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551
3. พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
4. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
5. คู่มือการประเมินและรับรองคุณภาพสถานศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา ระดับภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก
6. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม125 ตอนที่ 43 ก 5 มีนาคม 2551
7. รายงานพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
8. แผนการศึกษาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับ 12 (2560-2564)
9. พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
10. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา (การพัฒนามาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานสมรรถนะ • การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ • การขออนุมัติหลักสูตร • การนำหลักสูตรไปใช้)
11. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
12. แนวปฏิบัติ การดำเนินการฝึกงาน สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
13. รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา

14. รายงาน การพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ
15. การพัฒนาอาชีวศึกษาในต่างประเทศ
16. แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557
17. รูปแบบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี DVE MODELS
18. คู่มือ การจัดทำแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
19. หลักสูตรทวิศึกษา
20. หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ พุทธศักราช 2556
21. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ได้ตัวแปรแนวปฏิบัติ จำนวน 179 ข้อ โดยมีรายละเอียด ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	✓	✓						✓			✓						✓	✓			
2	✓	✓	✓					✓		✓		✓				✓	✓	✓			
3	✓	✓	✓					✓						✓			✓	✓			
4	✓	✓								✓											
5	✓												✓				✓	✓			

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
6	✓	✓	✓							✓	✓		✓	✓							
7	✓	✓	✓										✓				✓	✓			
8	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓				✓			✓	✓			
9	✓	✓	✓				✓														
10	✓	✓	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓			✓
11	✓	✓	✓											✓	✓		✓	✓			

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
12	จัดทำคลังความรู้ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถค้นคว้า แสวงหาความรู้ในเรื่องต่างๆ	✓		✓				✓								✓						
13	จัดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์	✓							✓													
14	กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	✓		✓					✓						✓							
15	กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐานที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ	✓		✓					✓						✓	✓						
16	ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	✓		✓											✓							
17	จัดทำฐานข้อมูลคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนกำหนด นโยบายและพัฒนาการศึกษา	✓		✓				✓						✓								

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
18	✓						✓	✓						✓								
19	✓						✓	✓	✓													
20	✓		✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓				
21	✓						✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓				
22	✓						✓	✓									✓	✓				

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
23	ประชาสัมพันธ์เรื่องหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ให้ ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	✓						✓			✓		✓		✓			✓					
24	การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เป็นไปอย่าง กว้างขวาง ต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่าง ๆ	✓	✓										✓										
25	จัดทำคลังความรู้ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถค้นคว้า แสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ	✓	✓												✓			✓					
26	จัดให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้มีโอกาส แลกเปลี่ยน ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	✓									✓		✓					✓					
27	มีมาตรการและวิธีการในการกำกับดูแล การจัดการ ศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด	✓		✓								✓	✓	✓	✓								
28	หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาใช้เป็น แนวทางในการควบคุมคุณภาพการศึกษา	✓		✓									✓		✓			✓					

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
29	กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	✓		✓							✓		✓	✓	✓							
30	กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ	✓		✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓				
31	ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานในระดับชั้นต่างๆ เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	✓		✓								✓						✓				
32	จัดทำฐานข้อมูลคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนกำหนดนโยบาย และพัฒนาการศึกษาชาติ	✓													✓							

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
33	✓						✓	✓			✓			✓								
	จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพ การจัดการศึกษา																					
34	✓		✓									✓		✓								
	ควบคุมคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการ เรียนรู้ของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการประเมินในระดับชั้น																					
35	✓													✓								
	จัดทำวิจัยหลักสูตร โดยมีกระบวนการค้นหาความรู้และ ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร																					
36	✓	✓								✓				✓								
	มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามี บทบาทในการพัฒนา หลักสูตร																					
37	✓	✓	✓							✓				✓								
	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น นักธุรกิจ ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบ																					
38	✓		✓											✓								
	แต่งตั้งคณะทำงานหลักสูตร ประกอบด้วยผู้อำนวยการ เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่นทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน																					

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
39	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูล เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งศึกษาศภาพ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง บริบทสภาพ ปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน	✓		✓					✓					✓									
40	ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยมี การวางแผนงานที่ชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพการทำงาน ตลอดแนวด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม	✓		✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓					
41	รับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานธุรกิจ ฯลฯ เพื่อนำข้อคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ มาปรับปรุงกรอบ หลักสูตร ให้มีความเหมาะสม ชัดเจน	✓						✓	✓				✓										✓
42	เสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา/ คณะกรรมการ ระดับท้องถิ่น เพื่อให้ความเห็นชอบ	✓										✓						✓	✓				
43	มีองค์ประกอบสำคัญของกรอบหลักสูตรท้องถิ่นครบถ้วน เช่น เป้าหมาย/จุดเน้น สาธารณกรเรียนรู้ท้องถิ่น การประเมินคุณภาพการศึกษา	✓		✓									✓										

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
44	มีการส่งเสริมสนับสนุนระดับท้องถิ่น เช่น การพัฒนาบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากร ดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ	✓	✓			✓	✓				✓			✓								✓	
45	มีการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร	✓										✓		✓									
46	มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ อาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน	✓		✓			✓	✓			✓	✓	✓	✓									
47	การจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอน	✓		✓							✓		✓	✓									

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรพหุศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
48	✓	✓	✓				✓	✓			✓		✓									
	<p>วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่น หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน</p>																					
49	✓						✓				✓		✓							✓		
	<p>หลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผล</p>																					

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
50	✓	✓	✓				✓			✓	✓								✓		✓	
	ร่างเอกสารหลักสูตรผ่านความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา หากมีข้อเสนอแนะจาก คณะกรรมการ ก็นำข้อเสนอแนะดังกล่าว ไปพิจารณา ปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร																					
51	✓									✓	✓		✓						✓		✓	
	จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่งเรื่อง ให้ใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธาน กรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม																					
52	✓									✓	✓		✓	✓					✓			
	ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้าง วิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย																					
53	✓		✓									✓	✓	✓					✓			
	วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็น ระยะๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูล พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความภาพ และมีความ เหมาะสมยิ่งขึ้น																					

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวคิดในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
54	รายวิชาพื้นฐาน : การจัดการศึกษาพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้พิจารณาจัดรายวิชาพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม	✓											✓							✓		
55	สถานศึกษาสามารถจัดรายวิชาพื้นฐานใน 1 ภาคเรียนให้เรียนครบ/ ไม่ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้	✓		✓									✓							✓		
56	จัดรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	✓		✓									✓							✓		
57	รายวิชาเพิ่มเติม: สถานศึกษาสามารถกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็น รายภาค ตามโครงสร้างเวลาที่กำหนด	✓		✓								✓								✓		
58	การตั้งชื่อรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ควรสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือสะท้อนถึงจุดเน้นและเนื้อหาสาระที่สอน	✓											✓							✓		✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
59	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาจากโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลาง และเป้าหมาย/จุดเน้นของท้องถิ่น พร้อมทั้งพิจารณาความต้องการและจุดเน้นของ สถานศึกษา เพื่อจัดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง	✓			✓								✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	
60	สถานศึกษาต้องพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	✓						✓				✓		✓			✓	✓					
61	สถานศึกษามีบุคลากร และครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพียงพอ	✓										✓		✓									✓
62	สถานศึกษามีการจัดโครงสร้างหลักสูตร/ เวลาเรียน มีโปรแกรมการเรียนที่เน้นภาษาต่างประเทศ และโปรแกรมการเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์	✓												✓	✓					✓	✓		

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
63	มีกำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา ทั้งรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารแก่ผู้เกี่ยวข้อง	✓										✓	✓						✓		✓		
64	สถานศึกษาจัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการ วัตและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓				✓	✓			✓		
65	สถานศึกษาจัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผลการเรียนรู้ "ได้ครบตามที่กระทรวงศึกษธิการกำหนด เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนประกาศนียบัตร และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓				✓	✓			✓		
66	มีการกำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้	✓		✓							✓		✓	✓					✓				
67	สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง	✓		✓							✓			✓			✓	✓					

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
68	มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง	✓		✓								✓			✓			✓	✓			✓
69	ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา บุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็น รูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว	✓										✓				✓			✓			✓
70	จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนา หลักสูตร และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร	✓	✓					✓			✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓			✓
71	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีส่วนร่วมของบุคลากรและองค์กร ต่างๆ อย่างเพียงพอ เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการ	✓							✓		✓					✓		✓	✓			✓
72	จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่าง เหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการ ใช้อาคาร สถานที่ต่าง ๆ	✓	✓								✓	✓	✓	✓	✓							✓
73	บริหารทรัพยากรบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การ จัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความ ถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	✓	✓									✓			✓			✓	✓			✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรพหุศึกษา

การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
74	✓	✓						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓
75	✓									✓		✓	✓	✓					✓			✓
76	✓						✓			✓				✓					✓			✓
77	✓	✓						✓		✓		✓		✓	✓				✓			✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทฤษฎีศึกษา การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
78	จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดกลุ่มผู้เรียนและ โครงการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม	✓								✓										✓				
79	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ มุมค้นคว้าแก่ครูผู้สอนและ นักเรียน การพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน	✓						✓	✓			✓			✓					✓		✓		
80	มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้ง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่น	✓		✓					✓		✓				✓								✓	
81	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบริหารจัดการความรู้ในส่วนที่เป็นประสบการณ์ในตัวครู	✓		✓					✓						✓								✓	
82	ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อถ่ายทอด ประสบการณ์ให้เพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ	✓		✓																				✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
83	✓		✓				✓	✓	✓		✓		✓		✓		✓	✓			✓
84	✓		✓		✓					✓				✓			✓	✓			✓
85	✓				✓					✓			✓		✓		✓	✓			✓
86	✓						✓			✓		✓		✓			✓	✓			✓
87	✓				✓		✓						✓	✓							✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
88	✓				✓					✓				✓			✓					✓
	✓																					
89	✓				✓			✓		✓			✓				✓					✓
	✓																					
90	✓				✓					✓		✓	✓	✓						✓		✓
	✓																					
91	✓				✓									✓								✓
	✓																					

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
92	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้น																				
	การศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็น																				
	หลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา																				
	หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็น																				
	เงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา																				
93	การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการการศึกษาวิชาชีพที่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธี																				
	การศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็น																				
	สนใจของการสำเร็จการศึกษาโดย เนื้อหาและ																				
	หลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ																				
	สภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลและกลุ่ม																				
94	การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	
	ที่เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพ ได้มีโอกาสฝึกงานภาคปฏิบัติใน																				
	สถานประกอบการจริงซึ่งมีความร่วมมือระหว่าง																				
	สถานศึกษาและสถานประกอบการ																				

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
95	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓					✓			✓		✓		✓	✓	✓		✓			
	มีผู้ควบคุมการฝึกที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษา ในการจัดฝึกงาน และรับผิดชอบดูแลการฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ																				
96	มีครูฝึกที่ทำหน้าที่ สอน ฝึกอบรม นักศึกษาในสถานประกอบการ	✓				✓									✓	✓		✓		✓	
97	มีการบันทึกความร่วมมือ หรือ MOU (Memorandum of Understanding) ระหว่างฝ่ายหนึ่งแสดงความสนใจ จะปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดและตามเงื่อนไขที่ปรากฏในหนังสือแนบ กับอีกฝ่ายหนึ่ง โดยที่หนังสือนี้ไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด แต่แสดงความต้องการอันแน่วแน่ของผู้ลงนามว่า จะปฏิบัติดังที่ได้ระบุไว้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
98	การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training(DVT) เป็นการจัดการการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพ ได้มีโอกาสฝึกงานภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง	✓																			

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
99	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓				✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาน ประกอบการเพื่อผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิค และช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ											✓									
100	จัดให้ผู้เรียนมีเวลาเรียนทฤษฎีร้อยละ20 อีกร้อยละ80 ฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ	✓		✓										✓				✓			✓
101	การเรียนในระดับปวช. ปวช.1 ภาคเรียนที่ 1-2 เรียนใน วิทยาลัย ปวช.2 และปวช.3 ภาคเรียนที่จะอยู่ในสถาน ประกอบการและจะเข้ามาเรียนในวิทยาลัยภาคเรียน สุดท้ายคือ ภาคเรียนที่ 6	✓												✓				✓			✓
102	การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเน้น เรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ ตลาดแรงงาน	✓	✓				✓	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓			
103	จัดให้นักเรียนทวิภาคี ได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขา อาชีพ	✓						✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
104	นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยีและธุรกิจ ปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ	✓	✓	✓		✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
105	สถานศึกษาได้รับประโยชน์ลดค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณ	✓	✓			✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
106	มีสัญญาศึกษากับวิชาชีพ ระหว่าง สถานประกอบการ กับ นักเรียน/นักศึกษา	✓	✓			✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
107	มีแผนการศึกษาที่เกี่ยวเนื่องวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอด ระยะเวลาการศึกษาที่วิชาชีพที่กำหนดใน แผนการเรียนตลอดหลักสูตร	✓	✓			✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
108	มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตาม แผนการศึกษาที่วิชาชีพที่จัดทำร่วมกันระหว่าง สถาน ประกอบการ และสถานศึกษา	✓	✓			✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
109	มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อ สิ้นสุดการศึกษาที่วิชาชีพ ลงนาม โดย สถาน ประกอบการ	✓	✓			✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
110	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓				✓							✓			✓	✓			
	มีผู้ได้รับรองการสำเร็จการศึกษาแบบวิศวะกิจี ดง นามร่วมกัน 2 ฝ่าย คือ สถาบันประกอบการ และ สถานศึกษา													✓							
111	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อย เปอร์เซ็นต์)ในพื้นที่ คือ มีสถานประกอบการ ในพื้นที่ตั้ง สถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกวิชา ได้เข้าฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ	✓												✓					✓		✓
112	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อย เปอร์เซ็นต์) นอกพื้นที่ คือ "ไม่มีสถานประกอบการใน พื้นที่ตั้งสถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชา ได้เข้าฝึก อาชีพในสถานประกอบการ โดยจะต้องมีการจัดที่พัก ใกล้กับสถานประกอบการที่ไม่ฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียน และมีครูควบคุมดูแล	✓	✓											✓					✓		
113	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีบางสาขาวิชา	✓												✓				✓		✓	
114	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่พนักงานของ สถานประกอบการ	✓												✓					✓		✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
115	การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในต่างประเทศ	✓													✓							✓
116	สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินการฝึกอาชีพได้	✓	✓		✓				✓				✓		✓	✓			✓			✓
117	สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงาน ดูแล การฝึกและสอนอาชีพให้นักเรียนได้	✓	✓		✓				✓				✓		✓	✓			✓			✓
118	สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถจัดตั้งแควตล์อัมที่เอื้ออำนวยความสะดวกการฝึกอาชีพได้	✓	✓		✓				✓				✓		✓	✓			✓			✓
119	สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถจัดการฝึกอาชีพได้ตลอดระยะเวลา 1 ปี หรือ 3 ปี หรือจนจบหลักสูตร ปวช. ,ปวส.	✓	✓				✓						✓		✓	✓			✓			✓
120	สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถจัดตั้งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนา กับกับสถานศึกษาได้	✓											✓		✓	✓			✓			✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
121	สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถจัดสวัสดิการ ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึกได้		✓					✓							✓	✓	✓	✓	✓			
122	มีครูฝึกอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นวิศวกร ช่างเทคนิค หรือช่างชำนาญงานในสถานประกอบการ		✓					✓				✓			✓	✓	✓	✓	✓		✓	
123	มีครูฝึกอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่รับนักเรียนเข้าฝึก		✓				✓			✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
124	มีครูฝึกอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถรับการสัมมนาความรู้ เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาได้		✓							✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
125	การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการสำรวจความต้องการ การรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยต่าง ๆ ของสถานประกอบการ		✓							✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
126	การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมกับการพิจารณาความพร้อมของครูฝึก		✓										✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
127	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓	✓		✓						✓		✓		✓	✓	✓	✓		
128	มีการกำหนดคุณสมบัติของนักเรียนอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี	✓					✓					✓		✓		✓			✓		
129	มีการทำสัญญาการฝึกอาชีพของสถานประกอบการกับ นักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและ สถานศึกษาร่วมทวิภาคี	✓					✓					✓		✓		✓			✓		
130	มีระเบียบการฝึกอาชีพ สถานประกอบการกำหนด ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียน	✓				✓						✓		✓		✓			✓		
131	การฝึกอาชีพในสถานประกอบการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการฝึกให้แก่นักเรียนตาม สมควร	✓				✓						✓		✓		✓			✓		
132	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและ สถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตาม หลักสูตร	✓	✓	✓								✓		✓		✓			✓		
133	มีครูฝึกควบคุมดูแลให้นักเรียนบันทึกรายงานการฝึก อาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐานใน การฝึก	✓										✓		✓		✓			✓		

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
133	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓	✓	✓							✓		✓		✓	✓	✓		✓	
134	สถานประกอบการต้องส่งผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก เข้าร่วมสัมมนากับสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการฝึกกับสถานศึกษา	✓										✓				✓					
135	ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือแก่สถานประกอบการอื่น ในการรับนักเรียนเข้าฝึกหัดข้อเรื่องที่ สถานประกอบการอื่น ไม่พร้อม	✓										✓		✓		✓					
136	มีผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบในฐานอาจารย์พิเศษ ให้ความช่วยเหลือจัดผู้ชำนาญการพิเศษในสาขาวิชาชีพ เฉพาะให้ความรู้แก่ครูอาจารย์และนักเรียนของ สถานศึกษาตามที่สถานศึกษาขอความอนุเคราะห์	✓						✓				✓		✓		✓					
137	สถานศึกษาจัดบุคลากรที่มีความชำนาญในสาขาวิชาที่ ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทำหน้าที่เป็นครู ตามสถานประกอบการที่ขอความอนุเคราะห์	✓						✓				✓		✓		✓					
137	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ ติดต่อกับสถาน ประกอบการเชิญชวนให้เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาค	✓						✓				✓		✓		✓		✓			

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
138	สถานประกอบการที่ประสงค์จะรับนักเรียนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แรงความจำเป็นและความร่วมมือไปยัง สถานศึกษา	✓	✓			✓							✓		✓		✓	✓	✓		✓	
139	มีการวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อมของ สถานประกอบการและความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะร่วมกันฝึก	✓	✓			✓							✓		✓			✓			✓	
140	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและ หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	✓	✓			✓			✓				✓		✓		✓	✓	✓		✓	
141	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะฝึกนักเรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	✓	✓			✓		✓	✓				✓		✓		✓	✓	✓		✓	
142	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ ในการกำหนดเป้าหมาย จำนวนนักเรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่สถานศึกษาต้องการ	✓	✓					✓					✓		✓		✓	✓	✓		✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
143	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาค	✓	✓			✓							✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	
144	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ จัดทำรายละเอียดการฝึกภาคปฏิบัติใน แต่ละรายวิชา ตามความเหมาะสมของสถาน ประกอบการ ให้ครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตร	✓	✓	✓		✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
145	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ จัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้ เป็นไปตาม โครงสร้างหลักสูตร	✓	✓	✓		✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
146	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การ ฝึกภาคปฏิบัติให้ขึ้น ไปตามแผนการเรียน	✓	✓	✓		✓							✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
147	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ ในการนิเทศการเรียนการสอน การฝึก ภาคปฏิบัติและติดตามผล	✓	✓	✓		✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
148	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓	✓	✓							✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	
149	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการจัดทำเครื่องวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
150	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการให้สถานประกอบการออกใบรับรอง การผ่านงานให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา	✓	✓	✓	✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
151	สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา สถานศึกษาลำวางข้อมูลความต้องการของสถาน ประกอบการ ในการร่วมมือ จัดอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี	✓	✓	✓	✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
152	สถานศึกษาประสานงานกับสถานประกอบการ ที่ ร่วมมือจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการกำหนด เป้าหมายการรับนักเรียนสาขาวิชาชีพ ที่เปิดสอน ตลอดจนการรับสมัครนักเรียน	✓	✓	✓	✓			✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
153	สถานศึกษารับขึ้นทะเบียนนักเรียน ภายหลังที่สถาน ประกอบการ รับเข้าเรียนและทำสัญญาการศึกษา แล้ว	✓										✓		✓							

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
154	สถานศึกษารับรองทะเบียนเรียนตามรายวิชา ที่เปิดสอนตลอดหลักสูตร	✓	✓	✓									✓		✓		✓	✓	✓			
155	สถานศึกษาจัดปฐมนิเทศชี้แก่นักเรียนและผู้ปกครองก่อนเข้าเรียนร่วมกับสถานประกอบการ	✓	✓	✓	✓								✓		✓		✓	✓	✓		✓	
156	สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตร ร่วมกับสถานประกอบการ	✓	✓	✓	✓				✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
157	สถานศึกษาจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร	✓	✓	✓	✓		✓						✓		✓		✓	✓	✓		✓	
158	สถานศึกษาจัดครู-อาจารย์ ทำหน้าที่ติดตามและกำกับ การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	✓	✓	✓									✓		✓		✓	✓	✓			
159	สถานศึกษาจัดอบรม ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ในสถานประกอบการเกี่ยวกับการวางแผนการฝึก การวัดและประเมินผลการฝึก	✓	✓	✓			✓								✓					✓		
160	สถานศึกษาวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักเรียน ตลอดหลักสูตร	✓	✓	✓			✓						✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
161	สถานศึกษาแจ้งผลการเรียนของนักเรียน ให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	✓	✓	✓	✓									✓	✓		✓	✓	✓		✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรพหุศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
162	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓				✓						✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
163	สถานศึกษาจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองการผ่านแก่ผู้สำเร็จการศึกษา	✓						✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
164	สถานศึกษาจัดการประชุมสัมมนาสถานประกอบการประเมินผลความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อการวางแผนการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	✓				✓		✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
165	สถานประกอบการต้องรับนักเรียนตามกระบวนการ	✓										✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	
166	สถานประกอบการจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก	✓				✓						✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
167	สถานประกอบการต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับนักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองสัญญาการฝึก	✓										✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
168	สถานประกอบการจัดการให้มีการฝึกอาชีพ	✓	✓	✓					✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
169	สถานประกอบการต้องส่งผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษา	✓	✓		✓								✓		✓		✓			✓	✓	✓	
170	สถานประกอบการมีการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่และพนักงานของสถานประกอบการ ทราบถึง การเข้าร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา	✓	✓						✓				✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓
171	สถานประกอบการต้องจัดงบประมาณเพื่อให้แก่ผู้ประกอบการและนักเรียน	✓	✓				✓	✓					✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓
172	สถานประกอบการต้องออกไปรับรองการดำเนินงานให้กับนักเรียน เมื่อสิ้นสุดการฝึกอาชีพและสำเร็จการศึกษา	✓	✓				✓	✓					✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
173	สถานศึกษาต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครอง ถึงการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเรียนอาชีวศึกษาในรูปแบบหนึ่ง ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	✓	✓	✓		✓							✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
174	นักเรียนจะต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรกับสถานประกอบการ โดยได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในการฝึกอาชีพ	✓	✓										✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
175	นักเรียนต้องบันทึกการฝึกอาชีพ ลงในสมุดรายงานการฝึกอาชีพด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวันที่มีการฝึกอาชีพและปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในการฝึกอาชีพ	✓	✓	✓									✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
176	นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด	✓	✓	✓		✓						✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
177	การดำเนินการศึกษานักเรียนจะต้องเรียนครบตามโครงการสร้างของหลักสูตร , ได้รับไปผ่านงานจากสถานประกอบการ , ได้รับความนับผ่านการศึกษาและฝึกอาชีพ และ ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	✓	✓				✓						✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
178	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	✓				✓	✓					✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
	กฎเกณฑ์และระเบียบการประเมินผลการเรียนในระบบ ทวิภาคี ให้ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่า ด้วยการประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2547																				
179	จัดทำเป็นหน่วยเรียนรู้บูรณาการที่ใช้แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน และท้องถิ่น		✓			✓	✓	✓						✓			✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา
การเรียนรู้ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้แนวปฏิบัติทั้งหมด 179 แนวปฏิบัติ

1.2 การวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Research Analysis)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. ขวัญชัย สันทิพย์สมบูรณ์ (2533)
2. กัญญา วีรบรรณ (2542)
3. สืบสกุล แสงธำรง (2542)
4. พรนิภา โรจน์วิลาวัลย์ (2542)
5. ชิงชัย บุญมีและคณะ (2543)
6. สภาพ ผลาพิบูลย์ (2546)
7. บรรเลง ศรีนิตและคณะ (2548)
8. มงคล ราชบุตร (2550)
9. สมชาย ชนนันชนะ (2550)
10. ผ่องพรรณ ตรีเนตร (2550)
11. ณรงค์ ฤทธิเดช (2552)
12. ชีรวิทย์ ชมใจ (2554)
13. วิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2556)
14. ประภาพรรณ ปวีวรรณ (2558)
15. พิศณุ ทองเลิศ (2558)
16. เนียง โสพนา (2559)
17. Hardy (1995)
18. Almegren (1996)
19. Bono (1996)
20. Thomas Deissinger (1996)
21. Lehmann,Wolfgang L. (1999)
22. Sharma,Tanka Nath (1999)
23. Hargrave,Lou Ann (2002)
24. McCoshan&Otero (2002)
25. Shoshana (Neuran,Adrian Ziderman) (2003)
26. Ida Jaul,Christian Helms Jorgensen (2004)

27. Gannon Gary L (2005)
28. Doo H Lim (2009)
29. His-chi Hsiao (2009)
30. Fam-Shing Chen (2009)
31. Ji-Eun Cha (20092)
32. Stefan Silvestrini and Melody Garcia (2010)
33. Tsanglang Liang (2011)
34. Binnur Yesilyaprak (2012)
35. Min Jou (2014)
36. Mark L.J. te Wierik (2015)
37. Mauricio Farias (2015)
38. Heri Retnawati (2016)
39. Marc Stadler (2016)
40. Veronika Marta Wora (2017)

ได้ตัวแปรองค์ประกอบ แนวปฏิบัติ จำนวน 72 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทั่วศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40						
1	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาวิชาศึกษามีองค์ประกอบ คือ ความเป็นมาของการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาของหลักสูตรวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสมรรถนะที่พึงประสงค์โครงสร้างของหลักสูตรและแนวทางการใช้หลักสูตร																																													
2	หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาวิชา ด้านบริบท ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก																																													
3	ปรัชญาของหลักสูตรวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม																																													

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาและมีรายชื่อกำหนด (ต่อ)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาและมีรายชื่อกำหนด

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			
4	คุณสมบัติของผู้บริหาร คุณสมบัติของครูผู้สอน คุณสมบัติของนักศึกษามี ความเหมาะสม	✓																								✓																	
5	อาคาร สถานที่ และ ห้องปฏิบัติการ และตำรา เอกสารมีความเหมาะสม							✓																																			
6	ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ การอธิบายหลังสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนที่ ซับซ้อนได้	✓							✓																																		
7	ในเนเจอร์แลนด์ ได้ ประยุกต์ใช้การแนะแนว อาชีพแบบใหม่กับวิธีการ เรียนรู้จากฐาน ความสามารถทำให้ผู้เรียน มีความสำเร็จในการเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษาและ สถาบันฝึกฝนวิชาชีพ																																										

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
8	ตัวแปรแนวปฏิบัติ					✓																										✓									
	นักศึกษาที่มีสมรรถภาพเชิงวิชาการจะได้หน่วยกิตมากขึ้นในระบบการศึกษาเมื่อเทียบโอน																																								
9	นักเรียนเพศหญิงที่มีอายุมากและเรียนภาคค่ำ มีความสมัครใจที่จะเรียนระบบทางไกลสูงกว่านักเรียนชายที่อายุน้อยและเรียนภาคเช้า																																								

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
10	การวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของสถานประกอบการและท้องถิ่น				✓										✓																											
11	สถานศึกษาควรเชิญผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการจัดการอาชีวศึกษา	✓		✓											✓																											
12	จัดทำแผนผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการในท้องถิ่น				✓																																					
13	จัดให้มีการทดสอบนักศึกษาเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	✓								✓								✓																								

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40					
16	คุณสมบัติผู้จบการศึกษา อาชีพ คือ สามารถ ติดตามและปรับตัว เข้ากับ เปลี่ยนแปลงและ ความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีในอาชีพ ของตนได้อย่าง รวดเร็ว	✓																																												
17	หลักสูตรการมีความ ชัดเจน ต้องคำนึงถึง คุณสมบัติที่ควรต้องมี ของผู้จบหลักสูตร การฝึกอาชีพ	✓																																												

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	หัวข้อมาตรฐานปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			
18	มีการให้สวัสดิการแก่นักเรียนระบบทวิศึกษาที่ทำงานในสถานประกอบการ โดยให้ค่าตอบแทน อย่างน้อยร้อยละ 75 ของค่าจ้าง แรงงานขั้นต่ำ																			✓																							
19	คุณลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษาต้องปรับปรุง เพราะ มีความรู้และทักษะน้อย ขาดความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจ ขาดข้อมูล สถานประกอบการ ขาดระเบียบวินัย											✓									✓																						
20	หลักสูตรของสถานศึกษา ไม่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ						✓					✓																															

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40				
21	การจัดการความรู้ ร่วมมือให้ หลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่ร่วมวางแผน ผลิต ร่วมทำการตลาด ผลผลิตของ สถานศึกษา ร่วม ออกแบบรายวิชา ร่วมสอนและให้ คำปรึกษา การเชื่อม ชม และการฝึกอบรม ในสถาน ประกอบการ			✓												✓							✓																						
22	ความร่วมมือจะ เกิดขึ้นจากการ ประชุมพบปะกัน และการติดต่ออย่าง ไม่เป็นทางการ โดย อาจารย์ของ สถานศึกษามีบทบาท สำคัญในการริเริ่ม สร้างความร่วมมือ																																												

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40					
27	นักเรียนสาขา อาชีวศึกษามีความ ต้องการ ในการ สนับสนุน งบประมาณในการ เรียนเพิ่มขึ้น		✓												✓																															
28	ครูไม่เข้าใจระบบการ วัดและประเมินผล																	✓																												
29	ครูไม่เข้าใจการ พัฒนาเครื่องมือวัด เจตคติ การออกแบบ หลักการประเมินเพื่อ วัดทักษะต่าง ๆ และ วิธีการประเมิน									✓																																				
30	การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน การ วัดผลประเมินผลมี ความเหมาะสม																																													

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40				
31	ผลการเรียนรู้เอง ผู้เรียนและผลการ ศึกษานี้ความ เหมาะสม							✓																																					
32	ประสิทธิภาพการ บริหาร การ อาชีวศึกษาของระบบ ทวิภาคี และการ สัมมนาการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ซึ่ง จำแนกเป็น 4 แนวทางหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการ ระบบทวิภาคี ความ ร่วมมือ การจัดการ เรียนการสอน และ คุณลักษณะผู้สำเร็จ การศึกษ								✓																																				

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
33	การอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คุณลักษณะของ ผู้สำเร็จการศึกษา การ เวชนาการสอน ครูผู้สอน ความ ร่วมมือ การ สนับสนุนของรัฐบาล มาตรฐานการ อาชีวศึกษา และการ บริหารจัดการ	✓		✓																																							

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
34	แนวคิดกรรมการบริหาร งานอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี มี องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี 2) ระบบการ ดำเนินงาน อาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี 3) นโยบายจัด อาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคี 4) ความร่วมมือ การจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี 5) การ วัดและกา ประเมินผล 6) หลักสูตร 7) คุณสมบัติของผู้เรียน	✓		✓																																						

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
35	รูปแบบความร่วมมือของ การจัดการอาชีวศึกษา ระบบ ๒-๒ ประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน นโยบายและบทบาท หน้าที่ 2) ด้านโครงสร้าง และการบริหาร 3) ด้าน หลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน 4) ด้านการ ระดมทรัพยากร		✓																								✓																
36	การจัดหลักสูตรและการ เรียนการสอนที่ หลากหลายหรือเฉพาะทาง ที่สอดคล้องกับความต้องการ แรงงานท้องถิ่น		✓																								✓																
37	การจัดระบบการเรียนเพื่อ สะสมและเทียบโอน หน่วยการเรียนจากความรู้ และประสบการณ์																		✓																								

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40					
38	สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการควรได้รับจากความร่วมมือ																											✓																	
39	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน				✓																																								
40	ให้มีการประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานในสถานประกอบการ ให้มีการซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและต้องการ																																												
41	ครูในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	✓						✓																																					

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมเอาชีวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40				
42	มีการแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบทุกภาคเรียน และมีการส่งเสริมให้นักเรียนที่ไม่ผ่าน วัตถุประสงค์การเรียน	✓						✓																																					
43	มีการประชาสัมพันธ์โครงการร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ		✓														✓																												
44	ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับแผนการเรียน มีกรณีศึกษา โนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน								✓																																				

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	หัวข้อมาตรฐานปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			
45	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จำนวนชั่วโมงสอน รายวิชา มีความเหมาะสมและสถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกับบริหารจัดการหลักสูตร				✓											✓																												
46	รูปแบบการดำเนินการ อาชีวศึกษาจังหวัด ระดับ อาชีวศึกษาจังหวัด ใช้ กระบวนการเครือข่าย อาชีวศึกษาจังหวัด						✓																																					
47	ประโยชน์ของความร่วมมือ คือ โอกาสการได้งานทำของนักเรียนนักศึกษา การทำรายได้ของนักศึกษา และการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น					✓																			✓		✓																	

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
48	จุดอ่อนหรืออุปสรรคทาง ความร่วมมือ คือ การขาด งบประมาณสนับสนุนจาก ทั้งฝ่ายสถานศึกษาและ สถานประกอบการ การระ งานที่เพิ่มขึ้นของอาจารย์ ความไม่ชัดเจนของ ตารางสอน										✓						✓																									
49	ผู้สำเร็จจากกรฝึกอบรมทาง วิชาชีพ มีอัตราการจ้างงาน สูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน																																									
50	การศึกษาทางเทคนิคและ การฝึกอบรมได้มีการปฏิรูป หลักสูตรใหม่			✓																																						
51	หลักสูตรการเรียนรู้ออน ไลน์โดยใช้คอมพิวเตอร์ มี ประสิทธิภาพและช่วยเสริม ความรู้ เพิ่มผลสัมฤทธิ์และ ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน		✓																																							

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
52	การจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ที่จะประสบความสำเร็จต้องทำถึงถึง - ความสามารถของบุคคล ที่มี ทักษะการตัดสินใจ ทำงาน เป็นทีมร่วมกับผู้อื่น สร้าง แรงจูงใจ รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี - สมรรถนะของการ ปฏิบัติงาน ต้องมีเหตุผลใน การตัดสินใจและมีเทคนิค ในการแก้ไขปัญหา -สมรรถนะอาชีพ ต้อง เชื่อมั่นในทักษะฝีมือของตน เข้าใจสมรรถนะของอาชีพ นั้น ๆ		✓																																							
53	นโยบายการศึกษา มีการบูรณาการฝึกงาน มีการ ตรวจสอบ ด้วยระบบ VET (Vocational Education Training) การฝึกงานต้องมีความ ท้าทาย																✓			✓																						

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย (Research analysis) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40				
67	การฝึกอาชีพในเยอรมันมี การควบคุมคุณภาพ เน้น รูปแบบและข้อกำหนด การปฏิบัติที่แน่นอน มาตรฐานเดียวกับตาม เงื่อนไข เพื่อการสร้าง ศักยภาพและการยอมรับ ในสถาบัน																	✓																										
65	ครูที่สอนในโรงเรียน เอกชนและโรงเรียน รัฐบาล พบว่ามี ประสิทธิภาพการสอน แตกต่างกัน																																									✓		
69	นักเรียนอชีวศึกษามีความ พึงพอใจต่อการสอน ทางออนไลน์ของครูมากที่สุด																																											✓

1.3 การสังเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (Interview)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน คือ

1. นายชนะ อปราชิตา
ผู้อำนวยการโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ จังหวัดกาญจนบุรี
2. นายนพพล คำเรียง
ผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 7 จังหวัดสุพรรณบุรี
3. นายพิทยา แก้วทิพย์
ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี
4. ดร.วรรณิ์ ภิรมย์จำ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบางเลนวิทยา จังหวัดนครปฐม
5. นายวิโรจน์ ไชยภักดี
ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
6. นายวีรพล มณีพงษ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี
7. ดร.ศุภโชค ปิยะสันต์
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี จังหวัดเชียงราย
8. นายสนิท รินับถื้อ
ผู้อำนวยการโรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม จังหวัดนครปฐม
9. นายสมพงษ์ เฉลชะรัตนวรกุล
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี
10. ดร.สมพิศ สำเนียงแจ่ม
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก จังหวัดกาญจนบุรี
11. นายสุชาติ ศรีแดงบุตร
ผู้อำนวยการโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จังหวัดนครปฐม
12. นายสุรินทร์ สำลี
ผู้อำนวยการโรงเรียนด่านทับตะโกราษฎร์อุปถัมภ์ จังหวัดกาญจนบุรี

และได้สรุปผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้ตัวแปรแนวปฏิบัติ จำนวน 47 ข้อ
ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.	กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้กับเรียน ได้มากขึ้นใจการบริหารทางด้านอาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.	สภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.	รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะได้มีการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาตอนปลาย มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานทันที	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงนาราง จัดตั้งความร่วมมือ(Memorandum Of Understanding) กับวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนปลายรูปแบบทวิศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรหรือการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6.	ความสำคัญของการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ.และสถานศึกษาสังกัด สอศ. ในการเตรียมแรงงานระดับฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่นักเรียนตามความถนัดและความสนใจและเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่ไปกับ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7.	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8	ลักษณะการเรียน ผู้เรียนลงทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียนมัธยม เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และเรียนรายวิชาเพิ่มเติมรายวิชาที่ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพปวช.พ.ศ.2556 หลักสูตร 3 ปี จบแล้วได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และวุฒิปประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9.	การจัดโครงสร้างวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิชาที่พื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 41 หน่วยกิต วิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภาคเรียนละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓
10.	วิทยาลัยการอาชีพจัดโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) พ.ศ. 2556 หมวดวิชาทักษะอาชีพ ไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต หมวดศึกษาศาสตร์ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓
11.	การจัดการเรียนรู้และวัดผลและประเมินผลการเรียน โรงเรียนมัธยมและวิทยาลัยการอาชีวภาพแผนร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.	ราชาวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้และวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13.	ราชาวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และหรือจุดเน้นของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้และวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
14.	รายวิชาเพิ่มเติมตามหมวดทักษะวิชาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้และวัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยความร่วมมือของโรงเรียนมัธยมศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15.	การฝึกทักษะประสบการณ์วิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยการอาชีพดำเนินการร่วมกัน ดำรงและกำหนดสถานประกอบการ โดยการวางแผนการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดูร้อน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
16.	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นผู้จัดการเรียนรู้และวัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
17.	การเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษารับเทียบโอนผลการเรียนวิชาเพิ่มเติมที่จัดตามหมวดทักษะวิชาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) จากวิทยาลัยการอาชีพ เสริมเติม เพิ่มหลักสูตรภาคการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18.	การเทียบโอนผลการเรียน วิทยาลัยการอาชีพรับเทียบ โอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าสู่รายวิชาหมวดทักษะและหมวดวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
28.	ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งสองแห่งร่วมกันแนะแนวการศึกษาต่อรูปแบบทวิศึกษา หนึ่งคนได้สองวุฒิ การจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
29.	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดรถรับ-ส่ง เดินทางไปเรียนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
30.	เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพ.ศ.2551 กับ แผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2556 จะพบว่าชื่อของ วิชาบางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ(Contents)ของแต่ละวิชาจะ พบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้สถานศึกษาทั้ง สองฝ่ายที่เข้าร่วมโครงการจึงต้องร่วมมือปรับปรุงสาระในแผนการเรียนรู้อันเพื่อ รักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
31.	การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมติใหม่ของการจัดการศึกษานองจาก ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน ประหยัดค่าใช้จ่ายของ ผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
32.	สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ความสำเร็จ การศึกษาเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานหรือหน่วยงาน ที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้ความสามารถและสมรรถนะในด้าน อาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
33.	ค่าใช้จ่ายในการจัดหาทุนหรือรับ-ส่งนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถานอาชีวศึกษานั้นภาคของผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
34.	สถานศึกษาอาชีพที่ร่วมโครงการยังขาดความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากร อาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมถึงค่าตอบแทนครู อาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น วัสดุควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
35.	ผู้ปกครองมีความรู้สึกปลอดภัยกว่าที่มีบุตรหลานเข้าเรียนสายอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบพิเศษ การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนปลาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
36.	ความรู้ด้านวิชาสามัญของผู้เรียนตามโครงการที่ศึกษาอาจต่ำกว่าผู้เรียนที่เรียนในสายสามัญทั่วไป ดังนั้นผู้เรียนในโครงการที่ศึกษาคควรต้องมีการเรียนเสริมเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมก่อนเข้ารับการสอบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
37.	ช่วงระยะเวลาการศึกษาต่อ ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ฝัฒณะแนวสำรวจความต้องการเรียนต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
45.	รัฐบาลจัดสรรงบประมาณอย่างไม่เป็นระบบ และไม่แน่นอน บางภาคเรียนบางปีการศึกษาที่ไม่ได้รับ ภาระค่าใช้จ่ายในส่วนที่เพิ่มขึ้นจึงเป็นภาระแก่โรงเรียนและผู้ปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
46.	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดรับ-ส่ง เดินทางไปเรียนที่วิทยาลัยอาชีวการอาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
47.	เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพ.ศ.2551 กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2556 จะพบว่าชื่อของวิชาบางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษประเภทศัลยกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะพบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้สถานศึกษาทั้งสองฝ่ายที่เข้าร่วมโครงการจึงต้องร่วมมือปรับปรุงสาระในแผนการเรียนรู้อันเพื่อรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 9 ผลการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้แนวปฏิบัติทั้งหมด 47 แนวปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปร องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 179 ตัวแปร การวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 72 ตัวแปร และการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 47 ตัวแปร และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปร จากวรรณกรรมและตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ชุดรวมกัน ได้ตัวแปรชุดที่ 1 จำนวน 298 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความหมายที่ซ้ำซ้อน และความเหมาะสมของตัวแปร ได้ตัวแปรที่เหมาะสม จำนวน 123 ตัวแปร นำตัวแปรดังกล่าวไปวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้จำนวนตัวแปร 123 ตัวแปร และเมื่อนำตัวแปรทั้ง 123 ข้อ ไปทดลองเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค พบว่า ตัวแปรทั้ง 123 ข้อ มีความน่าเชื่อถือและสามารถเป็นตัวแปรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) จำนวน 123 ข้อ ด้วยการผนวกองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยมีหน่วยวิเคราะห์คือ โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการเรียนหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 แห่ง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 226 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ ประเภทการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) และสรุปผลการวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดที่นำเสนอเป็นตารางประกอบ การบรรยาย ดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหาร โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) รายละเอียดดัง ตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	รวม	
		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	116	51.33
	- หญิง	110	48.67
	รวม	226	100.00
2	อายุ		
	- ต่ำกว่า 30 ปี	14	6.19
	- 31 – 35 ปี	27	11.95
	- 36 – 45 ปี	74	32.74
	- 45 – 60 ปี	111	49.12
	รวม	226	100.00
3	วุฒิการศึกษา		
	- ปริญญาตรี	63	27.88
	- ปริญญาโท	151	66.81
	- ปริญญาเอก	12	5.31
	รวม	226	100.00
4	ประสบการณ์ในการทำงาน ด้านบริหาร		
	- ต่ำกว่า 5 ปี	69	30.53
	- 6 – 10 ปี	50	22.12
	- 11 – 15 ปี	35	15.49
	- 16 – 20 ปี	20	8.85
	- 21 ปีขึ้นไป	52	23.01
	รวม	226	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 226 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 51.33 เป็นเพศหญิง จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 48.67

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ 46 – 60 ปี มีมากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 49.12 และรองลงมา คือ อายุอยู่ระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 32.74 อายุ 31 – 35 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 11.95 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.19

ด้านวุฒิการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับปริญญาโทมีมากที่สุด จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 66.81 และรองลงมา คือ มีระดับปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 27.88 และมีระดับปริญญาเอก มีน้อยที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.31

ด้านประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหาร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีมากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 30.53 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.52 ประสบการณ์ในการทำงาน 6 - 10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 22.12 ประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.49 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 16 – 20 ปี มีน้อยที่สุดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับแนวปฏิบัติของตัวแปรองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ระดับแนวปฏิบัติของตัวแปรองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายโดยวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิต(Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และเปรียบเทียบกับค่ามัชฌิมเลขคณิต(Arithmetic mean) กับเกณฑ์การวิเคราะห์ของเบสท์ (Best) เพื่อหาระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร รายละเอียด ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่ามัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
1	กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางการจัด การศึกษาทวิศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่นและความต้องการจำเป็น	4.09	.74	มาก
2	ข้อมูลในการกำหนดนโยบายและปรับปรุงหลักสูตร ได้จากผลการวิจัยการจัดการศึกษาทวิศึกษา	3.75	.80	มาก
3	นโยบายในการพัฒนาบุคลากรมีความชัดเจน	3.72	.84	มาก
4	นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วย ขับเคลื่อนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรทวิศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ	3.29	1.04	ปานกลาง
5	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วน ผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น	3.64	.86	มาก
6	มีนโยบายและแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทวิศึกษา ได้เข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีหลังจบการศึกษา	3.76	.97	มาก
7	มีนโยบายขยายโอกาสในการเข้าถึงการให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา	3.63	.86	มาก
8	การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นการ เน้นเรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญ เข้าสู่ตลาดแรงงาน	3.57	.95	มาก
9	มีรายงานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพการจัด การศึกษา	3.66	.84	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
10	มีการชี้แจงในการได้รับวุฒิการศึกษาในการจัด การศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.83	.92	มาก
11	ภาครัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่นมีการบูรณาการ ร่วมกันในการจัดทวิศึกษา	3.97	.71	มาก
12	มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามี บทบาทในการพัฒนาหลักสูตรทวิศึกษา	3.96	.78	มาก
13	มีประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้แก่นักเรียนและ ผู้ปกครองสนใจการเรียนมัธยมศึกษาควบคู่กับการฝึก อาชีพ	3.79	.85	มาก
14	แนะนำการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตาม ความต้องการของผู้เรียนและความเห็นชอบในการ เรียนหลักสูตรทวิศึกษา	3.88	.83	มาก
15	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และ หลักสูตรเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน	4.30	.76	มาก
16	มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็น ระยะๆ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์และ หนังสือพิมพ์ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระสำคัญ และการเรียน การสอนและวิธีการวัดประเมินผล	3.72	.86	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
17	มีการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการ พัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้ เป็นรูปธรรม	4.10	.80	มาก
18	สถานศึกษาชี้แจงความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งใน สถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	2.90	1.32	ปานกลาง
19	การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัย เพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน และ ความต้องการของผู้ปกครองชุมชน	3.94	.82	มาก
20	มีระบบการประเมินความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ปราชญ์ในชุมชน และ หน่วยงานธุรกิจ เพื่อปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้มี ความเหมาะสมชัดเจนทุกปี	3.94	.82	มาก
21	มีการกำหนดแนวทางในการแต่งเครื่องแบบ อาชีวศึกษาในวันที่เรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษา	3.82	.84	มาก
22	จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาดูแล ประสบการณ์การจัดการศึกษาทวิศึกษาโดยตรง	3.98	.74	มาก
23	มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนา หลักสูตร รวมทั้ง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของ ท้องถิ่น	4.05	.78	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
24	มีการสร้างข้อตกลงประสานงานร่วมมือจัด อาชีวศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย การรับนักเรียน ตามสาขาอาชีพ	3.81	.87	มาก
25	จัดทำแผนผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาที่ สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสถาน ประกอบการในท้องถิ่น	4.02	.92	มาก
26	มีกระบวนการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง เป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เช่น บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน	3.82	.77	มาก
27	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและชุมชน ท้องถิ่นเข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการจัดการ อาชีวศึกษา	3.98	.83	มาก
28	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบ้นที่กข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum Of Understanding) กับวิทยาลัยการ อาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ในเรื่องการจัดการ เรียนการสอน หลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษา และ มัธยมศึกษาตอนปลายรูปแบบทวิศึกษา	3.91	.70	มาก
29	มีสวัสดิการแก่นักเรียนรูปแบบทวิศึกษาที่ทำงานใน สถานประกอบการ โดยให้ค่าตอบแทน อย่างน้อย ร้อยละ 75 ของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ	4.26	.80	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
30	การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาใน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมี การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไข ของการสำเร็จการศึกษา	4.30	.77	มาก
31	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการร่วมคิด แลกเปลี่ยน ร่วมทำ สถานศึกษาควรจัดสรรให้ครู จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและทำงานโดย ใช้กระบวนการกลุ่ม	3.39	1.12	ปานกลาง
32	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการ จัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย ให้บุคลากรที่ได้รับ มอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงเกิดผลดี ต่อราชการ	3.79	.91	มาก
33	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ในการบริหาร โรงเรียนและนำแผนสู่การปฏิบัติได้	3.51	.92	มาก
34	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดรถรับ-ส่ง เดินทางไปเรียนที่ สถานศึกษาอาชีวศึกษา	3.89	.85	มาก
35	จัดให้มีการฝึกประสบการณ์การฝึกงานทักษะอาชีพ ในสถานประกอบการ	3.95	.75	มาก
36	มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาระดับ มัธยมร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา	3.90	2.12	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อ ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่ามัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
37	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะฝึก นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาและดำเนินการ ในการกำหนดเป้าหมาย จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา ระบบทวิศึกษาที่สถานประกอบการต้องการ	4.00	.72	มาก
38	มีการวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อมของ สถานประกอบการและความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะร่วมกันฝึก	3.97	.79	มาก
39	การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเป็นการจัดการ การศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพได้มีโอกาสฝึกงาน ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง	3.90	.88	มาก
40	มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาน ประกอบการเพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่าง เทคนิคและช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ	4.14	.75	มาก
41	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นัก ธุรกิจในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ กรอบแนวคิดการจัดการศึกษา	4.12	.77	มาก
42	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา ตามหลักสูตร	4.15	.77	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อ ที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่ามัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
43	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำ ความเข้าใจและสร้างหลักการจัดอาชีวศึกษารูปแบบ ทวิศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง	4.03	.76	มาก
44	สถานประกอบการต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับ นักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองสัญญาการฝึก	4.14	.84	มาก
45	สถานประกอบการต้องจัดปฐมนิเทศให้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน	4.10	.77	มาก
46	มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตาม แผนการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการ	4.16	.75	มาก
47	จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุ และสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิ ศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วม จัดการศึกษา	4.22	.71	มาก
48	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุน การอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน	4.16	.70	มาก

ตารางที่ 11 คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	คำมัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
49	สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วม โครงการยังขาด ความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ อาคารสถานที่ ต่าง ๆ รวมถึงค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระ งานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้ เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตาม โครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา	4.17	.68	มาก
50	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายในการจ้าง รถรับส่งบุตรหลาน	3.82	.90	มาก
51	มีการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษาและเกณฑ์การจบ การศึกษาของสถานศึกษามัธยมและอาชีวศึกษา	4.15	.73	มาก
52	วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่น หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการ วิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของ ชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจน ความต้องการของผู้เรียน	4.28	.72	มาก
53	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทและ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา หลักสูตร	4.27	.67	มาก

ตารางที่ 11 คำมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	คำมัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
59	ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับกรณีพิเศษ หรือกำกับ ติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพ การจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน	4.09	1.08	มาก
60	มีกระบวนการประเมินผลการใช้ หลักสูตร โดย ดำเนินการทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำ หลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้ว หรือ การติดตามจาก ผลผลิตของหลักสูตร	4.10	.83	มาก
61	แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรทุกสิ้นปีการศึกษา	4.25	.78	มาก
62	จัดทำวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและ แหล่งข้อมูลเช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.20	.71	มาก
63	จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวางแผนงาน ที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม	4.09	.75	มาก
64	คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา / คณะกรรมการ ระดับท้องถิ่นเพื่อความเห็นชอบหลักสูตร	4.22	.69	มาก
65	หลักสูตรท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบถ้วนเช่น เป้าหมาย/จุดเน้น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การประเมินคุณภาพการศึกษา	4.06	.76	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
66	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ครบถ้วน เช่น วัตถุประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์ การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้อง จัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผล	3.95	.77	มาก
67	จัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ของสถานประกอบการ ผู้ปกครองนักเรียน แรงงาน ที่ขาดแคลน และนักเรียน	3.85	.81	มาก
68	กำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วย การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม เป้าหมาย	3.97	.77	มาก
69	จัดรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.00	.80	มาก
70	จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดใน โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา เพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็น รายภาคตามโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด	4.03	.85	มาก
71	การตั้งชื่อรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมให้ สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สะท้อนถึงจุดเน้น และเนื้อหาสาระที่สอน	3.90	.96	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
72	มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรม วิชาการเรียนที่เน้นอาชีพ	4.19	.85	มาก
73	การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด การวัดและ ประเมินผล	3.95	.87	มาก
74	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	4.03	.83	มาก
75	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556	4.05	.80	มาก
76	มีการจัดกิจกรรมหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.02	.84	มาก
77	บริหารทรัพยากรบุคคลากรอย่างมีประสิทธิภาพโดย การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และ ความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา	3.92	.84	มาก
78	สถานศึกษาพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอน	3.88	.86	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
79	กำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและ หน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้	3.92	.87	มาก
80	สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	3.98	.81	มาก
81	งานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และ ต่อเนื่อง	4.26	.75	มาก
82	สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เชิง ปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหาและ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง	4.12	.76	มาก
83	ครูในสถานศึกษาและครูฝึกทักษะอาชีพในสถาน ประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบ ทวิศึกษา	4.21	.71	มาก
84	ครูทักษะอาชีพฝึกประสบการณ์ควบคู่ดูแลให้ นักเรียนบันทึกรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจ การบันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน ในการฝึก	4.27	.70	มาก
85	การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน การวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสม	4.28	.68	มาก
86	มีมาตรการและวิธีการในการกำกับดูแล การจัดการ ศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.24	.69	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
87	มีการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การ ประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพ ผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตามผลการใช้ หลักสูตร	4.26	.69	มาก
88	ประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการ ควบคุมคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดให้มีการ ประเมินทั้งระบบ	4.31	.68	มาก
89	สถานศึกษาจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและ ใบรับรองการผ่านงานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา	4.14	.74	มาก
90	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือ มาตรฐานเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.22	.72	มาก
91	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือ มาตรฐานทุกระดับชั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา	4.15	.76	มาก
92	จัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือ ปฏิบัติร่วมกัน	4.16	.72	มาก
93	จัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผลการเรียนรู้ ครอบคลุม ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เช่น ระเบียบ แสดงผลการเรียนรู้ประกาศนียบัตร และแบบรายงาน ผู้สำเร็จการศึกษา	4.12	.79	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
94	มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุดการฝึกทักษะวิชาชีพลงนามโดยสถาน ประกอบการ	4.20	.75	มาก
95	สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จ การศึกษา	4.14	.75	มาก
96	มีการจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร	4.19	.75	มาก
97	มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร	4.19	.73	มาก
98	มีการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถาน ประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	4.14	.75	มาก
99	สถานประกอบการ ออกใบรับรองการฝึกงาน ให้กับนักเรียน หลังสิ้นสุดการฝึกอาชีพและสำเร็จ การศึกษา	4.40	.46	มาก
100	นักเรียนเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร การฝึกงานด้านทักษะอาชีพ นักเรียนจะได้รับใบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	4.27	.80	มาก
101	มีการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินรายวิชา การหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และรายวิชาพื้นฐาน	4.23	.76	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
102	จัดประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงาน ด้านทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ให้มีการ ซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและ ต้องการ	4.30	.71	มาก
103	มีการทดสอบนักเรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	4.26	.78	มาก
104	มีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกัน สำรวจและกำหนดสถานประกอบการ โดยการวาง แผนการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดู ร้อน	4.19	.80	มาก
105	มีแผนการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ตลอดระยะเวลาการฝึกทักษะวิชาชีพที่กำหนดใน แผนการเรียนตลอดหลักสูตร	4.27	.78	มาก
106	มีการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตาม โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสถาน ประกอบการร่วมมือกันดำเนินการ	4.32	.75	มาก
107	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการเรียน	4.37	.70	มาก
108	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการนิเทศการเรียนการสอน การฝึก ภาคปฏิบัติและติดตามและประเมินผล	4.29	.72	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
109	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการจัดทำเครื่องวัดและประเมินผล	4.39	.69	มาก
110	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการสถานประกอบการออก ใบรับรอง การผ่านการฝึกทักษะอาชีพให้นักเรียน ที่สำเร็จการศึกษา	4.42	.69	มาก
111	การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพชีวิตและหมวด วิชาเลือกเสรี	4.34	.74	มาก
112	ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน อาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วม โครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา การเรียน ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน ปลาย	4.26	.74	มาก
113	จัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนที่ จะออกฝึกงาน	4.25	.71	มาก
114	สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษา มัธยมศึกษาจัดการนิเทศติดตามนักเรียนฝึกทักษะ อาชีพ	4.37	.72	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
115	กำหนดระเบียบการฝึกอาชีพ สถานประกอบการ กำหนด ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ ให้แก่นักเรียน	4.21	.66	มาก
116	ลักษณะการเรียน ผู้เรียนลงทะเบียนเป็นนักเรียน ของโรงเรียนมัธยม เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.2551 และเรียนรายวิชาเพิ่มเติมราย วิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2556 หลักสูตร 3 ปี จบแล้วได้รับวุฒิ มัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	4.25	.75	มาก
117	การคิดอย่างมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จในการเรียน	4.19	.72	มาก
118	มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักเรียน ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งใน ด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียนการ สอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ	4.00	.84	มาก
119	จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การเสริมทักษะ การพูด การอ่านสื่อสารเป็นภาษาที่สอง	4.22	.70	มาก
120	นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการ เปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใน อาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่านการฝึก ทักษะอาชีพ	4.15	.68	มาก

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติของตัวแปร
ในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

(n=226)

ข้อที่	ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	ค่า มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับแนว ปฏิบัติของ ตัวแปร
121	ผู้สำเร็จจากการฝึกทักษะอาชีพมีอัตราการจ้างงาน สูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน และมีการจ้างงานมากขึ้น	4.21	.72	มาก
122	สถานศึกษาเข้าร่วม โครงการจัดการศึกษารูปแบบ ทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษา โดยเข้า ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้ ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้ นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานใน สาขาอาชีพ	4.19	.69	มาก
123	การฝึกอาชีพมีการควบคุมคุณภาพ ที่เน้นรูปแบบ และข้อกำหนด หน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้น มาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไข เพื่อเพิ่มศักยภาพ และการยอมรับในสถาบัน	4.17	.72	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหาร
จัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมเกี่ยวกับระดับ
ความสำคัญของตัวแปรทั้ง 123 ข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ระหว่าง 2.90–4.42 และมีความคิดเห็นต่อตัว
แปรค่อนข้างแตกต่างกัน เนื่องจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.46 – 2.12

ตัวแปรที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สำคัญมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 110
สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการสถานประกอบการออกไปรับรอง
การผ่านการฝึกทักษะอาชีพให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งมีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.42 และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .69 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อตัวแปรแตกต่าง
กันในระดับมาก ตัวแปรที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สำคัญรองลงมาคือ ตัวแปรที่ 99

สถานประกอบการ ออกใบรับรองการฝึกงานให้กับนักเรียน หลังสิ้นสุดการฝึกอาชีพและสำเร็จการศึกษา ซึ่งมีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อตัวแปรแตกต่างกันในระดับมาก ส่วนตัวแปรผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่สำคัญน้อยที่สุดคือ ตัวแปรที่ 18 สถานศึกษาชี้แจงความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 2.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.32 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อตัวแปรแตกต่างกันในระดับปานกลาง

1.4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแม็กซ์ (Varimax Rotation)

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มีข้อตกลงเบื้องต้นคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันซึ่งพิจารณาจากค่า KMO ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.00 และ Bartlett's Test เพื่อทดสอบสมมติฐาน

H_0 : ตัวแปรต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน

ซึ่งผลการทดสอบความเหมาะสมของข้อมูล รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การทดสอบความเหมาะสมของข้อมูล

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	.940
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square
	30679.846
	Df
	7503
	Sig.
	.000

จากตารางที่ 12 แสดงผลการทดสอบ KMO ของข้อมูลตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา โดยมีค่า KMO เท่ากับ .940 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.80 และมีค่าเข้าใกล้ 1.00 หมายถึง ข้อมูลมีความเหมาะสมเพียงพอในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ต่อไปได้ และเมื่อทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีค่า Chi-Square เท่ากับ

30679.846 และค่า Sig เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H_0 หมายความว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา มีความสัมพันธ์กันและเป็นข้อมูลที่เหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ต่อไป

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา โดยการสกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) มีข้อตกลงเบื้องต้นคือ แต่ละองค์ประกอบ (Component) มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของ Kaiser ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัว (Factor Loading) มากกว่า 0.50 ผลการสกัดองค์ประกอบ พบว่า ได้ องค์ประกอบตามเงื่อนไขข้างต้น จำนวน 19 องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าความแปรปรวนของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

องค์ประกอบ (component)	Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	ค่าความแปรปรวน (Eigenvalue)	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative % of)	ค่าความแปรปรวน (Eigenvalue)	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative % of)
1*	55.920	45.464	45.464	23.512	19.115	19.115
2*	7.906	6.427	51.891	13.488	10.965	30.081
3*	3.735	3.037	54.928	8.891	7.228	37.309
4*	3.195	2.597	57.526	6.780	5.512	42.821
5*	2.380	1.935	59.460	6.209	5.048	47.869
6*	2.281	1.855	61.315	5.267	4.282	52.152
7*	1.911	1.554	62.869	4.131	3.359	55.510
8	1.778	1.445	64.314	3.232	2.627	58.138
9	1.683	1.368	65.682	3.039	2.471	60.608
10	1.573	1.279	66.961	3.031	2.465	63.073
11	1.503	1.222	68.183	2.208	1.795	64.686
12	1.494	1.215	69.398	2.114	1.719	66.586

ตารางที่ 13 ค่าความแปรปรวนของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ (component)	Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	ค่าความแปรปรวน (Eigenvalue)	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative % of)	ค่าความแปรปรวน (Eigenvalue)	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative % of)
13	1.355	1.102	70.500	2.025	1.646	68.233
14	1.235	1.004	71.504	1.985	1.614	69.846
15	1.193	.970	72.474	1.633	1.327	71.174
16	1.162	.945	73.419	1.583	1.287	72.461
17	1.130	.919	74.337	1.482	1.205	73.666
18	1.074	.83	75.211	1.459	1.186	74.852
19	1.004	.816	76.027	1.446	1.176	76.027

* องค์ประกอบที่มีจำนวนตัวแปรบรรยายตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไปและมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแต่ละตัวแปรเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

จากตารางที่ 13 พบว่า ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา โดยการสกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบเวรีแมกซ์ (Varimax Rotation) มีองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของ Kaiser จำนวน 19 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมได้ทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 76.027

เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1.00 ในการเลือกองค์ประกอบจากจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปรบรรยายองค์ประกอบนั้นๆ

ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตามแนวคิดของ Kaiser และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัว (Factor Loading) ในแต่ละตัวแปรตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า มี 7 องค์ประกอบเท่านั้นที่เป็นไปตามเกณฑ์ การพิจารณา รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)						
	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4	องค์ประกอบที่ 5	องค์ประกอบที่ 6	องค์ประกอบที่ 7
B84	.775						
B85	.768						
B88	.736						
B95	.730						
B105	.730						
B83	.726						
B86	.716						
B93	.715						
B87	.714						
B81	.706						
B103	.703						
B112	.682						
B94	.679						
B98	.678						
B96	.664						

ตารางที่ 14 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)						
	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4	องค์ประกอบที่ 5	องค์ประกอบที่ 6	องค์ประกอบที่ 7
B64	.662						
B107	.661						
B92	.660						
B97	.658						
B100	.649						
B113	.643						
B62	.643						
B117	.651						
B120	.651						
B108	.628						
B91	.623						
B104	.620						
B102	.609						
B63	.592						
B82	.590						
B101	.574						
B106	.568						
B89	.568						
B114	.565						
B90	.555						
B111	.537						
B72	.520						
B110	.512						

ตารางที่ 14 คำนวณน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)						
	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4	องค์ประกอบที่ 5	องค์ประกอบที่ 6	องค์ประกอบที่ 7
B24		.743					
B9		.728					
B8		.716					
B13		.696					
B18		.678					
B14		.674					
B16		.674					
B7		.647					
B10		.636					
B21		.615					
B12		.601					
B20		.600					
B26		.581					
B33		.546					
B4		.529					
B19		.527					
B22		.523					
B5		.511					
B75			.767				
B74			.744				
B76			.716				

ตารางที่ 14 คำนวณน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)						
	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4	องค์ประกอบที่ 5	องค์ประกอบที่ 6	องค์ประกอบที่ 7
B49							.615
B48							.603
B47							.564
B46							.557
รวม ทั้งสิ้น	39 ตัวแปร	18 ตัวแปร	8 ตัวแปร	4 ตัวแปร	6 ตัวแปร	6 ตัวแปร	4 ตัวแปร

จากตารางที่ 14 พบว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา มี 7 องค์ประกอบ จำนวน 85 ตัวแปร ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 จำนวน 39 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 จำนวน 18 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 จำนวน 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 7 จำนวน 4 ตัวแปร

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อสกัดตัวแปรที่เหลือตัวแปรที่สำคัญของปัจจัยด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) แล้วได้ องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา 8 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดของตัวแปร ดังตารางที่ 15-22

ตารางที่ 15 องค์ประกอบที่ 1

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B84	ครูทักษะอาชีพฝึกประสบการณ์ควบคุมดูแลให้นักเรียนบันทึกรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน ในการฝึก	.775
B85	การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสม	.768
B88	ประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพสถานศึกษาควรถัดให้มีการประเมินทั้งระบบ	.736
B95	สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา	.730
B105	มีแผนการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ตลอดระยะเวลาการฝึกทักษะวิชาชีพที่กำหนดในแผนการเรียนตลอดหลักสูตร	.730
B83	ครูในสถานศึกษาและครูฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา	.726
B86	มีมาตรการและวิธีการ ในการกำกับดูแล การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	.716
B93	จัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผลการเรียนรู้ ครอบคลุมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ ประกาศนียบัตร และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา	.715
B87	มีการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร	.714
B81	งานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง	.706
B103	มีการทดสอบนักเรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	.703
B112	ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย	.682

ตารางที่ 15 องค์ประกอบที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B94	มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุดการศึกษา ทักษะวิชาชีพลงนามโดยสถานประกอบการ	.679
B98	มีการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้ง ที่มีการประเมินผล	.678
B96	มีการจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่ ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร	.664
B64	คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา / คณะกรรมการระดับท้องถิ่น เพื่อให้ความเห็นชอบหลักสูตร	.662
B107	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตาม แผนการเรียน	.661
B92	จัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน	.660
B97	มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของ นักเรียนตลอดหลักสูตร	.658
B100	นักเรียนเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร การฝึกงานด้านทักษะ อาชีพ นักเรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	.649
B113	จัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนที่จะออกฝึกงาน	.643
B62	จัดทำวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลเช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	.643
B117	การคิดอย่างมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียน	.651
B120	นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่าน การฝึกทักษะอาชีพ	.651

ตารางที่ 15 องค์ประกอบที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B108	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการนิเทศ การเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติและติดตามและประเมินผล	.628
B91	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานทุก ระดับชั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	.623
B104	มีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษาและสถานศึกษา อาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกัน สํารวจและกำหนดสถานประกอบการ โดยการวางแผนการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดูร้อน	.620
B102	จัดประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานด้านทักษะอาชีพใน สถานประกอบการ ให้มีการซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็น และต้องการ	.609
B63	จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวางแผนงานที่ชัดเจน โดยใช้ กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม	.592
B82	สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดเรียนการสอนของตนเอง	.590
B101	มีการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินรายวิชาการหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและรายวิชาพื้นฐาน	.574
B106	มีการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการ	.568
B89	สถานศึกษาจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองการผ่าน งานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา	.568
B114	สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษามัธยมศึกษาจัดการนิเทศ ติดตามนักเรียนฝึกทักษะอาชีพ	.565
B90	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	.555

ตารางที่ 15 องค์ประกอบที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B111	การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชา พื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี	.537
B109	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการจัดทำ เครื่องวัดและประเมินผล	.531
B72	มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการเรียนที่ เน้นอาชีพ	.520
B110	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการสถาน ประกอบการออกใบรับรอง การผ่านการฝึกทักษะอาชีพให้นักเรียนที่ สำเร็จการศึกษา	.512
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		23.512
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		19.115
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		19.115

จากตารางที่ 15 พบว่าองค์ประกอบที่ 1 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 39 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.512 – 0.775 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 23.112 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 19.115 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 19.115 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่นๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีค่าน้ำหนักเป็นอันดับ 1 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การบริหารจัดการหลักสูตร”

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรองค์ประกอบที่ 1 จำนวน 39 ตัวแปร มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation)

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มีข้อตกลงเบื้องต้นคือ ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันซึ่งพิจารณาจากค่า KMO ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.00 และ Bartlett's Test เพื่อทดสอบ สมมติฐาน

H_0 : ตัวแปรต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน

ซึ่งผลการทดสอบความเหมาะสมของข้อมูล รายละเอียดดังตารางที่ 15.1

ตารางที่ 15.1 การทดสอบความเหมาะสมของข้อมูล องค์ประกอบที่ 1

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.964
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	9703.342
	Df	741
	Sig.	.000

จากตารางที่ 15.1 แสดงผลการทดสอบ KMO ของข้อมูลตัวแปรแนวปฏิบัติในการ บริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา โดยมีค่า KMO เท่ากับ .964 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.80 และมีค่าเข้าใกล้ 1.00 หมายถึง ข้อมูลมีความเหมาะสมเพียงพอในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ต่อไปได้ และเมื่อทดสอบสมมติฐานด้วย Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีค่า Chi-Square เท่ากับ 9703.342 และค่า Sig เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H_0 หมายความว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา มีความสัมพันธ์กันและเป็นข้อมูลที่เหมาะสมใน การนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ต่อไป

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา โดยการสกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) มีข้อตกลงเบื้องต้น คือ แต่ละองค์ประกอบ (Component) มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของ Kaiser คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัว (Factor Loading) มากกว่า 0.50 ผลการสกัดองค์ประกอบ พบว่า ได้ องค์ประกอบตามเงื่อนไขข้างต้น จำนวน 4 องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 15.2

ตารางที่ 15.2 ค่าความแปรปรวนของ องค์ประกอบที่ 1 บริหารจัดการหลักสูตร

องค์ประกอบ (component)	Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	ค่าความ แปรปรวน (Eigenvalue)	ค่าร้อยละ ของความ แปรปรวน (% of Variance)	ค่าร้อยละ สะสมของ ความ แปรปรวน (Cumulative % of Variance)	ค่าความ แปรปรวน (Eigenvalue)	ค่าร้อยละของ ความ แปรปรวน (% of Variance)	ค่าร้อยละสะสม ของความ แปรปรวน (Cumulative % of Variance)
1*	23.606	60.528	60.528	23.606	60.528	60.528
2*	1.749	4.484	65.012	1.749	4.484	65.012
3*	1.479	3.792	68.804	1.479	3.792	68.804
4*	1.154	2.960	71.764	1.154	2.960	71.764

* องค์ประกอบที่มีจำนวนตัวแปรบรรยายตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไปและมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแต่ละตัวแปรเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

จากตารางที่ 15.2 พบว่า ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา โดยการสกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแม็กซ์ (Varimax Rotation) มีองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของ Kaiser จำนวน 4 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมได้ทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 71.764

เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1.00 ในการเลือกองค์ประกอบจากจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปรบรรยายขององค์ประกอบนั้นๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser's Criterion) และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแต่ละตัวแปร มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า มี 4 องค์ประกอบย่อย เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา รายละเอียดดังตารางที่ 15.3

ตารางที่ 15.3 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)			
	องค์ประกอบที่ 1.1	องค์ประกอบที่ 1.2	องค์ประกอบที่ 1.3	องค์ประกอบที่ 1.4
B84	.775			
B85	.768			
B88	.736			
B83	.726			
B86	.716			
B87	.714			
B81	.706			
B82	.590			
B89	.568			
B90	.555			
B110	.512			
B95		.730		
B93		.715		
B94		.679		
B98		.678		
B96		.664		
B92		.660		
B91		.623		
B97		.658		
B105			.730	
B103			.703	
B107			.661	
B100			.649	
B108			.628	

ตารางที่ 15.3 ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)			
	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3	องค์ประกอบที่ 4
B104			.620	
B102			.609	
B101			.574	
B106			.568	
B114			.565	
B111			.537	
B64				.662
B62				.643
B63				.592
B72				.520
B109				.531
B112				.682
B113				.643
B117				.651
B120				.651
รวมทั้งสิ้น	11 ตัวแปร	8 ตัวแปร	11 ตัวแปร	9 ตัวแปร

จากตารางที่ 15.3 พบว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาองค์ประกอบที่ 1 จำนวน 39 ตัวแปร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1.1 จำนวน 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 1.2 จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 1.3 จำนวน 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 1.4 จำนวน 9 ตัวแปร

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อสกัดตัวแปรที่เหลือตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) แล้วได้ องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร 4 องค์ประกอบย่อย โดยมีรายละเอียดของตัวแปร ดังตารางที่ 15.4-15.7

ตารางที่ 15.4 องค์ประกอบที่ 1.1

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B81	งานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง	.706
B82	สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง	
B83	ครูในสถานศึกษาและครูฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา	.590
B84	ครูทักษะอาชีพฝึกประสบการณ์ควบคุมดูแลให้นักเรียนบันทึกรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน ในการฝึก	.726
B85	การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลมีความเหมาะสม	.775
B86	มีมาตรการและวิธีการในการกำกับดูแล การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	.768
B87	มีการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การประกันคุณภาพ การศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตาม ผลการใช้หลักสูตร	.716
B88	ประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพ สถานศึกษาคอร์จัดให้มีการประเมินทั้งระบบ	.738
B89	สถานศึกษาจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองการผ่าน งานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา	.568
B90	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	.555
B111	การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชา พื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี	.512
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		23.606
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		60.528
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		60.528

จากตารางที่ 15.4 พบว่า องค์ประกอบที่ 1.1 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.512 – 0.768 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 23.606 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 60.528 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 60.528 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็นอันดับ 1 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ระบบการจัดการหลักสูตร”

ตารางที่ 15.5 องค์ประกอบที่ 1.2

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B95	สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา	.730
B93	จัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผลการเรียนรู้ ครอบคลุมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ ประกาศนียบัตร และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา	.715
B94	มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุดการฝึกทักษะวิชาชีพลงนามโดยสถานประกอบการ	.679
B98	มีการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	.678
B96	มีการจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร	.664
B92	จัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน	.660
B97	มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร	.658
B91	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานทุกระดับชั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	.623
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		1.749
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		4.484
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		65.012

จากตารางที่ 15.5 พบว่าองค์ประกอบที่ 1.2 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.623 – 0.730 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 1.749 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 4.484 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 65.012 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็นอันดับ 2 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ระบบการวัดและประเมินผล”

ตารางที่ 15.6 องค์ประกอบที่ 1.3

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B105	มีแผนการฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดระยะเวลาการฝึกทักษะวิชาชีพที่กำหนดในแผนการเรียนตลอดหลักสูตร	.730
B103	จัดให้มีการทดสอบนักเรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	.703
B107	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการเรียน	.661
B100	นักเรียนเรียนครบตาม โครงสร้างของหลักสูตร การฝึกงานด้านทักษะอาชีพ นักเรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	.649
B108	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติและติดตามผลประเมินผล	.628
B104	มีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกัน สํารวจและกำหนดสถานประกอบการ โดยการวางแผนการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดูร้อน	.620
B102	จัดประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานด้านทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ให้มีการซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและต้องการ	.609

ตารางที่ 15.6 องค์ประกอบที่ 1.3 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B101	มีการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินรายวิชาการหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายและรายวิชาพื้นฐาน	.574
B106	มีการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตามโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการ	.568
B114	สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษามัธยมศึกษาจัดการนิเทศ ติดตามนักเรียนฝึกทักษะอาชีพ	.565
B111	การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชา พื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี	.537
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		1.479
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		3.792

จากตารางที่ 15.6 พบว่าองค์ประกอบที่ 1.3 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.537 – 0.730 มีค่าความแปรปรวนของ ตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 1.479 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 3.792 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 68.804 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 3 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ระบบการวางแผนหลักสูตร”

ตารางที่ 15.7 องค์ประกอบที่ 1.4

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B112	ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย	.682
B64	คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา / คณะกรรมการระดับท้องถิ่น เพื่อให้ความเห็นชอบหลักสูตร	.662
B117	การคิดอย่างมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียน	.651
B120	นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่านการฝึกทักษะอาชีพ	.651
B62	จัดทำวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลเช่นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	.643
B113	จัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนที่จะออกฝึกงาน	.643
B63	จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวางแผนงานที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม	.592
B109	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการจัดทำเครื่องวัดและประเมินผล	.531
B72	มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการเรียนที่เน้นอาชีพ	.520
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		1.154
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		2.960
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		71.764

จากตารางที่ 15.7 พบว่าองค์ประกอบที่ 1.4 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.531 – 0.682 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 1.154 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 2.960 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent

of Variance) เท่ากับ 71.764 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร”

ตารางที่ 16 องค์ประกอบที่ 2

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนัก องค์ประกอบ
B24	มีการสร้างข้อตกลงประสานงานร่วมมือจัดอาชีวศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย การรับนักเรียนตามสาขาอาชีพ	.743
B9	มีรายงานคุณภาพการศึกษาขึ้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชน ได้รับทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษา	.728
B8	การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นการเน้นเรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ตลาดแรงงาน	.716
B13	มีประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนและผู้ปกครองสนใจ การเรียนมัธยมศึกษาควบคู่กับการฝึกอาชีพ	.696
B18	สถานศึกษาซึ่งแจ้งความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	.678
B14	แนบแนวการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและความเห็นชอบในการเรียนหลักสูตรทวิศึกษา	.674
B16	มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สำคัญ และการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผล	.674
B7	มีนโยบายขยายโอกาสในการเข้าถึงในการให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา	.647
B10	มีการชี้แจงในการได้รับวุฒิการศึกษาในการจัดการศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย	.636

ตารางที่ 16 องค์ประกอบที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B21	มีการกำหนดแนวทางในการแต่งเครื่องแบบอาชีวศึกษาในวันที่เรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษา	.615
B12	มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรทวิศึกษา	.601
B20	มีระบบการประเมินความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานธุรกิจ เพื่อปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนทุกปี	.600
B26	มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เช่น บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน	.581
B33	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ในการบริหาร โรงเรียนและนำแผนสู่การปฏิบัติได้	.546
B4	นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรทวิศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	.529
B19	การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครองชุมชน	.527
B22	จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาคูแลประสบการณ์การจัดการศึกษาทวิศึกษาโดยตรง	.523
B5	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น	.511
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		13.488
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		10.965
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		30.081

จากตารางที่ 16 พบว่าองค์ประกอบที่ 2 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 18 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.511 – 0.743 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 13.488 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร

(Percent of Variance) เท่ากับ 10.965 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 30.081 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 2 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การดำเนินการหลักสูตร”

ตารางที่ 17 องค์ประกอบที่ 3

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B75	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556	.767
B74	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	.744
B76	มีการจัดกิจกรรมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	.716
B79	กำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้	.697
B73	การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล	.682
B77	บริหารทรัพยากรบุคคลากรอย่างมีประสิทธิภาพโดย การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	.583
B72	มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการเรียนที่เน้นอาชีพ	.567
B78	สถานศึกษาพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	.556
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		8.891
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		7.228
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		37.309

จากตารางที่ 17 พบว่าองค์ประกอบที่ 3 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.556–0.767 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 8.891 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 7.228 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 37.309 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 3 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การจัดการเรียนการสอน”

ตารางที่ 18 องค์ประกอบที่ 4

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B42	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร	.749
B40	มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิคและช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ	.681
B43	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจและสร้างหลักการจัดอาชีวศึกษารูปแบบทวิศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	.647
B41	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ปรากฏในท้องถิ่น นักธุรกิจในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา	.645
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		6.780
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		5.512
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		42.821

จากตารางที่ 18 พบว่าองค์ประกอบที่ 4 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.645–0.749 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.780 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 5.512 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)

เท่ากับ 42.821 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 4 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การจัดการความร่วมมือ”

ตารางที่ 19 องค์ประกอบที่ 5

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B54	แต่งตั้งคณะทำงานหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน	.651
B57	จัดทำ ประกาศ คำสั่งเรื่อง ใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม	.620
B53	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร	.592
B55	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มี คณะทำงานการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	.583
B56	มีการจัดร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร	.539
B58	มีการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน	.523
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		6.209
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		5.048
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		47.869

จากตารางที่ 19 พบว่าองค์ประกอบที่ 5 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.523 – 0.651 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.209 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of

Variance) เท่ากับ 5.048 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 47.869 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 5 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา”

ตารางที่ 20 องค์ประกอบที่ 6

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B121	ผู้สำเร็จจากการฝึกทักษะอาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน และมีการจ้างงานมากขึ้น	.693
B122	สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษา โดยเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขาอาชีพ	.654
B120	นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตน ได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่านการฝึกทักษะอาชีพ	.600
B119	จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การเสริมทักษะการพูด การอ่านสื่อสาร เป็นภาษาที่สอง	.591
B123	การฝึกอาชีพมีการควบคุมคุณภาพ ที่เน้นรูปแบบและข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้นมาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไข เพื่อเพิ่มศักยภาพและการยอมรับในสถาบัน	.586
B118	มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักเรียนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ	.554
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		5.267
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		4.282
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		52.152

จากตารางที่ 20 พบว่าองค์ประกอบที่ 6 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.554 – 0.693 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 5.267 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 4.282 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance) เท่ากับ 52.152 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 6 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา”

ตารางที่ 21 องค์ประกอบที่ 7

ตัวแปร	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	น้ำหนักองค์ประกอบ
B49	สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วม โครงการยังขาดความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อาคาร สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตาม โครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา	.615
B48	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน	.603
B47	จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษา	.564
B46	มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตามแผนการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	.557
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		4.131
ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance)		3.359
ค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)		55.510

จากตารางที่ 21 พบว่าองค์ประกอบที่ 7 ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.557 – 0.615 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 4.131 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (Percent of Variance) เท่ากับ 3.359 และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative Percent of Variance)

เท่ากับ 55.510 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนกับตัวอื่น ๆ แล้วพบว่า องค์ประกอบนี้มีน้ำหนักความสำคัญเป็นอันดับ 7 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ”

จากการวิเคราะห์ตัวแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 123 ตัวแปร ด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) พบว่า องค์ประกอบที่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น แต่ละองค์ประกอบ (Component) มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของ Kaiser ค่าน้ำหนักปัจจัยแต่ละตัว (Factor Loading) มากกว่า 0.50 และในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรอธิบายมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป ซึ่งสรุปได้ว่า ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร จำนวน 85 ตัวแปร สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 7 องค์ประกอบ 85 ตัวแปร รายละเอียด ดังตารางที่ 23

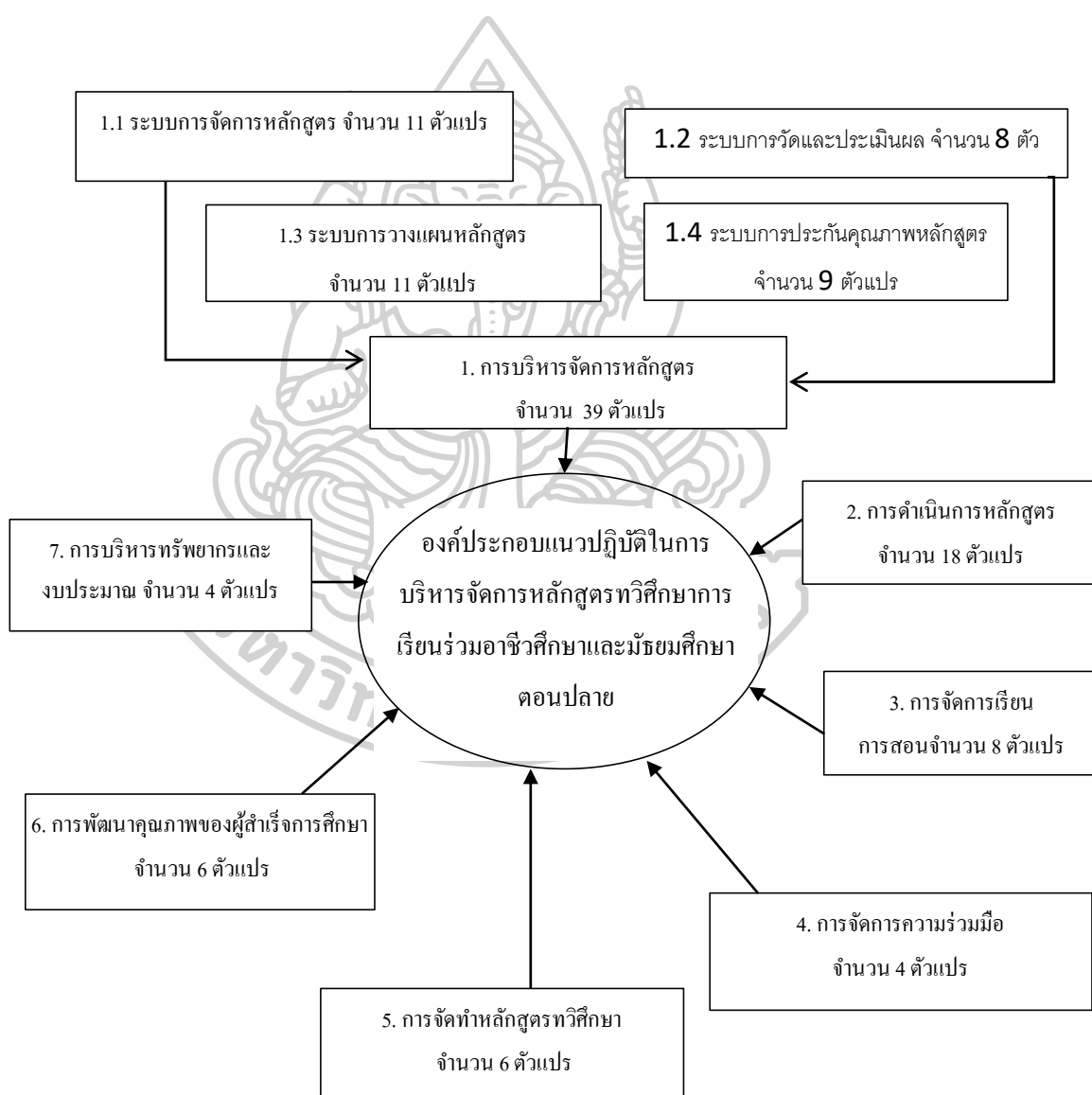
ตารางที่ 22 องค์ประกอบ ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

องค์ประกอบที่	แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา	จำนวนตัวแปร
1	การบริหารจัดการหลักสูตร	39
	1.1 ระบบการจัดการหลักสูตร	11
	1.2 ระบบการวัดและประเมินผล	8
	1.3 ระบบการวางแผนหลักสูตร	11
	1.4 ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร	9
2	การดำเนินการหลักสูตร	18
3	การจัดการเรียนการสอน	8
4	การจัดการความร่วมมือ	4
5	การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา	6
6	การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	6
7	การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ	4
รวม		85

จากตารางที่ 22 พบว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา มีจำนวน 7 องค์ประกอบ 85 ตัวแปร คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร จำนวน 37 ตัวแปร 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1.1 ระบบการจัดการหลักสูตรจำนวน 11 ตัวแปร 1.2 ระบบการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ตัวแปร 1.3 ระบบการวางแผนหลักสูตร จำนวน 10 ตัวแปร 1.4 ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการหลักสูตร จำนวน

18 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความร่วมมือ จำนวน 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 6 ตัวแปร และ องค์ประกอบที่ 7 การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ จำนวน 4 ตัวแปร

จากการวิเคราะห์ข้างต้น องค์ประกอบเชิงสำรวจ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ หลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มาทั้งหมด 7 องค์ประกอบ และ 85 ตัวชี้วัด ดังแผนภูมิที่ 13

แผนภูมิที่ 13 องค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา

การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากแผนภูมิที่ 13 แสดงถึงองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เชิงสำรวจทั้ง 7 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์ประกอบ “ การบริหารจัดการหลักสูตร ” จำนวน 39 ตัวแปร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1.1 ระบบการจัดการหลักสูตร จำนวน 11 ตัวแปร คือ 1) งานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดเรียนการสอนของตนเอง 3) ครูในสถานศึกษา และครูฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา 4) ครูทักษะอาชีพฝึกประสบการณ์ควบคู่ดูแลให้นักเรียนบันทึกรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน ในการฝึก 5) การบริหารหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียน การสอน การวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสม 6) มีมาตรการและวิธีการในการกำกับดูแล การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 7) มีการกำกับดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตามผลการ ใช้หลักสูตร 8) ประเมินผลการ ใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของ การควบคุมคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ 9) สถานศึกษาจัดพิธีมอบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพและใบรับรองการผ่านงานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา 10) จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 11) การเทียบ โอนผลการเรียน รายวิชาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชา ชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี 1.2 ระบบการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ตัวแปร คือ 1) สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา 2) จัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผล การเรียนรู้ ครอบคลุมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนประกาศนียบัตร และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา 3) มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุด การฝึกทักษะวิชาชีพลงนาม โดยสถานประกอบการ 4) มีการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถาน ประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล 5) มีการจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร 6) จัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน 7) มีการวัดและประเมินผลรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร 8) จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยเครื่องมือมาตรฐานทุกระดับชั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 1.3 ระบบการวางแผน หลักสูตร จำนวน 11 ตัวแปร คือ 1) มีแผนการฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอด

ระยะเวลาการฝึกทักษะวิชาชีพที่กำหนดในแผนการเรียนตลอดหลักสูตร 2) จัดให้มีการทดสอบนักเรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ 3) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการเรียน 4) นักเรียนเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร การฝึกงานด้านทักษะอาชีพ นักเรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 5) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติและติดตามผลประเมินผล 6) มีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกัน สำรวจและกำหนดสถานประกอบการ โดยการวางแผนการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดูร้อน 7) จัดประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานด้านทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ให้มีการซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและต้องการ 8) มีการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินรายวิชาการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและรายวิชาพื้นฐาน 9) มีการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการ 10) สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษามัธยมศึกษาจัดการนิเทศติดตามนักเรียนฝึกทักษะอาชีพ 11) การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพและหมวดวิชาเลือกเสรี 1.4 ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร จำนวน 9 ตัวแปร 1) ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา / คณะกรรมการระดับท้องถิ่นเพื่อความเห็นชอบหลักสูตร 3) การคิดอย่างมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียน 4) นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่านการฝึกทักษะอาชีพ 5) จัดทำวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลเช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 6) จัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนที่จะออกฝึกงาน 7) จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวางแผนงานที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม 8) สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการจัดทำเครื่องวัดและประเมินผล 9) ผู้มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการเรียนที่เน้นอาชีพ

2. องค์ประกอบ “การดำเนินการหลักสูตร” ประกอบด้วย 1) มีการสร้างข้อตกลงประสานงานร่วมมือจัดอาชีวศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย การรับนักเรียนตามสาขาอาชีพ

2) มีรายงานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษา 3) การจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นการเน้นเรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ ตลาดแรงงาน 4) มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนและผู้ปกครองสนใจการเรียน มัธยมศึกษาควบคู่กับการศึกษาอาชีพ 5) สถานศึกษาชี้แจงความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองใน การเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษา และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 6) แนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและความเห็นชอบในการเรียน หลักสูตรทวิศึกษา 7) มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระสำคัญ และการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผล 8) มีนโยบายขยายโอกาสในการเข้าถึง ในการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา 9) มีการชี้แจงในการได้รับวุฒิการศึกษา ในการจัดการศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 10) มีการกำหนด แนวทางในการแต่งเครื่องแบบอาชีวศึกษาในวันที่เรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษา 11) มีการกระจาย อำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรทวิศึกษา 12) มีระบบ การประเมินความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงาน ธุรกิจ เพื่อปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนทุกปี 13) มีกระบวนการการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน 14) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ในการบริหาร โรงเรียนและนำแผนสู่ การปฏิบัติได้ 15) นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและการ ใช้หลักสูตรทวิศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 16) การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัย เพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน และ ความต้องการของผู้ปกครองชุมชน 17) จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูแลประสบการณ์การจัด การศึกษาทวิศึกษาโดยตรง 18) กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา ให้มีจำนวนมากขึ้น

3. องค์ประกอบ “การจัดการเรียนการสอน” ประกอบด้วย 1) มีโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 2) มีโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย 3) มีการจัดกิจกรรมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) กำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและ

หน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 5) การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด การวัดประเมินผล 6) บริหารทรัพยากรบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพโดย การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา 7) มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการศึกษาที่เน้นอาชีพ 8) สถานศึกษาพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

4. องค์ประกอบ “การจัดการความร่วมมือ” ประกอบด้วย 1) มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร 2) มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิคและช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ 3) สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจและสร้างหลักการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบทวิศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 4) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา

5. องค์ประกอบ “การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา” ประกอบด้วย 1) แต่งตั้งคณะทำงานหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน 2) จัดทำ ประกาศ คำสั่งเรื่อง ใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม 3) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร 4) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มี คณะทำงานการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 5) มีการจัดร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร 6) มีการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน

6. องค์ประกอบ “การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา” ประกอบด้วย 1) ผู้สำเร็จจากการฝึกทักษะอาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน และมีการจ้างงานมากขึ้น 2) สถานศึกษาเข้าร่วม โครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้

ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขาอาชีพ 3) นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่านการฝึกทักษะอาชีพ 4) จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การเสริมทักษะการพูด การอ่านสื่อสารเป็นภาษาที่สอง 5) การฝึกอาชีพมีการควบคุมคุณภาพ ที่เน้นรูปแบบและข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้นมาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไข เพื่อเพิ่มศักยภาพและการยอมรับในสถาบัน 6) มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักเรียนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ

7. องค์ประกอบ “การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ” ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วมโครงการยังขาดความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อาคารสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน 3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษา 4) มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตามแผนการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 ยืนยันองค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบยืนยันองค์ประกอบ สอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อยืนยัน มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และนำแนวทางการปฏิบัติได้ผลการยืนยันองค์ประกอบดังนี้ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 2) การดำเนินการหลักสูตร มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ 3) การจัดการเรียนการสอน มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 4) การจัดการความร่วมมือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 5) การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 6) การพัฒนาคุณภาพ

ของผู้สำเร็จการศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 7) การบริหาร
ทรัพยากรและงบประมาณ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 23 ผลการยื่นข้อบังคับประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนรู้ร่วมอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบ	ผลการยื่นข้อบังคับประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย															
	มีความถูกต้อง				เหมาะสม				เป็นไปได้				เป็นประโยชน์			
	เห็น ด้วย	ร้อย ละ	ไม่ เห็น ด้วย	ร้อย ละ	เห็น ด้วย	ร้อย ละ	ไม่ เห็น ด้วย	ร้อย ละ	เห็น ด้วย	ร้อย ละ	ไม่ เห็น ด้วย	ร้อย ละ	เห็น ด้วย	ร้อย ละ	ไม่ เห็น ด้วย	ร้อย ละ
1.การบริหารจัดการหลักสูตร 1.1 ระบบการจัดการหลักสูตร 1.2 ระบบการวัดและประเมินผล 1.3 ระบบการวางแผนหลักสูตร 1.4 ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100
2.การดำเนินการหลักสูตร	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100
3.การจัดการเรียนการสอน	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100
4. การจัดการความร่วมมือ	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100
5.การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100
6.คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100
7. ทรัพยากรและงบประมาณ	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100	7	100	-	100

จากตารางที่ 24 เป็นผลการยื่นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน มีความเห็นด้วยกับองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการจัดการหลักสูตรวิชาศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 7 องค์ประกอบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methodology) เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (qualitative and quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารในสถานศึกษาที่จัดหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 226 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ความคิดเห็น (Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้แบบยืนยันองค์ประกอบ สอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ข้อค้นพบดังนี้

1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย (1) ระบบการจัดการหลักสูตร (2) ระบบการวัดและประเมินผล (3) ระบบการวางแผนหลักสูตร (4) ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร 2) การดำเนินการหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการความร่วมมือ 5) การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และ 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า 1) การบริหารจัดการหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย (1) ระบบการจัดการหลักสูตร (2) ระบบการวัดและประเมินผล (3) ระบบการวางแผนหลักสูตร (4) ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 2) การดำเนินการหลักสูตร มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ 3) การจัดการเรียนการสอน มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ 4) การจัดการความร่วมมือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ 5) การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ 6) การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มีมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์และ 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประการ เพื่อความชัดเจนและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การดำเนินการหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการความร่วมมือ 5) การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมมุติฐานข้อที่ 1 คือ องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน เป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง ให้กับเด็กและเยาวชนไทย ดังนั้นจึงทำให้มีการจัดคุณภาพของการศึกษาขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ จึงมีการพัฒนาหลักสูตรของการเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและการนำไปใช้ได้ในชีวิตของผู้เรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปทำประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี จึงมีการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาการทางด้านการศึกษาเพราะการพัฒนาหลักสูตรคือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทาง

การศึกษาของประเทศพัฒนา ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันการพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหัวใจหลักที่จะเป็นแนวทางในการนำเยาวชนของชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองของเราให้ทัดเทียมกับประเทศที่มีการพัฒนาในเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีความก้าวหน้าในหลายๆด้าน โดยกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ผลิตกำลังคน จำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้นักเรียนได้หันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาดรองรับอย่างแน่นอนให้มากขึ้น แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป ให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อเรียนครบตามหลักสูตรผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพไปพร้อมกับมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที จึงทำให้สังคมหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาชีวศึกษาทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ประกอบกับรัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่าการบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Administration) เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับวัชราวลี วัชรวิงส์ ณ อยุธยา ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแลส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด ในสถาบันการศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด และ

สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวว่า การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้อง ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยมีหลักและแนวคิดที่สำคัญ 9 ประการ คือ 1) การวางแผนงานหลักสูตร 2) การจัดระบบข้อมูล โรงเรียน คือ (1) หลักสูตร ระบบการสร้างหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการประเมินผล (2) การบริหารจัดการ มีข้อมูลด้านผู้เรียน ผู้สอน ว่ามีความพร้อมหรือไม่เพียงใด (3) ระบบข้อมูล ครูอาจารย์ นักเรียน บุคลากร ผู้รู้ในชุมชน อาชีพในพื้นที่ (4) การวางแผนกลยุทธ์ แสดงถึงวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงาน (5) ระบบงบประมาณ (6) การพัฒนาการเรียนรู้ (7) ระบบช่วยเหลือ (8) บริหารบุคคล (9) การประเมินภายใน

3) เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แนวการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย 4) คณาจารย์มีคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรอย่างดี 5) ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม 6) มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ 7) ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ 8) มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ 9) มีระบบการติดตามและประเมินผลและสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพรรณ ปรีวรณ ได้ศึกษาเรื่อง การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนับว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน หัวใจสำคัญของการจัดการระบบทวิภาคี คือ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการบริหารจัดการอย่างเป็นกระบวนการร่วมกันในทุก ๆ ด้าน บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอรูปแบบ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่งผลกระทบต่อพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งพบว่ารูปแบบประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา การเรียนการสอน ครูผู้สอน ความร่วมมือ การสนับสนุนของรัฐบาล มาตรฐานการอาชีวศึกษา และการบริหารจัดการ ทุกองค์ประกอบส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการอาชีวศึกษาของระบบทวิภาคี และพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจำแนกเป็น 4 แนวทางหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการระบบทวิภาคี ความร่วมมือ การจัดการเรียนการสอน และคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ วิมลรัตน์ จตุรานนท์ เกรียงศักดิ์ บุญญา และคณะ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาวิทยาลัยกำปงเจอมเตียล โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีองค์ประกอบคือ สมรรถนะที่พึงประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร พิศณุ ทองเลิศ ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการอาชีวศึกษา

ระบบทวิภาคี 2) ระบบการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) นโยบายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 5) การวัดและประเมินผล 6) หลักสูตร และ 7) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้น แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิภาคีการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละองค์ประกอบสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 39 ตัวแปรมี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ระบบการจัดการหลักสูตร 2) ระบบการวัดและประเมินผล 3) ระบบการวางแผนหลักสูตร และ 4) ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆมากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารจัดการหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน เป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง ให้กับเด็กและเยาวชนไทยที่ตั้งอยู่บนหลักของการเรียนรู้ที่คำนึงถึงชีวิตและความเป็นจริงที่ผู้เรียนจะเผชิญอยู่ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนสภาพแวดล้อมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวว่า การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้องถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยมีหลักและแนวคิดที่สำคัญ 9 ประการ คือ 1) การวางแผนงานหลักสูตรหลักสำคัญในการบริหารหลักสูตรคือจะต้องทำให้ผู้เรียนสูญเสียประโยชน์น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนหลักสูตรให้น้อยและสั้นที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีต้องจัดระบบให้ดีมีข้อมูลที่ชัดเจน และเตรียมทุกอย่างให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 2) การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน โรงเรียนประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ดังนี้ (1) หลักสูตร ระบบการสร้างหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการประเมินผล (2) การบริหารจัดการ มีข้อมูลด้านผู้เรียน ผู้สอน ว่ามีความพร้อมหรือไม่เพียงใด (3) ระบบข้อมูล ครูอาจารย์ นักเรียน บุคลากร ผู้รู้ในชุมชน อาชีพในพื้นที่ (4) การวางแผนกลยุทธ์ แสดงถึงวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงาน (5) ระบบงบประมาณ การบริหารงบประมาณจะต้องมีความชัดเจน ตรวจสอบได้มุ่งผลงานและเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญ (6) การพัฒนาการเรียนรู้ สื่อและข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การศึกษาอบรมของครู (7) ระบบช่วยเหลือ มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเด็กเก่ง เด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างสอดคล้องกับความจำเป็นต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม (8) บริหารบุคคล ข้อมูล

เกี่ยวกับครูอาจารย์ ทั้งในด้านการศึกษา การอบรม การจัดหา บรรจุ และเลิกจ้าง เพื่อช่วยในการพัฒนาครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ (9) การประเมินภายใน จัดเตรียมข้อมูล การพัฒนาหลักสูตร บุคลากร และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กและโรงเรียน 3) เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แนวการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย เอกสารประกอบหลักสูตรและรายวิชาที่ละเอียดประณีต จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถติดตามการทำงานได้อย่างใกล้ชิดและเป็นขั้นเป็นตอน 4) คณาจารย์มีคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรอย่างดี เมื่อครูเป็นผู้เขียนหลักสูตรเองแล้ว ย่อมจะทำให้การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนได้ 5) ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐาน และคุณธรรม ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สถานศึกษา จะต้องจัดเตรียมระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน โดยครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้าน 6) มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ การบริหารการศึกษาในอนาคตอันใกล้เป็นการกระจายอำนาจในหลายๆ ด้าน ห้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ในการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การระดมทรัพยากรจะต้องกระทำอย่างหลากหลายและกว้างขวางขึ้น 7) ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจุดเน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะมีสอดแทรกอยู่เป็นระยะๆ ตลอดเวลาบทบาทในเรื่องนี้ ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง แต่ครูทุกคนจะมีบทบาทเป็นครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวได้ โดยเฉพาะครูที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก 8) มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ ทุกจุดทุกมุมของโรงเรียนและชุมชน เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ไม่ใช่จะต้องเรียนจากตำราอย่างเดียว หากครูเข้าใจก็จะสามารถดึงประสบการณ์ ของผู้เรียนเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ได้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างสูงจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น การจัดแสดงนิทรรศการหรือข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในโรงเรียน หากทำให้เป็นปัจจุบันและให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำ ก็จะเป็นกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ชิดตัวเด็กได้อีกแหล่งหนึ่ง เช่น นำผลงานของเด็กที่ดีเด่นมาแสดง ทั้งด้านศิลปะหรือใน โรงอาหาร ติดป้ายให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการ เป็นต้น 9) มีระบบการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรายวิชาจะต้องมาพูดคุยกันในแต่ละภาคการศึกษา และทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาก็จะต้องจัดการประเมินผล คูภาพรวม และเขียนรายงานออกมา เป็นการประเมินภายในไปในตัว เป็นการทำงานที่ผลการปฏิรูปการเรียนการสอนจะไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง และควรเน้นการประเมินตามสภาพจริงระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่ดี จึงต้องเป็นระบบที่มีคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจมีความรับผิดชอบ ต่อการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุดครูต้องมีความเข้าใจการวัดและประเมินผลที่แท้จริง เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติจริง ถือได้ว่ามี

จริยธรรม มีการควบคุมกาย วาจา อันเป็นศีลธรรมของผู้สอน ทำให้เกิดความชอบธรรมในการจัดการเรียนการสอน และทุกคนทุกฝ่ายจะต้องมีความสมานฉันท์ ช่วยกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน เต็มเต็มผู้เรียนในทุกๆ ด้านเมื่อประกอบกับโรงเรียนมีโครงสร้างและทำงานอย่างมีคุณภาพก็จะทำให้โรงเรียนเป็นระบบที่มีปัญหาเป็นพื้นฐานสามารถเรียนรู้ และปรับตัวได้ต่อเนื่องการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับ เฮอร์ เรตนาวาตี (Heri Retnawati) ได้ศึกษาเรื่อง อุปสรรคของครูอาชีวศึกษาในการใช้วิธีการประเมินหลักสูตร ในปี 2013 ที่เมืองยาโกต้า ประเทศอินโดนีเซีย การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่ออธิบายว่า ครูอาชีวศึกษามีอุปสรรคปัญหาใดบ้างในการใช้วิธีการประเมินหลักสูตรในปี 2013 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่นำมาใช้กับหลาย ๆ โรงเรียนในประเทศอินโดนีเซีย และหลักสูตรนี้จะนำมาใช้กับทุกโรงเรียนในปี 2014 พบว่า ครูยังไม่เข้าใจระบบการประเมินอย่างแท้จริง และครูมีปัญหาดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาเครื่องมือวัดทัศนคติ, การใช้วิธีการประเมินที่แท้จริง, การกำหนดดัชนี, การออกแบบหลักการประเมินเพื่อวัดทักษะต่าง ๆ และการรวบรวมคะแนนที่ได้จากเทคนิคการวัดต่างๆ นอกจากนี้ ครูยังไม่สามารถประยุกต์ใช้ การอธิบายผลสัมฤทธิ์ การเรียน ของผู้เรียนที่ยืดหยุ่นได้ สอดคล้องกับ Henri ที่ว่าการบริหารและการจัดการควรประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ 1) การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ แล้วกำหนดแผนการปฏิบัติงานไว้เป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต 2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดโครงสร้างของงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคคล 3) การบังคับบัญชา(Commanding) หมายถึง การสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานตามหน้าที่ที่มีอยู่ 4) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการเชื่อมโยงงานของทุกฝ่ายให้เข้ากันได้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ 5) การควบคุมงาน (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการกำกับงานให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ และสอดคล้องกับ แนวคิดลูเธอร์ กุลลิค และลินคอล์น เออร์วิก (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ที่ว่า กระบวนการในการบริหารไว้ 7 ประการ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในนาม POSDCORB คือ 1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ พร้อมด้วยวางแผนปฏิบัติโดยระบุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ 2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ในหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่ลดหลั่นกันไปบุคคลของหน่วยงานตั้งแต่การแสวงหา การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรมและพัฒนา การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่ดีให้มีอยู่ตลอดไป 3) การบริหารงานบุคคล

(Staffing) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงาน 4) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณาจนโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามให้มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน 5) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การติดต่อประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์การให้เข้ากันได้เพื่อให้งานดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานซ้ำซ้อน ทำให้ทุกหน่วยงานประสานกลมกลืนกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์การร่วมกัน 6) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานให้ผู้บริหารที่รับผิดชอบในแต่ละระดับทราบความเคลื่อนไหวของงานเป็นระยะๆ ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบความก้าวหน้าในงานของตนอยู่เสมอ การเสนอรายงานจำเป็นต้องมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน มีการวิจัย การประเมินผล และมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ เพื่อการปรับปรุงได้ทันทีหรือเพื่อการปรับปรุงในอนาคต 7) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบและรัดกุม และวิรัช นิภาวรรณ ได้นำแนวคิดของลูเธอร์ กูติก และลินดอล เออร์วิค มาวิเคราะห์พบว่า กระบวนการบริหารแบบ POSDCORB มีข้อบกพร่องบางประการ จึงนำมาพัฒนาต่อโดยเพิ่มให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็น PAMS – POSDCORB โดยเพิ่มส่วนสำคัญเข้าไป 4 ประการ คือ 1) การกำหนดนโยบาย (Policy) 2) การกำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อการปฏิบัติ (Authority) 3) การกำหนดจริยธรรมในการปฏิบัติในองค์กร (Morality) และ 4) การส่งเสริมจิตวิญญาณในการปฏิบัติงานของบุคลากร (Spirit) ดังนั้น การบริหารและการจัดการเป็นกระบวนการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้ 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง คือ การเตรียมการ ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดองค์การ ส่วนที่สอง คือ การปฏิบัติการ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการกระตุ้นจิตใจ และส่วนที่สาม คือ การควบคุมและประเมินผล ประกอบด้วย การควบคุมงานและการประเมินผลงาน

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการหลักสูตร ประกอบด้วย 18 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ สอง ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการหลักสูตร มีการสร้างข้อตกลงประสานงานร่วมมือจัดอาชีวศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย การรับนักเรียนตามสาขาอาชีพ มีรายงานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นการเน้นเรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนและผู้ปกครองสนใจ

การเรียนรู้มัธยมศึกษาควบคู่กับการฝึกอาชีพ สถานศึกษาชี้แจงความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครอง ในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งใน สถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการแนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและความเห็นชอบ ในการเรียนหลักสูตรทวิศึกษา มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ผ่านสื่อ ต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร สำคัญ และการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผล มีนโยบายขยายโอกาสใน การเข้าถึงในการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา มีการชี้แจงในการได้รับวุฒิ การศึกษาในการจัดการศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการกำหนดแนวทางในการแต่งเครื่องแบบอาชีวศึกษาในวันที่เรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรทวิศึกษา มีระบบ การประเมินความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ประชาชน ในชุมชน และหน่วยงาน ธุรกิจ เพื่อปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนทุกปี มีกระบวนการการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เช่น บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ในการบริหารโรงเรียนและนำแผนสู่การปฏิบัติ ได้ นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ขึ้นพื้นฐานช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ทวิศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมา ประกอบการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของ ผู้ปกครองชุมชน จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาคูแลประสบการณ์การจัดการศึกษาทวิศึกษา โดยตรง กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรวิฑูร ชมใจ เรื่อง เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา ระบบไตรภาคี ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วย ความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและ การบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการระดมทรัพยากร ซึ่งแต่ ละด้านมีโอกาสความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ไตรภาคีไปปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก เช่น ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ ได้แก่ มีการวางแผน ร่วมกันในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตามความสนใจของผู้เรียนและความต้องการของ สถานประกอบการและท้องถิ่น สถานศึกษาควรเชิญผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการจัดการอาชีวศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สอศ. มีบทบาท ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและสถานประกอบการ มีคณะกรรมการระดับกระทรวงที่มา

จากทั้งสามฝ่ายเข้าร่วมกำหนดนโยบายการจัดการอาชีวศึกษาของท้องถิ่น และกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมจัด ปวช. – ปวส. เทศบาลร่วมจัดหลักสูตร ระยะสั้น ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ ได้แก่ จัดทำแผนผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขา ที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการในท้องถิ่น จัดให้มีการทดสอบ นักศึกษาเพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ คณะกรรมการไตรภาคีระดับ จังหวัด มีหน้าที่กำหนดสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน จัดลำดับความสำคัญก่อน – หลัง ของสาขาวิชาที่จะ เปิด คณะกรรมการไตรภาคีระดับกระทรวงมีหน้าที่ดำเนินการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา จัด โครงสร้างองค์กรของแต่ละภาคีเพื่อรองรับ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาไตรภาคี ตามความจำเป็น และเหมาะสม และสอดคล้องกับ มงคล ราชบุตร ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 6 โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้จัดการ สถานประกอบการ ช่างผู้ควบคุมการฝึกและนักศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการมี การประชาสัมพันธ์โครงการร่วมกัน ด้านสื่อการเรียนการสอน หลักสูตรสอดคล้องกับ ความต้องการของสถานประกอบการ จำนวนชั่วโมงสอนแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมและ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตร และสอดคล้องกับ พรนิภา โรจน์วิลาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่ม ภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานประกอบการ ควรมีส่วนร่วม ในการวางแผน โดยร่วมวางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียนนักศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม การกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานฝีมือแรงงาน การฝึกงาน การวิจัย และการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ส่วนในด้านการดำเนินงาน พบว่า สถาน ประกอบการควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพของหลักสูตรและประเมินหลักสูตร อีกทั้งควรมีส่วนร่วมใน การสนับสนุนวิทยากร สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมในการ จัดทำเกณฑ์ การประเมินผลผู้เรียน และการทดสอบทักษะฝีมือของผู้สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับ ขวัญชัย สันทิพย์สมบุญ ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการในการส่ง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาช่างยนต์ออกฝึกงาน กล่าวว่าสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่ มิได้ระบุรูปแบบ

ความร่วมมืออย่างชัดเจน เพียงแต่ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ควรจัดทำเป็น โครงการ และมีคณะทำงานหรือคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทั้ง 2 ฝ่าย ทำหน้าที่ร่วมหลักสูตร คัดเลือกสถานประกอบการ กำหนดงบประมาณ และความรับผิดชอบของ ทั้ง 2 ฝ่ายอย่างชัดเจน จัดหาเครื่องมือให้พอเพียงสำหรับการฝึกปฏิบัติ และให้อาจารย์ของ สถานศึกษาเข้าไปฝึกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในสถานประกอบการให้อาจารย์เป็นผู้ประเมินผลทาง วิชาการ และสถานประกอบการประเมินทักษะในการปฏิบัติงาน และเนื่องจากมิได้มีการศึกษา บัญญัติที่สนับสนุน และจัดวางความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทำให้ไม่มีการ พัฒนาความร่วมมือทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการการอาชีวศึกษา และ การเตรียมคนระดับต่ำกว่าปริญญา สำหรับสถานประกอบการ และสอดคล้องกับ Hardy ได้ ทำการศึกษาเรื่อง ความไม่ต่อเนื่องในการจัดการศึกษาแบบร่วมกันระหว่างรัฐบาลและ สถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า การทำงานร่วมกันเป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์กัน โดย สถานศึกษาจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการได้ความรู้และ ทักษะจากสถานประกอบการ เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ คนส่วนมากยังไม่เข้าใจการศึกษาระบบนี้ รวมถึงผู้ปกครองด้วย จึงจำเป็นต้องมีการให้ความรู้ เกี่ยวกับการศึกษาระบบนี้ ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้องปฏิบัติคือ การทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างรัฐบาล สถานศึกษาและสถานประกอบการ

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 8 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สาม ทั้งนี้ เนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดกิจกรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำ โครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด การวัดประเมินผล บริหารทรัพยากรบุคคลากรอย่างมี ประสิทธิภาพ เช่น การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัด รวมทั้ง การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมการเรียน ที่เน้นอาชีพ สถานศึกษาพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่จะ เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนรู้ในสองสถานศึกษา โดยเรียนรายวิชาหมวด

วิชาทักษะชีวิต ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเรียนรายวิชาหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแผนการเรียนที่บูรณาการ ตามตัวอย่างแผนการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการ การจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และได้รับการบริการ ด้านการศึกษาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ให้ความสำคัญกับห้องปฏิบัติการ ฟาร์ม เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุฝึกและครุภัณฑ์ มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการ เรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา สอดคล้องกับ อมรรัตน์ ภิญโญนันต์ พงษ์ ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบัน การอุดมศึกษาของรัฐ กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือไว้ 4 ด้าน คือ 1) หลักการของ ความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน 2) โครงสร้างและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านการ เรียนการสอน 3) ประเภทของกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน และ 4) การจัดและ ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอแนะรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยอ้างอิงจากผลการวิจัย เรื่อง อาชีวศึกษาพัฒนาชาติ : บทเรียนจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีว่ารัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนและสนับสนุนงบประมาณให้สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย จัดทำมาตรฐานอาชีพเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ และพัฒนาหลักสูตรอาชีพใหม่ตามการเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน 2) ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ ต่างๆ ทั้งในด้านการบริหารงานและด้านการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา และ 3) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพโดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา สอดคล้องกับ การจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมมือกับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การฝึกประสบการณ์/ฝึกงานในสถานประกอบการ และ การเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ควบคู่กัน โดยใช้เวลาเรียน ไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) คือ 1) รายวิชาพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัด สพฐ. จัดรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้ จำนวน 41 หน่วยกิต อนึ่งการจัดรายวิชาพื้นฐานให้พิจารณามาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาในหมวดวิชา ทักษะชีวิต และหมวดวิชาเลือกเสรีของหลักสูตร ปวช. โดยมีความสอดคล้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 2) รายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาสังกัด สอศ. รับผิดชอบผลการเรียนจากรายวิชาพื้นฐานเป็นผล การเรียนรายวิชาหมวดวิชาเลือกเสรีและจัดให้เรียนรายวิชาหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ตามหลักสูตร ปวช. ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต สถานศึกษาสังกัด สพฐ. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณารายวิชา หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ของสถานศึกษาสังกัด สอศ. กำหนดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามแผนการเรียน ของหลักสูตรสถานศึกษาสังกัด สพฐ. โดยนับรวมรายวิชาเพิ่มเติมตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ให้มีเวลาเรียนทั้งหมด ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสังกัด สพฐ. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างเวลาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย 360 ชั่วโมง ตลอด 3 ปี ทั้งนี้ สถานศึกษาสังกัด สพฐ. และ สอศ. ที่ร่วมกันจัดการศึกษาเรียน ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ต้องร่วมกันวางแผนการจัด หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ให้ผู้เรียนเรียนครบตามโครงสร้าง หลักสูตรของทั้งสองสถานศึกษา และมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปี ทั้งนี้ หากสถานศึกษามี ความประสงค์จะออกจากโครงการ ต้องแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัด สอศ. ที่ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา และต้องจัดการเรียน การสอนให้กับผู้เรียนในโครงการฯ ต่อไปจนจบหลักสูตร จึงออกจากโครงการได้ สอดคล้องกับ สันติ ฤทธิชัย ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ การวัดและประเมินผล ได้มาจากการปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนพิการหรือที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษทางการศึกษา มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล จากบุคคลที่ เกี่ยวข้อง ครุยังขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนพิการหรือที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ควรนำหลักสูตรเฉพาะความพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือ โรงเรียนเฉพาะความพิการมาปรับใช้สำหรับการเรียนร่วม และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้

และมีทักษะในการจัดการเรียนร่วมมากขึ้น และ เวโรนิการ์ มาร์ตา วอรา (Veronika Marta Wora) ศึกษาเรื่อง การปรับปรุง ผู้เรียนด้วยการใช้วิธี Numbered Heads Together (NHT) กับวิชา ความสามารถทางอาชีพะพื้นฐาน ในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า เปรอร์เซ็นต์นักเรียนที่มีความกระตือรือร้นมากขึ้นในชั้นตอนที่ 1 และ 2 ผลการทดสอบยังแนะนำว่า นักเรียนมีแนวโน้มมีผลสัมฤทธิ์คล้ายกัน ทำให้เราสรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้วิธีการ NHT ช่วยปรับปรุงการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นจิ อิน ชาร์ (Ji -Eun Cha) ศึกษาเรื่อง ผลของการอ่านที่ครอบคลุมต่อการเพิ่มพูน ความรู้ด้านคำศัพท์ และนิสัยรักการอ่าน เพื่อเรียนภาษาที่สองของนักเรียนอาชีวศึกษา และมิน โจว (Min Jou) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบการเรียนรู้ซ่อมเสริม โดยใช้คอมพิวเตอร์เข้าช่วย ในวิชาวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, วิศวกรรมและคณิตศาสตร์เพื่อสนับสนุนนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า หนึ่งในคุณลักษณะสำคัญ และ โดดเด่นของการสอนแบบ STEM มันช่วยพัฒนาทักษะตรงให้กับผู้เรียน การฝึกฝนทักษะโดยตรง หลักสูตร CARL มีประสิทธิภาพและช่วยเพิ่มพูนความรู้ของผู้เรียน, เพิ่มผลสัมฤทธิ์ และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน และฮิชิ-ไคว แซล (Hsi-Chi Hsiao) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับการประเมิน พัฒนาการด้านอาชีพครู และประสิทธิภาพการสอนของครูอาชีวศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการสอนด้านต่าง ๆ ประสิทธิภาพการสอนที่ต่างกัน ระหว่างครูที่สอนในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น รัฐบาลกับเอกชน และ ตัวแปรจากการประเมิน พัฒนาการทางวิชาชีพครูและประสิทธิภาพการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นบวก และซางแลง เหลียง (Tsanglang Liang) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูกับความพอใจในการเรียนของนักเรียน โดยใช้ Pragmatic Skills Programs ที่โรงเรียนอาชีวศึกษา พบว่า การสอนทางอ้อมได้คะแนนสูงสุด สำหรับปัจจัยพฤติกรรมการสอนประสิทธิภาพการสอนและ ผลประเมินปัจจัยความพอใจในการเรียน พฤติกรรมการสอนและความพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อตัวอย่างมีตัวแปรภูมิหลังต่างกัน การสอนทางอ้อมอันเป็นหนึ่งในพฤติกรรมการสอน และความพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษามีส่วนสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และ พฤติกรรมการสอนเป็นตัวทำนายความพอใจในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความร่วมมือ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สี่ เนื่องจากมีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหา รายวิชาตามหลักสูตร มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้ผู้ที่จบ การศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิคและช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ สถานศึกษาและสถาน

ประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจและสร้างหลักการจัดอาชีวศึกษารูปแบบทวิศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจ ในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา ความร่วมมือเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้น ได้ทั้งภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจด้วยกัน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานบริการสาธารณะ การที่จะเข้าใจในกระบวนการจัดการความร่วมมือจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของความร่วมมือว่าเป็นความร่วมมือลักษณะใด เช่น มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา การฝึกให้ครอบครัวเนื้อหา รายวิชาตามหลักสูตร เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้ผู้ที่จบ การศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิคและช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจในหลักการจัดอาชีวศึกษารูปแบบทวิศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจ ในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีของ อมรรัตน์ ภิญญอนันตพงษ์ กล่าวว่าเป็นกระบวนการที่องค์กรหนึ่งได้ร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยมีการกระทำร่วมกัน ซึ่งการกระทำร่วมกันระดับต่ำสุดคือ การดึงหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมงานด้วยหรือเข้ามาเป็นพวกและการรวมกำลัง ซึ่งเป็นระดับของการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน จัดเครือข่ายการทำงาน และจัดบทบาทหน้าที่รวมทั้งเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน สอดคล้องกับ ชีระพงษ์ แก้วหาวงศ์ ได้ให้ความหมายของความร่วมมือว่าเป็นการร่วมกันปฏิบัติงานของทั้งบุคคล กลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้บรรลุทั้งวัตถุประสงค์ของงานหรือหน่วยงาน โดยอาศัยลักษณะการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ หรือร่วมกันกำหนดวิธีการหรือ ใ่อำนวยการความสะดวกในทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ชาติชาย ณ เชียงใหม่ ให้ความเห็นว่า การจัดการเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดำเนินการที่ต้องมีการแสวงหาจุดมุ่งหมาย ร่วมกัน การกำหนดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน การกำหนดความสามารถที่ต้องมีร่วมกัน การกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ความรับผิดชอบต่อกัน การกำหนดกฎระเบียบที่ยึดโยงความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และการกำหนดโครงการ กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน ชาติชาย ณ เชียงใหม่ ให้ความเห็นว่า การจัดการเครือข่ายความร่วมมือเป็นการดำเนินการที่ต้องมีการแสวงหาจุดมุ่งหมายร่วมกัน การกำหนดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน การกำหนดความสามารถที่ต้องมีร่วมกัน การกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ความรับผิดชอบต่อกัน การกำหนดกฎระเบียบที่ยึดโยงความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และการกำหนดโครงการ กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน ยังสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์การปรับ

ทิศทางและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาแนวใหม่ เรื่องการพัฒนาระบบความร่วมมือว่า
 สถานประกอบการและสถานศึกษาควรร่วมมือกันในเรื่อง การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย
 ความต้องการ การพัฒนาหลักสูตร การฝึกงาน และการประเมินผล นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการ
 สภาการศึกษา ยังได้เสนอแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติคือ
 1) มีการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกับผู้ใช้กำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพ 2) จัดให้มี
 กลไกการประสานความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนจากหลายที่เกี่ยวข้องทุกระดับ 3) จัดตั้ง
 องค์กรกลางหรือคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบการสำรวจความต้องการกำลังคนของประเทศ การวางแผน
 การผลิต การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเส้นทางอาชีพและการทำงาน 4) สร้าง
 ค่านิยมและแรงจูงใจให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อสายอาชีพมากขึ้น 5) จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกำลังคน
 ให้เป็นระบบ 6) ให้มีการแลกเปลี่ยนและมีการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้
 กำลังคน 7) เร่งรัดให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ 8) ปรับปรุงระเบียบกฎหมาย
 หรือวางมาตรการจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้มากขึ้น
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนิภา โรจน์วิลาวัลย์ ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของ
 สถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัย
 อาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานประกอบการ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยร่วม
 วางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียนนักศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การสนับสนุนให้บุคลากร
 ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงาน
 การฝึกงาน การวิจัย และ การใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ส่วนใน
 ด้านการดำเนินงาน พบว่า สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
 การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพของหลักสูตรและประเมินหลักสูตร อีกทั้งควรมีส่วนร่วมใน
 การสนับสนุนวิทยากร สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใน
 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สถานประกอบการควรมีส่วนร่วมในการ จัดทำเกณฑ์
 การประเมินผลผู้เรียนและการทดสอบทักษะฝีมือของผู้สำเร็จการศึกษา อีกทั้งพบว่า ยังมีปัญหาใน
 การดำเนินการร่วมกันคือ สถานประกอบการไม่ให้ความสำคัญเพราะถือเป็นการเพิ่มภาระและ
 ขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับ
 สถานประกอบการและได้เสนอแนะว่า ควรมีการเสริมสร้างความเข้าใจและประสานงานระหว่าง
 สถานศึกษากับสถานประกอบการให้มากขึ้น อีกทั้งรัฐควรมีกฎหมายให้สถานประกอบการเป็น
 แหล่งฝึกประสบการณ์ วิทยุชัย สันทิพย์สมบูรณ์ ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาน
 ประกอบการในการส่งนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาช่างยนต์ออกฝึกงาน กล่าวว่า
 สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการนั้น งานวิจัย

ส่วนใหญ่มีได้ระบุรูปแบบความร่วมมืออย่างชัดเจน เพียงแต่ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ควรจัดทำเป็น โครงการและมีคณะทำงานหรือคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทั้ง 2 ฝ่าย ทำหน้าที่ร่วมหลักสูตรคัดเลือกสถานประกอบการ กำหนดงบประมาณ ลอเรน ฟิลเลเต้ (Laurent Filliettaz) ได้ศึกษาเรื่อง การให้คำแนะนำในที่ทำงานเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ฝึกงาน ผลการวิจัย พบว่า การฝึกอบรมของระบบ VET ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมการให้คำแนะนำในที่ทำงานให้เพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์คอยให้คำแนะนำ สนับสนุนในการผลิตและเป็นระบบฝึกเป็นคู่ เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของงาน นอกจากนี้ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการรายงานเรื่อง “The German Vocational Training System” ว่าระบบการฝึกงานอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมัน เป็นระบบทวิภาคี เป็นการฝึกอาชีพด้วยวิธีการผสมผสานภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้ ทักษะ ทางวิชาชีพ เกิดการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อัลเมเกรน (Almegren) ได้มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อความร่วมมือ แม้จะมีความร่วมมือไม่มากนัก แต่มีความคิดเห็นเชิงลบต่อคุณลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษา คือ มีความรู้และทักษะน้อย ขาดความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการระบบงาน ระบบแรงงานและขาดระเบียบวินัย หลักสูตรของสถานศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ สถานประกอบการพึงพอใจผลผลิตของสถานศึกษา และความร่วมมือมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่ร่วมวางแผนผลิต ร่วมทำการตลาดผลผลิตของสถานศึกษา ร่วมออกแบบรายวิชา ร่วมสอนและให้คำปรึกษา การเยี่ยมชม และการฝึกงานในสถานประกอบการ และ Bono ได้ทำการศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในการฝึกงานตามระยะเวลาที่กำหนด พบว่า นักศึกษาฝึกงานที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาไปนิเทศตลอดกับนักศึกษาที่ไม่มีอาจารย์ไปนิเทศ แต่ให้มีการทดสอบก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติงาน โดยใช้เวลาห่างกัน 12 สัปดาห์ ผลที่ได้รับไม่มีความแตกต่างกัน สรุปว่า การจัดการศึกษาโดยการให้ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ พร้อมกับนักศึกษามีความสัมพันธ์กันและทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกัน สถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจในการติดต่อประสานงาน ความสัมพันธ์ เพื่อให้ นักศึกษาเกิดประสบการณ์สูงสุดในการเข้าร่วมโครงการ และยังสอดคล้องกับ ณรงค์ กุทธิเศษ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัด สถานประกอบการ และเครือข่ายกำลังคนอาชีวศึกษาจังหวัด ให้มีการประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานในสถานประกอบการ มีการซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและต้องการและสมชาย ชนนันชนะ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียน โดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียน

แกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน ที่ว่า รูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวะจังหวัดที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถนำไปเป็นต้นแบบเพื่อที่จะขยายผลต่อไปในอนาคตได้ และผ่องพรรณ ตรีเนตร ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูนพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือและสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันยกเว้นการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสุภาพ ผลาพิบูลย์ ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการในจังหวัดปทุมธานีกับวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือ ได้แก่ การขาดการวางแผนร่วมกัน ผู้บริการขาดการเอาใจใส่และสนับสนุน และหลักสูตรการฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และ บรรเลง ศรีนิล และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีพบว่า สภาพปัญหาการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศไทย โดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนยังมีจำกัด และ สืบสกุล แสงธำรงค์ ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในด้านต่างๆ สิ่งที่เป็นปัญหาในแต่ละด้านมากที่สุด คือ ด้านสภาพปัญหาการดำเนินการ คือ ปัญหาในประเด็นการขอความร่วมมือในการคัดเลือกจากสถานศึกษา ด้านสภาพปัญหาในการดำเนินการจัดฝึกปฏิบัติได้แก่ ประเด็นการจัดฝึกเพิ่มเติมในสถานประกอบการและด้านการดำเนินการวัดผลประเมินผล คือ ปัญหาการรับเข้าเป็นพนักงานเมื่อจบหลักสูตรตามลำดับ

1.5 องค์ประกอบที่ 5 การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ห้า ทั้งนี้เนื่องมาจากในการจัดทำหลักสูตรจะต้องมี การแต่งตั้งคณะทำงานหลักสูตร ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่น ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนามเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มีคณะทำงาน

การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการจัดร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้านอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนรัฐบาลจึงมีนโยบายให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานทางด้านสามัญและอาชีพ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพถือเป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐาน การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สังกัด สพฐ. และ สอศ. ที่ร่วมกันจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ต้องร่วมกันวางแผนการจัดหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ให้ผู้เรียนเรียนครบตาม โครงสร้างหลักสูตรของทั้งสองสถานศึกษา และมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบการดำเนินการ โครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อนี้เทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ และการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทและหน้าที่คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษามีบทบาทและหน้าที่ 1) กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 2) ประสานความร่วมมือระหว่าง สพฐ. สอศ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) จัดทำแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ติดตามกำกับ ดูแลผลการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายของ สพฐ. ในการเปิดสอนวิชาชีพ 2) รายงาน สพฐ. เพื่อทราบการเข้าร่วมและออกจาก โครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสถานศึกษา

สังกัด สพฐ. 3) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินการของสถานศึกษา 4) ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบการดำเนินการโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ อาชีวศึกษาจังหวัด

1) ประสานกับสถานศึกษา สพฐ. ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการเพื่อจัดทำข้อตกลง ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ที่เปิดสอน หลักสูตรสถานศึกษา จำนวนผู้เรียนในแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน ตารางสอนและการจัดการเรียนการสอน 2) ประชุมกำหนดความรับผิดชอบของสถานศึกษาสังกัด สอศ. ในจังหวัดเพื่อจัดการเรียน การสอนคู่ขนานกับสถานศึกษาสังกัด สพฐ. 3) จัดสรร บริหารทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัด สอศ. ในจังหวัดเพื่อจัดการเรียนการสอนคู่ขนานให้เกิดประสิทธิภาพ 4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษา 2) วางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ. กับสถานศึกษาสังกัด สอศ. 3) ขออนุมัติหลักสูตรสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา 4) แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทราบการเข้าร่วม โครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 5) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาสังกัด สพฐ. กับสถานศึกษาสังกัด สอศ. 6) วางแผนและเตรียมความพร้อมในปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการเปิดสอนวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 7) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษา และรายงานแผนจัดชั้นเรียนรายปี และแผนการรับนักเรียน ประจำปีการศึกษา ให้ สพฐ. โดยสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายทราบ 8) แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเทียบโอนผลการเรียน 9) รายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกสิ้นปีการศึกษา 10) สถานศึกษายืนยันข้อมูลนักเรียนรายบุคคลในระบบ Data Management Center (DMC) ตามกำหนดเวลาที่ สพฐ. กำหนดเพื่อรับการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายรายหัวจาก สพฐ. 11) สถานศึกษาในโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษายืนยันข้อมูลนักเรียนในระบบ DMC ตามแนวปฏิบัติที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลมันท์ วูฟกัง แอล (Lehmann, Wolfgang L.) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบทวิภาคีของการฝึกอบรมทาง

วิชาชีพในประเทศเยอรมัน ต่อการจัดองค์กร โครงสร้าง บริบทและการอภิปรายในปัจจุบัน พบว่าระบบทวิภาคี โดยการอบรมวิชาชีพในประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมันจะได้รับการนำเสนอให้เป็นวิธีที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดในการเตรียมแรงงานที่มีทักษะ และในอนาคตการศึกษาแบบทวิภาคีเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและการ์นอน แกร์รี่ แอล (Gannon, Gary L.) ได้ศึกษาเรื่อง การสนับสนุนและการปฏิรูปการศึกษาด้านอาชีวศึกษา พบว่าการศึกษาด้านเทคนิคและการฝึกอบรมในประเทศแคนาดาได้จัดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2423 – 2463 และได้มีการปฏิรูปหลักสูตรใหม่ในศตวรรษที่ 20 โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้ประกอบอาชีพในจำนวนมากขึ้น

1.6 องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่หก ทั้งนี้เนื่องจาก คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) ผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมทางวิชาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน แสดงให้เห็นว่า ความสามารถของนักศึกษาที่สำเร็จการอบรมวิชาชีพ ทำให้มีการจ้างงานมากขึ้น และได้รับค่าจ้างมากกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน 2) สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบ ทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขาอาชีพ 3) ผู้จบการฝึกอาชีพควรมีคุณสมบัติ คือสามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว 4) จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การเพิ่มพูนการอ่านภาษาที่สอง 5) การฝึกอาชีพจะมีการควบคุมคุณภาพ ซึ่งเน้นรูปแบบและข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้นมาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไข อันเป็นการสร้างศักยภาพและการยอมรับในสถาบัน 6) นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ สอดคล้องกับการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศออสเตรเลีย เป็นการขับเคลื่อนและรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐบาล และกลุ่มอุตสาหกรรมจัดระบบการฝึกที่ยืดหยุ่นให้สำหรับบุคคลทั้งที่ทำงานบางเวลา และทำงานเต็มเวลาสามารถเข้าฝึกอบรมได้ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงานและการฝึกอบรมในขณะไม่ได้ปฏิบัติงานโดยใช้โครงการ User Choice และชุดการฝึก ทั้งนี้มีการควบคุมมาตรฐานโดยระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่กำหนดมาตรฐานสมรรถนะไว้ 8 ระดับ และได้ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้ระบบการฝึกหัดใหม่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ส่วนการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ถ้าเป็น

โรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไป นักเรียนประมาณสามในสี่จะเข้ารับการฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี (Dual System) ซึ่งเป็นการฝึกอาชีพที่นิยมกันมากในหมู่เยาวชน การฝึกอาชีพในระบบนี้เยาวชนต้องไปสมัครเป็นช่างฝึกหัด (Trainee) ในสถานประกอบการ ซึ่งอาจเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กที่เปิดรับสมัครช่างฝึกหัด เมื่อมีการทำสัญญากันระหว่างผู้ปกครองและสถานประกอบการแล้ว การฝึกหัดจึงจะเริ่มขึ้น โดยฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการนั้นๆ เป็นหลัก ประมาณ 3-4 วันต่อสัปดาห์ส่วนเวลาที่เหลืออีก 1-2 วัน สถานประกอบการจะส่งช่างฝึกหัดนั้นไปเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่อยู่ใกล้ การฝึกอาชีพลักษณะนี้กระทำโดยมีกฎหมายรองรับ เฉพาะการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการจะเป็นไปตามกฎหมายของรัฐบาลสหพันธ์ (รัฐบาลกลาง) ซึ่งทุกรัฐต้องปฏิบัติตาม การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีใช้เวลาประมาณ 3-3.5 ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละสาขา ดังนั้น ผู้จบการศึกษาจึงมีอายุมากกว่า 18 ปี ซึ่งพ้นการศึกษาภาคบังคับ และสามารถทำงานประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ ซึ่งจะเห็นได้จากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประชาชนเริ่มเข้ารับการเรียนรู้วิชาชีพตั้งแต่เยาวชน จนกระทั่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอก การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี (Dual System) เป็นระบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ประมาณร้อยละ 70 ของผู้จบการศึกษาทั้งหมด ล้วนผ่านการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีมาแล้วทั้งสิ้น เพราะการฝึกระบบนี้เปิดโอกาสให้กับเยาวชนทุกคนโดยไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติอื่นใดมาก่อน การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของเยอรมันเป็นการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เรียกว่า Hauptschule โดยผู้ที่เข้าฝึกอาชีพจะต้องไปสมัครเป็นช่างฝึกหัดในสถานประกอบการแห่งใดแห่งหนึ่งที่ยินดีรับนักเรียนผู้นั้นเป็นพนักงานฝึกหัด เมื่อผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สถานประกอบการจะติดต่อกับโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อร่วมกันวางแผนในการส่งช่างฝึกหัดไปเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎีของสาขาอาชีพที่นักเรียนเลือกไว้ในช่วงเวลาที่ได้ตกลงกัน กล่าวโดยสรุป ว่าการจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นระบบการฝึกอาชีพที่สำคัญ โดยมีหอการค้าเป็นองค์กรกลางในการบริหาร ร่วมกับสถานประกอบการที่เป็นสมาชิก และสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่รับช่างฝึกหัดเข้าเรียน ซึ่งช่างฝึกหัดจะเรียนวิชาสามัญและภาคทฤษฎี ในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ส่วนหอการค้าจะมีบทบาทในการจัดการตั้งแต่การพิจารณาคุณสมบัติของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วม โครงการ การตรวจสอบสัญญาการฝึกอาชีพที่สถานประกอบการและช่างฝึกหัดจัดทำร่วมกัน การกำกับติดตามและนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ การทดสอบสมรรถนะครั้งหลักสูตรและปลายหลักสูตร และการออกใบประกาศนียบัตรวุฒิจាชีพช่างฝีมือ ทั้งนี้โดยมีรัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและการใช้มาตรการทางกฎหมายในการจูงใจให้เกิดความร่วมมือ ส่วนการจัด

การศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร หรืออังกฤษ อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ และทักษะ โดยมีการจัดการศึกษาภาคบังคับให้เด็กอายุระหว่าง 5 – 16 ปี เมื่อพ้นการศึกษาภาคบังคับแล้วเยาวชนส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาต่อ ซึ่งอาจเลือกศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคนิคหรือเลือกเข้าฝึกอบรมในโครงการฝึกวิชาชีพผู้เยาว์ (Young Apprenticeships) ซึ่งเป็นเส้นทางสำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถ และมีแรงจูงใจสูงที่จะเรียนสายอาชีพศึกษาเพื่อเข้าสู่งานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะส่วนผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อในโรงเรียน สามารถเข้ารับการฝึกอบรมรวมทั้งทักษะและความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในงานหรืออาชีพเฉพาะ ซึ่งจะเป็นลักษณะการฝึกอบรมในงาน (On the job-Training) ที่เรียกว่า Apprenticeships, Advanced Apprenticeships, และ Apprenticeships for Adults การฝึกหัดเป็น โปรแกรมการฝึกอบรมในงานที่มีคุณภาพสูงสำหรับเยาวชน ซึ่งเยาวชนจะได้ค่าแรง ได้คุณวุฒิใหม่ รวมทั้งได้ความรู้และทักษะหลักในการเข้าสู่ระบบการฝึกหัดนั้น เยาวชนจะต้องไปสมัครงานและจัดทำสัญญา กับนายจ้าง โดยตกลงเรื่องแผนการเรียนทั้งกับนายจ้างและสถานศึกษา สถานประกอบการจะต้องจัด โปรแกรมการฝึกที่มีคุณภาพด้วยการช่วยเหลือของสภาการเรียนรู้และทักษะ ในขณะที่ผู้เรียนก็จะต้องเอาใจจริงเอาใจกับการฝึกอาชีพเพื่อให้เป็นมืออาชีพ ต้องทำงานตามที่นายจ้างกำหนดเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ (National Vocational Qualification หรือ NVQ) ซึ่งมีทั้งหมด 9 ระดับ และต้องเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้ได้ทักษะหลักและประกาศนียบัตรเทคนิค เมื่อจบระบบฝึกหัดแล้วนอกจากจะมีโอกาสได้ค่าแรงสูงขึ้น และยังมีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากนายจ้างให้ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง การจัดการระบบฝึกหัดในประเทศสหราชอาณาจักรเป็นการดำเนินการร่วมกันจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการรับเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับเข้าเป็นช่างฝึกหัดในสถานประกอบการ ซึ่งมีรูปแบบคล้ายกับประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา แผนการจัดการอาชีวศึกษาในลักษณะสหกิจอาชีวศึกษา (Vocational Cooperative Education) สำหรับผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นได้ผ่านการเตรียมความรู้ทางวิชาชีพมาระดับหนึ่งแล้วเข้าเรียนใน โปรแกรมนี้ในลักษณะเรียนทฤษฎีและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการสลับกัน การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น การอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรสายอาชีพ หรือเรียนในหลักสูตรมัธยมแบบประสม ซึ่งมีการจัดสอนสาขาวิชาชีพต่างๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประมง คหกรรม การพยาบาล เป็นต้น โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในเวลา นอกเวลา และการศึกษาทางไกล ส่วนในระดับหลังมัธยมศึกษา มีการจัดการศึกษาวิชาชีพในวิทยาลัยชั้นต้น รับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 2-3 ปี และวิทยาลัยเทคนิครับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 5 ปี สำหรับการศึกษาวินิจฉัยเฉพาะทาง มีการจัดในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะทาง โดยรับผู้จบการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่เริ่มมีการจัดสอนวิชาชีพเบื้องต้นเป็นวิชาเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจัดสอนเป็นการเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนที่มีความรู้ทางทฤษฎี และมีทักษะการปฏิบัติ มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้นและสถานประกอบการ เพื่อผลิตแรงงานฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม หลายรูปแบบ เช่น โปรแกรมการฝึกงานของนักศึกษา การฝึกอบรมอุตสาหกรรมวิทยาลัยขั้นต้น และการศึกษาของลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรมในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น ให้ผู้เรียนพัฒนาตามความสามารถและศักยภาพและสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในตนเองอย่างมีคุณภาพ มีระบบการทดสอบวุฒิบัตรทางเทคนิคแห่งชาติ (National Technical Qualification System) เพื่อควบคุมดูแลมาตรฐานการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศรับผิดชอบโดยสำนักงานแรงงานเกาหลี หรือ KOMA มีหน้าที่ในการทดสอบความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพแก่กลุ่มวิศวกร และช่างฝีมือ และสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเกาหลีรับผิดชอบการทดสอบความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพของกลุ่มอาชีพบริการ โดยจัดระดับขั้นของทักษะความสามารถเป็น 5 ขั้นคือ 1) วิศวกรระดับมืออาชีพ 2) ระดับหัวหน้า 3) วิศวกร 4) วิศวกรอุตสาหกรรม 5) แรงงานฝีมือ สอดคล้องกับงานวิจัย มงคล ราชบุตร ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 พบว่า หลังจากจบหลักสูตรแล้ว นักศึกษามีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ มีการติดตามผลหลังจากสำเร็จการศึกษา นักศึกษามีโอกาสตอบข้อซักถามในการนิเทศของครู ผ่องพรรณ ตรีเนตร ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการ เอกชนในจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกันที่สำคัญ ได้แก่ ขาดการทดสอบมาตรฐานฝีมืออย่างต่อเนื่อง ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน ร่วมกันและขาดการติดตามผล โครงการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรมีการทดสอบมาตรฐานฝีมืออย่างสม่ำเสมอเพิ่ม สำหรับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน คือ นักศึกษาฝึกงานด้วย เรียนด้วยทำให้เรียนไม่เต็มที่ สถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกไม่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พรนิภา โรจนวิลาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานประกอบการ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยร่วมวางแผนข้อมูลการผลิตนักเรียน นักศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ การสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพิ่มเติม การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงาน การฝึกงาน และสอดคล้องกับงานวิจัย โทมัส ไตซิงเกอร์ (Thomas Deissinger) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการฝึกงานของอาชีวศึกษาใน

เยอรมัน : หน้าที่ เครื่องมือที่ควบคุมคุณภาพ ภายใต้ระบบพื้นฐานการฝึกงานอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ขอบเขตความรับผิดชอบที่จะประสบความสำเร็จในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ต้องคำนึงถึง (1) ความสามารถของบุคคล ที่มีทักษะการตัดสินใจ ทำงานเป็นทีม ร่วมกับผู้อื่น สร้างแรงจูงใจ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (2) สมรรถนะของการปฏิบัติงาน ต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจและมีเทคนิควิธีในการแก้ไขปัญหาและ (3) สมรรถนะอาชีพ ต้องเชื่อมั่นในทักษะฝีมือของตนเองเข้าใจสมรรถนะของอาชีพนั้นๆ ดู เอช ลิม (Doo H Lim) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการออกแบบการฝึกอบรมที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายโอนไปยังที่ทำงานระดับนานาชาติ และการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี (Dual System) ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพ ต้องระลึกลักษณะว่า ผู้จบการฝึกอาชีพควรมีคุณสมบัติ คือ สามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว หลักสูตรจึงมีความยืดหยุ่น ไม่ควรยึดติดกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่ควรต้องมีของผู้จบหลักสูตรการฝึกอาชีพในแต่ละอาชีพ ฮาร์เกฟ และแอน (Hargrave & Ann) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการฝึกอบรมทางวิชาชีพที่มีต่ออัตราการจ้างงานและค่าจ้างสำหรับผู้รับความช่วยเหลือชั่วคราวเพื่อครอบครัวที่ขาดสน พบว่า ผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมทางวิชาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญและอัตราการจ้างงานครั้งแรกและอัตราการจ้างงานหลังหกเดือนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าความสามารถของนักศึกษาที่สำเร็จการอบรมวิชาชีพ ทำให้มีการจ้างงานมากขึ้นและได้รับค่าจ้างมากกว่าผู้ฝึกขั้นพื้นฐาน และโซชาน่า นูแรน, เอเดรียน ไชเดอร์แมน (Shoshana Neuran, Adrian Ziderman) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับค่าจ้างของคนกลุ่มน้อยและกลุ่มคนที่เสียเปรียบในอาชีวศึกษาสามารถทำได้หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า การจัดอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จ จะให้มีค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น ควรจัดในคนวัยหนุ่มสาว ต้องมีการทดสอบความสามารถทางทักษะฝีมือในการที่จะเพิ่มอัตราค่าจ้างงาน และ มาร์ค แอล เจ เทอวีแลค (Mark L.J. te Wierik) ได้ศึกษาเรื่อง การแนะนำอาชีพและความสำเร็จของผู้เรียนในระบบอาชีวศึกษาขั้นสูง (ปวส.) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสำเร็จมากขึ้น มีโรงเรียนอาชีวะและสถาบันฝึกฝนวิชาชีพมากมายในเนเธอร์แลนด์ได้ประยุกต์ใช้การแนะนำอาชีพแบบใหม่กับวิธีการเรียนรู้จากฐานความสามารถเพิ่มมากขึ้น และ บินนูว์ เยสยาพาร์ค (Binnur Yesilyaprak) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของบุคลิกภาพ และการใช้ชีวิต กลางคืน ต่อความสมัครใจ และความกังวล ในการเรียนทางไกล ของนักเรียนปวช. ในประเทศตุรกี พบว่า นักเรียนเพศหญิงที่เรียนภาคค่ำและอายุมากกว่า มีความสมัครใจที่จะเรียนทางไกลสูงกว่านักเรียนชายภาคเช้าที่อายุน้อย กลุ่มนักเรียนที่ชอบใช้ชีวิตกลางคืนกับความกังวลต่อการเรียนรู้ทางไกล นอกจากนี้ นักเรียนที่ชอบเข้าสังคมมีความกังวลต่อการเรียนรู้ทางไกลน้อยกว่า การเปิดใจ

ยอมรับประสบการณ์ต่าง ๆ มีส่วนสัมพันธ์กับความสมัครใจในการเรียนรู้ทางไกล ทำให้สรุปได้ว่านักเรียนภาคค่ำจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ทางไกลมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น และ มาร์ค สตัตเลอร์ (Marc Stadtler) ศึกษาเรื่องการเพิ่มพูนวิจารณญาณ ของนักเรียนอาชีวศึกษาในการเลือกแหล่งข้อมูล เพื่อตัดสินข้อโต้แย้งเชิงวิทยาศาสตร์ การศึกษาเชิงประจักษ์ ว่าการฝึกอบรมในชั้นเรียนจะช่วยให้นักเรียนอาชีวศึกษามีวิจารณญาณในการเลือกแหล่งข้อมูลเพื่อตัดสินข้อโต้แย้งเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ของนักเรียนในการแบ่งความเข้าใจ และความต้องการในการใช้ศักยภาพเพื่อยืนยันการตัดสินใจได้และยังสอดคล้องกับ แฟม ชิงแชน (Fam-Shing Chen) ศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกภาวะผู้นำให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาโดยใช้นิทานเพื่อการเรียนรู้จากหลักสูตร ของ David Hutchens การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดอบรมภาวะผู้นำให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาและส่งให้นักเรียนกลุ่มนี้ไปในสถานประกอบการเพื่อฝึกงานในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ เราใช้ความเห็นและการสังเกตผลของครูประกอบการบรรยาย ความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้เรียนในชีวิตประจำวันของพวกเขา ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการฝึกงาน สถานประกอบการมีความพึงพอใจ

1.7 องค์ประกอบที่ 7 การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร เป็นองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่เจ็ด ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วมโครงการยังขาดความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ อาคารสถานที่ ต่างๆ รวมถึงค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษา มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตามแผนการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตามนโยบายรัฐบาลและนโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างโอกาสทางการศึกษา การเข้าถึงองค์ความรู้ และได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ตลอดจนถึงการเร่งสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา ปรับภาพลักษณ์ และกำหนดมาตรการจูงใจให้นักเรียนนักศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง ส่งเสริมให้บุตรหลานมาเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน และเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วมโครงการยังขาดความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ อาคารสถานที่ต่างๆ รวมถึงค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณ

ให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษา มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตามแผนการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรวิฑูรย์ ชมใจ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ผลการวิจัยพบว่า พบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วย ความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการระดมทรัพยากร ซึ่งแต่ละด้านมีโอกาสความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีไปปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ด้านการระดมทรัพยากร ได้แก่ สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการควรได้รับการร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีได้เงินอุดหนุนจากรัฐเพื่อจัดการอาชีวศึกษา มีวิธีการจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการควรได้รับการร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี โดยนำรายจ่ายจากการร่วมจัดการอาชีวศึกษามาลดหย่อนภาษี ลดหย่อนภาษีที่ดิน ภาษีโรงเรือน กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายทางการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในการจัดอาชีวศึกษา สถานประกอบการมีแผน/ข้อตกลงในการรับพนักงานและจ้างให้สถานศึกษาทราบ เพื่อการผลิตนักศึกษาได้ตรงตามความต้องการ มงคลราชบุตร ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณตามแผนการเรียน การจัดวัสดุ ครุภัณฑ์ในการเรียนการสอนเพียงพอเหมาะสม สถานประกอบการมีพื้นที่ฝึกการปฏิบัติงานที่เหมาะสม บรรณารักษ์ ตรีนิลและคณะ ได้ศึกษาเรื่องเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี พบว่า ทิศทางและเป้าหมายการพัฒนากำลังคนโดยรวมยังไม่ชัดเจน ยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายสนับสนุนและงบประมาณไม่เพียงพอ เครื่องมือเครื่องจักรเก่า ล้าสมัย เสื่อมคุณภาพ สื่อการเรียนการสอนขาดแคลนงบประมาณจัดซื้อวัสดุฝึกไม่เพียงพอ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษายังมีจำกัดและไม่มีประสิทธิภาพ การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ ไม่จริงจังและต่อเนื่องซึ่งชัย บุญมี และคณะ ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการ

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตร ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ พบว่าปัญหาด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ จากผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในระดับมาก กล่าวคือ เครื่องมือและอุปกรณ์การฝึกยังไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ จำนวนห้องเรียนสำหรับนักเรียนระบบทวิภาคีไม่เพียงพอ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถานประกอบการและสถานศึกษาควรมีสวัสดิการเกี่ยวกับอุบัติเหตุกับนักเรียนที่ไปฝึกในสถานประกอบการ แม็คโคซาน และโอทีโร (McCoshan; & Otero) กล่าวว่า การได้ฝึกงานในสถานประกอบการ มีความสำคัญมากที่สุด ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การให้การศึกษาดูแลในสถานประกอบการ แก่บุคลากรของสถานศึกษา ประโยชน์ของความร่วมมือ คือ โอกาสการได้งานทำของนักเรียนนักศึกษา การหารายได้ของนักศึกษา และการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ในด้านจุดอ่อนหรืออุปสรรคของความร่วมมือ การขาดงบประมาณสนับสนุนจากทั้งฝ่ายสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซามา ทันกานาถ (Sharma, Tanka Nath) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของการศึกษาทางเทคนิคและการฝึกอบรมทางวิชาชีพในมุมมองที่กว้างขึ้นของการจ้างงานและระบบการฝึกอบรมในประเทศเนปาล ผลการวิจัยแนะนำว่าประเด็นที่มีต่อการจ้างงานและการอบรมทางวิชาชีพของเนปาล ในอดีตขาดนโยบายเหล่านี้ ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณและขาดการดูแลในระดับชาติ อนาคตนโยบายการศึกษาทางเทคนิคและระบบการฝึกอบรมทางวิชาชีพ (Technical education and Vocational training-TEVT) ต้องได้รับการแก้ไขโดยต้องก่อตั้งศูนย์ข้อมูลตลาดแรงงานแห่งชาติ เปลี่ยนแปลงโครงการการศึกษาทางเทคนิคและระบบการฝึกอบรมทางวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมาริซิโอ ฟาเรียส (Mauricio Farias) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของอาชีวศึกษาวัดจากการเข้าถึงและความอุตสาหกรรม ในการเรียนต่ออาชีวศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาของผู้เรียน พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาต้องการการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อให้พวกเขาประสบความสำเร็จกับการศึกษาในขั้นสูงขึ้นไป และ สเตฟาโลและเมลโลดี (Stefan Silvestrini and Melody Garcia) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลก่อนหลังการฝึกอบรมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใน ผลการวิจัย พบว่า ได้มีการให้สวัสดิการแก่นักเรียนระบบทวิภาคี ที่ทำงานในสถานประกอบการโดยให้ค่าตอบแทน อย่างน้อย ร้อยละ 75 ของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ

ดังนั้น จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อมูลตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติทดสอบ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal

Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) โดยมีค่า KMO มีค่าเท่ากับ .940 ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.800 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่างๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันดีมากเพราะสถิติทดสอบตัวแรก คือค่า Kaiser-eyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (MSA) ค่านี้ตัวนี้มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าจะเท่ากับ 1 เมื่อตัวแปรแต่ละตัวสามารถทำนายได้ด้วยตัวแปรอื่น โดยปราศจากความคลาดเคลื่อน ซึ่งค่าที่เหมาะสมจะวิเคราะห์องค์ประกอบจะอยู่ในค่าตั้งแต่ .500-1.000 สอดคล้องกับทฤษฎีของสูกมาส อังสุโชติ; สมถวิล วิจิตรวรรณ; และรัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ ที่กล่าวว่า การตรวจสอบเบื้องต้นของข้อมูลชุดนั้น จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้หรือไม่คือ การพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรชุดนั้น ตัวแปรที่จะมาวิเคราะห์องค์ประกอบจะต้องมีความสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า .30 และค่าในช่วง .80 ขึ้นไปเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดีมาก และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity)

พบว่า มีค่า Chi-Square เท่ากับ 30679.846 และค่า Sig เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H_0 และมีค่าเข้าใกล้ 1.00 หมายถึง ข้อมูลมีความเหมาะสมเพียงพอในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ต่อไปได้ แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งทฤษฎีของสูกมาส อังสุโชติ; สมถวิล วิจิตรวรรณ; และรัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ ที่กล่าวว่าถ้าค่า Bartlett's Test of Sphericity นี้สำคัญแสดงว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ในการสกัดองค์ประกอบ ได้ทำสกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method : Principal Component Analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) มีข้อตกลงเบื้องต้นคือ แต่ละองค์ประกอบ (Component) มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่า 1.00 ตามแนวคิดของไกเซอร์ (Kaiser) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัว (Factor Loading) มากกว่า 0.50 ผลการสกัดองค์ประกอบ พบว่า ได้องค์ประกอบตามเงื่อนไข จำนวน 19 องค์ประกอบ และมีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 76.027 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ภายหลังจากหมุนแกนแบบแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1.00 ในการเลือกองค์ประกอบจากจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปรบรรยายองค์ประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตามแนวคิดของไกเซอร์ (Kaiser) และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัว (Factor Loading) ในแต่ละตัวแปรตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า องค์ประกอบที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 85 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตร จำนวน 39 ตัวแปร มี 4 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 1) ระบบการจัดการหลักสูตร จำนวน 11 ตัวแปร 2) ระบบการวัดและประเมินผล จำนวน 8 ตัวแปร 3) ระบบ

การวางแผนหลักสูตร จำนวน 11 ตัวแปร และ 4) ระบบการประกันคุณภาพหลักสูตร จำนวน 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการหลักสูตร จำนวน 18 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอนจำนวน 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความร่วมมือ จำนวน 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การจัดทำหลักสูตรทวิศึกษา จำนวน 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การบริหารทรัพยากรและงบประมาณจำนวน 4 ตัวแปร

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า ผลการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 องค์ประกอบ 85 แนวปฏิบัติ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก จากการค้นพบของผู้วิจัย ในการทำวิจัยเล่มนี้ ได้ทำตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ โดยมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษา ค้นคว้า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีวิเคราะห์เอกสาร (Content analysis) แล้วนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ จากเอกสาร วารสาร ตำรา บทความ ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารมาสรุปเป็นตัวแปร สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกึ่งโครงสร้าง ที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญคือ เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาทวิศึกษาตามนโยบายรัฐบาล แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วประมวลตัวแปร แนวปฏิบัติในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ วรรณกรรม งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาสังเคราะห์สรุป ปรับปรุงตัวแปรทั้งหมด เพื่อนำไปสร้างกระทงคำถามใน

แบบสอบถามความคิดเห็น ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูล นำตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายมาสร้างและพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในรูปแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาผล และนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.6-1.0 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วปรับแก้ตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็น ที่จะนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะเหมือนกันทุกประการ จำนวน 30 ท่าน ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .9855 ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 226 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติต่อไปนี้ คือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เพื่อรวมกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ขั้นตอนที่ 4 ยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 7 องค์ประกอบ 85 แนวปฏิบัติ คือ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การดำเนินการหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดการความร่วมมือ 5) การจัดทำหลักสูตรการศึกษา 6) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และ 7) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ และการยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ศึกษาศาสตร์ การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ยืนยัน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน

และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ใน การบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบแนวปฏิบัติ พิจารณา 4 ด้าน คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ จากกระบวนการที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีกระบวนการจัดทำเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ จึงทำให้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพรณ ปวีร์วรรณ ได้ศึกษาเรื่องการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคนับว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ นำเสนอรูปแบบ โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิ ซึ่งพบว่า รูปแบบประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา การเรียนการสอน ครูผู้สอน ความร่วมมือ การสนับสนุนของรัฐบาล มาตรฐานการอาชีวศึกษา และการบริหารจัดการ ทุกองค์ประกอบส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการอาชีวศึกษาของระบบทวิภาคี และการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจำแนกเป็น 4 แนวทางหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการระบบทวิภาคี ความร่วมมือ การจัดการเรียนการสอน และคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา และ พิศณุ ทองเลิศ ได้ศึกษาเรื่องนวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) ระบบการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) นโยบายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ความร่วมมือการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 5) การวัดและประเมินผล 6) หลักสูตร และ 7) คุณลักษณะผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นสอดคล้องกันว่า นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความถูกต้อง ครบคลุม เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษา สามารถนำข้อค้นพบที่ได้นี้ไปประยุกต์ใช้ในแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาตามบริบทได้ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตร ควรมีการจัดทำบนพื้นฐานสภาพปัญหาของโรงเรียน สถานศึกษา ซึ่งเป็นครูและนักเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานทุกปี เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิด หลักการ สภาพการณ์ ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
2. ควรมีการพัฒนาบุคลากรภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมความสามารถในเรื่องของการพัฒนาคู่มือ แนวปฏิบัติ และการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการเผยแพร่คู่มือ แนวปฏิบัติให้ครู บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน หรือผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาที่เปิดสอนระบบทวิศึกษาควรวางนโยบายและปฏิบัติและระเบียบการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาปรับปรุงงานในการผลิตนักเรียน นักศึกษาให้สนองและทันต่อความต้องการของสถานประกอบการและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาประเทศต่อไป
5. สถานศึกษาควรสำรวจความต้องการของผู้เรียนใน สาขาวิชาใหม่ๆตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเศรษฐกิจและสังคมเพื่อพัฒนาปรับปรุงงานในการผลิตนักเรียน ให้สนองและทันต่อความต้องการของสถานประกอบการและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาประเทศต่อไป
6. ควรมีการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนทวิศึกษา ให้ครูและนักเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานทุกปี เพราะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน แนวคิด หลักการ สภาพการณ์ในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

7. สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการจัดการขั้นพื้นฐาน ควรจัดอบรม เรื่อง การบริหารงานการจัดการเรียนเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการทำงานร่วมกัน

8. สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการจัดการขั้นพื้นฐาน ควรจัดรูปแบบการบริหารงาน การจัดการเรียนเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีความยืดหยุ่นและความเหมาะสมในบริบทของแต่ละสถาบันการศึกษา

9. สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการจัดการขั้นพื้นฐาน ควรมีการกำหนดมาตรฐาน และวิธีการประเมินการบริหารงานการจัดการเรียนเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้เป็นสถานศึกษาที่เป็นเลิศ สำหรับสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในระบบทวิศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนารูปแบบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การประเมินผลหลักสูตรมีการจัดการศึกษาหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. การศึกษาอิทธิพลเชิงเส้นหลักสูตรมีการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษา อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. การพัฒนาดัชนีรวมของคุณภาพการศึกษา สำหรับหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วม อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษา อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษา

6. ศึกษาการพัฒนาคู่มือ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนที่เรียนการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร ทวิศึกษาอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

7. การศึกษาวิจัยในรูปแบบการหาความสัมพันธ์เชิงที่มีอิทธิพลต่อแนวปฏิบัติแนวทางอื่น ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรต่อการสร้างตัวแบบแนวปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตร

8. มีการทบทวนวิพากษ์หลักสูตรวิจัยรูปแบบนี้ ทุกๆ 3 ปี เพื่อจะได้แนวปฏิบัติใน การบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็น เครื่องมือมาตรฐานต่อไป

รายการอ้างอิง

- A. Almegren. *Private Sector Perception of the Vocational Education System in the City of Riyadh*. Saudi Arabia: King Saud University, 1996.
- Best, John w. *Research in Education, 4th .Ed.*, . Englewood Cliff: New Jersey, Prentice-Hall,, 1981.
- Binnur Yesilyaprak. "The Paradigm Shift of Vocational Guidance and Career Counseling and Its Implications for Turkey: An Evaluation from Past to Future. ." Ankara University, 2012.
- Bono. Joseph Daniel. "The Effects of a First-Time College Cooperative Education Work Experience On Maturity, Self-Esteem, and Problem-Solving Skills." 1996.
- Booth. T. *Booth. T.*, . Ainscow Malta Printing, 1999.
- C.V. Good. *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill, 2003.
- Chris. K. "The Philosophy of Inclusive Education." [Online], Accessed 10 April 2017 Available From : [Http://www.Uni.Edu/Coe/_Profiles/Sped/Chris_K.Shtml](http://www.uni.edu/coe/_profiles/sped/chris_k.shtml) ".
- Crow and A. W. Crow. *Introduction to Education*. . New Delhi: Euraga Publishing House, 1980.
- D.K. Wheeler. *Curriculum Process*. . London University of London Press Ltd. , 1974.
- Doo H Lim. "Training Design Factors Influencing Transfer of Training to the Workplace within and International Context." *Journal of Vocational Education and Training*.
- Fam-Shing Chen. *The Effect of Leadership Training for Vocational High School Students : Courses Based on David Hutchens' S Learning Fable Series*. Taiwan National Changhua University of education, 2009.
- Gannon, Gary L. *Advocacy and Reform in Support of Technical Education and Vocational Training in Canada, 1880 – 1920*. Canada University of Toronto, 2005.
- Gulick, Luther H. and Lyndall Urwick *Papers on the Science of Administration*. . New York Institute of Public Administration, Columbia University, 1937.
- Hardy. Mandela and Sophie. "Grossmann. Incoherence in the Collaboration between Government, Schools and the Workplace : Cooperative Education in Quebec. Denver : Paper Presented at the Annual Meeting of the International Vocational Education and Training Association." Eric." (1995).

- Herget, Herman. *The Transition of Young People into Employment after Completion of Apprenticeship in the "Dual System" (in-Plant Training and Part-Time School)*. European Community Information Service. 2100 M Street. Nw, Suite 707. Washington, DC, 1987.
- Heri Retnawati. *Vocational High School Teachers' Difficulties in Implementing the Assessment in Curriculum 2013 in Yogyakarta Province of Indonesia*. Indonesia: Yogyakarta State University, 2016.
- Hsi-Chi Hsiao. *A Study of Vocational High School Teacher's Professional Development Evaluation and Teaching Effectiveness*. Changhua Shiu University, Kaohsiung, 2009.
- J.G.Saylor, and Alexande. *W.M. Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974.
- Ji –Eun Cha. "The Effects of Extensive Reading on Enhancing Vocational High School Students' L2 Vocational & Reading Rates." *English Teaching, Vol. 64, No. 3, Autumn* (2009).
- Johnson, M. . *Appropriate Research Directions in Curriculum and Instruction*. New York: Winter, 1971.
- Julka. A. *National and International Perspectives on Inclusive Education*. India: Anita Printing, 2007.
- Lee J. Cronbach. *Essentials of Psychological Testing* New York: Row, 1984.
- Lindsay. G. "Inclusive Education : A Critical Perspective." *Journal of Special Education* (2003).
- Marc Stadler. "Improving Vocational Students' Consideration of Source Information When Deciding About Science Controversies." *Springer Science+Busunerss Media Dordrecht* (2016).
- Mark L.J. te Wierik. *Career Guidance and Student Success in Dutch Higher Vocational Education*. Windesheim University of Applied Sciences the Netherlands, 2015.
- Mauricio Farias. *Effectiveness of Vocational High Schools in Studends' Access to and Persistence in Postsecondary Vocational Education*. New York: Springer Science+Busunerss Media, 2015.
- McCoshan; & Otero. "Co-Operative School of Engineering Activities in Supports of Business and Industry in Thailand."
- Michael Quinion. "Wold Eide Worda (Online), Accessed 15 July 2009. Available From : [Http://Www.Quinion.Com/Words/Topicalwords/Tw-Curl.Htm](http://Www.Quinion.Com/Words/Topicalwords/Tw-Curl.Htm)."

- Min Jou. "A Comparative Investigation on the Learning Efficacy of Mechatronic Technology between Academic and Vocational High School Studentd." *J Sci Educ Technol* (2014).
- Munch Joachim. *Vocational Education and Training in Germany. Third Edition* Publisher: UNIPUB, 4661 – F Assembly Drive, Landham, 1991.
- NHMRC. "A Guide to the Development Implementation and Evaluation of Clinical Practice Guidelines, [Online] , Accessed 10 April 2017 Available <https://www.tci-thaijo.org/index.php/tjoc/article/download/2245/1883>."
- Sharma, Tanka Nath. *The Role of Technical Education and Vocation Training in the Broader Perspective of Nepal's Employment and Training System*. Southern Illinois University Carbondale.
- Shoshana Neuran, and Adrian Ziderman. "Can Vocational Education Improve the Wages of Minorities and Disadvantaged? : The Case of Israel. (Economics of Education Review, Volume 22, Issue 4. August 2003)."
- Stefan Silvestrini and Melody Garcia. *Dual Vocational Training Phillipines. Joint Ex-Post Evaluation*. Centrum for Evaluation Saarland University Germany, 2010.
- Taba Hilda. *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace&World, Inc, 1962.
- Thomas Deissinger. "Germany's Vocational Training Act : Its Function as an Instrument of Quality Control within a Tradition-Based Vocational Training System (Oxford Review of Education, Vol.22 No.3, 1996)."
- Tsanglang Liang. *A Study on the Relationship between Teachers' Teaching Behaviors and Students' Learning Satisfaction with Pragmatic Skills Programs at Vocational High School*. Taiwan Nationnal Changhua University of education, 2011.
- Tyler, Ralph W. *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press, 1949.
- Veronika Marta Wora. "Student Improvement by Applying the Numbered Heads Together (Nht) Approach to Basic Subjects of Vocational Competence in a Vocational High School in Indonesia." 2017.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรใหม่ : (เอกสารแนะนำหลักสูตรฉบับปรับปรุง) กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา, 2551.

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: มุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.

กัญญา วีระวรรณ. การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ.

เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ, 2542.

ขวัญชัย สันทิพย์สมบูรณ์. "รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาช่างยนต์ออกฝึกงาน." สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2533.

จำลอง นักพ่อน. แนวโน้มการวิจัยการบริหารการศึกษา, . ประมวลสาระฉบับเพิ่มเติมชุดวิชาการวิจัย. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2548.

ฉวีวรรณ ชงชัย. แบบประเมินคุณภาพแนวปฏิบัติทางคลินิก. . เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.

ชนะ กลีการ์. การปฏิรูปอาชีวศึกษา เอกสารประกอบการบรรยาย. ครั้ง: วิทยาลัยเทคนิคศรี, 2548.

ชาติชาย ณ เชียงใหม่. "การจัดการเครือข่ายความร่วมมือการบริหารกิจการบ้านเมือง

ที่ดี", [Online], Accessed 19 January 2010 from

[Http://www.opdc.go.th/oldweb/thai/gov_together/21_09_48.ppt.](http://www.opdc.go.th/oldweb/thai/gov_together/21_09_48.ppt)"

ชิงชัย บุญมี และคณะ. ปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรประเภทวิชาช่าง

อุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ,

2543.

ณรงค์ ฤทธิเดช. "การพัฒนารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้

กระบวนการเครือข่ายศูนย์กำลังคนอาชีวะจังหวัด", มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ,

2552.

ทัศนีย์ ลักษณะภิกษนชัย. การสังคมสงเคราะห์ชุมชน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. . กรุงเทพฯ: อรุณ, 2542.

ธีรวิทย์, จิตรากุล. "[Online], Accessed 10 May 2017 Available

[Http://sps.lpru.ac.th/script/indexgroup.pl?mag_id=5&group_id=22.](http://sps.lpru.ac.th/script/indexgroup.pl?mag_id=5&group_id=22)"

ธีรวิทย์ บุญยโสภณ. การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม กรุงเทพมหานคร สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2536.

ธีรวิทย์ ชมใจ. การพัฒนารูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ปริญญาบัณฑิตศึกษาศาสตร์

บัณฑิต

กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,, 2554.

ธีระพงษ์ แก้วหาญ. การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ *Ngos* และองค์กรประชาชนในการนำนโยบายการสาธารณสุขมูลฐานไปสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด. ขอนแก่น: ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาศาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2548.

เนียง โสพนา. การประเมินหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2012) วิทยาลัยกำปงเจดีย์ ราชอาณาจักรกัมพูชา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.

บรรเลง สรนิล และคณะ. รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548.

บุรชัย ศิริมหาสาร. "แนวปฏิบัติที่ดี." In จดหมายข่าว *KM*. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

ปฏิธรรม สำเนียง. การประเมินหลักสูตร ศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี). พิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

ประภาพรรณ ปวีรรณ. "รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อ

การพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. บัณฑิตวิทยาลัย." มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558.

ผลิน ภู่อัญญา. "การจัดการธุรกิจร่วมสมัย, [Online] , Accessed 22 November 2010 from [Http://Thainews.Prd.Go.Th/Management/15.Htm](http://Thainews.Prd.Go.Th/Management/15.Htm)."

ผ่องพรรณ ตรีนตร. "การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือกับสถานประกอบการเอกชนในจังหวัดลำพูน.", มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550.

พุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์. ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาในความร่วมมือภาคเอกชน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2546.

พรนิภา โรจน์วิลาวัลย์. "การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษากลุ่มภาคกลาง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา." มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

พิศณุ ทองเลิศ. "นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย", มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

ภู่อัญญา, สุนีย์. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลจ เซ็นเตอร์, 2546.

มงคล ราชบุตร. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6, ." มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. "แนวปฏิบัติที่ดี. [Online] , Accessed 10 April 2017 Available [Http://Qa.Bu.Ac.Th/Buqa/Index.Php/Kmqa/53-Best-Practice](http://Qa.Bu.Ac.Th/Buqa/Index.Php/Kmqa/53-Best-Practice)."

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. แนวปฏิบัติที่ดี (*Good Practice*) กระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ (*Quality Work Porcedure*). ภูเก็ต สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2557.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. "แนวปฏิบัติที่ดี. [Online] , Accessed 10 April 2017 Available

Regis.Skru.Ac.Th/Regisweb/Webpage/Downloadform/Manual_Teacher.Pdf."

มาเรียม นิลพันธ์. วิจัยวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 7 นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

วัชราวลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธยา. "การบริหารจัดการหลักสูตร [Online] , Accessed 10 May 2017 Available

[Http://203.144.133.41/Km/Index.Php?Option=Com](http://203.144.133.41/Km/Index.Php?Option=Com)."

วิจารณ์ พานิช. "แนวปฏิบัติที่ดี". [Online] , Accessed 10 April 2017 Available

Register.Utcc.Ac.Th/Km2552/Data/Document/Best%20practice.Pd."

วิจิตร ศรีสะอ้าน. "การพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา [คำบรรยาย ณ โรงแรมวราบุรีหรือโยชยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา], 31 มกราคม 2551."

———. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยการบริหารการศึกษา. เอกสารการสอน. . นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2548.

วิชัย วงษ์ใหญ่. วารสารวิจัยทางการศึกษาปีที่ : 6 ฉบับที่ : 1 (2554).

วิชัย วงษ์ใหญ่. "การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา [Online] , Accessed 10 May 2017 Available

[Http://Gotoknow.Org/Blog/Cklinphaka/204306](http://Gotoknow.Org/Blog/Cklinphaka/204306)."

วิมลรัตน์ จตุรานนท์, and เกียรติศักดิ์ บุญญา และคณะ. การพัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษาวิทยาลัยกำแพงเพชร โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.

ศิริพรรณ ชุมชุม. สถานประกอบการ...หัวใจของการอาชีวศึกษา ความร่วมมือภาคเอกชน กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546.

สพฐ., สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. "แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ, [Online] , Accessed 25 June 2016 from

Www.Secondary11.Go.Th/2016/Th/Download/Files/Guidance10.Pdf."

สมชาย ชนนชนะ. "การบริหารจัดการโรงเรียน โดยใช้โครงสร้างชีวิตของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดลำพูน." มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.

สำนักกรรมการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรุงเทพฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2559.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. "พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553."

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ, 2559.

———. เอกสารประกอบการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, 2559.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. "แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) [Online] , Accessed 5 March 2011 from <Http://Www.Onec.Go.Th/Publication/48049/>."

———. สถานภาพและวิธีการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน หรืออเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย. กรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550.

———. รายงานการสังเคราะห์การศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2546.

———. "สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ.ศ. 2551, [Online] , Accessed 15 March 2011 from <Http://Socialscience.Igetweb.Com/Index.Php?Mo=3&Art=91157>."

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. "แนวทางการจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย(ทวิศึกษา) Accessed 29 June 2016 ".

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. 2559.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม. รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547.

———. รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. "แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ," [Online] , Accessed 25 June 2016 from <Www.Secondary11.Go.Th/2016/Th/Download/Files/Guidance10.Pdf>."

สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ. "ศึกษาความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 ", มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,, 2546.

สืบสกุล แสงธำรง. "การศึกษาปัญหาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา." สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2542.

สุภาพ ผลาพิบูลย์. "การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา ", มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.

อมรรัตน์ ภิญโญนันตพงษ์. "การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่าง
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ", มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

ที่ ศธ 6812.2/1207

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอสัมภาษณงานวิจัย

เรียน

ด้วย นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี รหัสนักศึกษา 57252904 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะ
ผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษาสัมภาษณเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
“Creative Organization”

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้สัมภาษณ์
แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

1. นายชนะ อปราชิตา
 ผู้อำนวยการโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์
 จังหวัดกาญจนบุรี
2. นายสุรินทร์ สำลี
 ผู้อำนวยการโรงเรียนด่านทับตะโกราษฎร์อุปถัมภ์
 จังหวัดกาญจนบุรี
3. ดร.สมพิศ สำเนียงแจ่ม
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก
 จังหวัดกาญจนบุรี
4. นายสมพงษ์ เดชะรัตนวรกุล
 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี
 จังหวัดกาญจนบุรี
5. ดร.วรรณิ ภิรมย์จำ
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบางเลนวิทยา
 จังหวัดนครปฐม
6. นายสนิท ธีรัมย์
 ผู้อำนวยการโรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม
 จังหวัดนครปฐม
7. นายสุชาติ ศรีแดงบุตร
 ผู้อำนวยการโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา
 จังหวัดนครปฐม
8. นายวีรพล มณีพงษ์
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 5
 จังหวัดสุพรรณบุรี
9. นายนพดล คำเรียง
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 7
 จังหวัดสุพรรณบุรี
10. นายวิโรจน์ ไชยภักดี
 ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย
 จังหวัดสุพรรณบุรี
11. นายพิทยา แก้วทิพย์
 ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข”
 จังหวัดสุพรรณบุรี
12. ดร.ศุภโชค ปิยะสันต์
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี
 จังหวัดเชียงราย

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

“แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย”

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือตัวแปรเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับคุณภิญโญ เรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย

(ADMINISTRATIVE GUIDELINE FOR MANAGING THE BI-CURRICULUM OF VOCATIONAL EDUCATION AND SECONDARY EDUCATION) ข้อมูลหรือตัวแปรที่ได้รับจากการสัมภาษณ์นี้ มีค่าต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลหรือตัวแปรที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไปสังเคราะห์และกำหนดเป็นกรอบการวิจัยต่อไป

แบบสัมภาษณ์ มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในการสัมภาษณ์สำหรับสังเคราะห์เป็นตัวแปรและกำหนดเป็นองค์ประกอบการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี จึงขอพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี

นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดเขียนรายละเอียดสถานภาพของท่าน

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในการสัมภาษณ์สำหรับดังเคราะห์เป็นตัวแปรและกำหนดเป็นองค์ประกอบการวิจัย

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามอย่างละเอียด

แนวคำถามการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่ากระทรวงศึกษาธิการควรมีแนวทางนโยบาย งบประมาณที่ชัดเจนอย่างไรเกี่ยวกับบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ท่านคิดว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ควรมีวิธีการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาอย่างไร ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. ท่านคิดว่า การจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจัดหลักสูตรอย่างไร
4. ท่านคิดว่า สถานศึกษากับสถานประกอบการ ควรมีแนวปฏิบัติร่วมกันอย่างไรบ้าง
5. ท่านคิดว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ควรมีการตรวจสอบสมรรถนะของนักเรียนในด้านวิชาชีพ อย่างไรบ้าง
6. ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 6812.2/583

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

9 เมษายน 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี รหัสนักศึกษา 57252904 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติกรแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

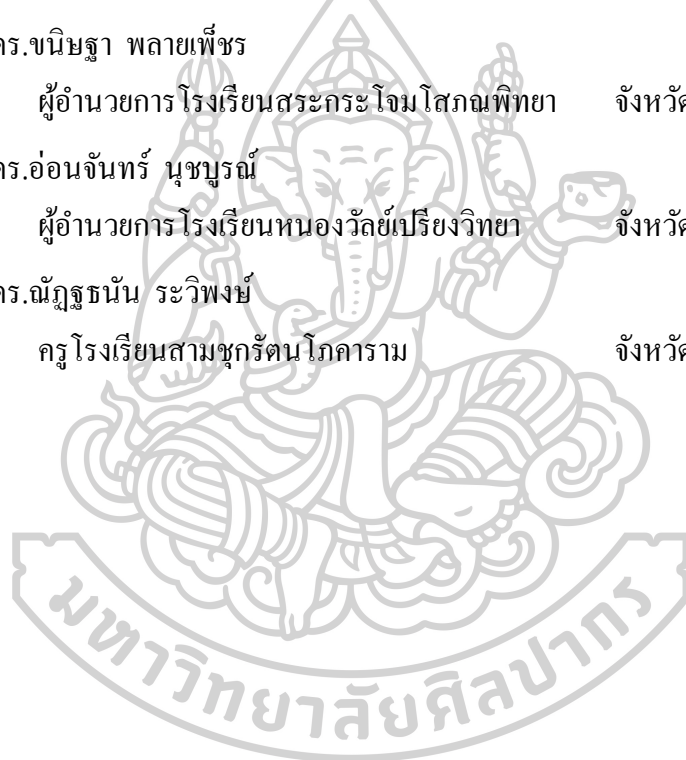
นิต. 06 2510 8720

“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
“Creative Organization”

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย**

1. ดร.ศศิธร ศรีพรหม
ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
2. ดร.ณรงค์ ชูศรีชัย
ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ดร.ชนิษฐา พลายเพชร
ผู้อำนวยการโรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี
4. ดร.อ่อนจันทร์ นุชบูรณ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองวัลย์ไผ่วิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี
5. ดร.ณัฐธนนัน ระวิพงษ์
ครูโรงเรียนสามชุกรัตนโกถาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบสอบถามเรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
1	กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทวิศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการจำเป็น	1	1	1	1	1	1.00
2	ข้อมูลในการกำหนดนโยบายและปรับปรุงหลักสูตรได้จากผลการวิจัยการจัดการศึกษาทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
3	นโยบายในการพัฒนาบุคลากรมีความชัดเจน	1	1	1	1	1	1.00
4	นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรทวิศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1.00
5	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น	1	1	1	1	1	1.00
6	มีนโยบายและแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทวิศึกษาได้เข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีหลังจบการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
7	มีนโยบายขยายโอกาสในการเข้าถึงในการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
8	การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นการเน้นเรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ตลาดแรงงาน	1	1	1	1	1	1.00
9	มีรายงานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
10	มีการชี้แจงในการได้รับวุฒิการศึกษาในการจัดการศึกษาการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1	1	1	1	1.00
11	ภาครัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่นมีการบูรณาการร่วมกันในการจัดทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
12	มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
13	มีประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ให้กับนักเรียนและผู้ปกครองสนใจการเรียนมัธยมศึกษาควบคู่กับการฝึกอาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
14	แนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและความเห็นชอบในการเรียนหลักสูตรทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
15	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน	1	1	1	1	1	1.00
16	มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระสำคัญ และการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผล	1	1	1	1	1	1.00
17	มีการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
18	สถานศึกษาซึ่งเพิ่มความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	1	1	1	1	1	1.00
19	การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครองชุมชน	1	1	1	1	1	1.00
20	มีระบบการประเมินความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานธุรกิจ เพื่อปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนทุกปี	1	1	1	1	1	1.00
21	มีการกำหนดแนวทางในการแต่งเครื่องแบบอาชีวศึกษาในวันที่เรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
22	จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูแลประสบการณ์การจัดการศึกษาทวิศึกษาโดยตรง	1	1	1	1	1	1.00
23	มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้ง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.00
24	มีการสร้างข้อตกลงประสานงานร่วมมือจัดอาชีวศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย การรับนักเรียนตามสาขาอาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
25	จัดทำแผนผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการในท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
26	มีกระบวนการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เช่น บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน	1	1	1	1	1	1.00
27	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและ ชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการ จัดการอาชีวศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
28	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum Of Understanding) กับวิทยาลัย การอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ในเรื่องการ จัดการเรียนการสอน หลักสูตรเรียนร่วม อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลายรูปแบบทวิ ศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
29	มีสวัสดิการแก่นักเรียนรูปแบบทวิศึกษาที่ทำงาน ในสถานประกอบการ โดยให้ค่าตอบแทน อย่าง น้อยร้อยละ 75 ของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ	1	1	1	1	1	1.00
30	การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาใน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดย มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไข ของการสำเร็จการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
31	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการร่วมคิด แลกเปลี่ยน ร่วมทำ สถานศึกษาควรจัดสรรให้ครู จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและทำงาน โดย ใช้กระบวนการกลุ่ม	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
32	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้บุคลากร ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วง เกิดผลดีต่อราชการ	1	1	1	1	1	1.00
33	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ในการบริหาร โรงเรียนและนำแผนสู่การปฏิบัติได้	1	1	1	1	1	1.00
34	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดรถรับ-ส่ง เดินทางไปเรียน ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
35	จัดให้มีการฝึกประสบการณ์การฝึกงานทักษะ อาชีพในสถานประกอบการ	1	1	1	1	1	1.00
36	มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ระดับมัธยมร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
37	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะฝึก นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาและดำเนินการ ในการกำหนดเป้าหมาย จำนวนนักเรียน อาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาที่สถานประกอบการ ต้องการ	1	1	1	1	1	1.00
38	มีการวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อม ของสถานประกอบการและความพร้อมของ สถานศึกษาก่อนกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะร่วมกัน ฝึก	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
39	การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเป็นการจัดการ การศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพได้มีโอกาส ฝึกงานภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง	1	1	1	1	1	1.00
40	มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาน ประกอบการเพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่าง เทคนิคและช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ	1	1	1	1	1	1.00
41	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นัก ธุรกิจในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ จัดทำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
42	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหา รายวิชาตามหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
43	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำ ความเข้าใจและสร้างหลักการจัดอาชีวศึกษา รูปแบบทวิศึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของ แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	1.00
44	สถานประกอบการต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับ นักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองสัญญาการฝึก	1	1	1	1	1	1.00
45	สถานประกอบการต้องจัดปฐมนิเทศให้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน	1	1	1	1	1	1.00
46	มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และ ตามแผนการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
47	จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อการเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
48	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการอาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน	1	1	1	1	1	1.00
49	สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วม โครงการยังขาดความพร้อมงบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อาคารสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
50	ผู้ประกอบการนักเรียนมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายในการจ้างรถรับส่งบุตรหลาน	1	1	1	1	1	1.00
51	มีการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษาและเกณฑ์การจบการศึกษาของสถานศึกษามัธยมและอาชีวศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
52	วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
53	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
54	แต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน	1	1	1	1	1	1.00
55	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มี คณะทำงานการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	1	1	1	1	1	1.00
56	มีการจัดร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
57	จัดทำ ประกาศ คำสั่งเรื่อง ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม	1	1	1	1	1	1.00
58	มีการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
59	ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับกรณีเทศ หรือกำกับ ติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพ การจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน	1	1	1	1	1	1.00
60	มีกระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตร โดย ดำเนินการทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำ หลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้ว หรือการติดตามจาก ผลผลิตของหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
61	แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรทุกสิ้นปีการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
62	จัดทำวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและ แหล่งข้อมูลเช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1	1	1	1	1	1.00
63	จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวางแผน งานที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการทำงานแบบมี ส่วนร่วม	1	1	1	1	1	1.00
64	คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา/ คณะกรรมการ ระดับท้องถิ่นเพื่อให้ความเห็นชอบหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
65	หลักสูตรท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบถ้วนเช่น เป้าหมาย/จุดเน้น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การประเมินคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
66	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบ สำคัญครบถ้วน เช่น วิทยาลัยน์ สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง หลักสูตร สถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/ เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผล ประเมินผล	1	1	1	1	1	1.00
67	จัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ของสถานประกอบการ ผู้ปกครองนักเรียน แรงงานที่ขาดแคลน และนักเรียน	1	1	1	1	1	1.00
68	กำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วย การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม เป้าหมาย	1	1	1	1	1	1.00
69	จัดรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1	1	1	1	1	1.00
70	จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดใน โครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษา เพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็นรายภาคตามโครงสร้างเวลาเรียนที่ กำหนด	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
71	การตั้งชื่อรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สะท้อนถึงจุดเน้นและเนื้อหาสาระที่สอน	1	1	1	1	1	1.00
72	มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการเรียนที่เน้นอาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
73	การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	1.00
74	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1	1	1	1	1.00
75	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556	1	1	1	1	1	1.00
76	มีการจัดกิจกรรมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	1.00
77	บริหารทรัพยากรบุคคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดย การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
78	สถานศึกษาพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการ สอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อ การเรียนรู้ การสอน	1	1	1	1	1	1.00
79	กำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและ หน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1.00
80	สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.00
81	งานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และ ต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	1.00
82	สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเชิง ปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหาและ พัฒนาการจัดเรียนการสอนของตนเอง	1	1	1	1	1	1.00
83	ครูในสถานศึกษาและครูฝึกทักษะอาชีพในสถาน ประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษา ระบบทวิศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
84	ครูทักษะอาชีพฝึกประสบการณ์ควบคุมดูแลให้ นักเรียนบันทึกรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้ง ตรวจการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน ในการฝึก	1	1	1	1	1	1.00
85	การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน การวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
86	มีมาตรการและวิธีการในการกำกับดูแล การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	1	1	1	1	1	1.00
87	มีการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
88	ประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของ การควบคุมคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ	1	1	1	1	1	1.00
89	สถานศึกษาจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพ และใบรับรองการผ่านงานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
90	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
91	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐานทุกระดับชั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
92	จัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน	1	1	1	1	1	1.00
93	จัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผลการเรียนรู้ ครอบคลุมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ประกาศนียบัตร และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
94	มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุดการฝึกทักษะวิชาชีพลงนามโดยสถาน ประกอบการ	1	1	1	1	1	1.00
95	สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จ การศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
96	มีการจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
97	มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
98	มีการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถาน ประกอบการทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล	1	1	1	1	1	1.00
99	สถานประกอบการ ออกใบรับรองการฝึกงาน ให้กับนักเรียน หลังสิ้นสุดการฝึกอาชีพและสำเร็จ การศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
100	นักเรียนเรียนครบตาม โครงสร้างของหลักสูตร การฝึกงานด้านทักษะอาชีพ นักเรียนจะได้รับใบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	1	1	1	1	1	1.00
101	มีการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินรายวิชา การหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และรายวิชาพื้นฐาน	1	1	1	1	1	1.00

	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
102	จัดประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงาน ด้านทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ให้มีการ ซ่อมเสริมและเติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและ ต้องการ	1	1	1	1	1	1.00
103	มีการทดสอบนักเรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดยหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ	1	1	1	1	1	1.00
104	มีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกัน สำรวจและกำหนดสถานประกอบการ โดยการวาง แผนการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดู ร้อน	1	1	1	1	1	1.00
105	มีแผนการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ตลอดระยะเวลาการฝึกทักษะวิชาชีพที่กำหนดใน แผนการเรียนตลอดหลักสูตร	1	1	1	1	1	1.00
106	มีการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตาม โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสถาน ประกอบการร่วมมือกันดำเนินการ	1	1	1	1	1	1.00
107	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการเรียน	1	1	1	1	1	1.00
108	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการนิเทศการเรียนการสอน การฝึก ภาคปฏิบัติและติดตามและประเมินผล	1	1	1	1	1	1.00
109	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการจัดทำเครื่องวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
110	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการในการสถานประกอบการออก ใบรับรอง การผ่านการฝึกทักษะอาชีพให้นักเรียน ที่สำเร็จการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
111	การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพชีวิตและหมวด วิชาเลือกเสรี	1	1	1	1	1	1.00
112	ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน อาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วม โครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา การเรียน ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน ปลาย	1	1	1	1	1	1.00
113	จัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนที่ จะออกฝึกงาน	1	1	1	1	1	1.00
114	สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษา มัธยมศึกษาจัดการนิเทศติดตามนักเรียนฝึกทักษะ อาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
115	กำหนดระเบียบการฝึกอาชีพ สถานประกอบการ กำหนด ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ ให้แก่ นักเรียน	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
116	ลักษณะการเรียนรู้ ผู้เรียนลงทะเบียนเป็นนักเรียน ของโรงเรียนมัธยม เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และเรียนรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2556 หลักสูตร 3 ปี จบแล้วได้รับวุฒิ มัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	1	1	1	1	1	1.00
117	การคิดอย่างมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จในการเรียน	1	1	1	1	1	1.00
118	มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักเรียน ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งใน ด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ	1	1	1	1	1	1.00
119	จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การเสริมทักษะ การพูด การอ่านสื่อสารเป็นภาษาที่สอง	1	1	1	1	1	1.00
120	นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อ ผ่านการฝึกทักษะอาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
121	ผู้สำเร็จจากการฝึกทักษะอาชีพมีอัตราการจ้างงาน สูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน และมีการจ้างงานมากขึ้น	1	1	1	1	1	1.00

ที่	กระทงคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
122	สถานศึกษาเข้าร่วม โครงการจัดการศึกษารูปแบบ ทวิศึกษา ควณนำผู้สำเร็จการศึกษา โดยเข้าทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้ ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้ นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานใน สาขาอาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
123	การฝึกอาชีพมีการควบคุมคุณภาพ ที่เน้นรูปแบบ และข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามให้เน้น มาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไข เพื่อเพิ่มศักยภาพ และการยอมรับในสถาบัน	1	1	1	1	1	1.00

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ ทดลองเครื่องมือการวิจัย
และรายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ 6812.2/ ๗๑๑

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

10 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี รหัสนักศึกษา 57252904 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประสงค์ทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย”
 ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
 ในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา
 ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
 หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 โทร. 06 2510 8720

“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
 “Creative Organization”

รายชื่อโรงเรียน ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย
แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
1	สพม. เขต 1	กรุงเทพมหานคร	วัดบวรนิเวศ
2	สพม. เขต 1	กรุงเทพมหานคร	วัดประดู่ในทรงธรรม
3	สพม. เขต 1	กรุงเทพมหานคร	ฤทธิณรงค์รอน
4	สพม. เขต 2	กรุงเทพมหานคร	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔
5	สพม. เขต 2	กรุงเทพมหานคร	รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
6	สพม. เขต 2	กรุงเทพมหานคร	รัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
7	สพม. เขต 4	ปทุมธานี	หนองเสือวิทยาคม
8	สพม. เขต 4	ปทุมธานี	สุนทรโรเมตตาประชาสรรค์
9	สพม. เขต 4	ปทุมธานี	นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี
10	สพม. เขต 5	ชัยนาท	อู๊ดดี ไพบูลย์ชนูปถัมภ์
11	สพม. เขต 5	ชัยนาท	สาครพิทยาคม
12	สพม. เขต 5	ชัยนาท	วัดสิงห์
13	สพม. เขต 6	ฉะเชิงเทรา	ดอนฉิมพลีพิทยาคม
14	สพม. เขต 6	ฉะเชิงเทรา	การทำมาหากินวัด โพธิ์เฉลิมรักษ์ (อนุสรณ์วันเด็กแห่ง)
15	สพม. เขต 6	ฉะเชิงเทรา	ราชสาส์นวิทยา
16	สพม. เขต 7	นครนายก	เลขาธรรมกิตติวิทยาคม
17	สพม. เขต 7	นครนายก	ภัทรพิทยาคารย์
18	สพม. เขต 7	ปราจีนบุรี	ปราจีนกัลยาณี
19	สพม. เขต 7	ปราจีนบุรี	ไทยรัฐวิทยา ๘
20	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	กาญจนานุเคราะห์
21	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	เทพศิรินทร์ลาดหญ้า กาญจนบุรี
22	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	เทพมงคลรังษี
23	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	ไทรโยคมณีกาญจน์วิทยา
24	สพม. เขต 9	นครปฐม	โพรงมะเดื่อวิทยาคม

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
25	สพม. เขต 9	นครปฐม	กำแพงแสนวิทยา
26	สพม. เขต 9	สุพรรณบุรี	ทุ่งแฝกพิทยาคม
27	สพม. เขต 9	สุพรรณบุรี	บรรหารแจ่มใสวิทยา 6
28	สพม. เขต 10	ประจวบคีรีขันธ์	ยางชุมวิทยา
29	สพม. เขต 10	ประจวบคีรีขันธ์	หนองพลับวิทยา
30	สพม. เขต 10	เพชรบุรี	คอนยางวิทยา

หนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศบ 6806 (ขจร) / พิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นายเชษฐา ดวงใจดี รหัสประจำตัว 57252904 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวปฏิบัติใน
การบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีความประสงค์
จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อขอความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐพล สุวรรณกุลสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายศิลปะและการออกแบบ
รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

รายชื่อโรงเรียน ในการเก็บข้อมูล
แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
1	สพม. เขต 1	กรุงเทพมหานคร	วัดนวลนรดิศ
2	สพม. เขต 1	กรุงเทพมหานคร	อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
3	สพม. เขต 1	กรุงเทพมหานคร	ศึกษานารีวิทยา
4	สพม. เขต 2	กรุงเทพมหานคร	มัธยมวัดบึงทองหลาง
5	สพม. เขต 2	กรุงเทพมหานคร	ศรีพฤฒา
6	สพม. เขต 4	ปทุมธานี	ชัยสิทธิ์वास
7	สพม. เขต 4	สระบุรี	สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี
8	สพม. เขต 4	สระบุรี	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สระบุรี
9	สพม. เขต 4	สระบุรี	หินกองวิทยาคม
10	สพม. เขต 4	สระบุรี	ประเทียวิทยาทาน
11	สพม. เขต 5	ชัยนาท	บุญนาคนพิทยาคม
12	สพม. เขต 5	ชัยนาท	คุรุประชาสรรค์
13	สพม. เขต 5	ลพบุรี	โคกกะเทียมวิทยาลัย
14	สพม. เขต 5	ลพบุรี	โคกตูมวิทยา
15	สพม. เขต 5	สิงห์บุรี	ค่ายบางระจันวิทยาคม
16	สพม. เขต 5	อ่างทอง	ราชสถิตย์วิทยา
17	สพม. เขต 5	อ่างทอง	โพธิ์ทองพิทยาคม
18	สพม. เขต 6	สมุทรปราการ	ราชวินิตสุวรรณภูมิ
19	สพม. เขต 6	สมุทรปราการ	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ
20	สพม. เขต 6	สมุทรปราการ	ป้อมนาคราชสวาทยานนท์
21	สพม. เขต 7	นครนายก	เมืองนครนายก
22	สพม. เขต 7	สระแก้ว	วังไทรวิทยาคม
23	สพม. เขต 7	ปราจีนบุรี	กบินทร์วิทยา

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
24	สพม. เขต 7	ปราจีนบุรี	วัดพรหมประสิทธิ์
25	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	บ่อพลอยรัชดาภิเษก
26	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	หนองรีประชานิมิต
27	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	ศรีสวัสดิ์พิทยาคม
28	สพม. เขต 8	กาญจนบุรี	ท่ามะกาพิทยาคม
29	สพม. เขต 8	ราชบุรี	มัธยมวัดคอนคูม
30	สพม. เขต 8	ราชบุรี	ช่องพรานวิทยา
31	สพม. เขต 8	ราชบุรี	ท่ามะขามวิทยา
32	สพม. เขต 8	ราชบุรี	บ้านคาวิทยา
33	สพม. เขต 9	นครปฐม	บางเลนวิทยา
34	สพม. เขต 9	สุพรรณบุรี	ทุ่งคอกีฬากลางวิทยา
35	สพม. เขต 9	สุพรรณบุรี	วังห้วยราษฎร์สามัคคี
36	สพม. เขต 9	สุพรรณบุรี	บริหารแจ่มใสวิทยา 5
37	สพม. เขต 9	สุพรรณบุรี	หนองวัลย์เป็รียงวิทยา
38	สพม. เขต 10	เพชรบุรี	วชิรธรรมโสภิต
39	สพม. เขต 10	เพชรบุรี	แก่งกระจานวิทยา
40	สพม. เขต 10	เพชรบุรี	ป่าเต็งวิทยา
41	สพม. เขต 10	สมุทรสาคร	วัดหลักสี่พัฒนราษฎร์อุปถัมภ์
42	สพม. เขต 11	ชุมพร	ปากน้ำหลังสวนวิทยา
43	สพม. เขต 11	ชุมพร	ทุ่งตะโกวิทยา
44	สพม. เขต 11	สุราษฎร์ธานี	เมืองสุราษฎร์ธานี
45	สพม. เขต 11	สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี 2
46	สพม. เขต 11	สุราษฎร์ธานี	กาญจนดิษฐ์
47	สพม. เขต 12	นครศรีธรรมราช	ทรายขาววิทยา
48	สพม. เขต 12	นครศรีธรรมราช	เฉลิมราชประชาอุทิศ
49	สพม. เขต 12	นครศรีธรรมราช	ทางพูนวิทยาการ
50	สพม. เขต 12	พัทลุง	อุดมวิทยายน

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
51	สพม. เขต 14	ภูเก็ต	เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ภูเก็ต
52	สพม. เขต 15	นราธิวาส	สุโหงโกลก
53	สพม. เขต 16	สงขลา	สะเดา (บรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์)
54	สพม. เขต 16	สตูล	กำแพงวิทยา
55	สพม. เขต 17	จันทบุรี	สอยดาววิทยา
56	สพม. เขต 17	จันทบุรี	ทุ่งขนานวิทยา
57	สพม. เขต 17	ตราด	วัดคลองสน
58	สพม. เขต 18	ชลบุรี	ทุ่งสุขลาพิทยา(กรุงเทพฯอนุเคราะห์)
59	สพม. เขต 18	ระยอง	นิคมวิทยา
60	สพม. เขต 19	เลย	ภูกระดึงวิทยาคม
61	สพม. เขต 19	เลย	ผาอินทร์แปลงวิทยา
62	สพม. เขต 19	เลย	วังทรายขาววิทยา
63	สพม. เขต 19	หนองบัวลำภู	กุศลินจีพิทยาคม
64	สพม. เขต 19	หนองบัวลำภู	ศรีบุญเรืองวิทยาการ
65	สพม. เขต 19	หนองบัวลำภู	กุงแก้ววิทยาการ
66	สพม. เขต 20	อุดรธานี	ธาตุพนมทองวิทยาคม
67	สพม. เขต 20	อุดรธานี	ราชินูทิศ 2
68	สพม. เขต 20	อุดรธานี	กุศจับประชาสรรค์
69	สพม. เขต 20	อุดรธานี	เสอเพลอพิทยาคม
70	สพม. เขต 20	อุดรธานี	กุมภวาปีพิทยาสรรค์
71	สพม. เขต 20	อุดรธานี	บ้านเชียงวิทยา
72	สพม. เขต 21	บึงกาฬ	บึงคล้านคร
73	สพม. เขต 21	หนองคาย	คำขบกวานวิทยา
74	สพม. เขต 21	หนองคาย	โลกคอนวิทยาคม
75	สพม. เขต 21	หนองคาย	ปากสวายพิทยาคม
76	สพม. เขต 22	นครพนม	คำเตยอุปถัมภ์

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
77	สพม. เขต 22	นครพนม	นครพนมวิทยาคม
78	สพม. เขต 22	นครพนม	บ้านผึ้งวิทยาคม
79	สพม. เขต 22	นครพนม	ปลาปากวิทยา
80	สพม. เขต 22	นครพนม	กุตาไก้วิทยาคม
81	สพม. เขต 22	นครพนม	ธรรมโฆสิตวิทยา
82	สพม. เขต 22	มุกดาหาร	ดงเย็นวิทยาคม
83	สพม. เขต 22	มุกดาหาร	คำสร้อยพิทยาสรรค์
84	สพม. เขต 22	มุกดาหาร	อุดมวิทย์
85	สพม. เขต 22	มุกดาหาร	โชคชัยวิทยา
86	สพม. เขต 22	มุกดาหาร	กกตูมประชาสรรค์ รัชมังกลาภิเษก
87	สพม. เขต 23	สกลนคร	ดงมะไฟวิทยา
88	สพม. เขต 23	สกลนคร	โพธิ์แสนวิทยา
89	สพม. เขต 23	สกลนคร	นิคมน้ำอูนเจริญวิทยา
90	สพม. เขต 23	สกลนคร	มัธยมวานรนิวาส
91	สพม. เขต 23	สกลนคร	เต่างอยพัฒนศึกษา
92	สพม. เขต 23	สกลนคร	ร่มเกล้า
93	สพม. เขต 23	สกลนคร	ด่านม่วงคำพิทยาคม
94	สพม. เขต 24	กาฬสินธุ์	หัวหินวัฒนาลัย
95	สพม. เขต 24	กาฬสินธุ์	โนนศิลาพิทยาคม
96	สพม. เขต 24	กาฬสินธุ์	ห้วยผึ้งพิทยา
97	สพม. เขต 24	กาฬสินธุ์	ดอนจานวิทยาคม
98	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	ขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)
99	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	หนองเรือวิทยา
100	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	ผาจามวิทยายน
101	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	หนองตาไก้ศึกษา
102	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	ท่านางแนววิทยายน
103	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	ภูเวียงวิทยาคม

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
104	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	เวียงนครวิทยาคม
105	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	โลกนางามพิทยาสรรพ์
106	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	โนนศิลาวิทยาคม
107	สพม. เขต 25	ขอนแก่น	สันติพัฒนกิจวิทยา
108	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	สารคามพิทยาคม
109	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	ผดุงนารี
110	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	มหาชัยพิทยาคาร
111	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	หนองม่วงวิทยาคาร
112	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	นาเชือกพิทยาสรรค์
113	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	ปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
114	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	ดงบังพิสัยนวการนุสรณ์
115	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	นาภูพิทยาคม
116	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	มัธยมยางสีสุราช
117	สพม. เขต 26	มหาสารคาม	ชื่นชมพิทยาคาร
118	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	จัตติยะวงษา
119	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	หนองผึ้งวิทยาคาร
120	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	กุ่าสิงห์ประชาสรรค์
121	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	โคกล่ามพิทยาคม
122	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	ขาวาววิทยาคาร
123	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	โพธิ์ทองวิทยาคาร
124	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	วังหลวงวิทยาคม
125	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	สุวรรณภูมิพิทยไพศาล
126	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	โพนทองพัฒนาวิทยา
127	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	โพนทองวิทยายน
128	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	ม่วงมิตรวิทยาคม
129	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	โนนชัยศรีวิทยา
130	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	หนองฮีเจริญวิทย์

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
131	สพม. เขต 27	ร้อยเอ็ด	คู่อิ่งประชาสามัคคี
132	สพม. เขต 28	ยโสธร	ศิลาทองพิทยาสรรค์
133	สพม. เขต 28	ยโสธร	สมเด็จพระญาณสังวร
134	สพม. เขต 28	ยโสธร	โพนทันเจริญวิทย์
135	สพม. เขต 28	ยโสธร	ป่าดู่วิทยา
136	สพม. เขต 28	ศรีสะเกษ	ศรีสะเกษวิทยาลัย 2 ห้วยคล้า
137	สพม. เขต 28	ศรีสะเกษ	มัธยมโพนค้อ
138	สพม. เขต 28	ศรีสะเกษ	ยางชุมน้อยพิทยาคม
139	สพม. เขต 28	ศรีสะเกษ	ประสานมิตรวิทยา
140	สพม. เขต 28	ศรีสะเกษ	บึงมะลูวิทยา
141	สพม. เขต 28	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์วิทยาคม
142	สพม. เขต 29	อำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ 2
143	สพม. เขต 29	อำนาจเจริญ	ชานุมานวิทยาคม
144	สพม. เขต 29	อำนาจเจริญ	คำเขื่อนแก้ววิทยาคม
145	สพม. เขต 29	อุบลราชธานี	บ้านไทยวิทยาคม
146	สพม. เขต 29	อุบลราชธานี	เขมราษฎร์พิทยาคม
147	สพม. เขต 30	ชัยภูมิ	กุดดู่วิทยา
148	สพม. เขต 30	ชัยภูมิ	บ้านค่ายวิทยา
149	สพม. เขต 30	ชัยภูมิ	โนนคูณวิทยาคาร รัชมังคลาภิเษก
150	สพม. เขต 30	ชัยภูมิ	ภักดีชุมพลวิทยา
151	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	สุรนารีวิทยา
152	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	มหิศราธิบดี
153	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	โคราชพิทยาคม
154	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	บุญเหลือวิทยานุสรณ์
155	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	สุรธรรมพิทักษ์
156	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	พุดชาพิทยาคม
157	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	มัธยมวชิราลงกรณวาราม

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
158	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	หนองบุญมากประสงค้วทยา
159	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	กระเบื้องนอกพิทยาคม
160	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	ลำทะเมนไชยพิทยาคม
161	สพม. เขต 31	นครราชสีมา	ท่าช้างราษฎร์บำรุง
162	สพม. เขต 32	บุรีรัมย์	พระครูพิทยาคม
163	สพม. เขต 32	บุรีรัมย์	สองห้องพิทยาคม
164	สพม. เขต 32	บุรีรัมย์	ปะคำพิทยาคม
165	สพม. เขต 33	สุรินทร์	รามวิทยา รัชมังกลาภิเษก
166	สพม. เขต 33	สุรินทร์	ตั้งใจวิทยาคม
167	สพม. เขต 33	สุรินทร์	ท่าสว่างวิทยา
168	สพม. เขต 33	สุรินทร์	รัตนบุรี
169	สพม. เขต 33	สุรินทร์	ห้วยจรงวิทยา
170	สพม. เขต 33	สุรินทร์	หนองแวงวิทยาคม
171	สพม. เขต 33	สุรินทร์	ศรีสุขวิทยา
172	สพม. เขต 33	สุรินทร์	บัวเชดวิทยา
173	สพม. เขต 33	สุรินทร์	สินรินทร์วิทยา
174	สพม. เขต 33	สุรินทร์	นารายณ์คำผงวิทยา
175	สพม. เขต 34	เชียงใหม่	เชียงดาววิทยาคม
176	สพม. เขต 34	เชียงใหม่	สันป่ายางวิทยาคม
177	สพม. เขต 34	แม่ฮ่องสอน	เฉลิมรัชวิทยาคม
178	สพม. เขต 34	แม่ฮ่องสอน	ปางมะผ้าพิทยาสรรพ์
179	สพม. เขต 35	ลำปาง	วังเหนือวิทยา
180	สพม. เขต 35	ลำปาง	แม่ทะวิทยา
181	สพม. เขต 35	ลำพูน	วชิรป่าซาง
182	สพม. เขต 36	เชียงราย	พานพิเศษพิทยา
183	สพม. เขต 36	เชียงราย	แม่จันวิทยาคม
184	สพม. เขต 36	เชียงราย	เชียงแสนวิทยาคม

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
185	สพม. เขต 36	เชียงราย	บ้านแซววิทยาคม
186	สพม. เขต 36	พะเยา	ฝายกวางวิทยาคม
187	สพม. เขต 36	พะเยา	แม่ใจวิทยาคม
188	สพม. เขต 37	น่าน	มัธยมป่ากลาง
189	สพม. เขต 37	น่าน	ท่าวังผาพิทยาคม
190	สพม. เขต 37	น่าน	สา
191	สพม. เขต 37	น่าน	สาธิตกิจประชาสรรค์ รัชมิ่งคลาภิเษก
192	สพม. เขต 37	น่าน	ยานหัวนาวิทยา
193	สพม. เขต 37	น่าน	ทุ่งช้าง
194	สพม. เขต 37	น่าน	นันทบุรีวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์
195	สพม. เขต 37	แพร่	ถิ่นโอกาสวิทยา
196	สพม. เขต 37	แพร่	เวียงเทพวิทยา
197	สพม. เขต 38	ตาก	บ้านตาก(ประชาวิทยาการ)
198	สพม. เขต 38	ตาก	ทุ่งฟ้าวิทยาคม
199	สพม. เขต 38	ตาก	สามเงาวิทยาคม
200	สพม. เขต 38	สุโขทัย	ไกรโนวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก
201	สพม. เขต 38	สุโขทัย	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์
202	สพม. เขต 38	สุโขทัย	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์
203	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	ท่าทองพิทยาคม
204	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	นครไทย
205	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	นาบัววิทยา
206	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	นครบางยางพิทยาคม
207	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	ยางโกลนวิทยา
208	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	ชาติตระการวิทยา
209	สพม. เขต 39	พิษณุโลก	บางระกำวิทยศึกษ
210	สพม. เขต 39	อุตรดิตถ์	น้ำปาดชนูปถัมภ์
211	สพม. เขต 39	อุตรดิตถ์	บ้านโคกวิทยาคม

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จังหวัด	ชื่อโรงเรียน
212	สพม. เขต 39	อุดรดิตถ์	พิชัย
213	สพม. เขต 39	อุดรดิตถ์	คาราพิทยาคม
214	สพม. เขต 39	อุดรดิตถ์	ลับแลพิทยาคม
215	สพม. เขต 39	อุดรดิตถ์	ด่านแม่คำมันพิทยาคม
216	สพม. เขต 39	อุดรดิตถ์	ทองแสนขันวิทยา
217	สพม. เขต 40	เพชรบูรณ์	พุขามครุฑมณีอุทิศ
218	สพม. เขต 40	เพชรบูรณ์	น้ำร้อนวิทยาคม
219	สพม. เขต 40	เพชรบูรณ์	วังพิกุลพิทยาคม
220	สพม. เขต 41	กำแพงเพชร	คลองลานวิทยา
221	สพม. เขต 41	กำแพงเพชร	ราษฎร์ปรีชาวิทยาคม
222	สพม. เขต 41	พิจิตร	สามง่ามชนูปถัมภ์
223	สพม. เขต 42	นครสวรรค์	ตะคร้อพิทยา
224	สพม. เขต 42	นครสวรรค์	อุดมัญญาประชานุเคราะห์
225	สพม. เขต 42	อุทัยธานี	อุทัยวิทยาคม
226	สพม. เขต 42	อุทัยธานี	หนองเต่าวิทยา

แบบสอบถาม

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา
2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับคชยฎินิพนธ์เรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับคชยฎินิพนธ์ เรื่อง แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าไม่มีผลกระทบต่อสถาบันของท่านแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาตอบให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อ
3. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ตัวแปรแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามของท่าน

นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี

นักศึกษาปรัชญาคชยฎินิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 31 – 35 ปี

36 – 45 ปี 46 – 60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ทำงานด้านบริหาร

ต่ำกว่า 5 ปี

6 – 10 ปี

11 – 15 ปี

16 – 20 ปี

21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตรงตามความคิดเห็นของท่าน 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นแนวปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทวิศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการจำเป็น					
2	ข้อมูลในการกำหนดนโยบายและปรับปรุงหลักสูตรได้จากผลการวิจัยการจัดการศึกษาทวิศึกษา					
3	นโยบายในการพัฒนาบุคลากรมีความชัดเจน					
4	นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ขึ้นพื้นฐานช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรทวิศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีจำนวนมากขึ้น					
6	มีนโยบายและแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทวิศึกษาได้เข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีหลังจบการศึกษา					
7	มีนโยบายขยายโอกาสในการเข้าถึงในการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา					
8	การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นการเน้นเรื่องการผลิตแรงงานช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ตลาดแรงงาน					
9	มีรายงานคุณภาพการศึกษาขึ้นพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรายงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และสาธารณชนได้รับทราบถึงคุณภาพการจัดการศึกษา					
10	มีการชี้แจงในการได้รับวุฒิการศึกษาในการจัดการศึกษา การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย					
11	ภาครัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่นมีการบูรณาการร่วมกันในการจัดทวิศึกษา					
12	มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรทวิศึกษา					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	มีประชาสัมพันธน์ สร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนและผู้ปกครองสนใจการเรียนมัธยมศึกษาควบคู่กับการฝึกอาชีพ					
14	แนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน และความเห็นชอบในการเรียนหลักสูตรทวิศึกษา					
15	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน					
16	มีการดำเนินการประชาสัมพันธน์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาระสำคัญ และการเรียนการสอนและวิธีการวัดประเมินผล					
17	มีการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาคณาจารย์ให้เป็นรูปธรรม					
18	สถานศึกษาชี้แจงความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนทั้งในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ					
19	การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครองชุมชน					
20	มีระบบการประเมินความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานธุรกิจ เพื่อปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนทุกปี					
21	มีการกำหนดแนวทางในการแต่งเครื่องแบบอาชีวศึกษาในวันที่เรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษา					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
22	จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาดูแลประสบการณ์การจัดการศึกษาวิชาชีพโดยตรง					
23	มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้ง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่น					
24	มีการสร้างข้อตกลงประสานงานร่วมมือจัดอาชีวศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย การรับนักเรียนตามสาขาอาชีพ					
25	จัดทำแผนผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการในท้องถิ่น					
26	มีกระบวนการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เช่น บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน					
27	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่น เข้าร่วมรับรู้นโยบายและระบบการจัดการอาชีวศึกษา					
28	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum Of Understanding) กับวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลายรูปแบบวิชาชีพ					
29	มีสวัสดิการแก่นักเรียนรูปแบบวิชาชีพที่ทำงานในสถานประกอบการ โดยให้ค่าตอบแทน อย่างน้อยร้อยละ 75 ของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ					
30	การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนด จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
31	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการร่วมคิดแลกเปลี่ยน ร่วมทำ สถานศึกษาคควรจัดสรรให้ครูจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ร่วมกันและทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม					
32	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการจัด การศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย ให้บุคลากรที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงาน ได้สำเร็จจุดมุ่งเกิดผลดีต่อราชการ					
33	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ในการบริหาร โรงเรียนและ นำแผนสู่การปฏิบัติได้					
34	โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดรถรับ-ส่ง เดินทางไปเรียนที่ สถานศึกษาอาชีวศึกษา					
35	จัดให้มีการฝึกประสบการณ์การฝึกงานทักษะอาชีพใน สถานประกอบการ					
36	มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาระดับมัธยม ร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา					
37	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการใน การกำหนดสาขาวิชาชีพที่จะฝึกนักเรียนอาชีวศึกษาระบบ ทวิศึกษาและดำเนินการในการกำหนดเป้าหมาย จำนวน นักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาที่สถานประกอบการ ต้องการ					
38	มีการวิเคราะห์การประกอบกิจการความพร้อมของสถาน ประกอบการและความพร้อมของสถานศึกษาก่อนกำหนด สาขาวิชาชีพที่จะร่วมกันฝึก					
39	การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเป็นการจัดการการศึกษาที่ เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพได้มีโอกาสฝึกงานภาคปฏิบัติในสถาน ประกอบการจริง					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
40	มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิคและช่าง ชำนาญงานเต็มรูปแบบ					
41	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจ ในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดการ จัดการศึกษา					
42	มีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและ สถานศึกษา การฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาตาม หลักสูตร					
43	สถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันทำความเข้าใจ และสร้างหลักการจัดอาชีวศึกษารูปแบบทวิศึกษาและ หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
44	สถานประกอบการต้องทำสัญญาเป็นหนังสือกับนักเรียน โดยได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองสัญญา การฝึก					
45	สถานประกอบการต้องจัดปฐมนิเทศให้แก่ผู้ปกครองและ นักเรียน					
46	มีการประเมินมาตรฐานฝีมือตามข้อตกลง และตามแผนการ ฝึกทักษะวิชาชีพ ที่จัดทำร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและ สถานประกอบการ					
47	จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบริการด้านวัสดุและสื่อ การเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาทวิศึกษาอย่างเพียงพอ และต่อเนื่องให้กับสถาบันที่ร่วมจัดการศึกษา					
48	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุนการ อาชีวศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน					
49	สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ร่วม โครงการยังขาดความพร้อม งบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ อาคารสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงค่าตอบแทนครู					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	อาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ตามความจำเป็นของการจัดการตามโครงการเรียนร่วมรูปแบบทวิศึกษา					
50	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายในการจ้างรถรับส่งบุตรหลาน					
51	มีการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษาและเกณฑ์การจบการศึกษาของสถานศึกษามัธยมและอาชีวศึกษา					
52	วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน					
53	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ในการพัฒนาหลักสูตร					
54	แต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน					
55	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน					
56	มีการจัดร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
57	จัดทำ ประกาศ คำสั่งเรื่อง ใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม					
58	มีการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน					
59	ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับกรณีพิเศษ หรือกำกับติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพ การจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน					
60	มีกระบวนการประเมินผลการใช้ หลักสูตร โดยดำเนินการ ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำหลักสูตร ไปใช้ เรียบร้อยแล้ว หรือ การติดตามจากผลผลิตของหลักสูตร					
61	แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ทุกสิ้นปีการศึกษา					
62	จัดทำวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูล เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					
63	จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การวางแผนงานที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม					
64	คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา / คณะกรรมการระดับท้องถิ่นเพื่อความเห็นชอบหลักสูตร					
65	หลักสูตรท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบถ้วนเช่น เป้าหมาย/ จุดเน้น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น การประเมินคุณภาพ การศึกษา					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
66	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เช่น วัตถุประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผล ประเมินผล					
67	จัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ผู้ปกครองนักเรียน แรงงานที่ขาดแคลน และนักเรียน					
68	กำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย					
69	จัดรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					
70	จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็นรายภาคตามโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด					
71	การตั้งชื่อรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สะท้อนถึงจุดเน้นและเนื้อหาสาระที่สอน					
72	มีการจัดโครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน มีโปรแกรมวิชาการเรียนที่เน้นอาชีพ					
73	การกำหนดรายวิชา มีองค์ประกอบครบเช่น คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล					
74	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
75	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556					
76	มีการจัดกิจกรรมหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
77	บริหารทรัพยากรบุคคลากรอย่างมีประสิทธิภาพโดย การจัด ครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา					
78	สถานศึกษาพิจารณา จำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและ สถานที่สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะ เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน					
79	กำหนดบทบาทครูผู้สอนในระดับชั้นเรียนและหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบ หน่วยการเรียนรู้					
80	สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
81	งานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากร อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง					
82	สถานศึกษาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของตนเอง					
83	ครูในสถานศึกษาและครูฝึกทักษะอาชีพในสถาน ประกอบการมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบ ทวิศึกษา					
84	ครูทักษะอาชีพฝึกประสบการณ์ควบคุมดูแลให้นักเรียน บันทึกรายงานการฝึกอาชีพ พร้อมทั้งตรวจการบันทึกเพื่อ เป็นหลักฐานในการฝึก					
85	การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การ วัดผลประเมินผลมีความเหมาะสม					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
86	มีมาตรการและวิธีการในการกำกับดูแล การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด					
87	มีการกำกับ ดูแล คุณภาพระดับท้องถิ่น เช่น การประกัน คุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพผู้เรียน การนิเทศ การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร					
88	ประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุม คุณภาพ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ					
89	สถานศึกษาจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรวิชาชีพและ ใบรับรองการผ่านงานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา					
90	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐาน เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
91	จัดประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเครื่องมือมาตรฐาน ทุกระดับชั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
92	จัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน					
93	จัดทำเอกสาร หลักฐานเพื่อแสดงผลการเรียนรู้ ครอบคลุมที่ กระบวนการศึกษาธิการกำหนด เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร และแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา					
94	มีใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ เมื่อสิ้นสุด การฝึกทักษะวิชาชีพลงนาม โดยสถานประกอบการ					
95	สถานศึกษามอบประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา					
96	มีการจัดสอบทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่นักเรียนที่ ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร					
97	มีการวัดและประเมินผลรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติของนักเรียนตลอดหลักสูตร					
98	มีการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้สถานประกอบการ ทราบทุกครั้งที่มีการประเมินผล					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
99	สถานประกอบการ ออกใบรับรองการฝึกงานให้กับนักเรียน หลังสิ้นสุดการฝึกอาชีพและสำเร็จการศึกษา					
100	นักเรียนเรียนครบตาม โครงสร้างของหลักสูตร การฝึกงาน ด้านทักษะอาชีพ นักเรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)					
101	มีการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินรายวิชาการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและรายวิชาพื้นฐาน					
102	จัดประเมินผลสมรรถนะก่อนและหลังการฝึกงานด้าน ทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ให้มีการซ่อมเสริมและ เติมเต็มสมรรถนะที่จำเป็นและต้องการ					
103	มีการทดสอบนักเรียนเพื่อรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ โดย หน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ					
104	มีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพให้โรงเรียนมัธยมศึกษาและ สถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกัน สํารวจและ กำหนดสถานประกอบการ โดยการวางแผนการฝึก ประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในภาคฤดูร้อน					
105	มีแผนการฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ ตลอด ระยะเวลาการฝึกทักษะวิชาชีพที่กำหนดในแผนการเรียน ตลอดหลักสูตร					
106	มีการจัดทำแผนการฝึกภาคปฏิบัติ ให้เป็นไปตามโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกัน ดำเนินการ					
107	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการใน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติให้ เป็นไปตามแผนการเรียน					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
108	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการนิเทศการเรียนการสอน การฝึกภาคปฏิบัติและติดตามและประเมินผล					
109	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการจัดทำเครื่องวัดและประเมินผล					
110	สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันดำเนินการในการสถานประกอบการออกไปรับรอง การผ่านการฝึกทักษะอาชีพให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา					
111	การเทียบโอนผลการเรียนรายวิชาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาพื้นฐาน กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 หมวดทักษะวิชาชีพชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี					
112	ผู้ปกครองผู้ฝึกทดลองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา การเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย					
113	จัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศให้กับนักเรียนที่จะออกฝึกงาน					
114	สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานศึกษามัธยมศึกษาจัดการนิเทศติดตามนักเรียนฝึกทักษะอาชีพ					
115	กำหนดระเบียบการฝึกอาชีพ สถานประกอบการกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการฝึกอาชีพให้แก่ นักเรียน					
116	ลักษณะการเรียน ผู้เรียนลงทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียนมัธยม เรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และเรียนรายวิชาเพิ่มเติมรายวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2556 หลักสูตร 3 ปี					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	จบแล้วได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)					
117	การคิดอย่างมีเหตุผลมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียน					
118	มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักเรียนระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งในด้านเทคโนโลยีและธุรกิจปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจ					
119	จัดการเรียนการสอนด้านภาษา การเสริมทักษะการพูด การอ่านสื่อสารเป็นภาษาที่สอง					
120	นักเรียนมีความสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็วเมื่อผ่านการฝึกทักษะอาชีพ					
121	ผู้สำเร็จจากการฝึกทักษะอาชีพมีอัตราการจ้างงานสูงกว่าผู้ฝึกพื้นฐาน และมีการจ้างงานมากขึ้น					
122	สถานศึกษาเข้าร่วม โครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษา โดยเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับความรู้ความสามารถและสมรรถนะในด้านอาชีพ จัดให้นักเรียนทวิศึกษาได้ฝึกอาชีพที่ดีและความรู้ทางด้านวิชาการ มีคุณสมบัติเหมาะสมงานในสาขาอาชีพ					
123	การฝึกอาชีพมีการควบคุมคุณภาพ ที่เน้นรูปแบบและข้อกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติให้เน้นมาตรฐานเดียวกับตามเงื่อนไข เพื่อเพิ่มศักยภาพและการยอมรับในสถาบัน					

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล การยืนยันองค์ประกอบ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและแบบยืนยันองค์ประกอบ

ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญยืนยันแนวปฏิบัติ

ที่ ศธ 6812.2 / 1907

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญยืนยันแนวปฏิบัติ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี รหัสนักศึกษา 57252904 นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษา การเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญยืนยันแนวปฏิบัติงานวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังนอมศักดิ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการยืนยันองค์ประกอบ
“การบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย”**

1. ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ดร.นิพนธ์ ก้องเวหา
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
3. ดร.นรินทร์ ชำนาญดู
ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี
4. ดร.สามารถ รอดสำราญ
ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม
5. ผศ.ดร.ศิริชัย ศรีพรหม
หัวหน้าภาควิชาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน
6. ผศ.ดร.พินดา วราสุนนท์
ภาควิชาครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน
7. ดร.สุภลักษณ์ ทีใส
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

แบบยื่นยันองค์ประกอบ

แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบยื่นยันองค์ประกอบฉบับนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญ ได้ยื่นยันองค์ประกอบของการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อมูลทั้งหมดจะนำไปยื่นยันแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาการเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอขอบคุณอย่างยิ่งในการยื่นยันข้อมูลในครั้งนี้

นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี

นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบยืนยันองค์ประกอบของการบริหารจัดการหลักสูตรที่ศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบ	มีความถูกต้อง		เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. การบริหารจัดการหลักสูตร								
2. การดำเนินการหลักสูตร								
3. การจัดการเรียนการสอน								
4. การจัดการความร่วมมือ								
5. การจัดทำหลักสูตรที่ศึกษา								
6. การพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา								
7. การบริหารทรัพยากรและงบประมาณ								

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายเชี่ยวชาญ ดวงใจดี
วัน เดือน ปี เกิด	6 กรกฎาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2538 สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ สถาบันราชภัฏสงขลา พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) วิชาการเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 13 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัด สุพรรณบุรี 72110

